

ΕΛΠΙΝΙΚΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ ΣΑΡΑΝΤΗ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος πρὸς ἱστορικῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ : Ι. Α. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 28

1941

Τὰ παραμύθια τῆς Θράκης μας πρὸν ἀγαπᾷ μου ἀδελφὸ Ἀνδ-
ρῆο. Μὲ ἀγάπην. Ἡ ἀδελφὴ του, Ἑλισβίτη.

ΕΛΠΙΝΙΚΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ ΣΑΡΑΝΤΗ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἀνέκυρον ἐκ τοῦ ΙΣΤ' τόμου τῶν «Θρηνητικῶν»
ΑΘΗΝΑΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ : Ι. Α. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 23

1941

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ *)

8 Ἡ Σαρανταπλεξουδούσα

Καστανιές.

Ἐνα καιρὸ κ' ἓνα ζαμάνι ἦτανε ἓνας δράκος καὶ μιὰ δράκισσα, κ' εἴχανε μιὰ κόρη πολὺ ὁμορφή τῇ Σαρανταπλεξουδούσα, κάθοντανε ἀπάν' σ' ἓνα παλάτι καὶ δὲν εἶχε σκάλα, ἔρχιν' ἡ Σαρανταπλεξουδούσα τίς σαράντα πλεξοῖδές της κ' ἔκαμναν σκάλα κι' ἀνέβαιναν καὶ κατέβαιναν, τόσο μακρὰ καὶ πολλὰ μαλλιὰ εἶχε.

Μιὰ μέρα βγῆκε τὸ βασιλόπουλο νὰ κυνηγήσ', κεῖ κοντὰ ἦτανε δέντρο, ἀνέβκε σ' ἓνα δέντρο γιὰ νὰ σκοτώσ' ἓνα φίδι καὶ βλέπ' τὸν δράκο καὶ φώναζε :

Σαρανταπλεξουδούσα,
ρίξ' τὰ μαλλάκια σ' ν' ἀνέβω.

Ρίχν' ἡ κοπέλλα τὰ μαλλιὰ της κι' ἀνέβκε ὁ δράκος, ἔρχεται κι' ἡ μητέρα της ἡ δράκισσα φώναζε κι' αὐτῇ.

Σαρανταπλεξουδούσα,
ρίξ' τὰ μαλλάκια σ' ν' ἀνέβω.

Ρίχν' ἡ Σαρανταπλεξουδούσα τὰ μαλλιὰ της κι' ἀνεβαίν' ἡ δράκισσα. Τὸ βασιλόπουλο παραφύλαγε, σὰν εἶδε ποὺ ἔφυγαν ὁ δράκος κ' ἡ δράκισσα, πῆγε κάτω ἀπ' τὸ παλάτι καὶ φώναζε.

Σαρανταπλεξουδούσα,
ρίξ' τὰ μαλλάκια σ' ν' ἀνέβω.

Ρίχνει τὰ μαλλιὰ της κι' ἀνέβκε τὸ βασιλόπουλο.

Σὰ γύρσε ἡ δράκισσα φώναζε πὸ κάτω τὸ παλάτι.

Σαρανταπλεξουδούσα,
ρίξ' τὰ μαλλάκια σ' ν' ἀνέβω.

Λέγ' ἡ Σαρανταπλεξουδούσα, τώρα ἔρχεται ἡ μάννα μ', τί νὰ σὲ κάμω ἦτανε μάγισσα, χτυπάει τὸ ραβδί καὶ τὸ κάμνει σκοῦπα. Ἐρριξε τὰ μαλλιὰ της, ἀνεβαίν' ἡ μάννα της ἀπάν', λέγ' ἀνθρωπίλα μὲ μυρτζι, κυττάζ'

*) Συνέχεια ἀπὸ Σ. 365 τοῦ ΙΕ'. τόμου.

ἔδω, κυττάζ' ἐκεῖ, δὲν ἦρε τίποτε. Σὰν ἦλθ' ὁ δράκος τήνε λέγ' ἀνθρωπίλας μὲ μυρίζ'.

—Καὶ μένα μὲ μυρίζ'. Σκάλιζαν δεξιὰ κι' ἀριστερὰ δὲν ἦσαν τίποτε.

Βγῆκ' ὁ δράκος κ' ἡ δράκισσα ἔξω καὶ τὸ βασιλόπουλο λέγ' στὴ Σαρανταπλεξουδούσα νὰ φύγει νὰ πᾶμε στὸ παλάτι τοῦ πατέρα μ'.

Ἔρχεται πάλε ἡ μάννα της καὶ φωνάζ'.

Σαρανταπλεξουδούσα,
ρίξ' τὰ μαλλάκια σ' ν' ἀνέβω.

Ἡ Σαρανταπλεξουδούσα χτυπάει τὸ ραβδί καὶ γίνεται τὸ βασιλόπουλο χρυσὸ μῆλο καὶ τὸ κρέμασε πρὸς ἀπ' τὴν πόρτα, ρίχνει τὰ μαλλάκια της κάτω, ἀνερβαίνει ἡ δράκισσα. Ἀνθρωπίλας μὲ μυρίζ', τὴν λέγ', ἔχ' κρυμμένο ἀνθρώπο, σκαλίξ' παντοῦ δὲν τὸν βρίσκει καὶ φεύγει θυμωμένη.

Λέγ' τὸ βασιλόπουλο, ζωὴ εἶναι αὐτὴ, ρίξ' τὰ μαλλάκια σ' νὰ κατέβω γὼ κ' ὕστερα πέσε ἀπ' τὸ παράθυρο, μὲ τὰ χέρια μ' θὰ σὲ πιάσω. Τὴν ἀνέβασε πάλιν στ' ἄλογο τ' κ' ἔφυγε.

Ἡ Σαρανταπλεξουδούσα δὲ γύριζε νὰ δγῇ πρὸς της, μόνε λέγει στὸ βασιλόπουλο, γύρσε νὰ δγῇς τί σύννεφο ἔρχεται, ἄσπρο, μαῦρο;

—Ἄσπρο.

—Μὴ φοβᾶσαι εἶν' ὁ πατέρας σου. Ἐτοίμασε τὸ ραβδί, ἔγινε ἕνα χαβούζι¹⁾ καὶ κεῖν' γένκε πάπια καὶ κολύμπαγε.

Εἶδ' ὁ δράκος τὸ χαβούζι μὲ τὴν πάπια, γύρσε πρὸς.

Τὸν ρωτᾷ ἡ δράκισσα, πῆγες; τί εἶδες;

—Εἶδα ἕνα χαβούζι μὲ μιὰ πάπια.

—Ἄ λέγ' ἡ δράκισσα, κεῖν' ἦτανε, θὰ πάγω νὰ δγῇ ἡ σκύλα τί θὰ τὴν κάνω.

Ἡ Σαρανταπλεξουδούσα ἔγινε πάλι κοπέλλα καὶ κάθισε στ' ἄλογο κ' ἔφυγε. Κύττα πρὸς, λέγ' στὸ βασιλόπουλο. νὰ δγῇς τί σύννεφο ἔρχεται, μαῦρο, ἄσπρο.

—Μαῦρο.

—Οὐ, ἡ μάννα μ' ἔρχεται. Χτυπάει τὸ ραβδί κάμν' ἕνα παρακλήσι καὶ τὸ βασιλόπουλο καντηλανάφτη, κάμνει κ' ἕνα χαβούζι καὶ κεῖν' γίνεται πάπια καὶ πλέχ' μέσα.

Ἡ δράκισσα σὰν εἶδε τὴν πάπια τὴ γνώρισε. Σκύλα, ἔβγα ἔξω.

Ἡ πάπια πῆρε πέτρα καὶ τὴν ἔρριξε μὲ τὸ φτερό της κ' ἔβγαλε τῆς μάννας της τὸ μάτι κι' ἡ μάννα τὴν κατάρσε²⁾, ὅση ἔμορφα ἔχ', τόση ἄσχημη νὰ γέν'.

1) Λ. Τ. Δεξαμενή.—2) Καταράσθηκε.

Ἐγινεν πάλι ἡ πάπια κοπέλλα καὶ τὸ βασιλόπουλο τὴν πῆρε καὶ τὴν πῆγε στὸ παλάτι τοῦ πατέρα τ'. Ὅταν ὁ βασιλεὺς τὴν εἶδε ἄσχημη τὴν ἔβαλε νὰ καθῇσ' μακριὰ πρὸς τὸ παλάτι, σὲ μιὰ καλύβα μέσα.

Ἡ Σαρανταπλεξουδούσα ἦρε ἕνα περιστέρι κ' ἔγραψε τὴ μάννα της, μάννα μ', νὰ σὲ στείλω τὸ μάτι σ' καὶ στείλῃ με τὴν ἔμορφα μ'. Καὶ κεῖν' τὴν ξανακατάρσε, ἀπ' αὐτὸ πού εἶναι χειρότερο ἄσχημη νὰ γέν'.

Ξανά ἦρε περιστέρι καὶ τὴν ἔγραψε, μάννα μ', νὰ σὲ στείλω τὸ μάτι σ' καὶ στείλῃ με τὴν ἔμορφα μ' γιατί πῆρα τὸ βασιλόπουλο καὶ στὸ παλάτι δὲ μὲ θέλνε.

Πῆγε τὸ περιστέρι τὸ γράμμα καὶ τὸ μάτι τῆς μάννας. Ἡ μάννα τὴν ἔδωσε τὴν εὐχή της, ἀπὸ τόσο ἔμορφη πού ἦτανε νὰ εἶνε διπλὴ ἡ ἔμορφιά της. Τὴν ἔστειλε ἔξω ἀπὸ τὴν εὐχή κ' ἕνα φουστάνι τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα.

Ὁ βασιλεὺς εἶχε κι' ἄλλους δυὸ γιοῦδες παντρεμένοι, ἕκαμε τραπέζι κ' εἶπε, ἄ; καλῶς καὶ τὸν μικρὸ τὸν γιό μ' μὲ τὴν ἄσχημη γυναῖκα.

Ἡ Σαρανταπλεξουδούσα μὲ τὴν εὐχή τῆς μάννας της ἔγινε πεντάμορφη, ἄλλαξε, στολίσθηκε, ἔβαλε τὸ φουστάνι τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα καὶ πῆγε μὲ τὸ βασιλόπουλο στὸ παλάτι.

Τὸ παλάτι ἔλαμψε κι' ὅσοι ἦτανε κεῖ ἔχασαν τὰ πάντα, οἱ συννυφάδες τοῦ βασιλέως ὁ βασιλεὺς ἦτανε κῆφος τὴν ἔβαλε στὸ μάτι.

Κάθσανε νὰ φάνε, ἡ Σαρανταπλεξουδούσα ἀπ' ὅτι φαγὶ ἔτρωγε ἔρριχνε πρὸς κάνα δυὸ ψυχουλᾶκια στὸν κόρφο της. Τὴν ἔβλεπαν οἱ ἄλλες πού ἔρριχνε, ἔρριχναν κι' αὐτές.

Ἀφοῦ ἔφαγαν, σκώθηκαν νὰ χορέψουν, ἀπὸ τὴν Σαρανταπλεξουδούσα ὅτι ἔρριξε στὸν κόρφο της, ἔπεφτε καὶ γίνονταν ὀλόασπρες πάπιες καὶ παπάκια, χόρευαν καὶ κεῖνα γύρω, ἀπ' τίς συννυφάδες πού χόρευαν ἔπεφταν ἀπὸ κάτω τὰ ψυχουλᾶκια.

Ὁ βασιλεὺς ξετρελλάθηκε κ' εἶπε μέσα τ', τώρα θὰ καθαρίσω τὸ γιό μ' καὶ θὰ τὴν πάρω, σὲ μένα ταιριάζ'. Τὴν ἄλλ' μέρα λέγει στὸ γιό τ', νὰ πᾶς νὰ μὲ φέρς τὸ ἀθάνατο νερό.

Ἡ Σαρανταπλεξουδούσα λέγ' στὸ βασιλόπουλο ὅτι θὰ σὲ πεῖ ὁ πατέρας σου νὰ μὲ τὸ λὲς κι' ὕστερα νὰ τὸ κάμς.

—Μ' εἶπε νὰ πάγω νὰ τὸν φέρω τ' ἀθάνατο νερό.

—Νὰ πᾶς αὐτὸ τὸ σταμνὶ καὶ θὰ πᾶς δυὸ ὄρες δρόμο καὶ θὰ βρεῖς δυὸ βουνὰ πού ἀνοίγουν καὶ κλείνουν, ἀνάμεσα τρέχει τ' ἀθάνατο νερό, νὰ βάλς μὲ μιὰς τὸ σταμνὶ ὅσο πᾶρ' καὶ νὰ φύγς, νὰ μὴ γυρίσης νὰ δγῇς νὲ πηγαίνοντας, νὲ ἔρχωντας.

Πῆγε τὸ βασιλόπουλο, πῆρε τ' ἀθάνατο νερό καὶ τὸ πῆγε στὴ γυναῖκα τ'.

—Ἐλα νὰ τὸ πιούμε καὶ γὼ βάζω ἄλλο νερό καὶ τὸ πᾶς στὸν πατέ-

ρα σ'. Ἦπιανε κράτισαν καὶ λίγο, βάζει στὸ σταμνὶ νερὸ καὶ τὸ πάγει τὸ βασιλόπουλο στὸν πατέρα τ'.

Ὁ βασιλὲς ἤξερε ποῦ δὲ γύριζε πῶς ὅποιος πῆγε γιὰ τ' ἀθάνατο νερὸ κι' ἀπόρθε.

Νὰ πᾶς τὸ λέγ' ὁ βασιλὲς, νὰ μὲ φέρς τὸ χρυσὸ τὸ μῆλο, γιὰ νὰ τὸ πνίξ' τὸ βασιλόπουλο ὁ δράκος.

Πάγει καὶ τὸ λέγ' στὴ Σαρανταπλεξουδούσα, λέγ' ἡ γυναῖκά τ', στὸ δρόμο ποῦ θὰ πᾶς εἶναι ἓνας μεγάλος δράκος, νὰ τὸν καλημερίσῃς καὶ νὰ σκύψῃς νὰ φιλήσῃς τὸ χέρι τ', κεῖνος θὰ σὲ πεῖ τί θὰ κάνῃς.

Πῆγε τὸ βασιλόπουλο ἤρε τὸ δράκο, τὸν καλημέρσε, φίλσε τὸ χέρι τ' καὶ τὸ ρώτσε τί θέλῃς;

— Μ' ἔστειλε ὁ πατέρας μου νὰ πάρω τὸ χρυσὸ μῆλο.

Ὁ δράκος τ' ὀρμήνεψε, νὰ πᾶς; μὰ νὰ μὴ μιλήσῃς, γιατί σὰ μιλήσῃς θὰ γίνῃς μάγομαρο.

Τὸ βασιλόπουλο ἔκαμε ὅπως τὸ εἶπε ὁ δράκος, πῆρε τὸ χρυσὸ τὸ μῆλο καὶ πῆγε στὴ γυναῖκά τ'.

Ἡ Σαρανταπλεξουδούσα λέγ', νὰ τὸ φᾶμε καὶ γὼ σὲ κάμνω ἓνα μῆλο νὰ τὸ πᾶς στὸν πατέρα σ'.

Ἐφαγαν ἀπὸ μισὸ τὸ μῆλο, πῆρε ἓνα ἄλλο μῆλο τὸ βαράκωσε ¹⁾, τὸ πῆρε τὸ βασιλόπουλο καὶ τὸ πῆγε στὸν πατέρα τ'.

— Νά, πατέρα, σ' ἔφερα τὸ μῆλο.

— Μπρὲ γύρσε; τραβίει τὸ σπαθί τ' καὶ κόβει τὸ κεφάλι τ' καὶ τὸ ἔβαλε πὸ κάτ' τὴν καριόλα ²⁾ καὶ φώναξε τὴ Σαρανταπλεξουδούσα καὶ τὴν εἶπε, ὁ ἄντρας σ' πέθανε, τώρα θὰ σὲ πάρω γώ, θὰ κάθῃσαι στὸ παλάτι καὶ θὰ σὲ κάνω ἄλλα δυὸ παλάτια καλλιότερα.

— Καλά, νὰ δγιῶ πρῶτα τὸν ἄντρα μ'.

Κυττάει κάτ' ἀπ' τὴν καριόλα, ρίχνει τ' ἀθάνατο νερὸ καὶ ζουντανεύει τὸ βασιλόπουλο, σφάζει τὸν βασιλὲ καὶ γίνκανε κεῖν' βασιλέδες κ' ἔζησαν καλά. Ἦμνα καὶ γὼ ἐκεῖ καὶ μ' ἔδοσαν ἓνα τᾶς φλουρι, στὸ δρόμο πόρχόμουνα περνοῦσα ἀπ' τὸ ρέμα, οἱ βατραχοὶ φώναζαν βράκ, βράκ, καὶ γὼ θάρρεψι πὼς ἔλεγαν μπράκ, μπράκ ³⁾, φοβήθηκα τίς κλέφτιδοι, τᾶψα κ' ἔφγα.

9 Ἡ βασιλοπούλα ποῦ πέταξε.

Σηλυβριά.

Μιά φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦταν ἓνας βασιλὲς καὶ μιὰ βασίλισσα κ' εἶχανε μιὰ κόρη εἴκοσι χρονῶ καὶ θέλανε νὰ τὴ παντρεύουνε μ' ἓνα γέρο

1) Χρύσωσε.—2) Κρεβάτι.—3) Λ. Τ. — Ἀφῆσε.

βασιλὲ, ἡ βασιλοπούλα δὲν ἤθελε· μιὰ μέρα λέγει στὸν βασιλὲ, πατέρα, νὰ μὲ κάνῃς ἓνα ντολάπι ξύλινο μὲ φτερά καὶ νάχει τρεῖς θέσες, ἀπὸ μέσα νὰ κλειδώνῃ κι' ἀπὸ μέσα νὰ ξεκλειδώνῃ, κι' ἀπὸ πάνω νὰ ἔχ' μιὰ τρύπα, νὰ μὲ κάνῃς καὶ τρεῖς φορεσιές, τὸν αὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, τὴ γῆς μὲ τὰ λουλούδια καὶ τὴ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια.

Ἀπὸ τρεῖς μέρες κ' ὕστερα ἔφερανε τὸ ντολάπι καὶ τίς φορεσιές ἀνοιξ' ἡ βασιλοπούλα τὸ ντολάπι ἔβαλε σὲ κάθε θέση πὸ μιὰ φορεσιά, μπαίνει μέσα καὶ κλειδώνεται, μόνε τὸ κεφάλι τῆς ἔμεινε ἔξω, παρακαλεῖ τὸ Θεό, Θεέ μ', δός' με φτερά νὰ πετάξω.

Τὰ οὐράνια ἦταν ἀνοιχτά καὶ πέταξε.

Πετάει, πετάει, πετάει, κατεβαίνει σ' ἄλλο βασίλειο κι' ἀπόμκε σ' ἓνα βουνὸ ἀψηλά. Ἀπὸ τρεῖς μέρες ὕστερα τοῦ βασιλὲ ὁ γιὸς βγήκε μὲ τίς δοῦλοι τ' στὸ κυνήγι, βλέπνε ἀπ' ἀντίκρου ἓνα παραξένο πρᾶμα καὶ λέγει τὸ βασιλόπουλο, μὴ χτυπήστε, νὰ τὸ πιάσω ζωντανό, νὰ δγιούμε ἀγορμὴ εἶναι, γὰ φάντασμα, πάγει κοντὰ τὸ βασιλόπουλο καὶ τὴ ρωτάγει, φάντασμα εἶσαι, τί εἶσαι;

— Εἶμαι ἄνθρωπος ὅπως σύ.

— Δὲν ἔρχεσαι νὰ σὲ πάγω στὴ μητέρα μ';

— Ἐρχομαι.

Τὴν πρῶτὴν βασιλοπούλα τὴν πάγει στὴ μητέρα τ'. Μητέρα λέγει ἔφερα μιὰ δοῦλα.

— Ἐμένα δὲ μπόρεσαν νὰ μὲ κάνε δοῦλες μὲ τὸ σῶμα κι' ὄχι σὰν αὐτήνα μὲ τὰ ξύλα. Πάλε ἄς μείνει, μιὰ ποῦ τὴν ἔφερες καὶ τὴν ἔβγαλαν Εὐλαγγελού.

Ἦλθε τὸ Πάσχα, ὁ βασιλὲς ἡ βασίλισσα καὶ τὸ βασιλόπουλο πᾶνε στὴν ἐκκλησία, λένε καὶ τὴ Εὐλαγγελού νὰ βγῇ καὶ κείνη ν' ἀκούσῃ τὸν καλὸ λόγο ¹⁾.

Σὰν ἔφχανε, ἀνοιγ' ἡ Εὐλαγγελού τὸ ντολάπι, σαπουνίζεται, χτενίζεται, φορεῖ τὸ φουστάνι τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, πάγει στὴν ἐκκλησία καὶ στέκεται στὸ πλάγι στὴ βασίλισσα. Μόλις εἶπανε τὸν καλὸ τὸ λόγο γυρνάει στὸ παλάτι, βγαίξ' τὸ φουστάνι τὸ οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα καὶ μπαίνει στὸ ντολάπι. Ἦλθανε ὁ βασιλὲς, ἡ βασίλισσα, τὸ βασιλόπουλο ἀπ' τὴν ἐκκλησία κ' ἡ βασίλισσα λέγει, σήμερις ἦλθε στὴν ἐκκλησία καὶ στάθηκε κοντὰ μ' μιὰ βασιλοπούλα καὶ φοροῦσε τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, τέτοια ἔμορφη δὲν εἶδα, νὰ ξέρω ποῦ κάθεται νὰ τρέξω νὰ τὴν πάρω νὰ τὴ κάμω νύφη μ'.

Λέγ' ὁ βασιλὲς, αὔριο θάλθαι πάλε στὴν ἐκκλησία, νὰ βάλμε στρατιώτες νὰ φυλάξνε στὴν πόρτα ν' ἀγιοῦνε ποῦ θὰ πάγει.

1) Τὸ Χριστὸς ἀνέστη.

Ἡ Ξυλαγγελοῦ τ' ἀκούει. Τὸ πρῶι πάλε ὁ βασιλῆς, ἡ βασίλισσα, τὸ βασιλόπουλο πᾶνε στὴν ἐκκλησίᾳ, ἡ Ξυλαγγελοῦ σαπουνίζεται, χτενίζεται, βάζει τὴ φορεσιὰ τὴ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια, πέρνει καὶ μιὰ φούχτα φλουριὰ μέσ' στὴ τσέπη της, πῆγε στὴν ἐκκλησίᾳ καὶ στάθηκε κοντὰ στὴ βασίλισσα. Πρὶν ἀπολύσ' ἡ ἐκκλησίᾳ φεύγει, τὸ καταπόδι της πέφτνε οἱ στρατιῶτες νὰ δγιῶνε ποῦ θὰ πάγει, ἡ Ξυλαγγελοῦ ρίχνει τὰ φλουριὰ κατὰ πρόσωπο, μαζεῦνε τὰ φλουριὰ καὶ τὴ χάνε.

Τὸ βασιλόπουλο ρωτάει τοὺς στρατιῶτες κατὰ ποῦ πάγ' ἡ βασιλοπούλα; —Τί νὰ σέ ποῦμε βασιλόπουλο ἀφέντη, μᾶς ἔρριξε φλουριὰ στὸ πρόσωπο, μαζεῦοντας τὰ φλουριὰ τὴν ἔχασαμε.

Λέγει τὸ βασιλόπουλο, αὔριο γὼ θὰ φυλάξω.

Τὸ πρῶι πάλε ὁ βασιλῆς, ἡ βασίλισσα, τὸ βασιλόπουλο πᾶνε μαζὺ στὴν ἐκκλησίᾳ, ἡ Ξυλαγγελοῦ σαπουνίζεται, χτενίζεται, βάζει τὴ φορεσιὰ τὴ γῆς μὲ τὰ λουλούδια, πέρνει καὶ μιὰ φούχτα ἄμμο τὸν βάζει στὴ τσέπη της καὶ πάγει στὴν ἐκκλησίᾳ.

Ἡλθ' ἡ ὥρα βγαίν' ἡ Ξυλαγγελοῦ ἀπ' τὴν ἐκκλησίᾳ, τὸ βασιλόπουλο φύλαξε ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα καὶ πέφτει τὸ καταπόδι της. Γυρνάει ἡ βασιλοπούλα ρίχνει τὸν ἄμμο στὸ πρόσωπο τοῦ βασιλόπουλου, πέρνει τὸ δαχτυλίδι ἀπ' τὸ χέρι τ' καὶ τρέχει στὸ παλάτι.

Τὸ βασιλόπουλο τὸ πᾶνε στὸ παλάτι καὶ φωνάζει πατέρα νὰ γιάνε τὰ μάτια τ'.

Σὰν ἔγινε καλὰ λέγει τὸ βασιλόπουλο τὴ βασίλισσα, γὼ μητέρα θὰ πᾶ νὰ βοῶ τὴ βασιλοπούλα.

Ἡ βασίλισσα μάζεψε ὅσα κορίτσια ἦτανε ἀπὸ δέκα ὀχτὼ ὥς εἴκοσι ἓνα χρόνου νὰ κάνε κουλούρια γιὰ νὰ πάρη μαζὺ τ' τὸ βασιλόπουλο. Μάζεψανε τὰ κορίτσια, ἄλλο ζάχαρι σπάνει, ἄλλο κανέλλα, ἄλλο βούτυρο ζεματάει κ' ἄλλο πιάν' τὸ ζυμάρι, ἄρχισανε νὰ τὰ πλάθνε, τὸ βασιλόπουλο συρριάνιζε, λέγ' ἡ Ξυλαγγελοῦ, δόστε καὶ μένα ἀπὸ μιὰ βούκα ¹⁾ ζυμάρι νὰ κάνω καὶ γὼ τὸ βασιλόπουλο ἓνα πητταροῦδι ²⁾).

Δὲν τὴν ἔδιναν κ' ἡ Ξυλαγγελοῦ ἔκαμε παράπονα στὸ βασιλόπουλο καὶ λέγει στὰ κορίτσια τὸ βασιλόπουλο, τόσα ποῦσθε δόστε τηνα ἀπὸ ἓνα κομματόπλο ³⁾ νὰ κάνη κ' αὐτὴ ἓνα πητταροῦδι. Τότες τὴν ἔδωσαν, τὸ ζύμωσε, ἔβαλε μέσα τοῦ βασιλόπουλο τὸ δαχτυλίδι τῶσμιζε καλὰ, τόψησε καὶ τὸκρυψε.

Γιόμισανε τὰ τσουβάλια μὲ τὰ κουλούρια καὶ τᾶρριξαν μέσα στὸ καράβι. Πάγει ἡ Ξυλαγγελοῦ καὶ λέγει στὸ βασιλόπουλο, πάρε καὶ τὸ δικό

1) Λίγο. — 2) Μικρὴ πῆττα. — 3) Μικρὸ κομμάτι.

μ' τὸ πητταροῦδι καὶ ρίξ' το σὲ μιὰ ἄκρη ἴσως σὲ χρειασθεῖ· καὶ τᾶρριξανε στὴν πλώρη σὲ μιὰ ἄκρη.

Μολάρσανε καὶ πᾶνε, ἔτρεξαν σὲ πολιτεῖες καὶ λιμάνια, τὸ βασιλόπουλο ὅλο συλλογισμένο ἦτανε, μιὰ μέρα λέγει, παιδιὰ, δγιέτε ἐκεῖ στὴ πλώρη εἶχαμε ἓνα πητταροῦδι τῆς Ξυλαγγελοῦς, ἂν βρίσκετε φέрте το. Κόφτει τὸ πητταροῦδι γιὰ νὰ φάγῃ καὶ βρίσκει τὸ δαχτυλίδι τ' μέσα.

Μόλις τῷδε λέγει στοὺς ναῦτες, μπρός, πίσω στὴ πατρίδα, τὸ καράβι μπῆκε στὸ λιμάνι, ἄρχισε νὰ κανονάρη καὶ κατάλαβε ἡ Ξυλαγγελοῦ ὅτι τὸ βασιλόπουλο γύρσε πίσω.

Χαρὲς μεγάλες σ' ὅλο τὸ βασίλειο ποῦ ἦλθε τὸ βασιλόπουλο, ὅλοι μεγάλοι καὶ μικροὶ πῆγανε στὸ καλῶς ὀρίστε.

Ὁ βασιλῆς κ' ἡ βασίλισσα ὀλόχαροι ἀγκάλιασαν τὸ βασιλόπουλο, τὸ βασιλόπουλο δείχνει τὸ δαχτυλίδι τ' καὶ λέγει πῶς τῷβρε μέσα στὸ πητταροῦδι ποῦ ἔκαμε ἡ Ξυλαγγελοῦ.

Νὰ τὴ φωνάξουμε λέγ' ἡ βασίλισσα. Ἡ Ξυλαγγελοῦ πηγαίνει ὅπως ἦτανε πάντοτε μέσα στὸ σανιδένιο ντολάπι, μόνε τὸ κεφάλι δὲν εἶχε φαίνεται ὅπως ἄλλοτε, τὸ χτένισε ὅπως τὶς τρεῖς φορὲς ποῦ πῆγε στὴν ἐκκλησίᾳ, καὶ τὸ πρόσωπό της ἔλαμπε ἀπὸ ἑμορφιά.

Τὸν εἶδανε οἱ πᾶσις. Ὁ βασιλόπουλος παίρνει τὸ σπαθὶ τ' καὶ μὲ προσοχὴ κόφτει τῶνα τῶνα, κόφτει τ' ἄλλο φτερό, σχίζει τὸ μισὸ μπροστινὸ σανίδι τοῦ ντολαπιοῦ καὶ φαίνεται ὀλόκληρη ἡ βασιλοπούλα μὲ τὴ φορεσιὰ τὸν οὐρανὸ καὶ τ' ἄστρα.

Ἡ βασίλισσα τὴν ἀγκυλιάζει καὶ τὴ φιλεῖ, σὺ εἶσαι ἡ βασιλοπούλα ποῦ μᾶς παίδεψες τόσο καιρό; ὁ βασιλῆς τὴ φιλεῖ καὶ λέγει τώρα θὰ γίνει κ' ἡ χαρά. Ἐκαμαν γάμους καὶ χαρὲς καὶ μεγάλες πασχαλιές, βάσταξ' ἡ χαρὰ σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες καὶ ζοῦνε κεῖνοι καλὰ καὶ μεῖς καλλίτερα.

10) Ἡ Σταχιοπέπελη.

Ἡράκλεια.

Κόκκινη κλωστή κλωσμένη
στὴν ἀνέμη ντυλιγμένη,
δῶσ' της κλωτσο νὰ γυρίσῃ,
παραμῦθι ν' ἀρχηνίσῃ
καὶ τὴν καλὴ μας συντροφιά
νὰ τὴν καλῇσπερίσῃ.

Ἀρχὴ τοῦ παραμυθιοῦ καλὴ σπέρα σας. Μιὰ φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε μιὰ γρηὰ κ' εἶχε τρεῖς θυγατέρες, κάθονταν στὸ πατερό κ' ἔγνε-

θαν μαλλὶ κ' εἶπανε, ὅποιανης κλωστή κοπεὶ θὰ τήνε σφάζουμε. Κόπηκε μιὰ φορὰ τῆς μάννας τους, τὸ σχώρεσαν, τὴ δεύτερη πάλι, τὴν τρίτη εἶπανε οἱ δυὸ μεγάλες νὰ τὴ σφάζουμε· ἡ μικρὴ θυγατέρα ποὺ τὴν ἔλεγαν Σταχτοπέπελη γιατί καθούνταν πλάι στὸ μαγκάλι δὲν ἤθελε, οἱ μεγάλες δὲν τὴν ἄκουσαν καὶ τὴν ἔσφαξαν.

Ἡ Σταχτοπέπελη τὴν ἔθαψε κάτ' ἀπὸ τὴ σκάλα, κάθε μέρα τὴν ἔκλαιγε, τὴ θύμιαζε καὶ ἔκαιγε τὸ καντήλι της πάν' ἀπ' τὸ μνημα, στὸν ὕπνο ἔβλεπε τὴ μάννα της ποὺ τὴν ἔδινε πολλές εὐχὲς καὶ στίς ἄλλες δύο κατάρες. Στίς σαράντα μέρες, καὶ ποὺ θύμιαζε εἶδε τρία καρῦδια, τᾶσπα-σε καὶ τὸ κάθε καρῦδι εἶχε καὶ μιὰ φορεσιά, τὸ ἕνα εἶχε τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, τ' ἄλλο τὸν κάμπο μὲ τὰ λουλούδια καὶ τ' ἄλλο τὴ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια καὶ ἕνα ζευγάρι χρυσὰ παπούτσια.

Τὴν Κυριακὴ πῆγαν οἱ ἀδελφές της στὴν ἐκκλησίαν, ἡ Σταχτοπέπελη ἔσπασε τὸ ἕνα καρῦδι καὶ ἔβαλε τὴ φορεσίαν τὸν κάμπο μὲ τὰ λουλούδια, τὰ χρυσὰ παπούτσια καὶ πῆγε στὴν ἐκκλησίαν. Σὰν μπῆκε μέσα ἔλαμψε ὁ κόσμος, ἔκαμε τὸ σταυρὸ της, μοίρασε στίς φτωχοὶ ἀπὸνα φλουρί, μόνε στίς ἀδελφές της ἔδωσε ἀπὸ μισό. Ὁ βασιλεὺς σὰν τὴν εἶδε τρελάθηκε ἀπὸ τὴν ὁμορφίαν της. Ἡ Σταχτοπέπελη γλήγορα, γλήγορα φεύγει, πᾶγει στὸ σπιτι βγάζ' τὴ φορεσίαν τὸν κάμπο μὲ τὰ λουλούδια καὶ καθίσει πάλι κοντὰ στὸ μαγκάλι καὶ ἄρχισε νὰ σκαλίζει τὴ σταχτή. Σὰν ἤρτανε οἱ ἀδελφές της ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τὴν εἶπανε, στὴν ἐκκλησίαν ἦρτε μιὰ ὁμορφη βασιλοπούλα, φοροῦσε χρυσὰ ροῦχα τὸν κάμπο μὲ τὰ λουλούδια καὶ μοίρασε στίς φτωχοὶ ἀπὸνα φλουρί καὶ μᾶς μᾶς ἔδωκε ἀπὸ μισό, καὶ μεῖς φτωχὰ κορίτσια δὲν εἴμαστε; ἂν εἴρχουσιν θᾶδινε καὶ σένα.

Ἡ Σταχτοπέπελη ἔλεγε, δὲ θέλω γὼ φλουριά, κλαίγω τὴ μαννούλα μ' ποὺ τὴ σφάζατε ἄδικα.

Ἄμα ἦρτε ἡ Κυριακὴ τὴ λένε οἱ ἀδελφές της, αἰντε Σταχτοπέπελη νὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησίαν.

—Γὼ δὲν παγαίνω, πάντε σεῖς.

Ἐφυγαν, ἡ Σταχτοπέπελη ἔσπασε τ' ἄλλο καρῦδι καὶ ἔβαλε τὴ φορεσίαν τὴ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια, τὰ χρυσὰ παπούτσια καὶ πῆγε στὴν ἐκκλησίαν. Ἐλαμψ' πάλι ὁ κόσμος, μοίρασε φλουριά. Θέλες ὁ βασιλεὺς νὰ τὴν πιάσ', δὲ μπόρεσε, κεῖν' ἔφυγε γλήγορα, ἄλλαξε τὰ ροῦχα καὶ καθίσε κοντὰ στὸ μαγκάλι.

Σὰν ἦλθαν καὶ οἱ ἀδελφές της τὴν εἶπαν, ἦρτε πάλι ἡ βασιλοπούλα καὶ φοροῦσε τὴ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια, θέλες ὁ βασιλεὺς νὰ τὴν πιάσ' καὶ ποὺ μοίραζε τὰ φλουριά, μὰ κεῖν' ἔξενυγε, ἐμᾶς δὲ πρόκαμε νὰ μᾶς δόκη.

Σὰν ἦρθ' ἡ ἄλλη Κυριακὴ οἱ ἀδελφές εἶπαν πάλι στὴ Σταχτοπέπελη νὰ πᾶνε στὴν ἐκκλησίαν νὰ δῇ καὶ τὴ βασιλοπούλα ποὺ μοιράζ' τὰ φλουριά.

—Γὼ δὲν ἔρχομαι, τί νὰ τὴν κάμω τὴ βασιλοπούλα, κυττάζω τὴ λύπη μ' ποὺ ἄδικα σφάζατε τὴ μητέρα μας.

Μόλις ἔφυγαν ἡ Σταχτοπέπελη ἔβαλε τὴ φορεσίαν τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα καὶ πῆγε στὴν ἐκκλησίαν, ὅλος ὁ κόσμος θάμαζε τὴν ὁμορφίαν της, μοίρασε πάλι φλουριά· ἀπ' τὴ βιασύνῃ ἔπεσε τὸ χρυσὸ παπούτσι μέσα στὴ γούρνα τὸ νερό, πῆγαν τοῦ βασιλέ τ' ἄλογα νὰ πιοῦνε νερό, ταράζονταν καὶ δὲν ἔπιναν, σκύφτ' ὁ βασιλεὺς καὶ εἶδε ἕνα χρυσὸ παπούτσι, τὸ πῆρε καὶ ἔδωσε διαταγὴ νὰ πᾶνε ὅλα τὰ κορίτσια τῆς πολιτείας καὶ σ' ὅποιο ἔρτη θὰ τὸ πάρει γυναῖκα τ' 1).

Πῆγαν ὅλα τὰ κορίτσια, πῆγαν καὶ οἱ ἀδελφές τῆς Σταχτοπέπελης, σὲ κανένα πόδι δὲ ταίριαξε, ὁ βασιλεὺς στεναχωρέθηκε ποὺ δὲν ἦρε ποιανῆς ἦταν, πῆγε στὴ Σταχτοπέπελη τὸ σπιτι καὶ λέγ' στίς ἀδελφές της, εἰχατε κόμα μιὰ ἀδελφή τί γίνε;

—Πέθανε, καιρὸς πολὺς πέρασε πὸ τότε.

Τὴ Σταχτοπέπελη γιὰ νὰ μὴ τὴ δγῇ ὁ βασιλεὺς τὴν ἔκρουσαν πὸ κάτ' ἀπὸ τὸ κοφίνι, ὁ βασιλεὺς κάθισε πάν' στὸ κοφίνι καὶ ἡ Σταχτοπέπελη τὸν τσίμπησε. Σκώθηκε ὁ βασιλεὺς καὶ λέγ' τί εἶναι καὶ μὲ τσίμπησε;

—Δὲν εἶνε τίποτα βασιλέ μας, μιὰ κάτα 2) ἔχμε πὸ κάτ'.

Κάθισε ὁ βασιλεὺς πάλι τὸν τσίμπησε, δίν' μιὰ τὸ κοφίνι καὶ βλέπ' τὴν Σταχτοπέπελη, ἡ Σταχτοπέπελη ἀπὸ τὴν πείνη τὸ χρυσὸ παπούτσι τὴν ἦρτε ἴσια καὶ τὸν βασιλεὺς. Τότε διάταξε καὶ ἔκαμαν μεγάλες ἐτοιμασίες καὶ παντρεύτηκε τὴν Σταχτοπέπελη, ἡ μάννα τ' δὲν τὴν ἤθελε καὶ ὅλο γοῖνιαζε, τὸν ἔλεγε ποὺ τὴν ἦρες καὶ μὲ τὴν ἔφερες.

Ὁ βασιλεὺς θὰ πάγαινε στὸν πόλεμο καὶ τὴν ἄφσε στὴ μάννα τ', αὐτὴ πολὺ τὴν μάχουνταν καὶ ἤθελε νὰ τὴν κύν' κακό. Ἦρτε ὁ καιρὸς νὰ κύν' παιδί, ἔκανε ἕνα ἀγόρι μ' ἕνα ἄστρο στὸ κούτελο.

Ἡ μάννα τοῦ βασιλέ σὰν εἶδε τὸ παιδί μὲ τὸ ἄστρο ποὺ ἔκαμε ἡ Σταχτοπέπελη, σκύλιασε ἀπ' τὸ κακό της, σκέφτηκε μὲ τὴ μαμμὴ νὰ πετάξενε τὸ παιδί καὶ νὰ βάλνε ἕνα σκυλί· στὸ τόπο τ' καὶ νὰ πιοῦνε στὸ βασιλέ, ἡ γυναῖκα σ' ἔκαμε ἕνα σκυλί, τί θᾶκαμνε ἡ σκύλα; Ὅπως εἶπαν ἔτσι καὶ ἔκαμαν, τῷρριξαν στὴν ἄκρη τὸ ποτάμι, καὶ κοντὰ ἦτανε ἕνας τσομπάνης, τὸ πῆρε καὶ τὸ μεγάλωσε.

1) Ὁ ἀδελφός μου, ὁ μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως, Σωφρόνιος Σταμούλης, σημειοῖ ὅτι ὅμοια περὶ ἀπωλείας ὑποδήματος καὶ δι' ἀνευρέσεως αὐτοῦ καὶ ἀνυψώσεως αὐτῆς εἰς σύζυγον βασιλοπαιδός, ἀναφέρουσι: Στραβὼν ΙΖ' 808 καὶ Αἰλιανός. Ποικίλη Ἱστορία. ΙΣΤ' 32, πρβλ. Π. Καρολίδου, Παγκόσμιος Ἱστορία περὶ τῆς Θράκης Ροδωπίδος.

2) Γάτα.

Ὁ βασιλὲς γύρσε ἀπ' τὸν πόλεμο, τὸν λέγ' ἡ μάννα τ', ἡ γυναῖκά σ' ἔκανε ἓνα σκυλί' γιὰ πρῶτ' φορὰ τὸ σχώρεσε.

Ὑστερα πάλι ἀπὸ καιρὸ ὁ βασιλὲς ἔφυγε γιὰ τὸν πόλεμο κ' ἡ Σταχτοπέπελη κἀν' ἓνα κορίτσι μ' ἓνα σταυρὸ στὸ χέρι. Ἡ βασιλίσσα ἡ μάννα τοῦ βασιλέ μετ' ἡ μαμμή πέρνε τὸ κορίτσι τὸ ἀφίνε κοντὰ στὸ ποτάμι καὶ στὸν τόπο τ' βάζνε ἓνα σκυλάκι. Πέρνει κι' αὐτὸ ὁ τσομπάνης.

Ἦρτ' ὁ βασιλὲς ἀπ' τὸν πόλεμο καὶ τὸν εἶπ' ἡ μάννα τ', ἡ γυναῖκά σ' ἔκανε πάλι σκυλάκι. Ὁ βασιλὲς στεναχωρέθηκε καὶ ἀπόρσε πῶς γένεκε αὐτὸ καὶ γιὰ δεύτερη φορὰ τὸ σχώρεσε.

Ἦταν ἀνάγκη νὰ φύγ' πάλι ὁ βασιλὲς κ' ἔφυγε. Ἡ γυναῖκά τ' κάμνει ἓνα ἀγόρι μετ' ἡλιο στὸ κούτελο, πάλι συμφωνάει μετ' ἡ μαμμή ἡ μάννα τοῦ βασιλέ, πέρνε τὸ ἀγόρι τὸ πετοῦνε στὴν ἄκρη τὸ ποτάμι καὶ στὸν τόπο τ', ἔβαλαν ἓνα σκυλάκι. Πέρνει κι' αὐτὸ ὁ τσομπάνης καὶ τὰ μεγάλωνε καὶ τὰ τρία.

Σὰν ἦρτ' ὁ βασιλὲς, ἡ μάννα τ' τὸν λέγ' ἡ γυναῖκά σ' πάλι ἔκαμε σκυλί, γυναῖκα εἶν' αὐτὴ γιὰ σκυλα. Λέγε, λέγε ἡ μάννα τ', ὁ βασιλὲς σχάθηκε τῇ Σταχτοπέπελη καὶ τὴν ἔδωξε ἀπ' τὸ παλάτι καὶ τὴν ἔβαλε μέσα στὸ κουμάς καὶ κάθουνταν μαζὺ μετ' ἡς ὄρνιθες.

Ἡ μάννα τ' καὶ μ' αὐτὸ δὲν εὐχαρίστησε τὸν βασιλὲς γιὰ τὴν βασιλικὴν διαταγὴν, νὰ καθίς' ἡ γυναῖκά τ' ἔβαλε στὸ δρόμο καὶ νὰ τὴν φτύν' ὅλος ὁ κόσμος κ' ὅποιος περνοῦσε καὶ δὲ τὴν φτοῦσε θὰ τὸν ἔβαζε φυλακὴν. Πέρασε κι' ὁ τσομπάνης μετ' ἡ τρία παιδιὰ, τὰ παιδιὰ δὲ θέλνε νὰ τὴν φτύνε.

Ὁ βασιλὲς ἀπὸ μακρυνὰ τὰ εἶδε καὶ θάμπωσαν τὰ μάτια τ', φώναξε τὸν τσομπάνη καὶ τὸν εἶπε, τὰ παιδιὰ αὐτὰ ποῦ τὰ ἤρρες. Κι' ὁ τσομπάνης εἶπε δικὰ μ' εἶναι.

— Ποῦ τὰ μεγάλωσες;

— Στὸ σπίτι μ'.

Ὁ βασιλὲς γυρίζ' καὶ λέγει στὸ κορίτσι, γιατί σὺ δὲν ἔφτυσες αὐτὴ τὴν γυναῖκα;

Τὸ κορίτσι εἶπε, πῶς νὰ τὴν φτύσω; εἶναι ἁμαρτία, τί κακὸ μεγάλο ἔκανε; ἂν ἔκανε κανένα φταιξιμὸ ἀρεπ' νὰ βαζῆς ὅλο τὸν κόσμον νὰ τὴν φτοῦνε; Ὁ βασιλὲς φχαριστήθηκε πὸ τὰ λόγια τοῦ κοριτσιοῦ καὶ τὸ λέγ', αὔριο νᾶρθτε μετ' ἡ τσομπάνη καὶ τὰ τρία νὰ φάμε μαζὺ στὸ παλάτι. Τὸ κορίτσι λέγ' θὰ ἔλθουμε ἅμα αὐτὴ τὴν γυναῖκα ποὺ τὴν ἔχες στὸ δρόμο καὶ τὴν φτύν' ὁ κόσμος νὰ πῆ: νὰ τὴν λοῦσεις νὰ τὴν βάλλνε καλά ροῦχα καὶ νὰ καθίς' κι' αὐτὴ μαζὺ μας.

— Καλὸ, εἶπ' ὁ βασιλὲς.

Τὴν ἄλλη μέρα τὰ παιδιὰ μετ' ἡ τσομπάνη πῆγαν στὸ παλάτι νὰ φᾶνε, ἡ μάννα τοῦ βασιλέ σὰν τὰ εἶδε τὰ γνώρεκε καὶ σκέφτηκε νὰ τὰ

φαρμακῶς. Τὸ κορίτσι ἦτανε καρδιογνώστης, πῆρε μαζὺ τ' ἓνα γατάκι κι' ὁρμήνεψε τ' ἀδέλφια τ' νὰ μὴ βάλλνε στὸ στόμα τους ἀπὸ τὰ φαγὰ πού θὰ τὰ ἔδιναν.

Ἐκατσαν στὸ τραπέζι γιὰ νὰ φᾶνε κι' ὁ βασιλὲς θέλεσε νὰ φάγ' ἀπ' τὸ πιάτο τοῦ κοριτσιοῦ ὄχι βασιλέ μ', θὰ φορτωκοθεῖς λέγει τὸ κορίτσι, νὰ δώσω πρῶτα στὸ γατάκι μ' κ' ὕστερα. Μόλις ἔφαγε τὸ γατάκι ἔμεινε στὸν τόπο, τότε γυρίζ' καὶ λέγ' στὸ βασιλέα, μᾶς φώναξες δῶ νὰ μᾶς φαρμακώσης; στὸ δικό μας τὸ φαγὶ ἔβαλαν φαρμάκι κ' ἄρχισε νὰ λέγ' ὅλα. Ἡ μητέρα σ' ἡ βασιλίσσα εἶναι γιὰγιά μας, γιὰ νὰ μᾶς ξεκάν' θέλσε νὰ μᾶς φαρμακῶς. Ὁ βασιλὲς πρὸς τὴν μάννα μας ποὺ τὴν μισοῦσε, ἀφοῦ μᾶς ἔπερνε μόλις γεννιόμασταν καὶ μᾶς ἔρριχνε στὴν ἀκροποταμιὰ σ' ἔλεγε πῶς ἔκαμε σκυλί, αὐτὴ εἶναι ἡ μητέρα μας ποὺ τὴν εἶχες στὸ δρόμο.

Τότε ὁ βασιλὲς ἀγκάλιασε τὴν γυναῖκά τ' καὶ τὰ παιδιὰ τ', τὸν τσομπάνη πῆρε κοντὰ τ' καὶ τὴν μάννα τ' ἔδωσε διαταγὴ καὶ τὴν ἔβαλαν σὲ φάει ἡ μάννα καὶ τὴν ἔκαναν χίλια κομμάτια, κ' ἔζησαν στὸ ἔξῃς καλά κι' εὖ-καί μεις καλλίτερα.

11) Τὸ ἀντρειωμένο βασιλόπουλο.

ΑΘΗΝΩΝ

Φανέρι.

Ἡ μάννα τ' καὶ μ' αὐτὸ δὲν εὐχαρίστησε τὸν βασιλὲς γιὰ τὴν βασιλικὴν διαταγὴν, νὰ καθίς' ἡ γυναῖκά τ' ἔβαλε στὸ δρόμο καὶ νὰ τὴν φτύν' ὅλος ὁ κόσμος κ' ὅποιος περνοῦσε καὶ δὲ τὴν φτοῦσε θὰ τὸν ἔβαζε φυλακὴν. Πέρασε κι' ὁ τσομπάνης μετ' ἡ τρία παιδιὰ, τὰ παιδιὰ δὲ θέλνε νὰ τὴν φτύνε.

Ὁ βασιλὲς ἀπὸ μακρυνὰ τὰ εἶδε καὶ θάμπωσαν τὰ μάτια τ', φώναξε τὸν τσομπάνη καὶ τὸν εἶπε, τὰ παιδιὰ αὐτὰ ποῦ τὰ ἤρρες. Κι' ὁ τσομπάνης εἶπε δικὰ μ' εἶναι.

— Ποῦ τὰ μεγάλωσες;

— Στὸ σπίτι μ'.

Ὁ βασιλὲς γυρίζ' καὶ λέγει στὸ κορίτσι, γιατί σὺ δὲν ἔφτυσες αὐτὴ τὴν γυναῖκα;

Τὸ κορίτσι εἶπε, πῶς νὰ τὴν φτύσω; εἶναι ἁμαρτία, τί κακὸ μεγάλο ἔκανε; ἂν ἔκανε κανένα φταιξιμὸ ἀρεπ' νὰ βαζῆς ὅλο τὸν κόσμον νὰ τὴν φτοῦνε; Ὁ βασιλὲς φχαριστήθηκε πὸ τὰ λόγια τοῦ κοριτσιοῦ καὶ τὸ λέγ', αὔριο νᾶρθτε μετ' ἡ τσομπάνη καὶ τὰ τρία νὰ φάμε μαζὺ στὸ παλάτι. Τὸ κορίτσι λέγ' θὰ ἔλθουμε ἅμα αὐτὴ τὴν γυναῖκα ποὺ τὴν ἔχες στὸ δρόμο καὶ τὴν φτύν' ὁ κόσμος νὰ πῆ: νὰ τὴν λοῦσεις νὰ τὴν βάλλνε καλά ροῦχα καὶ νὰ καθίς' κι' αὐτὴ μαζὺ μας.

— Καλὸ, εἶπ' ὁ βασιλὲς.

Τὴν ἄλλη μέρα τὰ παιδιὰ μετ' ἡ τσομπάνη πῆγαν στὸ παλάτι νὰ φᾶνε, ἡ μάννα τοῦ βασιλέ σὰν τὰ εἶδε τὰ γνώρεκε καὶ σκέφτηκε νὰ τὰ

τὸ εἶπε, μ' ἔδωσαν τὰ κλειδιά καὶ γύρσα τις τριάντα ἐννιά, μόνε μιάνα δὲ γύρσα, τὸ κλειδί ἔχ' φυλαγμένο ὁ πατέρας μου καὶ δὲ τὸ δίν'.

— Ἄ, τὸ κυριώτερο, νὰ γυρέψης καὶ τὴν ἄλληνα νὰ δγῆς.

Πάλε τὸ βασιλόπουλο ἀρρώστησε ἀπ' τὴν στεναχώρια τ'. Τὸ ρωτᾷ ἡ βασίλισσα τί ἔχεις παιδάκ μ' ;

— Θέλω καὶ τ' ἄλλο τὸ κλειδί, σὰ δὲ μὲ τὸ δόστε θὰ πεθάνω, τόσο πολὺ στεναχωριέμαι.

Ὁ βασιλὲς δὲν ἤθελε νὰ τὸ δόσ', τὸ βασιλόπουλο ἤθελε, καὶ τῷδωσε τὸ κλειδί. Τὸ βασιλόπουλο ἀνοίγ' τὴν κάμαρα καὶ τί νὰ δγῇ, μέσα σὲ μιὰ γυνάλα ἦτανε μιὰ εἰκόνα τῆς Πεντάμορφης. Τὸ παιδί τὴν πῆρε κ' ἔδωσε τὸ κλειδί στὸν πατέρα τ'.

Ὁ βασιλὲς μόλις εἶδε πού λείπ' ἡ εἰκόνα ἀπ' τὴ γυνάλα λέγ', τῶχασα τὸ παιδί μ'.

Τὸ βασιλόπουλο σὰ πῆρε τὴν εἰκόνα εἶπε μὲ τὸ νοῦ τ', γὼ πρέπει νὰ πάγω νὰ τὴ βρῶ.

Ἦλθ' ὁ καιρὸς νὰ πάγῃ ὁ βασιλὲς στὸν πόλεμο, λέγ' τὸ βασιλόπουλο καὶ γὼ πατέρα θὰ πάγω στὸν πόλεμο. Ὁ πατέρας του τὸ εἶπε εἶσαι μικρὸς ἀκόμα.

— Γὼ θὰ πάγω, μόνε νὰ παραγγεῖλς μιὰ ἀρμύρα σαράντα καντάρια¹⁾. Ὅταν τὴν ἔφεραν τὴν εἰκόνα σὲ χεῖρ τ', οὐί καφρία, νὰ παραγγεῖλς μιὰ ἑκατὸ καντάρια.

Τὴν πῆρε τὸ βασιλόπουλο τὴν δίν' μιὰ καὶ τὴν οἶχ'ν παρὰ πέρα. Τώρα λέγ' εἶναι ὅλα ἐν τάξει θὰ πάγω νὰ πάρω καὶ τ' ἀντρειωμένο τ' ἄλογο. Σὰν τ' ἄκσε ὁ βασιλὲς τὸ εἶπε, θὰ πάρῃ αὐτὸ τὸ ἄλογο πού σκοτών' ὅλο τὸν κόσμον ;

— Καλά, γὼ θὰ τὸ πάρω.

Πάγει στὸ ἀχοῦρ πέρνει τ' ἄλογο, μόλις τὸ καβαλλάει, ἀρνὶ ἐγίνε καὶ κάμνει ἕνα γύρο στὴν πολιτεία, ἅμα τὸ εἶδε πού πήγαινε καλὰ τώρα, λέγ', ἀντίο σας φεύγω. Γυρίζει καὶ λέγ' τὸ βασιλόπουλο στὸ βεζυρόπουλο ἂν θέλῃς ἔλα, ἂν θέλῃς μὴν ἔρχεσαι. Τὸ βεζυρόπουλο τὸ κακοφάνκε πού τὸ εἶπε ἂν θέλῃς ἔλα, ἂν θέλῃς μὴν ἔρχεσαι καὶ δὲ πῆγε κ' ἔφυγε μονάχο τὸ βασιλόπουλο.

Πῆρε δρόμο τὸ βασιλόπουλο καὶ περπατοῦσε μέρα νύχτα κ' ἔφθασε σ' ἕνα δάσος, μέσα κεῖ βλέπ' ἕνα δράκο, καὶ φύλαγε ἕνα καζάν' ποῦχε σαράντα χερούλια, σαράντα δράκοι τ' ἀνέβασαν καὶ σαράντα τὸ κατέβαζαν· λέγ' τὸ βασιλόπουλο στὸ δράκο μόλις τὸν εἶδε, κατέβασ' τὸ καζάνι.

1) Ἀ. Τ. μονὰς βάρους, 44 ὀκάδες.

— Ἄν μπορεῖς, κατέβασ' το σύ.

Πιάν' μὲ τὸ μικρὸ δακτυλάκι καὶ τὸ σκώνει, ὁ δράκος τᾶχασε, καὶ τρέχει νὰ βρῇ τ' ἀδελφία τ' νὰ πῇ πῶς ἦλθε ὁ ἀντρειωμένος.

Ἦλθανε οἱ δράκοι, τὸν προσκύνσανε, τὸν ἔλεγαν ἀφέντη, καὶ τὸν εἶπανε νὰ τὸν κάνε γαμπρό τους καὶ νὰ τὸν δόσνε τὴν ἀδελφή τους.

Νόμσε πῶς θὰ ἦτανε ἡ πεντάμορφη πού ζήταγε καὶ πῆγε. Βλέπ' τὴν κοπέλλα βλέπ' καὶ τὴ φωτογραφία, δὲν ἔμοιαζε καὶ λέγ' στίς δράκοι, θὰ βάλμε ἕνα στοίχημα, ἂν νικήστε θὰ πάρω τὴν ἀδελφή σας κ' ἂν νικήσω γὼ θὰ μ' ἀφίστε νὰ φύγω καὶ θάλλθω νὰ παντρεύω τὴν ἀδελφή σας μ' ἕνα φίλο μ'.

Πέρνει τὴ σφαῖρα καὶ τὴν πετάει κ' ὕστερα τις λέγ' νὰ πᾶτε ὅλοι μαζί νὰ τὴν φέρετε. Πήγανε κ' οἱ σαράντα μαζί, πολεμοῦσανε, πολεμοῦσανε πού νὰ τὴ σκώσανε. Σκώθηκαν τὸν προσκύνσανε καὶ τὸν ἄφσανε κ' ἔφυγε.

Ἐκίνησε τὸ βασιλόπουλο πῆγε στὸν πόλεμο, πολέμισε καὶ γύρσε πίσ' στὸν πατρίδα τ'. Ὁ πατέρας του ὁ βασιλὲς δὲν ἤξερε τί νὰ κάν' ἀπ' τὴν χαρὰ τ' καὶ τὸ θάμαζε πού ἦτανε ἀντρειωμένο. Σὰν κάθσε κάμποσο πάλι ὁ νοῦς του στὴν Πεντάμορφη νὰ πάγῃ νὰ τὴν βρῇ.

Φωνάζει μιὰ μέρα τὸ βεζυρόπουλο καὶ τὸ λέγει νὰ πᾶμε μαζί νὰ βροῦμε τὴν Πεντάμορφη. ἔτσι πῆγε τὸ βασιλόπουλο ἕνα καράβι μ' ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα καὶ ἔκλινε.

Ἐορίζαν δυό, τρία χρόνια, μέσ' τὴ θάλασσα καὶ ρωτοῦσανε δῶ καὶ κεῖ. Κεῖ πού γυρνοῦσανε βλέπνε μέσ' στὴ μέσ' στὴ θάλασσα ἕνα γυναικὶ πύργο μ' ἑπτὰ πατώματα καὶ στὸ ἀπάνω πάτωμα κάθουντανε ἡ Πεντάμορφη, μόλις τὴν εἶδε τὸ βασιλόπουλο βγάζ' τὴν εἰκόνα, ἦτανε ἡ ἴδια, τὴν βρήκανε πιά.

Ἡ Πεντάμορφη εἶδε τὸ βασιλόπουλο καὶ τὸ ἀγάπσε, γράφ' ἕνα γράμμα καὶ τὸ οἶχνει καὶ τὸ λέγ' κάτ' ἀπ' τὴ θάλασσα νὰ κάνῃς μιὰ καμάρα¹⁾ γιὰ νὰ μπορῇς νὰ μπαίνῃς καὶ νὰ βγαίνῃς ἐλεύθερα.

Τὸ βασιλόπουλο ἔβαλε κ' ἔκαμαν τὴν καμάρα κάτ' ἀπ' τὴ θάλασσα καὶ σὲ λίγες μέρες ἦτανε ἔτοιμη. Ἄμα τελείωσε ἀνέβκε ἀπάνω κ' ἡ Πεντάμορφη τὸν εἶπε : ὁ ἀντρας μου εἶναι χρυσεῖος, θὰ πᾶς στὴν πολιτεία καὶ θὰ τὸν βρῇς στὸ τάδε μέρος, θὰ σὲ δόσω αὐτὸ τὸ σκουλαρήκι νὰ τὸ κολλήσ' καὶ μόλις τὸ κολλήσ' νὰ μὲ τὸ φέρῃς καὶ κείνος ἀργότερα θὰ ἔλθει θὰ δγίει πού τὸ φορῶ κ' ἔτσι θὰ τὸν ξεγελάσουμε.

Πῆρε τὸ βασιλόπουλο τὸ σκουλαρήκι βρίσκει τὸ χρυσεῖο καὶ τὸν λέγ', νὰ μὲ τὸ κολλήσῃς σὲ παρακαλῶ γιατί θέλω νὰ πάγω τὴν ἀδελφή μ' στὸ χορό. Τὸ πῆρε τὸ κόλσε, τὸ γνώρσε πού εἶναι τῆς γυναικῆς τ'.

Πάγ' στὸν πύργο βλέπ' τὴ γυναικῆ τ' πού φοροῦσε τὸ σκουλαρήκι :

1) Στοά.

—Γυναῖκα, ἔνα παρᾶξενο παρᾶμα σήμερα, ἦρθ' ἕνας καὶ μ' ἔφερε τὸ σκουλαρήκ σ' νὰ τὸ κολλήσω.

—Μόνε γὼ ἔχω τέτοιο σκουλαρήκ;

Τὴν ἄλλη μέρα σπᾶν τὸ γιορτάν¹⁾ της καὶ τὸ δίνει στὸ βασιλόπουλο, τὸ βασιλόπουλο τὸ πέρνει καὶ πάγ στὸ χρυσικό καὶ τὸν λέγει, νὰ μὲ τὸ κολλήσης; γλήγορα γιατί ἡ ἀδελφή μ' θὰ πάγει σὲ γάμο καὶ τὸ θέλω.

Τὸ κολλάει, πάλε τρέχ' στὸν πύργο τ', βλέπ' τὴ γυναῖκά τ' πού τὸ φόραγε...

Τὴν τρίτ φορὰ ἡ γυναῖκά τ' σπᾶν' τὸ δακτυλίδι τς τὸ πάγει πάλε τὸ βασιλόπουλο στὸ χρυσικό, τὸ κόλσε. Πάλε τρέχ' στὴ γυναῖκά τ', τὸ δακτυλίδ στὸ χέρ' της.

Τὸ βασιλόπουλο λέγ μιὰ μέρα τὸν χρυσικό θὰ παντρευθῶ καὶ θέλω νὰ σὲ κάνω κουμπάρο.

—Μπά, σὺ βασιλόπουλο καὶ θέλς ἐμένα νὰ μὲ κάνς κουμπάρο;

—Δέχεσαι;

Τί νὰ κάν'; λέγ τὸ δέχομαι. Ἐτοίμασε τὰ στέφανα κι' ὅτι ἐτοιμασίες κάμν' ἕνας κουμπάρος, ὁ γαμπρὸς ἐτοίμασε τὰ νυφικά καὶ πήρανε τὴ νύφη νὰ τὴν στεφανώσνε.

Ὁ κουμπάρος μὲ τὴν εἶδε ἄφσε τὰ στέφανα καὶ τρέχει σπῖτι αὐτὴ πάγει μπροστὰ ἀπ' αὐτὸν στὴν καμφορὰ καὶ κόβει τὴν κεφαλή της.

Πάγει κι' ὁ ἄντρας τς καὶ τὸν κόβει τὴν κεφαλή καὶ δὲ ξερω σὺντορο βλέπω, τί βλέπω, μὲ φάνκε πού ἦσαν σὺ πού στεφανώνα.

Ἄντρα μ', δὲ μὲ βλέπεις πού 'μαι δῶ;

Ὁ ἄντρας τς, σάστισε, πάγει στὴν ἐκκλησία, ἡ νύφη πῆγε πιὸ μπροστὰ πὸ κεῖνον, πῆγε ὕστερα κι' ὁ ἄντρας τς.

Γιὰ δευτέρη φορὰ πάλε ὁ κουμπάρος πῆγε στὸν πύργο, αὐτὴ πιὸ μπροστὰ πῆγε καὶ κάθουνταν.

Λέγ' ὁ κουμπάρος τὸν γαμπρό, γὼ γιὰ νὰ στεφανώσω θέλω νὰ εἶμαι κοντὰ στὸν πύργο καὶ νὰ βλέπω ἀπ' ἀντίκρου τὴ γυναῖκά μ' στὸ παράθυρο.

Κάμνε μιὰ κερένια κοπέλλα ἴδια ἡ Πεντάμορφη, τὴ ντύνε μὲ τὰ ροῦχά τς καὶ τὴν βάζνε στὸ παράθυρο, ἡ νύφη ντύθηκε κι' ἦταν στὴν ἐκκλησία. Ὁ κουμπάρος στεφανῶνε καὶ τὰ μάτια τ' στὸ παράθυρο, ἂ ἡ γυναῖκά μ', κεῖ εἶναι.

—Τὸν λέγανε τί κάμνς κουμπάρε;

—Τὴν γυναῖκά μ', κυττάζω νὰ μὴ φύγ' ἀπὸ κεῖ.

Τελείωσαν τὰ στεφανώματα τὴν ἄρπαξανε στὸ καράβ καὶ φεύγουνε, πάγει κι' ὁ χρυσικός στὸ πύργο τ' καὶ δὲ βλέπει τὴ γυναῖκά τ'.

Στὸ δρόμο πού ταξιδεύαν, τὸ βεζυρόπουλο καθοῦντανε τὸ βράδυ ἔξω καὶ βλέπει στὸ κατάρτ τρία πουλάκια, μιλοῦσανε κι' ἔλεγαν, τί ἔμορφη πού

1) Λ. Τ. Περιδέραιο.

εἶναι ἡ νύφη, λέγ' καὶ τ' ἄλλο, ὁμορφη εἶναι μὰ τ' ἄλογο πού θ' ἀνεβεῖ μὲ τὸ φθάσ' στὸ παλάτι θὰ τὴνε ρίξ' καὶ θὰ τὴ σκοτώσ', λέγ' καὶ τ' ἄλλο καὶ σὰ βρεθεῖ ἄνθρωπος καὶ τὸ πεῖ;

—Θὰ μαρμαρώσ', λέγ' τὸ πρῶτο τὸ πουλί.

Τὴ δευτέρη βραδεῖα πάλε τὸ βεζυρόπουλο κάθουνταν ἔξω κι' ἀκούει τὰ τρία τὰ πουλάκια πού κάθουνταν στὸ κατάρτ κι' ἔλεγαν, τί ὁμορφη πού εἶναι ἡ νύφη.

—Ὁμορφη εἶναι, μὰ μὲ τὸ φθάσ' στὸ παλάτι θὰ βγεῖ ὁ σκύλος τοῦ βασιλῆ θὰ τὴν δαγκάσ' καὶ θὰ πεθάν. Λέγ' καὶ τ' ἄλλο, ἂν βρεθεῖ ἄνθρωπος καὶ τὸ πεῖ;

—Θὰ μαρμαρώσ', λέγ' τὸ πρῶτο τὸ πουλί.

Τ' ἀκούει τὸ βεζυρόπουλο, στεναχώρια μεγάλη εἶχε, μὰ δὲν εἶπε τίποτε.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ βασιλόπουλο βλέπ τὸ βεζυρόπουλο στεναχωρημένο καὶ κατσουφό, λέγ', ὁ φίλος μου ζούλειπε πού πῆρα τὴν Πεντάμορφη.

Τὴν τρίτῃ βραδεῖα πάλε τὸ βεζυρόπουλο βλέπ τὰ πουλάκια νὰ κάθονται στὸ κατάρτ καὶ νὰ μιλοῦνε. Τὸ ἕνα ἔλεγε : τί ὁμορφη πού εἶναι

Ὁμορφη λέγ' τ' ἄλλο, μὰ τὸ πρῶτο βράδυ πού θὰ κοιμᾶται στὸ παλάτι τὸ βασιλόπουλο μὲ τὴν νύφη, θὰ βγεῖ ἕνα φίδι μὲ δυὸ κεφάλια καὶ θὰ φάγῃ τὸν Πεντάμορφη. Λέγ' τὸ δεύτερο τὸ πουλάκι καὶ σὰ βρεθεῖ ἄνθρωπος καὶ τὸ πεῖ;

—Θὰ μαρμαρώσ' λέγ' τὸ πρῶτο.

Τὸ βεζυρόπουλο ἦλθε κι' ἐγινε κιτριναίρικο καὶ τὸ βασιλόπουλο λέγ', ὁ φίλος μου ζουλεύει καὶ τὸν λυποῦντανε.

Τὸ βεζυρόπουλο μὲ τὸν κόντεψαν, λέγει στὸ βασιλόπουλο, πού θὰ βγοῦμε ἀπ' τὸ καράβι ἡ νύφη νὰ πάγῃ μὲ τὰ πόδια καὶ γὼ θὰ πάγω μὲ τ' ἄλογο πού θὰ τὴ φέρνε, ἂν εἶσαι φίλος μου θὰ γίν' αὐτὸ τὸ παρᾶμα.

Τί νὰ κάν' τὸ βασιλόπουλο, λέγ' ὅπως θέλεις νὰ γίν'.

Ἀνέβκε τὸ βεζυρόπουλο, σι' ἄλογο καὶ φθάσανε στὸ παλάτι βγαίν' ὁ σκύλος τοῦ γέρο βασιλῆ καὶ τότε σκοτώνει.

Ὁ βασιλεὺς θυμώσε πού σκοτώσαν τὸ σκύλο τ' καὶ δὲν ἤθελε νὰ δῇ στὰ μάτια τ' τὸ βεζυρόπουλο.

Τὸ βεζυρόπουλο λέγει στὸ βασιλόπουλο ἀκόμα μιὰ χάρη θὰ σὲ ζητήσω, τὸ πρῶτο βράδυ πού θὰ κοιμηθῇτε θάλλθω καὶ γὼ νὰ κοιμηθῶ μαζί σας.

Τί νὰ κάν' τὸ βασιλόπουλο, λέγ', ἀφίστέ το, ἕνα βράδυ εἶναι, ἂς γίν' τὸ θέλημα τοῦ φίλου μ'.

Τὴν ὥρα πού κοιμοῦνταν τὸ βασιλόπουλο κι' ἡ Πεντάμορφη, τὸ βεζυρόπουλο ξενοχτοῦσε, τρυπάει τὸν τοῖχο τὸ φίδι μὲ τὰ δυὸ κεφάλια, τὸ βε-

ζυρόπουλο το σκοτόν και πετιέται μιὰ σταλαματιὰ αἷμα στοῦ μάγουλο τοῦ βασιλόπουλο.

Τὴν ἄλλη μέρα πού σκώθηκαν κ' εἶδανε τὸ βασιλόπουλο πού εἶχε αἷμα στοῦ μάγουλο, εἶπαν πὼς τὸ βεζυρόπουλο εἶχε κακὸ σκοπὸ κ' ὁ γέρο βασιλὲς ἔδωσε διάτα νὰ δικάσνε τὸ βεζυρόπουλο.

Τὸ βεζυρόπουλο λέγει, θὰ μ' ἐτοιμάστε ἐπτὰ τραπέζια καὶ θ' ἀνέβω στ' ἀπὶν'. Ἀνέβκε ἀπάνω κ' ἄρχισε νὰ λέγη, ὅταν γύριζαμε ἀπ' τὸ ταξιδὶ πέταξαν τρία πουλάκια καὶ κάθσανε πάνω στοῦ κατάρτ καὶ μιλούσανε κ' ἔλεγαν, τί ὁμορφὴ πού εἶναι ἡ νύφη. Λέγει τὸ ἕνα ὁμορφὴ εἶναι, μὰ στ' ἄλλο πού θ' ἀνβεῖ μόλις φθάσ' στοῦ παλάτ θὰ τὴ ρίξ' καὶ θὰ τὴ σκοτώσ'. Λέγει καὶ τ' ἄλλο τὸ πουλί, σὰ βρεθεῖ ἄνθρωπος καὶ τὸ πεῖ ;

—Θὰ μαρμαρώσ'.

Μαρμαρώσε τὸ βεζυρόπουλο ὡς τὸ στηθὸς.

Μόλις τὸ εἶδε τὸ βασιλόπουλο λέγ', στὸν πατέρα τ', νὰ μὴν πῇ τίποτε, κατὰλαβα πόσο μ' ἀγαπᾷ ὁ φίλος μου.

—Ὅχι, λέγει ὁ γέρο βασιλὲς, νὰ τὸ πῇ.

Λέγει τὸ βεζυρόπουλο, τὴν δεύτερη βραδεῖα πού ἐρχόμαστε, τὰ τρία τὰ πουλάκια κάθσανε στοῦ κατάρτ κ' ἔλεγαν, τί ὁμορφὴ πού εἶν' ἡ νύφ. Ὁμορφὴ λέγει τ' ἄλλο τὸ πουλί μὰ μόλις φθάσ' στοῦ παλάτ θὰ βγεῖ ὁ σκύλος τοῦ βασιλὲ νὰ τὴν δαγκάσ' καὶ θὰ πεθάν'. Λέγει καὶ τ' ἄλλο καὶ σὰ βρεθεῖ ἄνθρωπος καὶ τὸ πεῖ ;

—Θὰ μαρμαρώσ'.

Μαρμαρώσε τὸ βεζυρόπουλο ὡς στὰ γόνατα.

Φωνάζει τὸ βασιλόπουλο, φθάνει πατέρα, νὰ μὴ πῇ ἄλλο, φθάν.

—Ὅχι, λέγ' ὁ γέρο βασιλὲς, νὰ τὸ πῇ ὅλο.

—Τὴν τρίτη τὴ βραδεῖα, πάλι ξαναβγήκανε τὰ πουλάκια κ' ἔλεγαν, ὁμορφὴ πού 'ναι ἡ νύφ. Ὁμορφὴ λέγει τ' ἄλλο, μὰ τὸ πρῶτο βράδυ πού θὰ κοιμᾶται στοῦ παλάτ τὸ βασιλόπουλο μὲ τὴν Πεντάμορφη θὰ βγεῖ ἕνα φίδι μὲ δυὸ κεφάλια καὶ θὰ φάγ' τὴ νύφ

Τὸ βεζυρόπουλο μαρμαρώσε.

Ἀρχισ' τὸ βασιλόπουλο νὰ κλαίγ', νὰ δέρνεται κ' ὁ γέρο βασιλὲς λυπήθηκε καὶ διέταξε τρία χρόνια νὰ μὴν ἀκουσθοῦνε παιχνίδια, οὔτε καὶ φλογέρα στοῦ βουνό. Τὸ βασιλόπουλο παρᾶτσε καὶ τὴν Πεντάμορφη καὶ τὸν πατέρα τ' καὶ ὅλα, πῆρε τὸν φίλο τ' καὶ τὸν πῆγε στοῦ βουνό καὶ τὸν ἔκλαιγε μέρα νύχτα.

Πέρασε καιρὸς, ἕνας τσομπάνης λέγ', μεῖς ὡς πότε δὲ θὰ λαλοῦμε τὴ φλογέρα, κ' ἄρχισε νὰ τὴ λαλῇ.

Τὸ βασιλόπουλο τὸν ἄκσε, κεῖ πού ἔκλαιγε τὸν φίλο τ', βγαίν' καὶ τὸν λέγ', αἱ γέρο τσομπάνη, τί κάνεις, γὼ κλαίγω τὸν φίλο μ' καὶ σὺ λαλεῖς τὴ φλογέρα ;

—Τί νὰ κάνω παιδί μ', βαρέθηκα μοναχὸς ἐδῶ χάμω, εἶπα νὰ λαλήσω τὴ φλογέρα μ' καὶ μὲ περάσ' κομματὶ ἡ ὥρα. Τὸν φίλο σ', νὰ σὲ πῶ γὼ νὰ τὸν κάνω καλὰ νὰ πᾶς καὶ νὰ βοῇς ἕνα μικρὸ παιδί, νὰ τὸ σφάξης καὶ μὲ τὸ αἷμα τ' ν' ἀλείψης ὅλες τὶς φλέβες τοῦ φίλου σ' καὶ θὰ ζουντανέψ'.

—Τί λὲς καλὲ ἄνθρωπε μ', ἂν γίν' καλὰ ὁ φίλος μου τὸ μισὸ τὸ βασίλειο στοῦ χαρίζω.

Στὸ μεταξὺ ἡ Πεντάμορφη γένεσε ἕνα παιδάκι, τὸ βασιλόπουλο πῆγε κρυφὰ στοῦ παλάτ ἀρπάζει τὸ παιδί τ' ἀπ' τὴν κούνια τὸ σφάζ' καὶ μὲ τὸ αἷμα τ' ἀλείφ' ὅλες τὶς φλέβες τοῦ βεζυρόπουλου καὶ ζουντάνεψε ὁ φίλος τ'.

Ἀγκαλιάσθηκαν, φιλήθηκαν καὶ δὲν ἤξεραν τί νὰ κάνε οἱ δυὸ φίλοι, καὶ πῆγαν στοῦ παλάτ. Ἄμα τοὺς εἶδ' ὁ βασιλὲς κ' ἡ Πεντάμορφη χάρηκαν, ἔκαμαν μεγάλες γιορτὲς καὶ παναγύρια, σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες, ἔδωσαν στοῦ γέρο τσομπάνη τὸ μισὸ βασίλειο, παντρεύθηκε τὸ βεζυρόπουλο μὲ τὴν ἀδελφὴ τὴν δράκοι καὶ ζήσανε αὐτοὶ καλὰ καὶ μεῖς καλλί-
σοι.

12 Τὸ φεσάκ μὲ τὴ χρυσὴ φούντα.

ΑΘΗΝΑ

Σηλυβριά.

Κόκκινη κλωστή κλωσμένη
στὴν ἀνέμη ντυλιγμένη,
δῶσ' τὴς κλωτσο νὰ γυρίσῃ
παραμύθι ν' ἀρχηνίσῃ
καὶ τὴν καλὴ μας συντροφιὰ
νὰ τὴν καλησπερίσῃ.

Μιὰ φορὰ κ' ἕνα καιρὸ ἦταν ἕνας πατέρας καὶ μιὰ μητέρα κ' εἶχανε τρία κορίτσια, ὁ πατέρας ἦτανε πρᾶματευτὴς ¹⁾ καὶ πῆγαινε στὴν Πόλη μὲ τὸ καράβι κ' ἀγόραζε πρᾶματα, τίς μέρες πού θᾶφευγε ὁ πατέρας ἡ παραμάννα τοῦ μικρότερου κοριτσιοῦ τὸ εἶπε, νὰ πῆς τὸν πατέρα σ' νὰ σὲ φέρ' ἀπὸ τὴν Πόλη τὸ φεσάκ μὲ τὴ χρυσὴ φούντα.

—Πατέρα, λέγ' ἡ μικρὴ κόρη τ', νὰ μὲ φέρης ἀπὸ τὴν Πόλη τὸ φεσάκ μὲ τὴ χρυσὴ φούντα, ἄλλο τίποτε δὲ θέλω. Ὁ πατέρας γέλασε γιὰ τὸ θέλημα τῆς κόρης τ', ἀποχαιρέτσε τὴ γυναῖκα τ' καὶ τὰ κορίτσια τ' κ' ἔφυγε γιὰ τὴν Πόλη. Σὰν ἔφθασε, ἀγόρασε τίς πρᾶματα καὶ ἄλλα πράγματα γιὰ τὸ σπίτι, δῶρα γιὰ τὴν γυναῖκα τ' καὶ τὰ κορίτσια τ' καὶ μῆκε στοῦ καράβι, φούσκωσε ὁ ἀέρας τὰ παννιά καὶ πῆγαινε. Σὰν ἔφθασε κατὰ μεσῆς

1) Ὑφασματοπώλης.

στη θάλασσα, τὸ καράβι στάθηκε καὶ πέτωσε, ὁ πλοίαρχος ρωτᾷ τοὺς μὴ ξέχασαν νὰ κάνε κανένα τάμα.

Τότε θυμῆθηκε ὁ πατέρας τὸ φεσάκ μὲ τὴ χρυσή φούντα ποὺ τὸ ζήτησε ἡ μικρὴ τ' κόρη κι' ἀναστέναξε, ἄχ ἀλί, ἄχ ἀλί.

Δὲν πρόφθασε νὰ πῇ τὸ λόγο καὶ βγαίν' ἀπ' τὴ θάλασσα ἕνας κατὰ μαυρος Ἀράρης καὶ τὸν λέγει, τί μὲ φώναξεις;

—Δὲ σὲ φώναξα..

—Πῶς δὲ μὲ φώναξεις, δὲν εἶπες ἄχ Ἀλή, ἄχ Ἀλή. Ἀλή μὲ λένε.

—Εἶπα Ἀχ ἀλί, ἄχ ἀλί, ποὺ ξέχασα ν' ἀγοράσω γιὰ τὴ μικρὴ μ' κόρη τὸ φεσάκ μὲ τὴ χρυσή φούντα, δὲ φώναξα ἐσένα.

—Καλὰ εἶπ' ὁ Ἀράρης, νὰ γυρίσης πίσω στὴν Πόλη νὰ πάρης πὸ μέσα στὸ μπέζεστέν¹⁾ τὸ φεσάκ μὲ τὴ χρυσή φούντα, στ' ἄλλο ταξίδι ποὺ θὰ πᾶς στὴ Πόλη νὰ φέρῃς καὶ τὴν κόρη σ', νὰ μὲ φωνάξεις νὰ τὴν πάρω. Σὰ δὲ μὲ τὴν φέρς θάλθω νὰ τὴν πάρω.

Ὁ καυμένος ὁ πραιματευτὴς περιίλυπος ἔμεινε, τὸ καράβι γύρισε πίσω, βγήκε πῆρε τὸ φεσάκ μὲ τὴ χρυσή φούντα. Ὅταν ἔφθασε σπῖτι τ' εἶπε ὅλα στὴ γυναῖκα τ', ἔκλαψαν καὶ λυπήθηκαν, ἡ μικρὴ ἡ κόρη σὰν ἔβλεπε στὸ κεφάλι της τὸ φεσάκ μὲ τὴ χρυσή φούντα ἔγινε πὸ ἔμορφη.

Ὅταν ἡ πραιματεία τελείωσε ἡ μητέρα κ' οἱ ἀδελφές ἀγκάλιασαν, φιλήσαν τὴν μικρὴ ἀδελφή τους κι' ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ τὴν μητέρα στὸ καράβι. Ὅταν ἔφθασαν κατὰ μεσημέρι στὴ θάλασσα στάθηκε τὸ καράβι καὶ φώναξ' ὁ πραιματευτὴς. Ἀχ Ἀλή, ἄχ Ἀλή. Βγῆκ' ὁ Ἀλῆς, ἄρπαξε τὴν κόρη καὶ χάθηκε μέσ' στὴ θάλασσα, τὴν πῆγε μέσα σ' ἕνα παλάτι ποὺ ἦτανε τοῦ βασιλεῖ τῆς θάλασσας.

Ὑστερα ἀπὸ καιρὸ ὅταν τελείωσ' ἡ πραιματεία, ὁ πραιματευτὴς μῆκε πάλι στὸ καράβι γιὰ τὴν Πόλη, περνώντας στὸ γυρισμὸ στάθηκε τὸ καράβι κατὰ μεσημέρι στὴ θάλασσα καὶ φώναξε, ἄχ Ἀλή, ἄχ Ἀλή, δὲ μὲ δίνης γιὰ λίγο καιρὸ τὴν κόρη μ' καὶ πάλι νὰ στὴ φέρω;

—Σὲ τὴ δίνω, μὰ ὅταν ξαναπᾶς στὴ Πόλη νὰ τὴ φέρς, σὰ δὲ τὴ φέρς θάλθω νὰ τὴν πάρω.

Βουτᾷ στὴ θάλασσα κι' ἀνεβάζει πάνω τὴν κόρη στὰ ὀλόχρυσα ντυμένη.

Ὁ πατέρας τὴν ἀγκάλιασε καὶ στὸ σπῖτι σὰν πῆγανε ἔγιναν μεγάλες χαρές, δὲν χόρταινε ἡ μάνα κ' οἱ ἀδελφές τς νὰ τὴν βλέπνε.

Ἡ παραμάννα τὴν φιλορωτοῦσε πῶς τὰ περνᾷ, ἐκεῖν' εἶπε πῶς ὅλη τὴ μέρα διασκεδάζει νὰ βλέπῃ τὰ ψάρια νὰ περνοῦνε ἀπὸ τὸ πῖδ μικρὸ ὡς τὸ πῖδ μεγάλο, μόνε ἕνα πρᾶμα δὲ μπορεῖ νὰ θυμηθῇ, πῶς βρίσκεται στὸ

1) Λ. Τ. Ἀγορὰ σκεπασμένη.

κρεββάτι, θυμᾶται μονάχα ποὺ κάθε βράδυ ὁ Ἀλῆς τὴν πηγαίνει ὥραϊα φαγιά καὶ τελευταῖα τὴν ποτίζ' ἕνα φυτζιάν γάλα.

Ἡ παραμάννα τὴν ἔδωσε ἕνα σφουγκάρ καὶ τὴν εἶπε, ἀπὸ καμιά δεκαριά μέρες ἀφοῦ γυρίσης βάλε τὸ σφουγκάρ στὸν κόρφο σ' καὶ τὸ βράδυ ἀφοῦ φᾶς πρὶν πῆς τὸ γάλα πᾶς τὸν Ἀλῆ, δός με σὲ παρακαλῶ τὸ μαντήλι μ' καὶ σὺ ὡς ποὺ στὸ δόση ρίχνεις μέσα στὸ σφουγκάρι τὸ γάλα καὶ κάμνεις τὸν ἀποκοιμισμένο.

Ὅταν πραγματικὰ πῆγε τὴν κόρη τ' στὸν Ἀλῆ, ὁ Ἀλῆς ἀνέβκε ἀπὸ τὴ θάλασσα, τὴν ἀγκάλιασε καὶ τὴν πῆγε στὸ παλάτι. Ὑστερα ἀπὸ μέρες ἡ κόρη ἔβαλε στὸν κόρφο της τὸ σφουγκάρι κι' ἀφοῦ ἔφαγε πρὶν πῆς τὸ γάλα λέγει στὸν Ἀλῆ, δός με σὲ παρακαλῶ τὸ μαντήλι μ'.

Ὡς ποὺ νὰ τὸ φέρῃ ὁ Ἀλῆς ἡ κοπέλλα ἔρριξε τὸ γάλα στὸ σφουγκάρι καὶ κάμνει ποὺ κοιμᾶται. Ὁ Ἀλῆς τὴν πῆρε μὲ προσοχὴ ἀγκαλιά, τὴν πῆγε στὸ κρεββάτι της, τὴν ξέντυσε, τὴν ἔβαλε ἕνα ὥραϊο πουκάμισο, τὴν σκέπασε, ἄφισε τὸ φῶς ἀναμμένο κ' ἔφυγε.

Ὑστερα ἀπὸ ὥρα ἡ πόρτα ἀνοιξε καὶ μῆκε ἕνα βασιλόπουλο, ἡ κόρη ἔκαμνε τὴν κοιμισμένη, αὐτὸ τὴν χάρεινε καὶ τὴν παρακαλοῦσε νὰ ξυπνήσῃ καὶ νὰ μὴ τὸν τυραννεῖ τόσες μέρες.

Κεῖ ποὺ τὸ βασιλόπουλο ἀπαρηγόρητο τὴν ἔβλεπε, ἡ κοπέλλα πατᾷ τὰ μάτια καὶ κινεῖται στὸ κρεββάτι. —Α, λέγει τὸ βασιλόπουλο, κάμνεις ψέματα τὴν κοιμισμένη γιὰ νὰ μὴ τυραννῇς καὶ τώρα γελᾷς. Βγῆκε θυμωμένο κ' εἶπε τὸν Ἀλῆ νὰ τὴ πάρε καὶ νὰ τὴν κόψῃ κομμάτια καὶ νὰ τὴν ρίξῃ στὴ θάλασσα.

Ὁ Ἀλῆς τὴν λυπήθηκε, τὴν ἔντυσε μὲ τὰ χρυσά, τὴν ἀγκάλιασε καὶ τὴν ἔβγαλε στὴ στεριά.

Ἡ κοπέλλα δὲν ἤξερε τί νὰ κάνῃ, πάει, πάει βλέπει μιὰ καλύβα, κεῖ κάθονταν μιὰ γορὰ καὶ τὴν παρακάλεσε νὰ τὴν πάρῃ.

—Πῶς σὺ μιὰ βασιλοπούλα θάλθεις νὰ καθίσῃς μέσα στὴν καλύβα;

Ἡ κοπέλλα εἶπε ὅλη τὴν ἱστορία της καὶ ἡ γορὰ τὴ λυπήθηκε· νὰ μείνῃς, μὰ ἐγὼ εἶμαι πολὺ φτωχιά καὶ τὸ ψωμὶ ἀκόμα τὸ γυρεύω.

Μὴ στεναχωριέσαι ἀπὸ παραδες καὶ τὴν ἔδωσε μιὰ διαμαντόπετρα ἀπ' τὸ βραχιόλι της, πάρε ὅτι θέλεις καὶ νὰ μὲ φέρῃς καὶ μιὰ φορεσιὰ γιὰ μεσόκοπη γυναῖκα.

Ἡ γορὰ πῆγε στὴ πολιτεία κ' ἡ κοπέλλα βόλεψε τὴν καλύβα, τὴν σκούπισε τὴν καθάρεσε, ἔπλυνε τὰ ρούχα τῆς γορᾶς.

Ἡ γορὰ τὸ βράδυ γύρσε κ' ἔφερε ἀπ' ὅλα τὰ καλά. Ἡ κοπέλλα ἔβγαλε τὰ χρυσὰ ρούχα καὶ τὸ φεσάκ μὲ τὴ χρυσή φούντα, τὰ παπουτσάκια της καὶ τὰ ἔβαλε μέσα σ' ἕνα μπόγο, ἔβαλε τῆς μεσόκοπης τὰ ρούχα καὶ ζούσανε μαζί.

Ὑστερα ἀπὸ καιρὸ λέγ' ἡ κοπέλλα στὴ γρηά νὰ κἄνε ἓνα λουτρὸ καὶ νὰ πηγαῖνε οἱ περαστικοὶ νὰ λούγουνται δωρεὰ καὶ νὰ λένε ἀπὸνα παραμύθι, ἔλπιζε νὰ μάθῃ γιὰ τὸ βασιλόπουλο τί ἔγινε.

Ἡ κοπέλλα καθόνταν πῖς ἀπὸνα μπερντέ κι' ἄκουε παραμύθια λογιῶν τῶν λογιῶν. Κεῖ πού ἦτανε συλλογισμένη πᾶγ' ἡ γρηά καὶ τὴ λέγ' εἶναι τώρα δυὸ τρεῖς μέρες πού ἔρχεται ἓνα σὰν βασιλόπουλο ἔξω κἀτ' ἀπὸ τὸ δέντρο κλαίει κι' ὀδύρεται καὶ λέγ', ἄχ, πῶς τῶκαμα νὰ πῶ τὸν Ἀλὴ νὰ σφᾶξ τὴν ἀγάπη μ', πού κάθε βράδυ τὴν ἀποκοίμιζε αὐτὸς καὶ δὲν τῷξερα καὶ πᾶλε ἔλεγε, ἄχ πῶς τῶκαμα νὰ πῶ τὸν Ἀλὴ νὰ σφᾶξ τὴν ἀγάπη μου, πού κάθε βράδυ τὴν ἀποκοίμιζε αὐτὸς καὶ δὲν τῷξερα καὶ κλαίει καὶ ὀδύρεται.

Δὲν τὸ λές, λέγει στὴ γρηά, νὰ ἔλθ' νὰ λουσθῇ καὶ νὰ πῇ καὶ τὸ παραμύθι τ'. Ἡ κοπέλλα τὴν ἄλλῃ μέρα στολίσθηκε ἔβαλε τὰ χρυσὰ ροῦχα μὲ τὸ φεσάκ μὲ τὴν χρυσή φούντα, τὰ παπουτσάκια της καὶ κάθισε πῖσω ἀπ' τὸν μπερντέ ν' ἀκούσῃ τὸ παραμύθι τοῦ βασιλόπουλου.

Ἦλθε τὸ βασιλόπουλο κι' ἄρχισε νὰ λέγῃ. Μέσα στὸ παλάτι τοῦ πατέρα μ', σὲ μιὰ κἀμαρα ἦτανε μιὰ κοπέλλα ἑμορφη σὰν τὸν ἥλιο κοιμισμένη, κάθε βράδυ πῆγαινα καὶ τὴν παρακαλοῦσα νὰ ξυπνήσῃ, τὴν χάιδευα τὴν ἔλεγα νὰ μὴ μὲ τυραννῇ, ξημέρωνε κι' ἔφευγα. Αὐτὸ γίνονταν κάθε βράδυ, ἓνα βράδυ κεῖ πού τὴν παρακαλοῦσα νὰ ξυπνήσῃ ἔξαφνα ξύπνησε, κάθισε στὸ κρεβάτι καὶ γέλυσε.

—Ἔτσι, τὴν εἶπα, ἔκαμνες τὸν κοιμισμένο καὶ μὲ περιγελοῦσες; Ἀπὸ τὸν θυμὸ μου εἶπα στὸν Ἀράπη τὸν Ἀλὴ, νὰ τὴν κἀν κομμάτια καὶ νὰ τὴν ρίξῃ στὴν θάλασσα. Σὰν ἔμαθα ὕστερα πῶς ὁ Ἀλὴς κάθε βράδυ τὴν ἔδινε αὐχλόνι¹⁾ καὶ τὴν ἀποκοίμιζε, χτυπῶ τὸ κεφάλι μ', πῶς ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔγινα αἰτία νὰ τὴν χάσω.

Ἡ κοπέλλα δὲ βάσταξε, τραβάει τὸν μπερντέ, τὸ βασιλόπουλο σὰ τὴν εἶδε τὴν ἀγκάλιασε καὶ τὴν εἶπε τώρα θὰ σὲ πᾶγω στὸν πατέρα μ'.

—Ὅχι εἶπε ἡ κοπέλλα, σὲ παρακαλῶ νὰ πᾶμε στὸ δικό μου τὸν πατέρα καὶ στὴ μητέρα μ' καὶ τὸ λουτρὸ νὰ τὸν χαρίσῃ στὴ πολιτεία καὶ ν' ἀφίσῃ παραδὲς γιὰ μάννα²⁾ νᾶρχουνται ὅλ' οἱ φτωχοὶ νὰ λούζονται δωρεά.

Τὸ βασιλόπουλο πῆρε τὴν κοπέλλα καὶ τὴν καλὴ γρηά καὶ πῆγανε στὴν πατρίδα τῆς κοπέλλας.

Σὰν τοὺς εἶδανε ὁ πατέρας ἡ μητέρα κι' οἱ ἀδελφὲς ἔβγαλαν τὰ μαῦρα πού ἦτανε μαυροφορεμένες κι' ἔκαμαν γάμους καὶ χαρὲς καὶ μεγάλες πασχαλιές.

1) Λ. τ. = ὄπιον. — 2) = κεφάλαιο.

13. Τὸ μαγεμένο ποτήρι.

Κονομεῖο.

Μιὰ φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε ἓνας πλούσιος βασιλέας κ' εἶχε τρία παλληκάρια, σιγὰ σιγὰ ἄρχισε νὰ φτωχαίν' καὶ νὰ πουλᾷ τὰ ὑπάρχοντα τ', καὶ βρίσκονταν ὅλο σὲ μιὰ συλλογὴ καὶ δὲν ἤθελε νὰ μιλῇ μὲ κανένα. Μιὰ μέρα τὸ μικρότερο βασιλόπουλο τὸν ρώτησε, τ' ἔχεις πατέρα καὶ εἶσαι τόσο συλλογισμένος;

—Αὐτὸ πού ἔχω παιδί μ', εἶναι ἀδύνατο κι' ἂν τὸ μάθεις νὰ μὲ παρηγορήσῃς, ἔπαθα μεγάλο κακό.

Τὸ βασιλόπουλο ἐπέμενε κι' ὁ βασιλέας τὸ εἶπε, δὲ θὰ μπορέσεις νὰ μὲ κἀνεις τίποτε μὰ ἀφοῦ θέλεις θὰ σὲ τὸ πῶ. Ὅταν ἦμα νιὸς σὰν καὶ σένα μιὰ μάγισσα μ' ἔδωσε ἓνα ποτήρι μαγεμένο, ὅτι κι' ἂν ἤθελα μὲ τῷφερνε, ἔπρεπε νὰ πίνω ὅλο ἀπ' αὐτὸ τὸ ποτήρι, ὅταν ἔβαζα νερὸ γιὰ κρασί ἔπρεπε νὰ ἦναι πάντοτε μισό, ἂν τὸ γέμιζα θὰ τῶχανα. Ὅσο ἦμα νιὸς τὸ θυμούμνα, ὕστερα πού γέγρασα τὸ ξέχασα καὶ μιὰ μέρα τὸ γέμισα μὲ ὕδωρ καὶ ἔφυγε. Ἡ μάγισσα πού μὲ τὸ χάρισε μ' εἶπε, πρόσεχε νὰ μὴ ξεχάσῃς καὶ τὸ γέμισῃς, τότε θὰ φύγῃ καὶ θὰ πᾶγῃ στὸ νοικοκύρη τ' τὸ κεῖνο.

—Γιὰ καὶ, ἀπὸ πῶς μὲ τὸ φέρω.

—Γιὰ νὰ πᾶς παιδί μ' σ' αὐτὸ τὸ μέρος θὰ δυσκολευθεῖς πολὺ, καὶ σὰν τὸ καταφέρεις καὶ βρεῖς τὸ δράκο πῶς θὰ καταφέρῃς νὰ πᾶς τὸ μαγεμένο ποτήρι πού τὸ ἔχει κρυμμένο στὴ κοιλιὰ τῆς γουρουνας;

—Μὴ φοβάσαι, πατέρα, μὲ τὴν εὐχή σ' θὰ τὸ πάρω.

—Νὰ πᾶς καὶ τὰ δυὸ σ' τ' ἀδέλφια καὶ νὰ ξεκινήστε, νὰ πᾶτε π' αὐτὸ τὸ δρόμο κι' ἀπ' ὅπου σᾶς φωνάζνε νὰ πᾶτε μέσα, νᾶχτε τὸ νοῦς νὰ μὴ κοιμηθῇτε, ἔτσι θὰ μπορέσετε νὰ γλυτώστε κάθε κακό.

Τὰ τρία βασιλόπουλα ἀποχαιρέτσαν τὸν πατέρα τους τὸν βασιλέα σὰν πορπάτσαν πολὺ δρόμο, εἶδανε ἓνα περιβόλι καὶ μέσα ἔπαιζαν τρεῖς ἑμορφες κοπέλλες, οἱ κοπέλλες σὰν εἶδανε τὰ βασιλόπουλα νὰ περνοῦνε, τὰ φώναξαν κι' ἀφοῦ ἔπαιζαν λογιῶν τῶ λογιῶ παιχνίδια νύχτωσε καὶ ἀποκοιμήθηκαν. Τὸ μικρὸ τὸ βασιλόπουλο θυμήθηκε τὰ λόγια τοῦ πατέρα τ' καὶ δὲ κοιμήθηκε, μόνε καθόνταν καὶ παραφύλαγε τί θὰ γίνετο.

Τὰ μεσάνυχτα βγαίν' ἓνα μεγάλο φίδι μ' ἑπτὰ γλῶσσες καὶ τὶς ἔβγαζε νὰ τοὺς καταπιῇ, τὸ βασιλόπουλο σκῶνει τὸ μαχαίρι κόβει τὶς ἑπτὰ γλῶσσες, καὶ τὶς κρύβει μέσα στὴ τσέπη τ'. Τὸ πρῶτο ξυπνάει τὰ βασιλόπουλα καὶ φεύγουνε, γιὰ τὸ φίδι δὲν τοὺς εἶπε τίποτε μὴ φοβηθοῦνε καὶ δὲν πᾶνε μαζύ τ'.

Ἀφοῦ πορπάτσαν πολὺ δρόμο ἔφτασαν σ' ἓνα πηγάδι καὶ κάθισαν νὰ ξεκουραστοῦνε, τὰ μεγάλα τὰ βασιλόπουλα κοιμήθηκαν καὶ τὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΑΝ

μικρὸ φύλαγε νὰ δγῇ τί θὰ βγεῖ πὸ μέσα τὸ πηγάδ. Μέσα στὸ πηγάδ ἦταν ἓνας δράκος καὶ σὰν κατάλαβε πὼς πὸ πάνω ἦταν ἄνθρωποι βγῆκε νὰ τοὺς φάγῃ, τὸ βασιλόπουλο τὸν δὲν μὴ μαχαιριὰ καὶ τὸν ἀφῆν' στὸ τόπο, κατεβαίνει μέσα καὶ βλέπει τρία ἔμορφα κορίτσια. Τὰ κορίτσια σὰν εἶδανε τὸ βασιλόπουλο τὸ εἶπαν νὰ φύγῃ γλήγορα γιατί θὰ ἔλθ' ὁ δράκος νὰ τὸ φάγῃ, σὰν ἔμαθαν πὼς τὸν σκότωσε καταχάρκανε καὶ δὲν ἤξεραν πὼς νὰ τὸ εὐχαριστήσῃ. Τὸ βασιλόπουλο, τὰ εἶπε νὰ τὸν δόσῃ τὰ δαχτυλίδια τοὺς νὰ τὰ ἀρραβωνιάσῃ μὲ τ' ἀδελφία τ'. Ἀνέβκε, ἄλλαξε τὰ δαχτυλίδια καὶ τοὺς ἀρραβώνιασε κοιμισμένους, πῆρε τὰ δικὰ τοὺς καὶ τᾶφερε στὰ κορίτσια καὶ τὰ εἶπε πὼς θὰ πᾶνε σὲ κάποια δουλειὰ καὶ θὰ γυρίσῃ νὰ τὰ πάρῃ. Τὸ μικρὸ τὸ βασιλόπουλο θᾶπερνε τὴν πιὸ μικρὴ πού ἦταν κ' ἡ πιὸ ἔμορφη καὶ τὴν εἶπε ἀκρυφά, ἂν δγῇ νὰ μελανιάζει τὸ μικρὸ σ' δαχτυλο θὰ εἶμαι σὲ κίνδυνο, ἂν μαυρίσ' θὰ εἶμαι πεθαμμένος καὶ ἂν ἀσπρίσ' θὰ εἶμαι στὸ βασίλειο τοῦ πατέρα μ'. Καλά, εἶπε τὸ κορίτς.

Ἀποχαιρέτῃς τίς κοπέλλες καὶ ἀνέβκε πᾶν', τ' ἀδελφία τ' κοιμούντανε, ἔκρυψε τὸν σκοτωμένο δράκο καὶ τὰ ξύπνησε γιὰ νὰ φύγῃ. Αὐτὰ δὲν κατάλαβαν πάλι τίποτε, πορπάτῃσαν πολὺ κ' ἔφτασαν σ' ἓνα παλάτι. Μέσα ἦταν ἓνας δράκος πού σὰν πορπάτῃσε, ἔτρεξε ὀλκύνον τὸ παλάτι μαζὺ μὲ τὴ γῆς. Τὸ μικρὸ βασιλόπουλο εἶπε καὶ δὲν ἤθελε νὰ μποῦνε νὰ κοιμηθοῦνε, τὰ ἀδελφία τ' πού δὲν εἶδαν κανένα κίνδυνο ὡς τὰ τώρα τὸν περιγαλούσανε, καὶ στ' ἄλλα μέρη πού μᾶς ἔλεγε νὰ μὴ κοιμηθοῦμε τί ἔπαθαμε πού κοιμήθαμε;

Μπήκανε μέσα τὰ βασιλόπουλα, ἀνοίγῃ τὴν πρώτη πόρτα δὲν εἶδαν τίποτα, ἀνοίγῃ τὴν ἄλληνα καὶ αὐτὴ δὲν εἶχε τίποτα, ἀνοίγῃ καὶ τὴν τρίτη, τί νὰ δγιοῦνε, αὐτὴ ἦταν γιομάτη λίρες· κείν' τὴν ὥρα περνάει ὁ δράκος πὸ μπροστὰ τὴν κάμαρα καὶ τὰ βασιλόπουλα κρύφθησαν μέσα στὶς λίρες, τὸ μικρὸ χώθηκε πίσ' ἀπὸ τὴν πόρτα καὶ περιμένε νὰ δγῇ τί θὰ κᾶν' ὁ δράκος. Ἀνοίγ' μιὰ πόρτα καὶ κατὰ μεσῆς στὴ κάμαρα ἦταν στρωμένο τραπέζι καὶ πάνω εἶχε σαράντα πιάτα φαγιὰ, τὸ καθένα καὶ ἀπὸνα λογιό, ὁ δράκος κάθῃ κ' ἔφαγε ὅλα τὰ φαγιὰ κ' ὕστερα κοιμήθηκε, τὸ ροχαλητὸ τ' ἦταν σὰν ἄγριο μούγκρισμα. Τὸ πρῶτο ἔφαγε ὁ δράκος, τὰ πιάτα μονάχα τοὺς γέμισαν ἀπὸ σαράντα λογιῶ φαγιὰ, τὸ βασιλόπουλο ἔφαγε ἀπ' ὅλα πὸ λίγο καὶ κρύφτηκε κατ' ἀπὸνα σκαμνί.

Ὁ δράκος σὰν ἦλθε τὸ βράδυ κ' εἶδε ὅλα τὰ φαγιὰ ἀρχησιμένα κατὰλαβε πὼς ἦλθ' ἄνθρωπος· κ' ἄρχισε νὰ λέγῃ, ἄνθρωπιλα· μὲ μυρίζ', ὅποιος εἶναι νὰ βγῇ καὶ δὲ θὰ τὸν πειράξω. Τὸ βασιλόπουλο δὲν ἔβγαλε ἤθελε νὰ δοκισθῇ ὁ δράκος καὶ τότε νὰ βγῇ. Ὁ δράκος εἶπε. Μὰ τῆς μάννας μου τὸ γάλα, ὅποιος κ' ἂν εἶναι δὲ θὰ τὸν πειράξω καὶ τὸ βασιλόπουλο βγῆκε.

Ὁ δράκος σὰν εἶδε τὸ βασιλόπουλο μετάνοιωσε πὺ ὠρκίσθηκε καὶ τὸ εἶπε ἔλα νὰ πωλαίσουμε, ἂν σὲ νικήσω θὰ σὲ πάρω σκλάβο νὰ μὲ δουλεύς, ἂν μὲ νικήσεις θὰ πάρῃς ὅλα τ' ἀγαθὰ μ'.

Τὸ βασιλόπουλο δέχθηκε καὶ πάλαιψαν, ὁ δράκος ἦτανε χειροδύναμος, τὸ νίκησε καὶ τὸ ἔκαμε σκλάβο τ' καὶ τὸν δούλευε. Μιὰ μέρα πῆρε τὸ θάρρος καὶ τὸν εἶπε, ἔχω μαζὺ μ' τοὺς ἀδελφούς μου καὶ νὰ τοὺς ἀφίσ' νὰ φύγῃ. Ὁ δράκος τὸ δέχθηκε, καὶ τὸ βασιλόπουλο εἶπε στ' ἄλλα βασιλόπουλα τ' ἀδελφία τ' νὰ περάσῃ νὰ πάρῃ τὰ τρία κορίτσια πού ἦταν στὸ πηγάδι καὶ νὰ πᾶνε πολλὰ προσκυνήματα στὸν πατέρα τοὺς καὶ νὰ τὸν ποῦνε πὼς νὰ εἶναι ἡσυχος, κείνο πού ἔχασε θὰ τὸ βρεῖ καὶ μὲ δάκρυα χωρίσθηκαν.

Τὸ βασιλόπουλο μιὰ μέρα πού ἔλειπε ὁ δράκος ἄνοιξε ὅλες τίς κάμαρες καὶ σάστισε ἀπὸ τὰ πλούτη, ἄνοιξε καὶ μιὰ μικρὴ τελευταία πού εἶχε ὅλο σκόνες κ' εἶδε ἓνα ἄλογο μὲ φτερά, μιὰ φάσσα. Ἡ φάσσα σὰν τὸ εἶδ' ἄρχισε νὰ μιλάῃ καὶ νὰ τὸ λέγῃ, ἔρω γιατί ἦλθες ἐδῶ καὶ θὰ σὲ πῶ τί θὰ κᾶν' νὰ κάνῃς, πρῶτα νὰ μὲ φέρς νὰ φάγω γιὰ νὰ μπορῶ νὰ σὲ μιλήσω. Τὸ βασιλόπουλο τὴν ἔδωσε φαγί καὶ νερό, σὰν ἔφαγε καὶ χόρτασε ἔλεγε, ὁ δράκος μ' ἔκλεισε ἐδῶ γιατί δὲν πάγω νὰ τὸν φέρω τὴν Πεντάμορφη πού κάθεται στὸν κουρταλένο πύργο, ἀπὸ κεῖ κανεὶς δὲ μπορεῖ νὰ πᾶνε σκεπὴ, γιὰ νὰ ὀλο γινῇ ὁ πύργος καὶ στὴ μέσ' ὁ πύργος, δὲν ἔχ' οὐκί πορτα οὔτε παράθυρο μόνε μιὰ τρύπα ἀπὸ πάνω. Σὰν πετάξω μπορῶ νὰ τὴν φέρω, μὰ λυποῦμαι τὴ Πεντάμορφη γιατί τὴ ρουφάει τὸ αἷμα καὶ τὴν τυραννάει, τὴν εἶχε κ' ἄλλη φορὰ καὶ γὼ τὴν ἄρπαξα στὰ φτερά καὶ τὴν πῆγα στὸν πατέρα της, ἀπὸ τότες μ' ἄφισε νηστικὸ γιὰ νὰ μετανιώσω καὶ πᾶ νὰ τὴ φέρω.

Τὸ βασιλόπουλο ὑποσχέθηκε πὼς θὰ τὴν ταῖζε κάθε μέρα κ' ἔφυνε βιαστικά γιατί σὲ λίγο θὲ νὰ ἔλθ' ὁ δράκος. Κάθε μέρα ὅταν ἔφυνε ὁ δράκος τὸ βασιλόπουλο πῆγαινε στὴ φάσσα νὰ τὴν ταῖσῃ καὶ νὰ τὴν κάμῃ συντροφιὰ. Σὲ λίγο καιρὸ δὲν γνωρίζονταν ἀπὸ τὰ κάλλη της.

Ὁ δράκος εἶχε βαρεθῇ τὸ βασιλόπουλο κ' ἤθελε νὰ τὸ ξεκάμ, μιὰ μέρα τὸ λέγ, θέλω νὰ πᾶς νὰ κυνηγήσῃς πουλιὰ κ' ἂν δὲ φέρς θὰ σὲ φάγω. Ὁ δράκος μάγεψε ὅλα τὰ πουλιὰ καὶ τᾶκλεισε σ' ἓνα πηγάδι καὶ γιὰ αὐτὸ τὸ ἔστειλε.

Τὸ βασιλόπουλο στεναχωρημένο πῆγε καὶ τὸ εἶπε στὴ φάσσα.

—Μὴ σὲ μέλει, νὰ πάρῃς ἓνα τσουβάλι καινούργιο καὶ νὰ ἔλθῃς μαζὺ μ' τὸ ἀνέβασε στὰ φτερά, πέταξαν καὶ πῆγαν καὶ ἤρταν τὸ πηγάδ πού εἶχε μέσα τὰ μαγεμένα πουλιὰ, τὸ βασιλόπουλο ἔβαλε τὸ τσουβάλι στὸ στόμα τοῦ πηγαδιοῦ καὶ τὸ τσουβάλι γέμισε πουλιὰ.

Σὰν τὰ εἶδ' ὁ δράκος σάστισε καὶ τὸν εἶπε μιὰ πού ἔφερες τὰ πουλιὰ θὰ μὲ φέρεις καὶ τὴ Πεντάμορφη, ἂν δὲν μὲ τὴν φέρς θὰ σὲ φάγω κ'.

ἂν μὲ τὴ φέρος θὰ σὲ στείλω σπῖτι σ' στὸν πατέρα σ'.

Τὸ βασιλόπουλο στεναχωρεμένο πάγει καὶ λέγει τὴ φάσσα.

—Μὴ κακοκαρδίζεις, θὰ πάμε νὰ τὴ φέρουμε. Ἀνεβάζει στὰ φτερά τὸ βασιλόπουλο καὶ πέταξε. Στὸ δρόμο τὸ λέγει, λυποῦμαι πολὺ τὴ Πεντάμορφη, μὰ ἄς τὴ φέρουμε θὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ βροῦμε τὸ μαγεμένο ποτήρι κ' ὕστερα φεύγουμε ἀπὸ τοῦ δράκου τὰ χέρια. Σὰν ἔφθασαν ἀπ' ἀπὸ τὸν πύργο, ἀπὸ τὴν τρύπα μπῆκαν μέσα, ἀνέβασαν τὴν Πεντάμορφη στὰ φτερά τῆς φάσσας, ἀνέβηκε καὶ τὸ βασιλόπουλο κ' ἔφγαγε.

Ἡ Πεντάμορφη στὸ δρόμο ὅλο κλαίει καὶ δὲ μερώνει, τότε τὴν εἶπαν πὼς θὰ γίν' αἰτία νὰ γλυτώσῃ δυὸ ψυχὰς καὶ μέρωσε. Μόλις τὴν εἶδ' ὁ δράκος τὴν Πεντάμορφη χάρηκε κ' εἶπε στὸ βασιλόπουλο νὰ πάρ' ὅ,τι θέλει καὶ νὰ φύγῃ.

Τὸ βασιλόπουλο πάγ καὶ τὸ λέγει τὴ φάσσα, κ' ἡ φάσσα τὸ εἶπε νὰ πῆς πὼς θέλεις νὰ μείνης ἀκόμα λίγες μέρες.

Τὸ βασιλόπουλο πηγαίνει στὸ δράκο καὶ τὸν λέγει, μὲ κακοφαίνεται νὰ φύγω τώρα πού συνήθισα κοντὰ σ', νὰ κάτσω ἀκόμα λίγες μέρες.

Κάθσε ὅσο θέλεις τὸ εἶπ' ὁ δράκος.

Ἡ φάσσα ὁρμηγεύει τὸ βασιλόπουλο νὰ πῇ τὴν Πεντάμορφη νὰ ρωτήσῃ τὸ δράκο πού εἰν' ἡ δύναμη τ'.

—Δὲ μὲ λὲς δράκο τώρα πού εἶπες νὰ μὴν ἀφαιρῶς τὴν δύναμη σ'.

Ὁ δράκος γέλασε καὶ τὴν εἶπε στὴ σκούπα.

Ὅταν ἔφυγ' ὁ δράκος ἡ Πεντάμορφη ἔπιασε καὶ συγκύρισε τὴ σκούπα μὲ χρυσὰ καὶ διαμάντια.

Σὰν τὸ βράδυ ἦλθ' ὁ δράκος κ' εἶδε τὴ σκούπα στολισμένη, ξεκαρδίσθηκε στὰ γέλια καὶ τὴν εἶπε, ἡ δύναμη μ', εἶναι στὸ κρεββάτι μ'.

Βγαίνει ὁ δράκος κ' ἡ Πεντάμορφη στολίζει τὸ κρεββάτ μὲ μεταξωτὰ καὶ κεντημένα στρωσίδια. Ἡλθ' ὁ δράκος κ' εἶδε τὸ κρεββάτ στολισμένο μὲ στρωσίδια κεντημένα καὶ μεταξωτὰ τὴν εἶπε γιατί τὰ κάμνεις αὐτά;

—Γιατί σ' ἀγαπῶ καὶ θέλω νὰ εἶναι στολισμέν' ἡ δύναμη σ'.

—Μένα ἡ δύναμή μ' εἶναι πολὺ μακρὰ, εἶναι μέσα στὴ κοιλία τῆς γουρούνας σ' ἕνα κουτάκι πού ἔχει μέσα τρία περιστέρια καὶ τὸ μαγεμένο χρυσὸ ποτήρι, ἂν σφαχθοῦν τὰ περιστέρια πάει κ' ἡ δύναμή μ' καὶ πεθαίνω. Κρῖμα πού δὲν εἶναι ἐδῶ νὰ τὴ στολίσω εἶπ' ἡ Πεντάμορφη.

Ὅταν ἔφυγ' ὁ δράκος ἡ Πεντάμορφη τὸ εἶπε στὸ βασιλόπουλο, τὸ βασιλόπουλο τὸ εἶπε τὴ φάσσα κ' ἡ φάσσα τὸ εἶπε, νὰ πῆς τὴ Πεντάμορφη νὰ σταματήσῃ τὰ νερά, ὅταν ἀρρωστήσῃ ὁ δράκος καὶ τὴ γυρεύει νερὸ νὰ κἀνῃ πὼς θὰ τὸν φέρνει καὶ νὰ μὴ τὸν δίνη, νὰ προσέξῃ καλὰ καὶ λίγο ἂν τὸν δόσῃ θὰ ξαναζωντανέψῃ καὶ τότε ἀλλοίμονο σ' αὐτήν καὶ σὲ μᾶς κ' ὕστερα φεύγουμε. Τὸ βασιλόπουλο. πῆγε καὶ χαιρέτισε τὸν δράκο καὶ τὸν εἶπε, τώρα πὰς φεύγω γιὰ νὰ πάγω στὸ πατέρα μ'.

Ἡ φάσσα τὸ περίμενε, τὸ καθίτ' στὰ φτερά καὶ πᾶνε νὰ βροῦν τὴ γουρούνα. Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν ἕνας παπὰς κ' εἶχε πρόβατα, ἡ φάσσα κρύφθηκε καὶ τὸ βασιλόπουλο πάγ' καὶ τὸν λέγ', δὲν μὲ πέρνεις παπὰ νὰ σὲ φυλάγω τὰ πρόβατά σ' καὶ νὰ τὰ βόσκω;

Ὁ παπὰς τὸ δέχθηκε καὶ τὸ εἶπε νὰ τὰ βόσκη στὸ μέρος πού δὲν ἔχει πολὺ χορτάρ' γιατί ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος εἶναι μιὰ γουρούνα πού θὰ φάγ' κ' ἐκείνονε καὶ τὰ πρόβατα.

Καλὰ, εἶπε τὸ βασιλόπουλο. Δὲν τὸν ἄκσε καὶ τὰ πῆγε τὰ πρόβατα στὸ μέρος πού ἦταν ἡ γουρούνα, σὲ λίγο ἀκούει μουγκρίσματα κ' ὀρμαίνει νὰ τὸ φάγ'.

Τὸ βασιλόπουλο τὴ λέγ', νὰ παλαίψουμε, ἂν μὲ νικήσεις φάγε με.

Πάλαιψαν πολὺ ὥρα, οὔτε ὁ ἕνας νικοῦσε οὔτε ὁ ἄλλος. Λέγ' ἡ γουρούνα νὰ εἶχα μιὰ ταγάρα νερὸ θὰ σὲ νικοῦσα καὶ γὼ λέγ' τὸ βασιλόπουλο, νὰ εἶχα ἕνα ποτήρι κρασί καὶ μιὰ πῆττα ζεστή νὰ μὲ τὴν ἔφερνε τοῦ παπὰ ἡ κόρ' θὰ σὲ νικοῦσα.

Χωρίστηκαν καὶ τὸ βασιλόπουλο πῆρε τὰ πρόβατα κ' ἔφυγε. Ὁ παπὰς εἶδε τὰ πρόβατα πού ἄλλαξαν θωριὰ καὶ πιὸ φουσκαμένα, καὶ τὸ ἔλεγε, πού πῆγες τὰ πρόβατα καὶ φούσκωσαν οἱ κοιλιές τους;

Στὸ μέρος πού μ' ἔδειξε. Ὁ παπὰς δὲν τοῦ πίστεψε. Τὴν ἑλὴ μέρα τὸ πῆρε τὸ καταπόδ' παλαίψαν καὶ εἶδε πὼς τὰ πρόβατα βοσκούσανε στὸ μέρος πού ἦταν ἡ γουρούνα, σὲ λίγο ἀκούονται μουγκρίσματα, βγαίν' ἡ γουρούνα κ' ὀρμαίνει νὰ τὸ φάγ'.

Τὸ βασιλόπουλο τὴ λέγ', νὰ παλαίψουμε κ' ἂν μὲ νικήσης φάγε με.

Πάλαιψαν πολὺ ὥρα, οὔτε ὁ ἕνας νικοῦσε οὔτε ὁ ἄλλος. Λέγ' ἡ γουρούνα νὰ εἶχα μιὰ ταγάρα νερὸ θὰ σὲ νικοῦσα καὶ γὼ λέγ' τὸ βασιλόπουλο νὰ εἶχα ἕνα ποτήρι κρασί καὶ μιὰ πῆττα ζεστή νὰ μὲ τὴν ἔφερνε τοῦ παπὰ ἡ κόρ' θὰ σὲ κέρδιζα.

Ὁ παπὰς μόλις τ' ἄκσε τρέχ' στὸ σπήτι τ' καὶ φέρνει τὴν κόρη τ' μὲ τὸ ποτήρι τὸ κρασί καὶ τὴ ζεστή τὴ πῆττα, πάγ' πίσ' ἀπὸ τὸ βασιλόπουλο καὶ τὰ δίν'.

Τὸ βασιλόπουλο τρώγ' τὴν πῆττα τὴ ζεστή πίν' καὶ τὸ κρασί, πέρνει δύναμη, δίν' μιὰ μαχαιριὰ τὴν γουρούνα καὶ πέφτ' κάτω, βουτηγμέν' στὰ γαῖματα.

—Κτύπαμε ἀκόμα μιὰ φορὰ γιὰ νὰ μὴ τυρανιοῦμαι.

Τὸ βασιλόπουλο ἤξερε πὼς μὲ δεύτερη μαχαιριὰ θὰ ζωντάνευε. Ἡ μάιννα μ' μιὰ φορὰ μὲ γέννησε τὴν εἶπε καὶ ψοφάει ἡ γουρούνα.

Σχίζει τὴ κοιλία τς, βρίσκει τὸ κουτάκι πού εἶχε μέσα τὸ μαγεμένο ποτήρι καὶ τὰ τρία περιστέρια, ἀνεβαίν' στὰ φτερά τῆς φάσσας καὶ πᾶνε στὸ παλάτ' τοῦ δράκου.

Ὁ δράκος κοίτουγταν ἄρρωστος κι' ὅλο γύρευε νερό, παρακλιούντανε στὸ κρεβάτι καὶ μούγκριζε, τὸ βασιλόπουλο τὸν ἔδειξε τὰ περιστέρια καὶ τὸν περίπαιζε, ἔλα δράκο νὰ παλαιψομε νὰ διοῦμε ποιὸς θὰ νικήσῃ. Ὁ δράκος μούγκριζε κι' ἀπ' τὰ μονγκριτά τ' ἔτριζε καὶ σειόντανε ὅλο τὸ παλάτι καὶ ἡ γῆς, χτυποῦσε τὰ δόντια τ' ἀπ' τὸ κακὸ τ' ἀγρίευε, σὰν τὸ ψοφὴμ' δίχως δύναμη ἔπεσε.

Τὸ βασιλόπουλο σφάζ' τὰ περιστέρια καὶ ξεψυχάει ὁ δράκος καὶ χαλάφρωσ' ὁ κόσμος.

Τὸ βασιλόπουλο, ἡ Πεντάμορφη καὶ ἡ φάσσα, πέρανε ὅλα τὰ πλούτη τὰ βάζανε στὰ φτερά τῆς φάσσας, ἀνεβαίνει καὶ κεῖν' καὶ πετοῦν ἴσια γιὰ τὸν πύργο τῆς Πεντάμορφης. Ὁ πατέρας της σὰν τὴν εἶδε τὴν κόρη τ' δὲν ἤξερε τί νὰ κάν', τὴν ἀγκάλιαζε, τὴν φιλοῦσε καὶ ἔκλαιγε ἀπ' τὴν χαρὰ τ'. Τὸ βασιλόπουλο καὶ τὴ φάσσα ἤθελε νὰ τοὺς κρατήσῃ μαζί τους γιὰ τὸ καλὸ ποὺ τὸν ἔκαμαν, μὰ τὸ βασιλόπουλο βιάζονται νὰ πάγῃ μιὰ ὥρα ἀρχίτερα στὸν πατέρα τ' τὸ μαγεμένο ποτιήρ' καὶ νὰ διγῇ καὶ τὴν ἀρραβωνιαστικιά τ'. Ἀνέβκε στὰ φτερά τῆς φάσσας καὶ πέταξαν γιὰ τὴν πατρίδα τ'.

Τῆς ἀρραβωνιαστικίᾳς τ' τὸ δάχτυλο μελάνιαζε μὰ δὲ μαύριζε καὶ ἔλπιζε πὼς θὲ νὰ ἔλθ' τὸ βασιλόπουλο, ὅταν μιὰ μέρα εἶδε ποὺ ἀσπρίσκει ἀπ' τὴν χαρὰ τς τρέχει καὶ τὸ λέγει στὸν πατέρα.

Στὸ παλάτι γίνονταν μεγάλες ἐτοιμασίαι γιὰ νὰ ὑποδεχθοῦν τὸ βασιλόπουλο. Τὸ βασιλόπουλο φοροῦσε ὁλόχρυσα ρούχα, ἀστραφτε σὰν τὸν ἥλιο πάνω στὴν ἀσπρη φάσσα, μπρὸς στὸ παλάτι ἡ φάσσα χαμῆλωσε τὰ φτερά καὶ τὸ βασιλόπουλο χαρούμενο μὲ τὸ μαγεμένο ποτιήρ' ἔτρεξε ἴσια στὸ πατέρα τ'.

Ὁ βασιλεὺς τὸ ἀγκάλιασε καὶ τὸ φιλοῦσε, θάμαζε πὼς τὸ παιδί τ' κατάφερε νὰ γλυτώσ' ἀπὸ τόσους μεγάλους κινδύνους καὶ νὰ πάρῃ τὸ μαγεμένο ποτιήρ'.

— Μὲ τὴν εὐχὴ σ' πατέρα.

Τὸ φιλοῦσε, τὸ ξαναφιλοῦσε καὶ τὴν ἴδια μέρα τὸ πάντρεψε μὲ τὴν ἀρραβωνιαστικιά τ'.

Σὲ ὅλο τὸ βασίλειο κάνανε χαρὲς μεγάλες, ἡ φάσσα ἔζησε μαζί τους χρόνια πολλὰ καὶ ἔζησαν καλὰ καὶ μεῖς καλλίτερα.

14. Ἡ βασιλοπούλα καὶ τὸ τσομπανόπουλο

Καστανιές.

Μιὰ φορὰ καὶ ἓνα καιρὸ ἦτανε ἓνας βασιλεὺς καὶ εἶχε μιὰ βασιλοκόρη ἡ βασιλοκόρη κάθε νύχτα ἔφευγε ἀπ' τὸ παλάτι καὶ δὲν ἤξερε κανέναν ποὺ πῆγαινε, ὁ βασιλεὺς ἤθελε νὰ τὸ μάθ' καὶ εἶπε, ὅποιος εἶναι ἄξιος καὶ

δγεῖ τὴ βασιλοπούλα ποῦ πηγαῖν' τὴ νύχτα θὰ τὴν πάρ' γυναῖκα τ'.

Ὅσοι πῆγαιναν τίποτε δὲν κατόρθωναν καὶ τοὺς ἔκοπτε τὸ κεφάλ', ἔτσ' μαζεύθηκαν ἓνα σωρὸ κεφάλια. Ἦτανε καὶ ἓνα τσομπανόπουλο, πέθανε ὁ πατέρας του καὶ τὸ ἄφσε μικρό, σὰν μεγάλωσε λέγει τὴ μάννα τ', μάννα, ὁ πατέρας δὲ μ' ἄφσε τίποτε κληρονομιά;

— Τί νὰ σ' ἀφίς' παιδάκι μ', τ' εἶχε καὶ τί νὰ σ' ἀφίς'.

— Τίποτε, τίποτε δὲν ἄφσε;

— Ἀφσε ἓνα παλὸ παντελόν', ἓνα ραβδί καὶ μιὰ παλὴ σκούφια, ἄλλο τίποτε.

Καλὰ λέγει τὸ τσομπανόπουλο τὰ θέλω. Τὸ τσομπανόπουλο φόρεσε τὸ παντελόν', κανέναν δὲν τὸ ἔφθανε στὸ τρέξιμο, ἦτανε ὁ πατέρας του ἀντρειωμένος, βαστοῦσε τὸ ραβδί κανέναν δὲ μποροῦσε νὰ λυγίσ' τὰ χέρια τ' τόσο δυνάμωνα, ἔβαζε καὶ τὸ σκουφάκ' καὶ κανέναν δὲν τὸν ἔβλεπε. Τὰ φόρεσε καὶ λέγει στὴ μάννα τ', μάννα πάγω νὰ πιάσω τὴ βασιλοπούλα.

Πάγει στὸν βασιλεῖα καὶ τὸν λέγει, βασιλεῖα γὼ θὰ πιάσω τὴν κόρη βασιλοπούλα.

Ὁ βασιλεὺς σὰν τὸν εἶδε ἄρχισε νὰ γελάῃ σὲ λυποῦμαι καὶ μὲνε καὶ τὸ κεφάλ' αἰχμίο θὰ κοπεῖ.

Καλὰ βασιλεῖα μου πολὺ χάρη, διακαγὴ δὲν ἔδοσες, ἄφσε με καὶ ἄς περῶνε τὸ κεφάλ'.

Πῆγε τὸ τσομπανόπουλο καὶ ξαπλώθηκε κεῖ ποὺ θὰ περνοῦσε ἡ βασιλοπούλα. Μόλις τὸ εἶδε, εἶπε αἶντε καὶ μὲνε, τόσα παλληκάρια λεβέντηδες δὲν μ' ἔπιασαν καὶ θὰ μὲ πιάσῃ σὺ τὸ τσομπανόπουλο;

— Καλὰ, ἐγὼ μιὰ φορὰ θὰ προσπαθήσω, καὶ ἂν δὲν μπορέσω θὰ μὲ κόψ' ὁ πατέρας σ' τὸ κεφάλ' μ'.

Ἡ βασιλοπούλα φεύγει, μπρὸς αὐτῇ, πίσ' αὐτός. Ἔτσ', ἔτσ' ἔφθασαν σ' ἓνα ὥραϊο περιβόλι, ἡ βασιλοπούλα κύτταζε ὅλα τὰ δέντρα καὶ εἶδε μιὰ χρυσὴ μηλιά ποὺ εἶχε μόνε ἓνα μῆλο : λέγει, τί ὥραϊο μῆλο, τὸ βράδυ ποὺ θὰ γυρίσω θὰ τὸ κόψω.

Πιάνει τὸ τσομπανόπουλο τὸ κόβει καὶ τὸ βάζ' μέσα στὴ σακκούλα τ'. Πάει, πάει ἡ βασιλοπούλα καὶ φθάν' σ' ἓνα ὥραϊο περιβόλι ποὺ εἶχε ὅλο ὥραϊα λουλούδια, βλέπ' καὶ δυὸ ὥραϊα γαρούφαλα, ἃ λέγει, σὰ γυρίσω θὰ τὰ κόψω.

Πιάνει τὸ τσομπανόπουλο τὰ κόβει, τὰ βάζει μέσα στὴ σακκούλα τ'. Πάει, πάει ἡ βασιλοπούλα καὶ φθάν' σ' ἓνα παλάτι, κεῖ ἦτανε ὁκτὼ κορίτσια καὶ ἡ βασιλοπούλα ἐννιά, κάθε νύχτα περίμεναν τὴ βασιλοπούλα καὶ γλεντούσανε. Σὰν τὴν εἶδανε ἔτρεξαν τὴν ἀγκάλιασανε καὶ τὴν ἔλεγον, γιατί ἄργησες;

—“Αχ πού νά σᾶς τὰ λέγω, ἦλθ' ἓνα τσομπανόπουλο κ' εἶπε στὸν πατέρα μ' πὼς θὰ μὲ πιάσ', κι' αὐτηνοῦ τὸ κεφάλ' θὰ πάγει μαζὺ μὲ τ' ἄλλα.

Ἀρχίσαν νὰ γλεντοῦνε, νὰ τραγουδοῦνε κ' ἦλθε ἡ ὥρα νὰ φᾶνε, κάθσαν νὰ φᾶνε, ἔβαλαν σ' ὅλα τὰ πιάτα τις πετσέτες, ἔβαλαν καὶ στὴ βασιλοπούλα, τὸ τσομπανόπουλο φοροῦσε τὸ σκουφάκ' καὶ καμμιὰ δὲν τὸ ἔβλεπε, πῆγε καὶ κάθσε δίπλα στὴ βασιλοπούλα ἔφαγε τὸ φαγὶ καὶ μετὰ, πῆρε μπροστὰ ἀπ' τὴ βασιλοπούλα τὰ χουλιάρια, τὰ περόνια καὶ τὸ χρυσὸ ποτήρ'. Ἡ βασιλοπούλα τᾶχανε καὶ δὲν ἤξερε τί νὰ πῇ. Οἱ φιληνάδες της εἶδανε πού χάθκαν ἀπὸ μπρὸς τὰ χουλιάρια, τὰ περόνια καὶ τὸ χρυσὸ ποτήρ', ἀποροῦσαν τί ἔγιναν, ἄρχισαν νὰ λένε ὅχι σὺ τᾶκρυψες, ὅχι σὺ τᾶκρυψες κι' ἀποφάσισαν νὰ γδυθοῦνε γιὰ νὰ δυιοῦνε ποιὸς τᾶχ'.

Γδύθηκαν ὅλες, καμμιὰ δὲν τᾶχε, τὴ βασιλοπούλα βλέπνε πὼς ἀπ' τὸν ὀφθαλμὸ τς ἔβγαίναν χρυσὲς τρίχες καὶ τῆς ἔδεσε γύρω γύρω στὴ μέσ' τς.

Τὸ τσομπανόπουλο φόρεσε τὸ παντελόνι πού κανεῖς δὲν τὸ ἔφθανε στὸ δρόμο σκάνεται καὶ φεύγει καὶ πᾶγ' ἴσια στὸ παλάτ', ἐκεῖ κοιμᾶται ξένοιστο. Ἡ βασιλοπούλα γύρισε καὶ δὲ κοιμήθηκε ὅλη τὴ νύχτα.

Ὅταν ξημέρωσε ὁ Θεὸς τὴ μέρα σκώθηκε τὸ τσομπανόπουλο καὶ πᾶν στὸν βασιλέα καὶ τὸν λέγει, βασιλέα μου πολὺχρονε, θάλα νὰ μαζέψω ὅλη τὴν δωδεκάδα, γιατί ἔχω νὰ τὴν ἀποσπᾶν καὶ τὴν κάρη σ' τὴ βασιλοπούλα.

Ὁ βασιλέας τί νὰ κάνη φώναξε ὅλη τὴν δωδεκάδα, ἀλλὰ λέγ' τὸ τσομπανόπουλο νὰ φωνάξῃ καὶ τὴ βασιλοπούλα.

Ἀρχισε τὸ τσομπανόπουλο νὰ λέγ', ἡ βασιλοπούλα χθὲς βράδν ἔφυγε ἀπὸ δῶ καὶ πῆρε δρόμο, δρόμο κ' ἔφθασε σ' ἓνα περιβόλ' ἐκεῖ ἦτανε δέντρα πολλὰ κ' ἦτανε καὶ μιὰ χρυσῇ μηλιά ποῦχε μόνε ἓνα μῆλο, μόλις τὸ εἶδ' εἶπε, σὰ γυρίσω θὰ τὸ κόψω. Νά το βασιλέα μ', τὸ μῆλο καὶ βγάξαι καὶ τὸ δείχνει.

Ἡ βασιλοπούλα μόλις τὸ εἶδε, ψέματα, ψέματα λέγ' πατέρα.

—Σῶπα λέγ' τὸ τσομπανόπουλο, σὺ μὴ μιλάς. Ἐφυγε πὸ κεῖνο τὸ περιβόλ' καὶ πάγει σ' ἄλλο περιβόλ' πού εἶχε ὅλο λουλούδια, βεῖκε αὐτὰ τὰ δύο γαρούφαλα κ' εἶπε, σὰν περάσω θὰ τὰ κόψω.

—Ψέματα, ψέματα λέγ' πατέρι.

—Μετά, λέγει, τὴν περίμεναν οἱ φιληνάδες της καὶ πῆγε καὶ κάθσε γιὰ νὰ φᾶνε, λοιπὸν κεῖ πού καθοῦντανε ἔχασε τὰ χουλιάρια, τὰ περόνια καὶ τὸ χρυσὸ ποτήρ', νά τα λέγ', καὶ βγάξαι καὶ τὰ δίν'.

—Ψέματα, πατέρα, ψέματα φωνάζ' ἡ βασιλοπούλα.

—Στάσου λέγει τὸ τσομπανόπουλο, σῶπα, μὴ φωνάξεις. Τώρα λέγ' θέλω νὰ τὴ γδύσετε ἐδῶ γιὰ νὰ δῆτε πὼς ἀπὸ τὸν ὀφθαλμὸ τς βγαίνει χρυσὲς τρίχες καὶ τις ἔχει γύρω στὴ μέση τς δεμένες.

Τὴν γδύσανε κ' εἶπαν πὼς ἔχ' δίκιο τὸ τσομπανόπουλο.

Πιάσανε λοιπὸν νὰ τὸ κάνε γαμπρό, τὸ ἔβαλαν βιτσιλικά ροῦχα κ' ἔγινε ἓνα ὄρατο παλληγιάρ' κι' ἔκαμαν σαράντα μέρες γάμο κ' ἤμουνα καὶ γὼ κ' ἔβλεπα. Ἔεαμινε τρία κουλλίκια κ' ἔδωσαν τὸ ἓνα μένα, τ' ἄλλο κείνς καὶ τ' ἄλλο κείνου πού τὰ εἶπε.

15. Ὁ Γιαννάκης κ' ἡ κερά Θάλασσα.

Καστανιές.

Μιά φερά κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε ἓνας ψιρᾶς καὶ δὲν εἶχε παιδιὰ, ἓνα βράδν ἔβγαλε πολὺ ψάρι καὶ κουράσθηκε κ' εἶπε. “Αἱ!”, σὲ μένα τὸν καυμένο πού δὲν ἔχω ἓνα παιδί νὰ μὲ βοηθήσ'.

Κεῖ πού τῶλεγε βγῆκ' ἡ κερά Θάλασσα καὶ τὸν ἔπιασε τὸ καίρι τ' καὶ τὸν εἶπε: “Αἰσὲ μὲ λένε, τί θέλεις ἀπὸ μένα

—Εἶπα, “Αἱ, σὲ μένα πού δὲν ἔχω ἓνα παιδί νὰ μὲ βοηθήσ'.

Ἡ κερά Θάλασσα τὸν βοήθησε κ' ἔβγαλε τὸ ψάρ' καὶ τὸν ἔδωσε ἓνα ἄλλο νὰ τὸ δός' τῇ γυναίκα τ', νὰ κάν' παιδί. Ὁ γέρος τὸ πῆρε καὶ ἀπὸ δρόμο τὸ καθαίρσε καὶ κείνος ἔβγαλε τις φλούδες καὶ τις ἔφαγε καὶ τὸ πὸ μέσα τὸ ψάρι ἔδωσε στὴ γρηά. Τῶφαι' ἡ γρηά κ' ἔμεινε ἔγκυα καὶ ὁ γέρος ἔμεινε ἔγκυος στὴ γρηά.

Ἡ γρηά ὁ καιρὸς νὰ γεννήσ' ἡ γρηά, εἶπε στὸ γέρο νὰ πάρς τὴ τρι- καὶ τὸν μπαλτὰ νὰ πᾶς νὰ φέρς ξύλα νὰ ψήσμε τὸ ψωμί.

Πῆγ' ὁ γέρος, κεῖ στὸ δρόμο σχίσθηκε τὸ πόδι τ' μ' ἐν ἀγκάθι κ' ἔπεσε ἓνα κορίτσ' καὶ πῆγ' ὁ σταυραετὸς καὶ τὸ ἀνέβασ' πάνω στὸ δέντρο, γένσε κ' ἡ γρηά ἀρσενικὸ κ' ἔκαμε τὸ Γιαννάκ' τὸν ἀντρεωμένο.

Σὰ μεγάλωσε εἶπε στὸν πατέρα τ', γὼ πατέρα θὰ πάρω τις φίλ' μου καὶ θὰ πάγω μὲ τὸ καίρι νὰ συργανίσω, ἔπαιζε καὶ καλὸ διολί³⁾. Πῆγε μὲ τις φίλ' του στὴ θάλασσα καὶ βγῆκ' ἡ κερά Θάλασσα νὰ τὸν πᾶρ', κεῖνος πέταξε καὶ πῆγε στὰ βουνά, ἔμναν οἱ φίλοι τ' καὶ πῆγαν καὶ τὸ εἶπαν στὸ γέρο, πὼς ὁ Γιαννάκης πέταξε καὶ τὸν ἔχασαμε.

Στὰ βουνά πού γύριζε μὲ τοὺς μῆνιδι⁴⁾, ἔζηγε μὲ τὰ χόρτα. Μιά μέρα κεῖ πού πῆγαινε ἦταν ὅλα τὰ ζᾶ, μερμήγκια, μέλισσες, σταυραετοί, λύκοι, τσακάλια καὶ μάλωναν ποιὸς θὰ φάγῃ τὸ παχὺ καὶ τὸ πολὺ κ' ὁ Γιαννάκης κάθοντανε καὶ τὰ ἔβλεπε, γύρσανε καὶ τὸν εἶδανε καὶ τὸν φώναξαν. Ἔλα νὰ μᾶς γλυτώσης, νὰ μᾶς χωρίσης αὐτὸ πού τρώμε.

—Φοβοῦμαι, λέγ' ὁ Γιαννάκης μὴ μὲ φάτε.

1) Ἀλλοίμονο.—2) Σχοινί.—3) Βιολί.—4) Μῆνας.

— Δὲ σὲ τρώμε, κάνε μας τὸ καλό.

Πῆγε κοντὰ καὶ τοὺς χώρσε τὸ κρέας γιὰ τὶς σταυραστοί, γιὰ τὰ μεριμήγια, γιὰ τὶς μέλισσες καὶ τὰ κόκκαλα γιὰ τὰ τσακάλια καὶ τὶς λύκ'.

Εἶπανε τὰ ζῷα, γιὰ τὸ καλὸ ποὺ μᾶς ἔκανες τί θέλς νὰ σὲ κάνουμε; ὁ μέριμηκας τὸν δὶν' ἕνα φτερό κ' ἕνα φτερό ὁ σταυραετὸς καὶ τᾶβαλε μέσα στὸ μαντήλ' τ' ἰάδεσε κ' ἔφυγε. Κεῖ ποὺ πάγαινε ἡρ' ἕνα πύργο τοῦ βασιλέ κ' εἶχε μέσα τὰ πρόβατα, τὰ κατσίκια, τὰ βόδια καὶ μιὰ φορὰ τὸν χρόνον πῆγαινε ὁ βασιλεὺς γιὰ ν' ἀλλάξ' τὶς τσομπάνηδοι. Πῆγ' ὁ Γιαννάκης κοντὰ, εἶδε ποὺ ἀπὸνα λιοντάρια φύλαγε τὶς σαράντα πόρτες, κάθισε ἀπόξω στὴν ἀκρούλα κ' ἀναψε ἕνα σπέρτο καὶ κόρωσε τὸ φτερό τοῦ μέριμηκα.

Παρουσιάσθηκε ὁ μέριμηκας καὶ τὸν ρώτησε, τί θέλεις ἀφέντη; καὶ κείνος εἶπε πὼς θέλ' νὰ τὸν κάν' μέριμηκα νὰ περάσ' νὰ πάγῃ μέσα.

— Μάλιστα ἀφέντη

Τὸν ἔκαμε μέριμηκα καὶ πέρασε. Μόλις πέρασε ἔγινε πάλε ἄνθρωπος καὶ χτύπησε τὴν πόρτα, ἄκσαν οἱ τσομπάνηδοι καὶ τὸν ρώτησαν, πὼς πέρασε μέσα ἀπὸ σαράντα λιοντάρια ποὺ φύλαγαν τὶς σαράντα πόρτες καὶ δὲν τὸν ἔφαγαν.

— Ξέρω καὶ γὼ λέγ' ὁ Γιαννάκης, ἀφίστε με ἀπὸς νὰ κοιμηθῶ.

Πῆγαν ἀπάνω κ' εἶπαν στὸ βασιλέ, ἀφέντη βασιλέ, ἦλθ' ἕνα παλληκάρι, πὼς πέρασε μέσ' ἀπὸ σαράντα λιοντάρια ποὺ φύλαγαν τὶς σαράντα πόρτες καὶ δὲν τὸν ἔφαγαν εἶναι θάμα, γύρεψε ἀπόφα νὰ κοιμηθῇ καὶ τὸ πρωὶ νὰ φύγ'.

Ὁ βασιλεὺς ἔδωσε τὴν ἄδεια. Τὸ πρωὶ τὸ εἶδε, τὸ ἄρσε καὶ τὸ ἔκανε τσομπάν'. Κάθε πρωὶ ἄρμεγαν τὸ γάλα καὶ τὸστέλναν στὸ παλάτ' τοῦ βασιλέ στὴν πολιτεία, ὡς ποὺ νὰ τὸ πᾶνε, κρύωνε καὶ δὲν εἶχ' ἀφρό, σὰν πῆραν τὸ Γιαννάκ' τσομπάν' καὶ τὸστέλναν μὲ τὰ κείνονα, τὸ γάλα ἦτανε ζεστό καὶ μὲ τὸν ἀφρό.

Μόλις τὸν ἔδοσαν νὰ πάγ' τὸ γάλα ἀναψε τὴ φτερούγα τοῦ σταυραετοῦ, παρουσιάσθηκε ὁ σταυραετὸς καὶ τὸν εἶπε, τί θέλς ἀφέντη μου;

— Νὰ μὲ πᾶς στὸ παλάτ' τοῦ βασιλέ.

Ὁ Γιαννάκης κάθισε στὶς φτερούγες τ' καὶ πῆγε τὸ γάλα ζεστό, αὐτὸ γίνονταν κάθε πρωὶ. Ἡ βασιλοπούλα ἀγάπησε τὸν Γιαννάκη ἂν. καὶ ἦτανε ἀρραβωνιασμένη μὲ τὸν ἱγιὸ τοῦ βεζύρη.

Ἐνα βράδυ πῆγ' ὁ σταυραετὸς τὸ Γιαννάκ' ἀπ' τὸ παράθυρο στὴν κάμαρα τῆς βασιλοπούλας ἀλλάξε τὶς λαμπάδες ποὺ ἔκαιγαν στὸ κρεββάτι της, τοῦ κεφελιοῦ ἔβαλε στὰ ποδάρια καὶ τοῦ ποδαριοῦ στὸ κεφάλ',

ἔφαγε τὸ παξιμάδ' κ' ἤπια τὸ μισὸ σεριμπέτ' ¹⁾ κ' ἔφυγε. Δυὸ νύχτες τὸ κάμε. Τὴν τρίτη μέρα λέγ' ἡ βασιλοπούλα στὴ βασίλισσα τὴ μητέρα τς, νὰ μὲ στείλεις διπλὸ σεριμπέτ', διπλὸ παξιμάδ' καὶ μαστίχα γιὰ νὰ μασῶ τὴ νύχτα γιατί δὲν ἔχω ὑπνο αὐτὲς τὶς νύχτες, γιὰ νὰ δγῇ ποιὸς εἰρχουνταν τὴ νύχτα.

Ἡ βασιλοπούλα ἔπεσε στὸ κρεβάτ' καὶ μασοῦσε τὴ μαστίχα γιὰ νὰ μὴν ἀποκοιμηθῇ, πῆγε πάλι ὁ Γιαννάκης, ἡ βασιλοπούλα ἔκαμε ποὺ κοιμᾶται, ἀλλάξε τὶς λαμπάδες, ἔφαγε τὸ παξιμάδ' ἤπια τὸ σεριμπέτ', φίλησε τὴ βασιλοπούλα κ' ἡ βασιλοπούλα τὸν δάγκασε στὸ λαιμό.

Ὁ Γιαννάκης ἀναψε τὴ φτερούγα τοῦ σταυραετοῦ, ἦλθ' ὁ σταυραετὸς κάθισε στὶς φτερούγες τ' καὶ πέταξ' ἀπ' τὸ παράθυρο.

Τὸ πρωὶ ἡ βασιλοπούλα διέταξε τὶς δοῦλες σὰν ἔλθ' ὁ καινούργιος ὁ τσομπάνς νὰ τὴ φωνάξενε.

Τὸ πρωὶ σὰν ἦλθε τὴν φώναξαν. Γιατί Γιαννάκ', τὸν ρωτᾷ, φοροεῖς στὸ λαιμό σ' λερὸ μαντήλ'; τί ἔχς;

— Στραβοκοιμήθηκα καὶ μὲ πονεῖ.

Ἡ βασιλοπούλα ἄρπαξε τὸ μαντήλ' κ' εἶδε τὴ δαγκαματιά· σὺ ἦσθα ἔρχουσαν κ' ἀλλάξε τὶς λαμπάδες, κ' ἔτρωγες τὸ παξιμάδ' κ' ἔπινες τὸ σεριμπέτ'; Ἀπὸ σήμερα νὰ φύγς ἀπὸ κεῖ ποὺ εἶσαι τσομπάνς, ἀπὸ τὸ παλάτ' καὶ ἔλα φέρε μὲς τὸν ἱγιὸν τοῦ βεζύρη ἀρραβωνιασμένη μὲ τοῦ βεζύρη τὸν υἱόν. Θὰ τὸν ἀφίσω καὶ θὰ πάρω σένα.

Ὁ Γιαννάκης πῆγε στὸν βασιλέ καὶ τὸν εἶπε: γὼ ἀφέντη βασιλέ, θὰ πάγω νὰ πάγω νὰ δγῶ τὶς γονιοί μ'.

— Γιατί παιδί μ', νὰ φύγς, κάθσε.

— Ὁχι εὐχαριστῶ βασιλέ μ', θὰ φύγω.

Πῆγε στὴν πολιτεία, κεῖ ἔκαμε φίλ' κ' ἔπαιζε καλὸ διολί· τὸν λέγ' ὁ ἱγιὸς τοῦ βεζύρη, θάλθεις μαζί μ' νὰ σὲ πάγω στὸ περιβόλ' τῆς ἀρραβωνιαστικιάς μου. Ὅταν πῆγε μὲ τὸ Γιαννάκ', ἡ βασιλοπούλα ἔβγαλε τὸ πρόσωπο μὲ τὴν πρώτη φορὰ, μὲ τὴ δεύτερη βγῆκε ἴσα μὲ τὸν λαιμό, τὴν τρίτη βγῆκε ὡς τὴ μέσ' καὶ λίγο ἔλειψε νὰ πέσ' νὰ σκοτωθῇ.

Εἶπε τὸ βεζυρόπουλο στὸ Γιαννάκ', γὼ ἔρχουμαι μιὰ φορὰ τὸ χρόνον κ' ἡ ἀρραβωνιαστικιά μ', μὲ δείχνει μόνε τὸ μάτ' καὶ σένα μόλις ἄκσε τὸ διολί βγῆκε ὡς τὴ μέσ' καὶ θὲ νὰ πέσ' νὰ σκοτωθῇ, μὲ σένα ἔχω πόλεμο.

Ὁ Γιαννάκης πῆγε καὶ τῶπε στὴ βασιλοπούλα κ' ἔκαμε παράπονο ποὺ βγῆκε ἀπ' τὸ παραθύρ'.

1) Λ. Τ. Ποτὸ γλυκὸ καὶ ἀρωματισμένο.

— Μὴ φοβᾶσαι, μέσα στ' ἀχούρ' μας ἔχουμε μιὰ γρηὰ φοράδα, νὰ τὴν κόψη; τὰ μαλλιά ποὺ τ'ἄχει σαράντα χρόνια κ' εἶν' ἀχτένιγη νὰ τὴ χτενίσῃς, νὰ κόψη; τὰ τσίπουρα ¹⁾ νὰ δῇ, νὰ τὴ δόσῃς νὰ πιῇ παλιὸ κρασί καὶ νὰ τὴ δόσῃς νὰ φάγ' σταπίδα.

Πήγανε στοὺ βασιλεὺς τὸ παράθυρο πὸ κάτ' νὰ κάνε τὸν πόλεμο, ἀπὸ πᾶν ὁ βασιλεὺς, ἡ βασίλισσα κ' ἡ βασιλοπούλα συργιάνιζαν.

Παρήγγειλε ὁ Γιαννάκης στὸν κατσίβελο καὶ τὸν ἔκανε ἕνα καντάρ' πολὺ βαρὺ, ὅλο τὸ στρατὸ μὲ τὸ βεζυρόπουλο μαζὺ δὲν μπόρεσαν νὰ τὸ σηκώσῃ, κ' ὁ Γιαννάκης; ὁ ἀντρεωμένος μόνε μὲ τὸ μικρὸ τ' δαχτυλάκ' τὸ σήκωσε κ' ἀπόρσε ὁ βασιλεὺς καὶ θάμαξε. Ὑστερα καβαλλήκεψε τὴ φοράδα καὶ μὲ τὸ πρῶτο ποὺ μπῆκε καὶ μὲ τὸ πρῶτο ποὺ βγήκε ἔκοψε τὶς τρεῖς χιλιάδες κ' ἔβαινε μόνε τοῦ βεζύρ' ὁ ἱγιός, κατέβκε ἀπ' τὴ φοράδα καὶ τὸν εἶπε νὰ σὲ κόψω τὸ κεφάλι σ'.

— Ὁμ, γὼ τ'όκανα, σὺ μὴ τὸ κάνῃς.

Ὁ Γιαννάκης ἔκοψε μόνε τοῦ βεζυρόπουλου τὴ μύτ' καὶ ματώθηκε καὶ πῆγε στὴ θάλασσα νὰ πλύν' τὰ αἵματα. Τὸν εἶδ' ἡ κερά Θάλασσα, τὸν ἄρπαξε καὶ τὸν ἀρβώνιασε στὴ μεγάλη τς τὴν κόρ'.

Ἡ βασιλοπούλα ἀρρώστησε ἀπ' τὸν καῦμό, γιατροὶ ἀνέβαιναν γιατροὶ κατέβαιναν, τὴν ἀρρώστια δὲ μπορούσαν νὰ τὴ βροῦνε. Τὴ λέγ' ὁ βασιλεὺς, τ' ἔχς κόρη μ'.

— Πατέρα, νὰ μὲ πάρῃς ἕνα χρυσὸ μῆλο καὶ σαράντα χρυσὰ κουπά καὶ σαράντα κοπέλλες γιὰ ναῦτες, νὰ μὲ τὶς ντύσῃς ἀντρίκια καὶ γὼ θὰ γίνω ἀντρας, θὰ μὲ βοῇς καὶ τρία χρυσὰ μῆλα καὶ γὼ θὰ πάγω νὰ βρῶ τὸ Γιαννάκ'.

Ὁ βασιλεὺς ἔδωσε διαταγὴ κ' ὡς τὸ βράδυ ἦτανε τὸ κάτεργο ἑτοιμο, ὁ καιρὸς πῆρε πρίμα, μπῆκ' ἡ βασιλοπούλα κ' ἔφγαν καὶ πήγανε κατ' ἀπ' τὰ παράθυρα τοῦ παλατιοῦ τῆς κερά Θάλασσας. Ἡ βασιλοπούλα ἔπαιζε τὸ χρυσόμῆλο κ' ἔλεγε:

Ἀνέβα μῆλο, κατέβα ρόδι,
νὰ σὲ ρωτήσω τί κάν' ἡ κόρη
— Πλέχει γαϊτάνι
καὶ δὲν ἀδειάζει.

Τὴν κερά Θάλασσα ἡ κόρη τῆς τὴν εἶπ', εἶν' ἕνα παλληκάρ' ὁμορφο καὶ παῖζ' ἕνα χρυσὸ μῆλο καὶ τὸ θέλω τὸ μῆλο.

Πῆγε ἡ κερά Θάλασσα καὶ τὸ γύρεψε, δὸς με παλληκάρ' μ' τὸ μῆλο ποὺ παῖζεις.

1) Ματοτσούναρα.

Εἶπε τὸ παλληκάρ' δεῖξέ με τὸν γαμπρὸ ποὺ ἔκανες αὐτὲς τὶς μέρες νὰ στοὶ δώσω.

Βγήκ' ὁ Γιαννάκης λίγο καὶ τὸν εἶδε. Πῆρε τὸ μῆλο ἡ κερά Θάλασσα. Τὴν ἄλλη μέρα πάλε ἡ βασιλοπούλα παῖζ' μὲ τὸ χρυσὸ μῆλο καὶ λέγ'.

Ἀνέβα μῆλο, κατέβα ρόδι,
νὰ σὲ ρωτήσω τί κάν' ἡ κόρη
— Πλέχει γαϊτάνι
καὶ δὲν ἀδειάζει.

Εἶπ' ἡ ἄλλη κόρ' στὴν μητέρα τς, τὴν ἀδελφή μ' τὴν ἀρβώνιασε, τὴν ἔδωσε καὶ τὸ μῆλο καὶ γὼ θέλω μῆλο.

Βγήκ' ἡ κερά Θάλασσα, δὸς με παλληκάρι μ', καὶ τ' ἄλλο σ' τὸ μῆλο.

— Δεῖξέ με τὸ γαμπρὸ σ' ὡς τὴ μέσ' καὶ θὰ σὲ δώσω καὶ τ' ἄλλο.

Βγήκ' ὁ Γιαννάκης ὡς τὴ μέσ', τὸν εἶδ' ἡ βασιλοπούλα κ' ἔρριξε τὸ μῆλο. Τὴν ἄλλη μέρα λέγ' ἡ βασιλοπούλα στοὺς ναῦτες νὰ εἴσατε ἑτοίμα καὶ θὰ τὸν πάρω. Ἡ βασιλοπούλα παίζει καὶ τ' ἄλλο χρυσόμῆλο καὶ

Ἀνέβα μῆλο, κατέβα ρόδι,
νὰ σὲ ρωτήσω τί κάν' ἡ κόρη
— Πλέχει γαϊτάνι
καὶ δὲν ἀδειάζει.

Ἡ μικρότερη κόρ' λέγει στὴ μητέρα τς καὶ γὼ θέλω μῆλο.

Ἡ κερά Θάλασσα ἀνέβκε ἐπάνω καὶ λέγει παλληκάρ' μ', δὸς με καὶ τ' ἄλλο μῆλο.

Σὰν ἀνέβ' καὶ πατήσ' στὶς φούχτες σ' ὁ γαμπρός σ' θὰ σὲ δώσω καὶ τ' ἄλλο.

Πῆγ' ἡ κερά Θάλασσα καὶ φώναξ' τὸν Γιαννάκ'.

— Ἐλα Γιαννάκη μ', νὰ σὲ δγιοῦνε. νὰ μᾶς δώσῃς καὶ τ' ἄλλο μῆλο.

Ὁ Γιαννάκης βγήκε καὶ στάθηκε στὶς φούχτες τῆς κερά Θάλασσας, ἡ βασιλοπούλα ρίχνει τὸ μῆλο, ἄρπᾶξ' τὸ Γιαννάκ καὶ δρόμο γιὰ τὴ στεριά, τὸν πῆγε στὸν πατέρα τς καὶ τὸν εἶπε, αὐτὸς εἶναι ὁ ἀρβωνιαστικός μ'.

Ὁ βασιλεὺς κ' ἡ βασίλισσα δλόχαροι ποὺ ἦλθεν ἡ βασιλοπούλα κ' ὁ Γιαννάκης, στοὶ παλάτι γίνονταν μεγάλες ἐτοιμασίες γιὰ τὴ στεφάνωση κ' ἦλθαν ἀπ' ὅλο τὸ βασίλειο.

Ὁ γάμος βάσταξε σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες, ἀρχόντοι, φτωχοὶ ἔφαγαν στοὶ βασιλικὸ τραπέζι, ἑκατὸ μάγειροι μέρα νύχτα μαγέρευναν τὰ καλλίτερα φαγιά. Ἦμνα καὶ γὼ κεῖ κ' ἔφαγα, ἔδωσαν καὶ μένα

μιὰ σακουῖλα φλουριά, περνώντας ἀπ' τὸ ποτάμι ἄκσα πὺν φώναζαν βράκ, βράκ, θάρρεψα πὺς ἔλεγαν μπράκ¹⁾ μτράκ καὶ τ' ἄφσα κ' ἔζησαν αὐτοὶ καλὰ καὶ μεῖς καλλίτερα.

16. Ὁ ὄρκος τοῦ βασιλόπουλο

Τζετώ

Μιὰ φορὰ κ' ἔνα καιρὸ ἦτανε ἕνα βασιλόπουλο κι' ἀγαποῦσε πολὺ τὸ κυνήγ', κάθε μέρα ἔβγαινε καὶ κυνηγοῦσε, μιὰ μέρα γυρίζοντας πέρασε ἀπ' τὸ σπὶτ' τοῦ ἀγελαδάρ' κ' εἶδε νὰ κάθεται μπρὸς στὴ πόρτα τὴν κόρη τ', ἔμορφη σὰν τὸ κρὺο νερό, τὴ μίλησε καὶ τὴν εἶπε, θὰ σὲ κάνω γυναῖκα μ'.

— Σὺ βασιλόπουλο θὰ πᾶρς ἑμένα; δὲ σὲ ταιριάζω.

Τὸ βασιλόπουλο ἄμωσε μεγάλο ὄρκο. « Ἄν σὲ ξεχάσω καὶ δὲ σὲ πάρω γυναῖκά μ', φίδι νὰ ντυλιχθῇ στὸ κορμί μ' » καὶ τὴν ἄφσε γειὰ κ' ἔφυγε.

Πέρασε καιρὸς, τὸ βασιλόπουλο ἀρβωνιάστηκε μετὰ τὴ βασιλοπούλα τοῦ γείτονα βασιλέ, θὰ γίνονταν ἡ χαρὰ καὶ στὸ παλάτ' εἶχανε μεγάλες ἐτοιμασίες. Μαζεύτηκαν ὅλ' οἱ καλεσμένοι μετὰ χρυσὰ ροῦχα καὶ φτερά, κόσμος πολὺς ἦλθε ἀπ' ὅλες τὶς μεριές, πᾶνε τὸ βασιλόπουλο τὸ γαμπρὸ καὶ τὴ νύφ' τὴ βασιλοπούλα στὴν ἐκκλησίαν νὰ στεφανωθοῦν. Ἀρχισε στεφανώση, ὅταν φύσηξ' ἕνας κρὺος ἀγέρας καὶ ὅλοι ἀνατρίχισαν. Βλέπνε νὰ σέρνεται κατὰ τὸ βασιλόπουλο ἕνα μεγάλο φίδ' καὶ νὰ ντυλίζεται στὸ κορμί τ'. Νὰ σκοτώσνε τὸ φίδ', θὰ σκοτώνοντανε μαζὺ καὶ τὸ βασιλόπουλο καὶ συλλογίζονταν τί νὰ κάνε, τότε εἶπαν ὅλοι τους, μήπως ἔχει κανένα τάμα τὸ βασιλόπουλο καὶ δὲν τὸ ἔκανε;

Τὸ βασιλόπουλο θυμήθηκε τὸν ὄρκο πὺν ἔκαμε στὴν κόρ' τοῦ ἀγελαδάρ', « Ἄν σὲ ξεχάσω καὶ δὲ σὲ πάρω γυναῖκά μ', φίδι νὰ ντυλιχθῇ στὸ κορμί μ' ». Τρέχνε οἱ ἄνθρωποι τ' νὰ τὴ φέρνε, τὸ φίδ' ξεντυλίζεται σιγά, σιγά καὶ φεύγει. Τὸ βασιλόπουλο στεφανώνεται τὸ κορίτσ' τ' ἀγελαδάρ' καὶ τὴ νύφ' τὴ βασιλοπούλα πάντρεψε ὁ πατέρας τς μ' ἕνα ἄλλο βασιλόπουλο. Ἦμνα καὶ γὼ ἐκεῖ καὶ μ' ἔδοσαν φλουριά, περνώντας ἀπὸ ἕνα ποτάμι οἱ βυθρακοὶ φώναζαν βράκ, βράκ, καὶ γὼ νόμισα πὺς φώναζαν μπράκ, μπράκ, καὶ τᾶριξα κ' ἔφυγα.

17. Ὁ τσεβρὲς τῆς βασιλοπούλας

Σηλυβριά.

Μιὰ φορὰ κ' ἕνα καιρὸ ἦτανε μιὰ βασιλοπούλα καὶ κεντοῦσε ἕνα

1) Δ. Τ. Ἀφσε

τσεβρὲ¹⁾ ὁλόχρυσο, δώδεκα χρόνια κεντοῦσε καὶ πάνω στὰ δώδεκα τὸν τελείωσε. Ὅταν τὸν τελείωσε φώναξε ὅλες τὶς φιληνάδες τς καὶ τὶς εἶπε, νὰ πᾶμε ἔξω στὸ Μάη. Ἀνέβηκαν σ' ἕνα βουναλάκ' καὶ σουργιανούσαν, κεῖ πὺν ἡ βασιλοπούλα καμάρωνε τὸν τσεβρὲ, κατεβαίν' ἕνας λέλεγκας καὶ τὸν πέρνει.

Ἀρχισ' ἡ βασιλοπούλα νὰ κλαίη, νὰ δέρνεται καὶ νὰ μὴν ἔχ' παρηγοριά, ὁ βασιλέας τὴν εἶπε, μπρὲ παιδί μ', μὴ στεναχωριέσαι, γὼ θὰ σὲ φέρω ἕνα καλλίτερο.

Ἡ βασιλοπούλα δὲν ἤθελε νὰ ἀκούσ', ἐγὼ θέλω αὐτὸν πὺν κέντησα μετὰ τὰ χέρια μ'.

Ὁ βασιλέας ἤθελε νὰ τὴ παντρέψ', ἡ βασιλοπούλα δὲν ἤθελε μόνον τὸν εἶπε θέλω νὰ με κτίσης ἕνα λουτρὸ καὶ σ' αὐτὸ τὸ λουτρὸ νὰ ἔρχονται νὰ λούζονται δωρεὰν κι' ὁ καθένας πὺν θὰ ἔρχεται νὰ με λέγ' μιὰ ἱστορία κ' ἴσως μάθω τίποτε γιὰ τὸν τσεβρὲ.

Ὁ βασιλέας ὅπως ἤθελ' ἡ βασιλοπούλα ἔχτισε τὸ λουτρὸ κι' αὐτὴ ἔγινε λουτράρισσα, κάθισε δυὸ χρόνια καὶ τίποτε δὲν ἔμαθε, ὅλο καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ δὲν τὴν ἔχανε.

Ἡ βασιλοπούλα νὰ περμένη κι' ἄς πᾶμε σὲ μιὰ μάννα καὶ εἶπε τσεβρὲ καὶ τὴν ἔμαθε τὴν ζουρλή, ἡ ζουρλή εἶχε τὴ μανία νὰ πᾶνε τὴ νύχτα καὶ νὰ γυρίξ', οἱ ἀδελφές τς τὴ δέρνανε, αὐτὴ πᾶλε πᾶνε τὸ τελευταῖο βράδυ, ἀφοῦ τὴν ἔδειρανε καλὰ καλὰ, τὴν ἔκλεισαν ἐν μέσῳ. Αὐτὴ ἀγ' νὰ κοιμηθῇ μπρὸς στὴν ξόπορτα κι' ὅλη τὴ νύχτα κτυπαγε ἀπ' τὴν κλειδαρότρυπα, βλέπ' καὶ περνάει ἕνας ντερβίσης μετὰ τὸ σαρίκ', κάθοντανε στ' ἄλλογο, κι' ἀπὸ πίσω τ' πολλὰς καμήλες, ὁ ντερβίσης βαστοῦσε ἕνα σουραῦλι στὸ στόμα τ' καὶ σφύραγε. Περίεργη καθὼς ἦτανε, γὼ λέγ' θὰ τὸν πάρω τὸ καταπόδι, σπάν' τὸ παρὰθυρο καὶ βγαίν' ἔξω καὶ πᾶγει πὸ πίσω τ'.

Μπρὸς ὁ ντερβίσης πῖς αὐτὴ, φθάνε σ' ἕνα παλάτ', μόλις μπῆκε μέσα, βγάξ' αὐτὴ πὺν φοροῦσε καὶ γίνεται ἕνα παλληκάκ' σὰν ἄγγελος, πῆγε κάθισε κ' ἔφαγε ἀνόρεχτα καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῇ. Πρὶν κοιμηθῇ σήκωσε τὸ μαξιλάρι τ' κ' ἔβγαλε ἕνα χρυσὸ τσεβρὲ κι' ἀρχισε νὰ κλαίη καὶ νὰ λέγη:

1) Δ. Τ. Κεφαλόδεσμος ἀπὸ ἄσπρο ψιλὸ παννὶ τετράγωνο κεντημένο ὁλόχρυσο καὶ στίς τέσσερες ἄκρες μετρητό, χωρὶς ἀνάποδη καὶ καλὴ, μετὰ ξία χρωματιστὰ καὶ πολλὰς φορὲς μετὰ ἀνάμεσα σῆμα χρυσὸ ἢ καὶ ὅλο χρυσοκεντημένο. Τσεβρέδες ἔλεγαν καὶ τὶς κεντημένες πετσέτες μετὰ τὸ ἴδιο κέντημα στίς δυὸ ἄκρες.

Χερῶν πὺν σὲ κεντήσανε,
κορμάκι πὺν σὲ ντυλίχθηκε
καὶ κεφάλι πὺν σὲ φόρεσε,
πότε θὰ μ' ἀξιώσει ὁ Θεός,
νὰ λυθοῦνε τὰ μάγια
καὶ ἔλθω νὰ σὲ πάρω ;

Τάλεγε κ' ἔκλαιγε κ' ὕστερα τὸν πῆρ' ὁ ὕπνος.

Μόλις τὰ εἶδ' ἡ ζουρλὴ πάγει στὸ σπίτι τς, τὴν εἶδ' ἡ μάννα τς κ' οἱ ἀδελφές της τήνε δίνε διπλὸ ξύλο, ἀφοῦ ἔφαγε τὸ ξύλο ἔπесе καὶ κοιμήθηκε. Τὸ πρωὶ λέγ' στὶς ἀδελφές της ἐτοιμασθῆτε νὰ πᾶμε στὸ λουτρό. Ἄρχισαν νὰ τὴν κοροῖδεῦνε, πῆγε μοναχιά, λούσθηκε καὶ πῆγε νὰ πῇ μιὰ ἱστορία στὴ βασιλοπούλα.

—Βασιλοπούλα μ', εἶπε, δὲ μὲ κολνοῖσε ὕπνος κ' εἶδα τὴ νύχτα νὰ περνᾷ μπρὸς ἀπ' τὴ πόρτα μας ἕνα; ντερβίσης μὲ τὸ σαρίκ', κάθοντανε στ' ἄλογο κ' ἀπὸ πίσω τ' ἀγᾶιναν πολλὲς καμήλες, ὁ ντερβίσης βαστοῦσε ἕνα σουραῦλι στὸ στόμα τ' καὶ σφύραγε, μπρὸς ὁ ντερβίσης, πίσω γώ, φθάνω σ' ἕνα παλάτ'. Μόλις μπῆκε μέσα βγάξ' αὐτὰ πὺν φοροῦσε καὶ γίνεται ἕνα παλληκάρ' σὰν ἄγγελος, πῆγε κάθσε κ' ἔφαγε ἀνόρεχτα καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῇ. Πρὶν κοιμηθῇ σήκωσε τὸ μαξιλάρι τ' κ' ἔβγαλε ἕνα χρυσὸ τσεβρὲ κ' ἄρχισε νὰ κλαίγῃ καὶ νὰ λέγῃ:

Χερῶν πὺν σὲ κεντήσανε,
κορμάκι πὺν σὲ ντυλίχθηκε
καὶ κεφάλι πὺν σὲ φόρεσε,
πότε θὰ μ' ἀξιώσει ὁ Θεός,
νὰ λυθοῦνε τὰ μάγια
καὶ ἔλθω νὰ σὲ πάρω ;

Τάλεγε κ' ἔκλαιγε κ' ὕστερα τὸν πῆρ' ὁ ὕπνος.

Ἡ βασιλοπούλα τὴν εἶπε, ἂν μὲ πᾶς καὶ βρῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο θὰ σὲ χαρίσω τὸ μισὸ μ' βασιλεῖο. Τὸ βράδυ πᾶγ' καὶ πέρνει τὴ βασιλοπούλα στὸ σπίτι τς καὶ τὴν λέγει, δώ θὰ κοιμηθῆς μπροστὰ στὴν πόρτα. Τὴν ἔστρωσε καὶ ξαπλώθηκε ἡ βασιλοπούλα, τὰ μεσάνυχτα ἄκσανε τὸ σουραῦλι καὶ σκώθηκαν, ὁ ντερβίσης κάθοντανε στ' ἄλογο τ' κ' ἀπὸ πίσω πῆγαιναν πολλὲς καμήλες, μπρὸς ὁ ντερβίσης κ' οἱ καμήλες καὶ τὸ κατόπ' ἡ βασιλοπούλα κ' ἡ ζουρλὴ ἔφθασαν στὸ παλάτι τ'. Πάλαι μόλις μπῆκε ὁ ντερβίσης βγάξε αὐτὰ πὺν φοροῦσε καὶ γίνεται ἕνα παλληκάρ' σὰν ἄγγελος, κάθσε κ' ἔφαγε ἀνόρεχτα καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῇ. Πρὶν κοιμηθῇ σήκωσε τὸ μαξιλάρι τ' κ' ἔβγαλε ἕνα χρυσὸ τσεβρὲ κ' ἄρχισε νὰ κλαίγῃ καὶ νὰ λέγῃ:

Χερῶν πὺν σὲ κεντήσανε,
κορμάκι πὺν σὲ ντυλίχθηκε
καὶ κεφάλι πὺν σὲ φόρεσε,
πότε θὰ μ' ἀξιώσει ὁ Θεός,
νὰ λυθοῦνε τὰ μάγια,
καὶ ἔλθω νὰ σὲ πάρω ;

Κεῖ πὺν ἔκλαιγε καὶ δέρνοντανε τὸ παλληκάρ', φανερώνει' ἡ βασιλοπούλα καὶ τὸν λέγει, σὺ μὲ πῆρες τὸν τσεβρὲ μ'.

—Σὺ εἶσαι πὺν φύλαγα τόσο καιρό ;

Ἡ βασιλοπούλα βγάξ' ἕνα φάρμακο πὺν πῆρε μαζί της τὸν ἔλυνε τὰ μάγια κ' ἔμεινε παλληκάρ' ὅπως ἦτανε, πῆγαν στὸ παλάτ' καὶ κᾶναν σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες γάμο, μὲ χαρὲς καὶ πασχαλιὲς καὶ ξεφάντωσες πολλὰς.

Μὲ τὰ μάγια ἔκαμε καὶ τὴ ζουρλὴ καλὰ, τὴν ἔδωσε τὸ μισὸ βασιλεῖο ἔζησαν καλὰ κ' ἤμνα καὶ γὼ κεῖ μ' ἕνα κόκκινο βρακί.

18. Τὸ μαγεμένο βασιλόπουλο.

Ἡράκλεια.

Μιὰ φεῖν κ' ἕνα καιρὸ ἦναι μὴν μάννα κ' εἶχε ἕνα κορίτσ', τὸ κορίτσ' κάθονταν κάθε μέρα στὸν ἀργαλειὸ κ' ἔφαινε καὶ κεῖ πὺν ἔφαινε πῆγαινε ἕνα πουλὶ κ' ἔλεγε :

Τί καλὸ κορίτσι ποῦσαι,
τί καλὸ πανγὶ πὺν φαίνεις,
βασιλὲ ἄντρα θὰ πάρεις,
πεθαμμένο θὰ τὸν εὔρεις.

Τὸ κορίτσ' ἦτανε πάντοτε συλλογισμένο, μὰ μέρα τὸ πήρανε οἱ φιληγάδες του καὶ πῆγανε στὸ βουνὸ νὰ διασκεδάσανε, κεῖ πὺν περπατούσανε σκῶνεται μιὰ ἀνεμοκαλὴ¹⁾ καὶ πέταξε τὸ φακιόλι τ', ἔτρεξε νὰ τὸ πιάσ', ὁ ἀέρας τὸ πῆγε μέσα ἀπὸ μιὰ μεγάλ' πόρτα, μπῆκε τὸ κορίτσ' νὰ τὸ πάρ', κλείν' πό πίσω τ' ἡ πόρτα, προσπαθεῖ ν' ἀνοίξ', φωναζ' τις φιληγάδες, τίποτε, τὸ κορίτσ' κλείσθηκε. Μέσα ἦτανε ἕνα μεγάλο παλάτ', χωρὶς ψυχὴ ζουντιανή, γυρνάει σαράντα κάμαρες, ἡ μιὰ πιὸ καλὰ στολισμένη πὸ τὴν ἄλληνα, στὴν τελευταία ἦτανε ξαπλωμένο σὰν πεθαμένο σ' ἕνα κρεβάτ' ἕνα βασιλόπουλο στὸ κεφάλι τ' καὶ στὰ πόδια τ' ἔκαιγε πὸ μιὰ

1) Ἀνεμοστρόβιλος.

λαμπάδα, πάνω στὸ τραπέζι ἦτανε ἓνα γράμμα, τὸ πήρε καὶ τὸ διάβασε:

«Ὅποιος μὲ ξενοχτήσῃ σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες χωρὶς νὰ κοιμηθῇ, ἂν εἶναι νιὸς θὰ τὸν κάμω ἀδελφὸ μ', ἂν εἶναι γέρος θὰ τὸν κάμω πατέρα μ', ἂν εἶναι γοργὰ θὰ τὴν κάμω μητέρα μ' κι' ἂν εἶναι νιά θὰ τὴν κάμω γυναῖκά μ'. Μὲ καταράσθηκε μιὰ μάγισσα καὶ μ' ἔδωσ' αὐτὴ τὴ κατάρα».

Τὸ κορίτσι ἄρχισε νὰ κλαίγ', καλὰ μ' ἔλεγε τὸ πουλὶ ποὺ θὰ πάρω πεθαμμένο ἄντρα, θὰ καθήσω νὰ τὸ ξενοχτήσω γιὰ ν' ἀναστηθῇ.

Ἐπιάσε καὶ συγκύρισε τὴν κάμαρα καὶ καθόντανε πλάγι στὸ βασιλόπουλο καὶ ξενοχτοῦσε, ξενοχτήσε τριάντα ἔννια μέρες, ἀπόκανε πιά ἀπ' τὸν ὕπνο, περνάει ἕνας ἀπ' ἔξω καὶ φώναζε, σκλάβες πουλῶ, σκλάβες πουλῶ. Τὸν ρίχνει ἓνα πιάτο φλουριὰ κι' ἓνα σχοινὶ καὶ τότε λέγει, νὰ πιασθῇ σ' αὐτὸ μιὰ σκλάβα. Τὴν ἀνέβασε καὶ τὴν εἶπε, κάθσε νὰ ξενοχτήσης, θὰ πῶς λίγο νὰ κοιμηθῶ καὶ σὰ ξυπνήσῃ τὸ βασιλόπουλο φώνα με.

Ἦλθανε οἱ σαράντα μέρες ξυπνάει τὸ βασιλόπουλο, βλέπει τὴ σκλάβα ποὺ καθόντανε πλάγι τ' καὶ τὴν ρωτᾷ, σὺ ξαγρύπνησες σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες;

Ἡ σκλάβα εἶπε ναί.

— Ποιὸ εἶναι τὸ κορίτσι ποὺ κοιμᾶται;

— Εἶν' ἡ σκλάβα μ'.

Τὸ βασιλόπουλο πίστεψε καὶ τὴν πήρε γυναῖκα τ' καὶ τὸ κορίτσι ποὺ τὸ ξενοχτήσε σαράντα μέρες τῶρα νὰ φυλάγ' τις χῆνες.

Πέρασε καιρὸς, τὸ βασιλόπουλο θὰ πήγαινε στὴν Πόλη, ρώτσε ὅλοι τις ἄνθρωποι τοῦ παλατιοῦ τί θέλνε νὰ τοὺς φέρ', ρώτσε καὶ τὴ χηναροῦ ποὺ ἦτανε ὁμορφὴ καὶ καλὴ κι' ὅλο λυπημένη.

— Γὼ θέλω τρία πράματα, μαχαῖρι τῆς σφαγῆς, σχοινὶ τῆς κρεμαστῆς καὶ πέτρα τῆς ὑπομονῆς.

Πῆγε τὸ βασιλόπουλο στὴν Πόλη, ψοῦνσε ὅτι τὸ παράγγειλαν καὶ μπῆκε στὸ καράβ', νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα τ'. Στὸ μισὸ δρόμο μαρμάρωσε τὸ καράβ', ὁ καραβοκύρης ρώτσε τὸ βασιλόπουλο νὰ μὴ ξέχασε κανένα τάμα.

Τότε θυμήθηκε τὸ μαχαῖρ' τῆς σφαγῆς, τὸ σχοινὶ τῆς κρεμαστῆς καὶ τὴν πέτρα τῆς ὑπομονῆς καὶ γύρσε πίσω τὸ καράβ'. Ἔτρεξε σ' ὅλα τὰ τσαρσιά τῆς Πόλης, πουνθενὰ δὲν τᾶβρισκε, στὰ ὕστερὰ σ' ἓνα, εἶδε ἓνα γέρο, αὐτὸς εἶχε τὸ μαχαῖρ' τῆς σφαγῆς, τὸ σχοινὶ τῆς κρεμαστῆς καὶ τὴν πέτρα τῆς ὑπομονῆς. Θὰ σὲ τὸ δώσω εἰπ' ὁ γέρος στὸ βασιλόπουλο, ὅποιος τὰ γυρεύει ἔχει μεγάλο καὶμό, νὰ τὸν προσέξῃς γιατί θὰ κρεμασθῇ.

Ὅταν τὸ βασιλόπουλο ἔφθασε στὸ παλάτι τ', ἔδωσε σ' ὅλους τὰ δῶρα, ἡ χηναροῦ σὰν πήρε τὸ μαχαῖρ' τῆς σφαγῆς, τὸ σχοινὶ τῆς κρεμαστῆς καὶ

τὴν πέτρα τῆς ὑπομονῆς, κλείστηκε στὴν κάμαρὴ τς, ἔκλαιγε κι' ἔλεγε, τί λές μαχαῖρὶ μ' νὰ σφαγῶ; τί λές σχοινὶ μ' νὰ κρεμαστῶ; δὲν εἶναι κρίμα νὰ ξενοχτήσω τριάντα ἔννια μέρες τὸ βασιλόπουλο κι' ἡ σκλάβα ποὺ τὴν ἔβαλα νὰ τὸ ξενοχτήσῃ μιὰ μέρα νὰ μὲ τὸ πᾶρ; Ἔσερνε τὸ σαποῦνι στὸ σχοινὶ, δάκρυα τῶρα ἔβρεχαν κι' ἡ πέτρα ράγιζε πὸ τὴ λύπη τς καὶ τὴν ἔλεγε ὑπομονή, ὑπομονή κόρη.

Τὸ βασιλόπουλο ποὺ ἦτανε πίσ' ἀπ' τὴν πόρτα δὲ βάσταξε. μπῆκε μέσα, τὴ ρώτσε καὶ κεῖνη εἶπ' ὅλη τὴν ἱστορία τς, τὴν ἀγκάλιασε καὶ τὴν λέγει, τελείωσαν πιά τὰ βάσανά σ'. Ἐκαμαν στὸ παλάτι μεγάλες ἐτοιμασίες νὰ γίν' ἡ χαρὰ καὶ τὴ σκλάβα ἔδωσαν σ' ἓνα ἄλογο καὶ τὴν γύρσανε σ' ὅλη τὴν πολιτεία κι' ὕστερα τὴν ἔσφαξαν κι' ἔζησαν καλὰ καὶ μεῖς καλλίτερα.

19. Ὁ σταυραετός.

Καστανιές.

Μὰ φορὰ κι' ἓνα καιρὸ ἦτανε τρεῖς ἀδελφάδες, οἱ δυὸ ἦτανε ἀχώριστα καὶ κοιμούντανε μαζὺ κι' ἡ μικρὴ χώρια. Μιὰ νύχτα κεῖ ποὺ κοιμούντανε ἡ μικρὴ, μπαίν' ἀπ' τὸ παράθυρο ἓνας σταυραετός καὶ τὴν μύρσε, τὴν ἔλεγε ὁ σταυραετός, ἄρχισε κάθε βράδυ καὶ πήγαινε, καθόντανε καμμιὰ ὥρα κι' ἐφευγε. Μόλις εἰρχονταν πήγαινε ἴσα στὴν ἐκκλησίαν, ἔβγαζε τὰ πούπουλα καὶ γίνονταν ὡραῖο παλληκάρ' κι' ὅταν θὲν ἔρχετο, τᾶβαζε κι' ἐφευγε, τὸν ἔλεγε ἡ μικρὴ νὰ μιλήσ πὺ σιγά, μᾶς ἀκοῦνε.

Οἱ ἀδελφὲς ἄκουαν τις κουβέντες τὴ νύχτα, καὶ τὴ ρωτοῦσανε τὸ πρωί, μὲ ποιόνα μιλοῦσε; Μὲ κανένα, ἔλεγε καὶ τὴν ἔδερνανε.

Τὸ ἄλλο βράδυ ποὺ πῆγε, ὁ σταυραετός οἱ ἀδελφές τῆς περιμέναν τὴ νύχτα ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα γιὰ ν' ἀκούσνε, κατὰ τὰ μεσάνυχτα ἀκοῦνε φτερουγίσματα, μπῆκε ὁ σταυραετός μέσα καὶ τὴν εἶπε, εἶσαι ἀρβωνιαστικιά μου καὶ γὼ εἶμαι βεζυρόπουλο, σὰν ἔχεις καμμιὰ ἀνάγκη πάρε αὐτὸ τὸ βεργάκι καὶ χτύπησ' το μέσα στὴ λεκάνη καὶ πῆς:

«Τρέξε βεζυράκι μου»

καὶ γὼ θᾶλω.

— Καλὰ, εἰπ' ἡ κοπέλλα, μόνε μὴ μιλᾷς δυνατὰ καὶ μᾶς ἀκοῦνε κι' ἔφυγε ὁ σταυραετός.

Τὸ πρωὶ λένε οἱ ἀδελφάδες στὴ μικρὴ, θὰ πᾶμε σήμερα στὸ λουτρό, ἔβαλαν μέσα στὸ μπόγο τὰ λουτρικά, τις κτένες, τις γαλέντζες, ἔδωσαν τὸ μπόγο στὴ μικρὴ καὶ πήγαιναν. Στὸ μισὸ δρόμο λέγ' ἡ μεγάλη στὴ μεσιὰ, ἔβαλες σαποῦν';

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

—“Οχι λέγ’ ἡ μεσιά, πᾶτε σεῖς μπροστά καὶ γὼ θὰ πάγω νὰ τὸ πάρω.

Πῆγε στὸ σπίτι, ἔσπασε στὴ λεκάν’ ὅσα ποτήρια καὶ γυαλιὰ εἶχανε, πέρνει τὸ βεργάκ’ πού τῷχε ἡ μικρὴ κρυμένο μέσα στὸ στρώμα, χτυπάει τὴ λεκάν’ καὶ λέγει,

Τρέξε βεζυράκι μου

“Ο σταυραετὸς πάγει ἴσια στὴ λεκάν’, μπαίνει ὅλα τὰ γυαλιὰ στὸ κορμί τ’, ἄχ, λέγει, κακουργα καὶ φεύγει.

Πᾶνε στὸ σπῖτ’ ἀπ’ τὸ λουτρό, καὶ τὸ βράδυ δέρονουνε, δέρονουνε τὴ μικρὴ, ἡ μικρὴ πέρνει τὸ βεργάκ’ καὶ χτυπάει τὴ λεκάν’ καὶ λέγει :

Τρέξε βεζυράκι μου

καὶ μὲ σκότωσαν οἱ ἀδελφάδες μου.

Περιμέν’ ὥρες, τὸ βεζυράκ’ δὲν ἔρχεται. Περνοῦνε μέρες, ξαναχτυπάει, δὲν ἔρχεται.

Τὸ βεζυράκ’ πῆγε στὸ σπῖτ’ τ’ ἄρρωστο. Γιατροὶ ἀνέβαιναν, γιατροὶ κατέβαιναν, δὲ μπορούσαν νὰ καταλάβνε τί ἔχ’ κ’ ἔλυνε μέσα στὴ στρωμνῇ.

Ἡ ἀρραβωνιαστικιά τ’ ντύνεται σὰ γύφτισσα, ἔβαλε μαμουλῖκα στὸ κεφάλ’, πέρνει κ’ ἕνα τρουβὰ ψωμί καὶ δρόμο πέρνει καὶ δρόμο ἀφίν’, νὰ πᾶγ’ νὰ βρῇ τὸ βεζυράκ’. Κεῖ πού ἡ κοπέλλα πᾶνε τὴν κοπέλλα καὶ μιλούσανε, εἶπε τὸ ἕνα, νὰ καταλάβαινε ἡ κοπέλλα τὴ γλῶσσά μας θὰ μπορούσε νὰ γλυτώσ’ τὸ βεζυράκ’, παρὰ πέρα εἶναι μιὰ ἀρκουδά καὶ βυζάν’ τρία ἀρκουδάκια ἀφοῦ τὰ βυζᾶξ’ καὶ φύγ’ ἡ μητέρα τους, νὰ πάρ’ τὰ δυὸ καὶ νὰ τὰ βάλ’ στὸ φούρνο, νὰ τὰ ψήσ’, νὰ βγῇ ἡ λίγδα τους, τὸ κρέας καὶ τὰ κόκκαλα νὰ τὰ τσακίσ’¹⁾ νὰ τὰ κἀνὴ σκόν’, ἀφοῦ τότε λούσ’ νὰ τὸν ἀλείψ’ μὲ τὴ λίγδα νὰ μαλακώσ’ τὸ κορμί τ’, ὕστερα νὰ ρίξῃ τὴ σκόν’. Τρεῖς μέρες μὲ τὴν ἀράδα νὰ τὸ κἀν’, θὰ γιάνει τὸ βεζυράκ’.

Ἡ κοπέλλα ἀπὸ Θεοῦ κατάλαβε τὴ γλῶσσά τους. Πῆγε, πῆγε, ἤρε τὴν ἀρκουδά πού βύζινε τὰ τρία τ’ ἀρκουδάκια, ἀφοῦ τὰ βυζᾶξε ἔφυγε, πέρνει τὰ δυὸ καὶ φεύγει, κεῖ κοντὰ ἦτανε μιὰ γυναῖκα κ’ ἔψηνε ψωμί στὸ φούρνο, τὴ χαιρετσε καὶ τὴν εἶπε, δὲ μὲ δῖνς σὲ παρακαλῶ ἕνα ταβὰ γιὰ νὰ ψήσω καὶ γὼ στὸ φούρνο. Τὴν ἔδοσε, ἔβαλε μέσα τ’ ἀρκουδάκια καὶ ἀφοῦ ψήθηκαν, πῆρε τὴ λίγδα, τὸ κρέας καὶ τὰ κόκκαλα καὶ τᾶκαμε σκόν’, εὐχαρίστησε τὴ φουρνάρισσα κ’ ἔφαγε.

Δρόμο πέρνει καὶ δρόμο ἀφίν’, ἔφθασε στὴν πολιτεία πού ἦτανε ἄρρωστο τὸ βεζυράκ’, οἱ γιατροὶ πᾶ δὲ μπορούσαν νὰ τὸ γιατρέψῃ, κ’ ἡ

1) Κοπανίσση.

γύφτισσα ἔξω ἀπ’ τὸ παλάτ’ εἶπε στὶς δοῦλοι ἂν τὴν ἀφίν’ ἡ κερά βεζυρίσσα νὰ ἀνέβ’ νὰ γειάνν’ τὸ βεζυράκ’.

—Τόσοι γιατροὶ σπουδασμέν’ δὲν μπόρεσαν νὰ τὸ κἀνε καλά κ’ ἡ γύφτισσα θὰ τὸ κἀν’ ; ἄς ἀνέβ’, εἶπε ἡ βεζυρίσσα.

Ἀνέβκε, τὸ βεζυράκ’ ἦτανε ἀναίσθητο μέσα στὴ στρωμνῇ καὶ ὄλο βόγκαε, οὔτε ἔτρωγε οὔτε μιλούσε. Ἀνάψτε λέγ’ ἡ γύφτισσα τὸ λουτρό· τέσσερις τὸ ἔπιασαν μὲ τὸ σεντόν’ καὶ τὸ ἔβαλαν μέσα στὴ γούρνα, τὸ ἄφσε κάμποση ὥρα γιὰ νὰ μαλακώσ’ τὸ κορμί τ’, ὕστερα τὸ ἔβαλε μέσα στὰ βαμπάκια, τὸ ἄλειψε μὲ τὴ λίγδα ὄλο τὸ κορμί τ’, ἔρριξε πὸ πάνω τὴ σκόν’, τὸ ντύλιξε καλὰ καὶ τὸ φάσκισε ὅπως φασκίωνε τὰ μωρά, τὸ ἔβαλε στὸ στρώμα, καὶ μέρα νύχτα ἡ γύφτισσα δὲν ἔλειπε ἀπὸ τὸ προσκεφάλι τ’, οὔτε ἔπινε οὔτε ἔτρωγε. Τὴν ἄλλη μέρα πάλι ἀνάφτνε τὸ λουτρό, ἡ γύφτισσα τὸ ξεφασκίων’ τὸ βεζυράκ’ κ’ ἔπесαν στὰ βαμπάκια τὰ μεγάλα γυαλιὰ, τὰ εἶδανε καὶ ἀπόρσανε, τὸν ἔβαλαν μὲ τὸ σεντόν’ μέσα στὴ γούρνα, τὸ ἀφίν’ κάμποση ὥρα μέσα στὸ νερὸ νὰ μαλακώσ’ τὸ κορμί τ’, τὸ βγάξ’, τὸ ἄλειψ’ τὴ λίγδα, ρίχνει ἀπὸ πάνω τὴ σκόν’, τὸ ντύλιξε στὰ βαμπάκια, τὸ φάσκισε, τὸ ἔβαλε στὸ κρεβάτ’, τὸ βεζυράκ’ ἔφαγε λίγο τὰ μάτια τ’ κ’ ἔφαγε λίγο. Τὴν ἄλλη μέρα πάλι ἀνάφτνε τὸ λουτρό, τὸ ξεφασκίων’ ἡ γύφτισσα κ’ ἔπесαν στὰ βαμπάκια ὄλο μικρὰ γυαλιὰ βάζει τὸ βεζυράκ’ μὲ τὸ σεντόν’ στὴ γούρνα, τὸ ἀφίν’ πολὺ ὥρα ἀπὸ νερὸ νὰ μαλακώσ’ τὸ κορμί τ’, τὸ βγάξ’, τὸ ἄλειψ’ τὴ λίγδα, ρίχνει ἀπὸ πάνω τὴ σκόν’, τὸ ντύλιξε στὰ βαμπάκια, τὸ φάσκισε καὶ τὸ ἔβαλε στὸ κρεβάτ’ νὰ κοιμηθῇ.

Τὸ βεζυράκ’ κοιμήθηκε καλὰ τὴ νύχτα, τὸ πρὶν τὸ κἀν’ ἕνα μπάνιο, τὸ ἔλουσε τὸ καθάρασε ἀπ’ τίς ἀλοιφές κ’ ἔγινε καλὰ, καλλίτερα ἀπὸ πρῶτα. Τὴ γύφτισσα δὲν ἤξευραν πῶς νὰ τὴν ὑποχρεώσουν.

Τὴν ρώτσε τότε ὁ βεζυρῆς κ’ ἡ βεζυρίσσα, γιὰ τὸ καλὸ πού μᾶς ἔκανες τί θέλεις νὰ σὲ κἀνμε.

—Τίποτε δὲ θέλω, μόνε νὰ μὲ δόστε τὸ δαχτυλίδ’ πού φορεῖ τὸ βεζυράκ’.

Τὸ βεζυράκ’ δὲν ἠθελε νὰ τὸ δόσ’, μὰ ἐπειδὴς τὸ σωτήρησε, τὸ ἔδοσε.

Ἡ γύφτισσα δρόμο ἔπερνε, δρόμο ἄφινε, ὕστερα πὸ μέρες ἔφθασε στὸ σπῖτι της, λούσθηκε καθαρίσθηκε, ἄλλαξε ρούχα καὶ τὸ βράδ’ χτυπάει μὲ τὸ βεργάκ’ τὴ λεκάν’ καὶ λέγει,

Τρέξε βεζυράκι μου.

—“Α, λέγ’, τὸ βεζυράκ’, ἡ βρωμογυναῖκα, ἀκόμα καὶ ἀκονίζ’ τὸ μαχαῖρ’ νὰ πᾶ νὰ τὴ σφάξ’.

Ἡ κοπέλλα ἄφσε τὸ παράθυρο ἀνοιχτὸ κ’ ἀναμμέν’ τὴ λάμπα, κἀμνει πού κοιμᾶται καὶ φορεῖ τὸ δαχτυλίδ’ στὸ δάχτυλο κ’ εἶχε τὸ χέρ’ μπρὸς στὰ μάτια της. Ἐρχεται ὁ σταυραετὸς μὲ τὸ σπαθὶ νὰ τὴ σφάξ’, βλέπ’ τὸ

δαχτυλίδ' καὶ σταματάει. Αὐτὸ τὸ δαχτυλίδ' εἶναι δικό μ' πῶς τὸ φορεῖς ἐσύ;

Κ' εἶπε ἡ κοπέλλα ὅλ' τὴν ἱστορία, πὼς οἱ ἀδελφάδες τῆς ἀφικρίσθηκαν καὶ τὸ πρῶν τὴν πῆγανε στὸ λουτρό κ' ἡ μιὰ ἀδελφή τς ἔσπασε ὅσα ποτήρια καὶ γυαλιὰ εἶχανε καὶ τᾶβαλε στὴ λεκάν', πὼς πῆρε τὸ βεργάκι καὶ χτύπησε κ' ὁ σταυραετὸς μὲ τὴν ὁρμὴ πού κατέβηκε μπῆκανε τὰ γυαλιὰ μέσα τ', ὕστερα πὼς ἔγινε γύφτισσα καὶ πῆγε καὶ τὸ σωτήρεψε.

—Καὶ ποῦ, τὴν ρωτᾷ τὸ βεζυράκ', εἶναι οἱ ἀδελφάδες σου;

—Στὴν πλαγινὴν κάμαρα καὶ κοιμούνται.

Πέρνει τὸ σπαθί τ', πάγει καὶ τὶς κόφτει τὰ κεφάλια τους καὶ τὴν κοπέλλα τὴν βάζ' στὰ φτερά τ' καὶ πάγει στὴ μητέρα τ' καὶ τὴ λέγ', μητέρα, αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρβωνιαστικιά μ', θέλω νὰ τὴν πάρω γυναῖκα, αὐτὴ εἶναι ποὺ μὲ γιάτρεψε σὰν ἡμνα ἄρρωστος.

—Ὅπως θέλεις γιέ μ', θὰ τὴν κάνουμε ἀπὸ σήμερις θυγατέρα μας.

Ἐγινε ὁ γάμος σαράντα μερόνυχτα κ' ἤμουν ἡ ἐγὼ ἐκεῖ μ' ἓνα κόκκινο βρακί, ἔζηγαν καὶ βασιλεύανε καὶ τὰ ἀβγά παστρεύανε.

20. Ἡ βασιλοπούλα, ἡ Ἐμορφη τοῦ κόσμου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ Πηλιδεῖα.

Μιὰ φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε ἓνας βασιλὲς καὶ μιὰ βασίλισσα κ' εἶχαν τρία βασιλόπουλα, πέθανε ἡ βασίλισσα καὶ τὰ εἶπε ὁ βασιλὲς, ἅμα πεθάνω καὶ γὼ νὰ πάρτε τὰ κλειδιά τοῦ παλατιοῦ, ν' ἀνοίξετε μονάχα τὶς τριάντα ἐννιά κάμαρες τὴν τελευταία νὰ μὴ τὴν ἀνοίξετε γιατί θὰ σᾶς καταραστῶ.

Σὰν πέθανε ὁ βασιλὲς, ὕστερα πὸ σαράντα μέρες πῆρε τὸ μεγαλεῖτερο τὸ βασιλόπουλο τὰ κλειδιά κ' ἀνοίξε τὶς τριάντα ἐννιά τὶς κάμαρες, εἶχαν μέσα πολλὰ φλωριά, στὴν τελευταία κάμαρα τὸ κλειδί ἦτανε πᾶν' στὴν κλειδαρότρυπα, τὴν ἀνοίξε κ' εἶδε μιὰ ζωγραφιά, τὴν Ἐμορφη τοῦ κόσμου, μόλις τὴν εἶδε θάμπως τὸ πῶς του, τόσο ἔμορφη ἦτανε, θάμαξε, κ' εἶπε, γὼ θὰ πάγω νὰ τὴ βρῶ. Ἡ κάμαρα ποὺ εἶχε τὴ ζωγραφιά ἦτανε κοντὰ στὴν ἀκροθαλασσιὰ καὶ κεῖ ἦτανε μιὰ χρυσὴ βάρκα μὲ χρυσὴ ἄλυσσιδα δεμέν', μπῆκε μέσα κ' ἡ βάρκα ἔφυγε μοναχιά, ἦτανε μαγεμέν' καὶ τὸ ἔβγαλε σὲ μιὰ πολιτεία.

Κεῖ στὴν πολιτεία ποὺ βγῆκε ρώτσε, ποῦ μπορῶ νὰ βρῶ τὴν Ἐμορφη τοῦ κόσμου; Τὸ εἶπανε δὲ μπορεῖς νὰ τὴν βρεῖς, τὴν ἔχ' κρυμμέν' ὁ πατέρας τῆς ὁ βασιλὲς κ' ὅσα βασιλόπουλα ἦλθανε γιὰ νὰ τὴ βροῦνε σκοτώθηκαν ἀπ' τὸν βασιλέ.

—Γὼ θὰ πάγω νὰ τὴ βρῶ.

Πῆγε τὸ βασιλόπουλο στὸ βασιλὲ καὶ τὸν εἶπε, βασιλέ μ' πολὺχρονε,

ἦρτα νὰ σὲ γυρέψω τὴ βασιλοπούλα, τὴν Ἐμορφη τοῦ κόσμου.

—Ἀμα τὴ βρεῖς πᾶρ' τὴνα.

Τὸν ἔδωσε σαράντα μέρες διορία ὥς ποῦ νὰ τὴ βρῇ. Τὸ βασιλόπουλο σκάλιζε σ' ὅλη τὴν πολιτεία, δὲ μπόρεσε νὰ τὴ βρῇ, τὴν τελευταία μέρα πῆγε στὸ βασιλὲ καὶ τὸν εἶπε, σ' ὅλη τὴν πολιτεία σκάλιξα δὲν τὴν ἦρσα, νὰ σκαλιζῶ καὶ στὸ παλάτ'.

Δὲν τὴν ἦρσε καὶ στὸ παλάτ' κ' ὁ βασιλὲς ἔδωσε διαταγὴ νὰ τὸ κόψῃ τὸ κεφάλι τ'.

Πέρασαν σαράντα μέρες, εἶδε τὸ δεύτερο βασιλόπουλο ποὺ δὲ φάνκε ὁ ἀδελφός τ', γυρίζ' τὶς κάμαρες τοῦ παλατιοῦ, ἀνοίγ' καὶ τὴν τελευταία. Σὰν εἶδε τὴ ζωγραφιά τὴν Ἐμορφη τοῦ κόσμου σάστισε, κ' εἶπε, γὼ θὰ πάγω νὰ τὴ βρῶ. Μπῆκε μέσα στὴ χρυσὴ βάρκα, κ' ἡ βάρκα τὸ ἔβγαλε στὴν πολιτεία καὶ ρώτσε, ποῦ μπορῶ νὰ βρῶ τὴ βασιλοπούλα, τὴν Ἐμορφη τοῦ κόσμου;

Τὸ εἶπανε δὲ μπορεῖς νὰ τὴ βρῇς, ὁ πατέρας τῆς ὁ βασιλὲς τὴν ἔχ' κρυμμένη, κανένα βασιλόπουλο δὲ μπόρεσε νὰ τὴ βρῇ καὶ ὅλα τὰ ἔβγαλε.

Γὼ θὰ πάγω νὰ τὴ βρῶ.

Πῆγε τὸ βασιλόπουλο στὸ παλάτ' κ' εἶπε στὸν βασιλέ, βασιλέ μ' πο-
μπορῶ νὰ τὴν βρῶ; ὁ πατέρας τῆς ὁ βασιλὲς τὴν ἔχ' κρυμμένη, κανένα βασιλόπουλο δὲ μπόρεσε νὰ τὴ βρῇ καὶ ὅλα τὰ ἔβγαλε.

Ἀν τὴ βρεῖς πᾶρ' τὴνα.

Τὸ βασιλόπουλο σκάλιζε παντοῦ σαράντα μέρες κ' ὁ βασιλὲς ἔδωσε προσηγὰ κ' ἔκοψαν τὸ κεφάλι τ'.

Σὰν πέρασε καιρὸς κ' εἶδε τὸ βασιλόπουλο ποὺ δὲ γύρσανε τὰ ἀδελφία τ', πῆρε τὰ κλειδιά κ' ἀνοίξε τὶς τριάντα ἐννιά τὶς κάμαρες, σὰν ἀνοίξε τὴν τελευταία κ' εἶδε τὴ ζωγραφιά ζαλισθῆκε ἀπὸ τὴν ἔμορφη τῆς Ἐμορφῆς τοῦ κόσμου κ' εἶπε γι' αὐτήνα χάθηκαν καὶ τ' ἀδελφία μ'.

Πῆρε μαζὺ τ' πολλὰ φλουριά καὶ μπαίν' στὴ χρυσὴ βάρκα, κ' ἡ βάρκα τὸν ἔβγαλε στὴν ἴδια πολιτεία, τὴν ἔδωσε γερὰ στὴν ἀκρὴ τῆς θάλασσης καὶ πῆγε καὶ ρωτᾷ γιὰ τὴν Ἐμορφη τοῦ κόσμου. Τὸ εἶπανε δὲ μπορεῖς νὰ τὴ βρῇς, γι' αὐτήνα χάθηκαν πολλὰ βασιλόπουλα.

Τί νὰ κάν', πηγαίν' τὸ βασιλόπουλο σὲ μιὰ μάγισσα, τὴν ἔδωσε πολλὰ φλουριά καὶ τὴν εἶπε, θέλω νὰ βρῶ τὴν Ἐμορφη τοῦ κόσμου.

—Δὲ θὰ μπορέσης νὰ τὴ βρῇς, μόνε νὰ πᾶς σ' ἓνα χρυσικό καὶ νὰ παραγγεῖλῃς μιὰ χρυσὴ καμήλα, μέσα νὰ χωράγῃ ἓνας ἄνθρωπος μὲ τὰ φαγιά τ' καὶ τὰ φομιά τ', νὰ μπῇς μέσα καὶ νὰ παίξεις ἓνα ὄργανο.

Πῆγε στὸ χρυσικό καὶ τὸ ἔκαμε τὴν καμήλα, ἡ μάγισσα τὴν τραβοῦσε καὶ τὴν γύριζε μέσα στὴν πολιτεία καὶ τὸ βασιλόπουλο μέσα ἔπαιζε τὸ ὄργανο. Τ' ἄκσε ὁ βασιλὲς πὼς εἶναι μιὰ χρυσὴ καμήλα καὶ παίζ' ὄργανο κ' εἶπε νὰ τὴν πᾶνε στὸ παλάτ' νὰ γλεντήσνε.

Ἡ βασιλοπούλα, λέγ' πατέρα, τόσα χρόνια μ' ἔχ' σκλαβωμέν', δέ με φέρνεις καὶ μένα τ' ὄργανο; καὶ πρόσταξε ὁ βασιλὲς καὶ πῆγαν τὴν καμήλα στὴν κάμαρα τῆς βασιλοπούλας.

Ἡ καμήλα εἶχε καὶ μιὰ τρύπα γιὰ νὰ πέρνῃ ἀνάσα τὸ βασιλόπουλο καὶ βλέπ', σὰν τὴν εἶδε θάμπωσε ἀπὸ τὴν ἐμορφιά τς καὶ τὴν εἶπε, δῶ εἶσαι καὶ γὼ σὲ γύρευα τόσο καιρό.

Τότε ἡ βασιλοπούλα ὁρμήνευε τὸ βασιλόπουλο πῶς νὰ πάγ' νὰ τὴ βρῇ. Τὸ εἶπε, κάτ' ἀπὸ τὸ θρόνο τοῦ πατέρα μ', εἶνε ἓνα σανίδ' μετὰ τὸ χαλκὰ νὰ τὸν τραβήξῃς, εἶναι σαράντα σκαλοπάτια κι' ἀφοῦ τὰ κατέβῃς, εἶναι σαράντα κάμαρες, ἡ τελευταία εἶναι ἡ δική μ'. Ὁ βασιλὲς θὰ σὲ πεῖ, γιὰ μάγισσας παιδι εἶσαι, γιὰ ἡ Ἐμορφη τοῦ κόσμου σ' ὁρμήνευε καὶ σὺ θὰ πεῖς, οὔτε μάγισσας παιδι εἶμαι, οὔτε ἡ Ἐμορφη τοῦ κόσμου μ' ὁρμήνευε.

Ὑστερα θὰ σὲ δεῖξ' σαράντα πάπιες ὅλες ἴδιες καὶ θὰ σὲ πεῖ νὰ μὲ βρῇς, γὼ θὰ κουνήσω τὴν οὐρά μ'. Πάλι θὰ σὲ πεῖ, γιὰ μάγισσας παιδι εἶσαι, γιὰ ἡ Ἐμορφη τοῦ κόσμου σ' ὁρμήνευε καὶ σὺ θὰ πεῖς, οὔτε μάγισσας παιδι εἶμαι, οὔτε ἡ Ἐμορφη τοῦ κόσμου μ' ὁρμήνευε.

Ὑστερα θὰ σὲ δεῖξ' σαράντα νῖφες, ὅλες ἴδιες, γὼ θὰ κουνήσω τὰ μάτια μ' καὶ σὺ θὰ μὲ καταλάβῃς.

Ὁ βασιλὲς ἀφοῦ ἔπαιξε τὴν καμήλα καὶ τὸν βασιλόπουλο, εἶπε νὰ τὴν βγάλῃ ἐξω κ' ἔδωσε τὴ μάγισσα πού εἶχε τὴν καμήλα φλουριά.

Τὸ βασιλόπουλο πῆγε στὸ βασιλὲ καὶ γύρεψε γιὰ γυναῖκα τ' τὴ βασιλοπούλα, τὸν ἔδωσε διορία σαράντα μέρες καὶ τὸν εἶπε, ἅμα δὲ τὴ βρεῖς θὰ πάρω τὸ κεφάλι σ'.

—Καλὸ εἶπε τὸ βασιλόπουλο.

Πέρασαν οἱ τριάντα ἑννιά μέρες κι' ὅταν ἤλθαν οἱ σαράντα, πῆγε στὸ βασιλὲ καὶ τὸν εἶπε, βασιλὲ μ' πολὺχρονη, σκάλιξα παντοῦ καὶ δὲν τὴν ἤρξα, τώρα νὰ δγιῶ καὶ στὸ παλάτ'. Πῆγε κατὰ δῶ, πῆγε κατὰ κεῖ, πάγ' καὶ κάτ' ἀπ' τὸν θρόνο.

Ὁ βασιλὲς εἶπε, δὲν εἶναι σκούπα νᾶναι κάτ' ἀπ' τὸν θρόνο.

Τὸ βασιλόπουλο ἔσκυψε, τράβηξε τὸν χαλκὰ καὶ βγήκε ἓνα σανίδ', κατέβηκε τίς σαράντα σκάλες καὶ πῆγε καὶ στίς σαράντα κάμαρες καὶ κτύπησε τὴν ὅλο τελευταία πού ἦταν τῆς βασιλοπούλας.

Ὁ βασιλὲς σάστισε καὶ τὸ εἶπε, γιὰ τῆς μάγισσας παιδι, εἶσαι γιὰ σ' ὁρμήνευε ἡ Ἐμορφη τοῦ κόσμου.

—Οὔτε μάγισσας παιδι εἶμαι, οὔτε μ' ὁρμήνευε ἡ Ἐμορφη τοῦ κόσμου.

Ὑστερα ὁ βασιλὲς ἔβγαλε τίς σαράντα πάπιες ὁλόιδες, κούνησε ἡ πάπια ποῦτανε ἡ βασιλοπούλα τὴν οὐρά καὶ τὴν γνώρε. Κ' εἶπε πάλι ὁ

1) Μελωδίες, κομμάτια μουσικά.

βασιλὲς, γιὰ τῆς μάγισσας παιδι εἶσαι, γιὰ σ' ὁρμήνευε ἡ Ἐμορφη τοῦ κόσμου.

—Οὔτε μάγισσας παιδι εἶμαι, οὔτε μ' ὁρμήνευε ἡ Ἐμορφη τοῦ κόσμου. Ὑστερα τὸν ἔδειξε σαράντα νῖφες ὁλόιδες, κούνησε τὰ μάτια τς ἡ βασιλοπούλα.

—Αὐτὴ, λέγ' τὸ βασιλόπουλο, εἶναι ἡ Ἐμορφη τοῦ κόσμου.

Ὁ βασιλὲς ἔδωσε γυναῖκά τ' τὴ βασιλοπούλα, ἔκαμαν σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες χαρὰ καὶ πῆγαν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ βασιλείου. Ὁ βασιλὲς ἤθελε νὰ τοὺς κρατήσ' νὰ ζήσινε μαζύ.

—Εὐχαριστῶ, εἶπε τὸ βασιλόπουλο καὶ γὼ ἔχω παλάτ' κ' εἶμαι βασιλὲ παιδί. Τοὺς ἔδωσε τὴν εὐχή τ' μῆκανε στὴ χρυσὴ βάρκα κ' ἔφχανε.

Βασίλεψαν χρόνια, ἔκαμαν πολλὰ παιδιὰ ἡμνα καὶ γὼ ἐκεῖ καὶ τοὺς ἔβλεπα κ' ἔζησαν καλὰ καὶ μεῖς καλλίτερα.

21. Τὸ βασιλόπουλο καὶ τὸ Καράκιζ¹⁾

Τυρολέη.

Ἐνὰ φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε ἓνας βασιλεὺς κ' ἓνας βεζύρς καὶ δὲν εἶχαν παιδιὰ κ' ἦτανε στεναχωρημένοι, κάθε μέρα πῆγαιναν στὸ βουνὸ ἐσκάσανε. Μιὰ μέρα κεῖ πού κάθονταν κάτω πὸ ἓνα πλάτανο πέ-
 ρε καλὸν ἄνθρωπο καὶ γαρέσας τὸν βασιλέα βασιλικά καὶ τὸν βεζύρ' βασιλικά. Τὸν ρώτησε πὸ τίς γυναικὲς τῶς ὁ ἓνας μας εἶναι βασιλεὺς καὶ ὁ ἄλλος βεζύρς κι' αὐτὸς εἶπε, ξέρω καὶ τὴν αἰτία πού βγαίνετε στὸ κυ-
 νήμα, νὰ ἐσκάστε ἐπειδὴς δὲν ἔχτε παιδιὰ. Τοὺς ἔδωσε ἓνα μῆλο καὶ τοὺς εἶπε, θὰ φάγ' ἀπὸ μισὸ ἡ βασίλισσα κι' ἀπὸ μισὸ ἡ βεζύρσισσα καὶ θὰ γένῃτε παιδιὰ.

—Καὶ τί χάρ' θέλεις νὰ σὲ κάνουμε σὰ γίνῃ αὐτό, τὸν ρώτησε ὁ βασιλεὺς.

—Θέλω νὰ μὲ κτίσετε μιὰ ἐκκλησία πάνω στὸ βουνὸ πού νὰ εἶναι τοῦ Προφήτ' Ἡλίου κ' ἔφυγε.

Μόλις πῆγε στὸ σπῖτ' τ' ὁ βασιλεὺς, ἔδωσε τὸ μισὸ μῆλο στὴ βασίλισ-
 σα καὶ τὸ μισὸ στὴ βεζύρσισσα κ' εἶπανε ἂν ἦτανε κορίτσ' κι' ἀγόρ' θὰ τὰ πάντρευαν, ἂν ἦτανε ἀγόρ' κι' ἀγόρ' θὰ γίνονταν ἀδελφία.

Γεννήθηκε ἀγόρ' κι' ἀγόρ', ἔγιναν ἀδελφία καὶ κοιμούντανε σὲ μιὰ κάμαρα. Τὸ βασιλόπουλο κάθε βράδυ πού πῆγαιναν νὰ κοιμηθοῦν ἀνοι-
 γε τὸ παράθυρο καὶ ρωτοῦσε, ὦ βουνὰ καὶ λαγκαθία, εἶναι ἄλλο παλλη-
 κάρ' σὰν καὶ μένα;

Καὶ τὰ βουνὰ τὸ ἀποκρίνονταν ὅχι.

Τὸ βεζυρόπουλο πού τ' ἄκουγε στεναχωριούντανε κι' ἀδυνατίζε' μιὰ μέρα τῷπιασε ἡ βεζύρσισσα ἡ μητέρα τ' καὶ τὸ λέγει, παιδί μ', γιατί ἀδυνα-
 τίσεις ἔτσι, ἐνῶ τὸ βασιλόπουλο παχαίνει καὶ μεγαλών';

1) Δ. Τ. Ἡ ἀντρεωμένη, κυρίως τὸ μαῦρο κορίτσι.

— Ὁ ἀδελφός μου κάθε βράδυ πού πάμε νά κοιμηθοῦμε ἀνοίγ' τὸ παράθυρο καὶ ρωτᾷ, ὦ βουνά καὶ λαγκάδια εἶναι ἄλλο παλληκάρ' σὰν καὶ μένα; καὶ τὰ βουνὰ τὸν ἀποκρίνονται ὅχι.

Ἡ μητέρα τ' τὸ εἶπε, τὸ βράδυ πού θὰ πᾶτε νά κοιμηθῆτε, μόλις ἀνοίξ' τὸ παράθυρο τὸ βασιλόπουλο καὶ ρωτήσ' πάλι, σὺ νὰ τ' ἀποκριθῆς εἶναι, κι' ἂν σὲ ρωτήσ' ποῖο εἶναι, νὰ πῆς τὸ Καράκιζ.

Τὸ βράδ' μόλις πῆγανε νά κοιμηθοῦνε κι' ἀνοίξε τὸ βασιλόπουλο τὸ παράθυρο κι' ἀρώτησε, ὦ βουνά καὶ λαγκάδια, εἶναι ἄλλο παλληκάρ' σὰν καὶ μένα;

Ὁ ἀδελφός του τὸ ἀπάντησε εἶναι.

— Καὶ ποῖο εἶναι;

— Τὸ Καράκιζ.

Τὸ βασιλόπουλο μπῆκε μέσα καὶ δὲ κοιμήθηκε παρὰ κατέβκε στὸν κῆπο. Ὁ βασιλέας πού δὲ κοιμούντανε εἶδε ἓνα ἄνθρωπο μέσα στὸν κῆπο καὶ ρώτησε ποῖος εἶναι;

— Γὼ εἰμαι, πατέρα.

Ὁ βασιλέας κατέβκε μάνι, μάνι ¹⁾ στὸν κῆπο κι' ἀρώτησε τὸ γιό τ' τί ἔχεις παιδί μ' κ' εἶσαι τέτοια ὥρα δῶ;

— Πατέρα, νὰ μ' ἐτοιμάσης ἓνα ἄλογο γιατί θὰ φύγω.

— Μπρὲ ἀμάν ²⁾, μπρὲ ζαχαρὶν μέλι, δὲν ἔχω ἄλλο παιδί ν' ἀφίσεις στὸ θρόνο μ', σὺ 'σαι παρηγοριά μ'.

— Τίποτε πατέρα, θὰ φύγω. Πάρε αὐτὸ τὸ δαχτυλίδ' πῶχω στὸ χέρι μ' καὶ βάλ' το σ' ἓνα ποτήρι μὲ νερό, ἅμα τὸ δγείς καὶ ματώσ' θὰ πει πὼς πέθανε κι' ἂν θέλς νὰ μὲ ζητήσης, ζήτησέ με, ἂν πάλι δὲ θέλς μὴ μὲ γυρέψεις. Ἀντίο πατέρα, κ' ἔφυγε τὸ βασιλόπουλο.

Ὁ βασιλέας μαυροφόρεσε τὸ παλάτ', φόρεσ' ἡ βασίλισσα καὶ κεῖνος μαῦρα καὶ περίμενε τὸ παιδί τ'.

Ἀς ἀφίσιμε τώρα τὸν βασιλέα κι' ἄς πιάσιμε τὸ βασιλόπουλο. Τὸ βασιλόπουλο πῆρε τὰ μάτια τ' κ' ἔφυγε. Βουνὰ ἀνέβαινε, βουνὰ κατέβαινε ὡς πού ἔφθασε σὲ τρεῖς δρόμοι πού ἔγραφαν, ὁ ἓνας ἀπὸ δῶ ὅποιος πάγει γυρίζ', ὁ ἄλλος ἀπὸ δῶ ὅποιος πάγει γυρίζ', κι' ὁ ἄλλος, ἀπὸ δῶ ὅποιος πάγει δὲ γυρίζ'. Τὸ βασιλόπουλο εἶπε, ἄς πάγω ἀπ' αὐτὸν πού δὲ γυρίζ', ἐδῶ θὰ εἶναι αὐτὸς πού εἶναι πιὸ δυνατὸς πὸ μένα καὶ τραβῆξε τὸ δρόμο. Κεῖ πού πῆγαινε ἤρε μιά δρακάινα, τήνε λέγ', ὥρα καλὴ τὴ μάννα.

— Καλῶς το τὸ παιδί.

— Δὲ μὲ λὲς μάννα, πὼς μπορῶ νὰ πάγω νᾶβρω τὸ Καράκιζ.

— Ἀν δὲ μ' ἔλεγες μάννα θὰ σ' ἔτρωγα, ἔχω σαράντα δράκοι κ' εἶναι παιδιὰ μ', ἔχνε σαράντα χρόνια νὰ γυρίσνε νὰ μὲ ποῦνε μάννα, γι' αὐτὸ

1) Γλήγορα, ἁμέσως. — 2) Α. Τ. Ἑλεος.

καὶ γὼ θὰ σ' ὀρμηνέσω ἀπὸ δῶ πού πᾶς νὰ μὴ χαθῆς. Πρῶτα, πρῶτα, στὸ δρόμο πού θὰ πᾶς θ' ἀνταμώσεις ἓνα πύργο, εἶναι τὸ παλάτ' τῶν παιδιῶν μου, αὐτοὶ εἶναι δράκοι κ' ἔχνε ἓνα πολὺ ὠραῖο κῆπο πού εἶναι ὅλο φρούτα γιομάτος, μόλις μπεις μέσα θ' ἀρχίσνε τὰ φρούτα νὰ χτυποῦνε στὸ κεφάλι σ' καὶ θὰ φωνάζνε, ἀφέντη, ἐμένα κόψε, ἀφέντη, ἐμένα πάρε. Ἐχε τὸ νοῦ σ' νὰ μὴ κόψης κανένα π' αὐτά, γι' αὐτὸ τότε θ' ἀρχίσνε νὰ φωνάζνε, ἀφέντη, μὲ κλέβουνε, κύριε, μὲ κόβουνε, κι' ἄλλοίμονό σ' κακομοίρη, θὰ ξυπνήσνε οἱ δράκοι καὶ θὰ σὲ φᾶνε. Κεῖ πού θ' ἀνεβαῖνς τὴ σκάλα θὰ εἶναι ἓνα ἀηδόνι ὦ-ραῖο καὶ θάλθεῖ νὰ πετάγ' πάνω στὸν ὁμό σ' νὰ φωνάξ', ἀφέντη, χάδεψέ με, κύριε, πιάσε με. Σὺ νὰ μὴ τ' ἀγγίξεις καθόλου, θὰ μπεις σὲ μιὰ μεγάλη σάλα, θὰ δγείς τίς δράκοι νὰ κοιμοῦνται ὅλοι καὶ θᾶχνε ἀνοιχτὰ τὰ μάτια τς. Σὺ νὰ τοὺς πατήσης ὅλους καὶ νὰ πᾶς μέσα σὲ μιὰ κάμαρη πού εἶναι ἀντίκρυ καὶ θὰ δγείς ἐκεῖ πολλὰ ὅπλα κρεμασμένα, νὰ μὴ πειράξης κανένα π' αὐτά, παρὰ νὰ πάρς ἓνα ξύλινο σπαθιάκ' πού θὰ δγείς μέσα στ' ἄλλα καὶ πού εἶναι ἡ δύναμη τοῦ καθένα δράκου, αὐτὸ πού εἶναι τὸ πιάσιμα θὰ σὲ πει, ἀφέντη, νὰ κόβω; Σὺ νὰ πῆς ὅχι. Ἀν τὸ πεις, θὰ θὰ κόψ' ὅλοι τίς δράκοι εἰ δέ, ὅχι. Θὰ τὸ βάλεις στὴ ζώνη σ', ὅταν περᾷς ἔξω, πιάσε καὶ τ' ἀηδόν', χάδεψέ το, κόψε καὶ φρούτα, δὲ θὰ μπο- ροῦνς τότε νὰ σὲ φᾶνε τίποτε. Τὸ σπαθιάκ' εἶναι ἡ δύναμή τους καὶ κεῖ πού θὰ πᾶς πρόσδεξέ καλά, εἶναι ὁ πύργος τοῦ Καράκιζ χτισμένος ὅλο μὲ βασιλόπουλα κεφάλια. Πὸ μακριὰ θὰ δγείς νὰ λάμπ' σὰν τὸν ἥλιο, ἐσὺ θὰ κάνς πὼς σὲ θάμπωσε καὶ μόλις πᾶς κοντὰ θὰ πιάσις πετραδάκια καὶ θὰ παίζεις, ὁ τοῖχος θ' ἀρχίξ' ν' ἀνοίγ' καὶ νὰ κλείν'. Ὁ πύργος αὐ- τὸς δὲν ἔχ' πόρτα, μόλις δγείς τὸν τοῖχο κι' ἀνοίξε μιὰ φορά, νὰ μὴ τολ- μήσης καὶ περάσης μέσα. Ἀμέσως θὰ κλείσ' καὶ θὰ σὲ πλακώσ'. Θ' ἀφί- σεις ν' ἀνοίξ' τρεῖς φορὲς καὶ τότε τὸ Καράκιζ θὰ σὲ μνηύσ' νὰ περάσης, κι' ἀπάνου πού θὰ πᾶς θὰ σὲ ρωτήσ' τί πῆγες νὰ κάνης ἐκεῖ, κι' ἂν δὲν ἀπάντησες ¹⁾ δράκοι στὸ δρόμο. Σὺ νὰ πῆς ὅχι καὶ πὼς πῆγες ἐκεῖ γιὰ πε- ρίπατο κι' ἂν σὲ διώξ' νὰ κατέβς κάτω καὶ πάλε νὰ παίξης μὲ τίς πέ- τρες ὡς πού νὰ σὲ ξαναφωνάξ'. Αἶντε, παιδί μ') μὲ τὴν εὐχὴ μ' τὸ εἶπ' ἡ δρακάινα.

Πῆγαινε, πῆγαινε τὸ βασιλόπουλο ἤρε τὸν πύργο πού ἦτανε οἱ δρά- κοι, μπῆκε μέσα στὸν κῆπο κι' ἀρχισαν τὰ φρούτα νὰ χτυποῦνε τὸ κεφά- λι τ' καὶ νὰ φωνάζνε, ἀφέντη, ἐμένα κόψε, κύριε, ἐμένα πάρε. Τὸ βασιλό- πουλο δὲν πείραξε τίποτε καὶ πῆγε πάνω στὴ σκάλα. Τ' ἀηδόνι πού τὸν εἶπ' ἡ μάγισσα, ἀρχισε νὰ πετάη στὸν ὁμό τ' καὶ νὰ φωνάξ', ἀφέντη,

1) Συνάντησες.

χάδεψε με, κύριε, πάρε με. Τὸ βασιλόπουλο δὲν τὸ ἄγγιξε καὶ μπῆκε μέσα στὸν πύργο. Εἶδε τὶς δράκοι ποὺ εἶχανε τὰ μάτια ἀνοιχτὰ καὶ κατάλαβε πὼς κοιμούντανε, τοὺς πάτησε ὅλους καὶ πῆγε μέσα στὴν κάμαρα ποὺ εἶχανε τὰ ὄπλα, μόλις μπῆκε μέσα εἶδε ἓνα ξύλινο σπαθάκι. Σὰν τὸ βασιλόπουλο ἔπιασε τὸ σπαθάκ', εἶπε τὸ σπαθάκ', ἀφέντη, νὰ κόβω; καὶ τὸ βασιλόπουλο τὸ εἶπε ὅχι. Ἔπιασε τ' ἀηδόν' καὶ τὸ χάδεψε, τ' ἀηδόν' ἔβγαλε τὶς φωνὲς καὶ ξύπνησαν οἱ δράκοι κ' ἔτρεξαν μέσα στὴν κάμαρα νὰ πάρνε τὸ σπαθάκ' καὶ τὸ ἤθρανε παρμένο.

Τὸ σπαθάκ' ἦτανε ἡ δύναμή τους, χωρὶς τὸ σπαθάκι δὲν μπορούσανε νὰ κάνε κακὸ σὲ κανένα, ὅστερα βγήκανε ἔξω κ' εἶδανε τὸ βασιλόπουλο ποὺ βάσταγε τ' ἀηδόν' καὶ τὸ εἶπανε, αἴντε χελάλ' σ', μεῖς εἴμαστε σαράντα δράκοι, πολεμοῦμε σαράντα χρόνια νὰ πάρνε τὸ Καράκιζ καὶ δὲ τὸ κατόρθωσαμε, μόνο σὲ παρακαλοῦμε ὅταν θὰ γυρίσεις νὰ μᾶς δόσης τὸ σπαθάκ'.

Καλὰ, τοὺς εἶπε τὸ βασιλόπουλο, τοὺς χαιρέτσε κ' ἔφυγε. Κεῖ ποὺ πῆγαινε εἶδε πὸ μακρὸν ἓνα πύργο ποὺ ἔλαμπε καὶ κατάλαβε πὼς ἦτανε ὁ πύργος τοῦ Καράκιζ ποὺ εἶπ' ἡ δράκισσα. Μόλις ἔφθασε κοντὰ, ἔκαμε πὼς ἦτανε ζαβός, κάθισε κατὰ γῆς, σκάλιζε τὰ χώματα, πετοῦσε πετραδάκια, κ' ἔκαμνε πὼς δὲ μπόρουσε νὰ κυττάξ' τὸν πύργο.

Τὸ Καράκιζ τὸ εἶδε πὸ μακρὸν καὶ ἔβγαλε τὸν λαιμὸν καὶ τὸν χυτῆκε νὰ δγῇ τί θὰ κάν'. Σὰν ζύγωσε τὸν πύργο, ὁ τοίχος ἀνοίξε κ' ἔκλεισε τρεῖς φορές, τὸ βασιλόπουλο οὔτε πῆγε κοντὰ γιὰ νὰ μπῇ μέσα κ' ἔκαμνε πὼς δὲν ἔβλεπε τίποτε. Τὸ Καράκιζ σὰν εἶδε πὼς τὸ βασιλόπουλο δὲν ἔμπαινε μέσα στὴν πόρτα, ἔστειλε τὴ δούλα νὰ τὸ πῇ νὰ πάγ' ἐπάνω. Τὸ φώναξε μιά, τὸ φώναξε δύο, τὸ βασιλόπουλο ἔκαμνε πὼς δὲν ἀκούει τίποτε, στὴν τρίτη πιά μπῆκε μέσα κ' ἀνέβκε σὲ μιά σάλα μεγάλ' ποὺ τὸ περιέμενε τὸ Καράκιζ.

Σὰν τὸ εἶδε τὸ εἶπε, τ' ἤθελες ἐδῶ ποὺ ἦλθες;

—Γιὰ συργιάν', λέγει τὸ βασιλόπουλο.

—Δὲν ἀπάντησες στὸ δρόμο σ' δράκοι;

—Δὲν ἀπάντησα.

—Αἴντε φύγε ἀπ' ἐδῶ, τὸν λέγει τὸ Καράκιζ.

Τὸ βασιλόπουλο κατέβκε τὴ σκάλα κ' οὔτε τὴ χαιρέτσε, βγήκε στὸ δρόμο κ' ἄρχισε πάλι τὰ ἴδια, σκάλιζε τὰ χώματα ἔρριχνε πετράδια καὶ δὲν ἔβλεπε τὸν πύργο.

Τὸ Καράκιζ τὸν ἔβλεπε πὸ τὸ παράθυρο ποὺ δὲ σκάνουνταν νὰ φύγ'. στέλνει πάλι τὴ δούλα καὶ τὴν λέγ', αἴντε πάνε πὲς τὸ ν' ἀνέβ'.

Πῆγ' ἡ δούλα καὶ τὸ λέγ', ἡ κυρία θέλ' ν' ἀνέβης πάνω. Ἀνοίξε ὁ τοίχος τρεῖς φορές καὶ στὴ τρίτ' πέρασε πάλι τὸ βασιλόπουλο, ἀνέβκε

καὶ πῆγε καὶ κάθσε μέσα στὴ σάλα ποὺ ἦτανε τὸ Καράκιζ χωρὶς νὰ μιλή τίποτε.

Τὸ Καράκιζ τὸ κύτταγε καλὰ καλὰ, κ' ὅστερα τὸ εἶπε, ξέρος πὼς ὁ πύργος μου εἶναι ὅλο χτισμένος ἀπὸ βασιλόπουλα κεφάλια, κύτταξε, θέλ' ἀκόμα ἓνα κεφάλ' γιὰ νὰ τελειώσ', ἔλεγα πὼς θὰ εἶναι τὸ δικό σ', εἶσαι τυχερός, θ' ἀφίσω τὸν πύργο μ' καὶ θὰ μὲ πεῖς ποῦ θέλεις νὰ πᾶμε.

—Νὰ βροῦμε δυὸ ἄλογα καλὰ καὶ νὰ πᾶμε στὸν πατέρα μ'. Τὸ Καράκιζ μάνι, μάνι, πῆγε στ' ἀχούρ' ἑτοίμασε δυὸ ἄλογα, τὰ καλλίτερα ποὺ εἶχε καὶ τὰ πῆγε στὸν πύργο, στὸ ἓνα κάθσε τὸ Καράκιζ στὸ ἄλλο τὸ βασιλόπουλο καὶ ξεκίνησανε ἴσια στὸν πύργο ποὺ ἦτανε οἱ δράκοι.

Εἶδανε οἱ δράκοι νὰ γυρίξ' τὸ βασιλόπουλο μὲ τὸ Καράκιζ τὸ εἶπανε, χαλάλ' νὰ σὲ γίν', ἐμεῖς πολεμᾶμε σαράντα χρόνια καὶ δὲ μπόρεσαμε νὰ τὴν κερδίσουμε, μόνε τώρα σὲ παρακαλοῦμε νὰ μᾶς δόσης τὸ σπαθάκ'.

Ἔβγαλε τὸ βασιλόπουλο καὶ ἰδδοσε. Εἶπανε ἀντίο στὶς δράκοι καὶ τραβήξαν δρόμο.

Τὸ Καράκιζ σὰν εἶδ' ὅλα αὐτὰ εἶπε πὼς τὸ βασιλόπουλο μὲ γέλασε δὲν εἶδε δράκοι στὸ δρόμο, μὰ τώρα δὲ μπόρουσε νὰ κάν' τίποτε.

Πῆγανε, πῆγανε, ἔφθασαν στὶς τρεῖς δρόμοι. Λέγει τὸ βασιλόπουλο, ποὺ τὰ γράφ' ὁ παπῆς, πᾶς δὲν γυρίξ', ἄς πᾶμε πὸ δῶ νὰ δγιοῦμε τί βροῦμε στὸ δρόμο μας. Πῆγαινανε, πῆγαινανε, βλέπνε μιὰ πόρτα μετὰ καὶ τοὺς ἔφραζε τὸ δρόμο, τώρα λέγ' τὸ Καράκιζ αὐτὴ τὴν πόρτα ποὺ θὰ μπόρέσουμε νὰ τὴν κουνήσουμε καὶ νὰ γυρίσουμε πίσ'.

—Ἀς δοκιμάσουμε λέγει τὸ βασιλόπουλο. Πῆδηξε κατ' πὸ τ' ἄλλογο σηκών' τὸ χέρι τ' καὶ δίν' μιὰ σπρωξιὰ στὴν πόρτα, ἡ πόρτα ἀνοίξε καὶ βρέθηκε μέσα στὸν κῆπο. Τὸ Καράκιζ ἔβλεπε ὅλ' αὐτὰ καὶ θάμαζε, τὴν λέγει τὸ βασιλόπουλο κατέβα ν' ἀνεβροῦμε πᾶν' στὸν πύργο νὰ δγιοῦμε ποιὸς κάθεται μέσα.

Κατέβκε τὸ Καράκιζ, ἔδесανε τ' ἄλογα στὴν πόρτα κ' ἀνέβκανε. Βλέπνε μιὰ μεγάλ' σάλα μὲ σαράντα μιὰ κάμαρα στὴ γραμμή, ἀνοίγνε τὴ μιὰνα, ἀνοίγνε τὴν ἄλληνα, δὲ βρίσκνε κανένα μέσα, ἀνοίγνε τὶς σαράντα, στὶς σαράντα μιὰ, βλέπνε μιὰ κοπέλλα ποὺ κάθουντανε κ' ἔρριψτε. Σὰν τοὺς εἶδε, ἔβαλε τὶς φωνές. Τί θέλτε δῶ; θάλλθουνε τώρα οἱ δράκοι κ' ἀλλοίμονό σας θὰ σᾶς φᾶνε.

—Ἔβγα ἔξω τὴ λέγ' τὸ βασιλόπουλο.

—Δὲ βγαίνω, γιατί σὰν ἔλθουνε θὰ φᾶνε καὶ σᾶς, θὰ φᾶνε καὶ μένα.

Μὲ τὰ πολλὰ βγήκε ἔξω καὶ κάθσανε στὴν αὐλή, κεῖ ποὺ κάθουντανε ἄρχισαν νὰ τρέμνε γύρω τὰ βουνὰ κ' ὁ πύργος ὀλάκαιρος νὰ σειέται.

Λέγ' τὸ κορίτσ', ἀλλοίμονο, οἱ δράκοι ἔρχονται θὰ φᾶνε καὶ σᾶς, θὰ φᾶνε καὶ μένα.

—Μὴ φοβᾶσαι τὴν λέγ' τὸ βασιλόπουλο, δὲ θὰ μᾶς κάνε τίποτες.

Οἱ δράκοι πὸ μακρὰ εἶδανε τὴν πόρτα πεταμέν' μέσα στὸν κῆπο καὶ δὲ τολμοῦσε κανένας νὰ πάγ' κοντά.

—Βρὲ, λέγ' ἓνας ἀπὸ τὶς δράκοι, ἐμεῖς εἴμαστε σαράντα δράκοι κι' ἂν δὲν εἴμαστε καὶ οἱ σαράντα μαζύ, ἡ πόρτα δὲν ἀνοίγ', τώρα μέσα σὰν πόσοι σαράντα θὰ εἶναι; Ἀδέλφια, λέγ' ἓνας ἄλλος δράκος, γὼ σᾶς λέγω νὰ μὴ πᾶμε μέσα καὶ νὰ γυρίσμε πίσ' στὸ βουνό.

—Ὅχι, λέγ' ὁ μεγαλείτερος, νὰ πᾶμε.

—Ἀς πᾶμε εἶπανε κι' ἄλλοι καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὸν πύργο. Σὰν ἔφθασαν εἶδανε ἀπὸν ἓνα ἄντρα, μιὰ γυναῖκα καὶ τὸ κορίτσ' πού εἶχανε, πήγανε θάρρος κι' ἀνέβκανε.

Τοὺς λέγ' τὸ βασιλόπουλο σὰν πήγανε κοντά, σεῖς εἰσθε σαράντα δράκοι, ἓνα κορίτσ' τί τὸ θέλτε νὰ τῶχετε μέσα στὸ πύργο;

Οἱ δράκοι λένε φοβισμένοι, μεῖς τὸ ἔχμε σὰν ἀδελφή μας, νὰ μᾶς πλέν' καὶ νὰ ἔρχουμαστε νὰ βροῖσκουμε τὸ σπῖτ' μας συγγυρισμένο. Δὲ πρόφθασαν νὰ τελειώσνε οἱ δράκοι τὴν ὁμιλία καὶ βλέπνε ἓνα γέρο κουτσό μὲ τὸ ραβδί πού πῆγε πὸ κάτ' καὶ φώναζε: Κατεβάστε τὸ κορίτσ' κάτω γιατί θ' ἀνέβω νὰ σᾶς φάγω. Λέγ' τὸ βασιλόπουλο σ' ἓνα δράκο, δὲν πᾶ νὰ δόσης μιὰ στὸ γέρο νὰ μὴ φωνάξῃ.

Κατέβκ' ὁ δράκος κι' ἄρπαξε τὸ γέρο, τὸν πέταγε πὸ δῶ, τὸν πέταγε πὸ κεῖ, μὰ κι' ὁ γέρος σὲ κάθε χτύπημα πού ἔδινε ἔβγαине κι' ἄκόμα ἓνας γέρος κουτσός μὲ ραβδί. Εἶχε γεμίς' ὅλος ὁ κόσμος ἀπὸ γέρ' κουτσοὶ μὲ ραβδιὰ κι' ἄρχισανε ὅλοι μαζὺ τὸν δράκο ὅσο πού τὸν σκότωσαν.

Ὑστερα πάλε μαζεύτηκανε ὅλ' οἱ γέρ' κι' ἔγινανε ἓνας κουτσός καὶ φώναζε πάλι. Κατεβάστε τὸ κορίτσι κάτω γιατί θ' ἀνέβω νὰ σᾶς φάγω. Λέγ' τὸ βασιλόπουλο σ' ἓναν ἄλλο δράκο, δὲν πᾶς καὶ σὺ νὰ δγιούμε τί θὰ γίν' μ' αὐτὸ τὸν γέρο.

Τί νὰ κάν' ὁ δράκος, δὲ μποροῦσε νὰ κάν' ἄλλιως. Ἀρχισε κι' αὐτός, τὸν χτύπαγε πὸ δῶ, τὸν χτύπαγε πὸ κεῖ, σὲ κάθε χτύπημα τοῦ γέρου ἔβγαине κι' ἀπὸ ἓνας ἄλλος γέρος κουτσός μὲ τὸ ραβδί, ὥς πού τὸν σκότωσαν κι' αὐτόνα. Τότε κατέβκανε ὅλ' οἱ δράκοι κι' ὅλοι σκοτώθηκαν.

Λέγ' τὸ βασιλόπουλο στὴ γυναῖκα τ', τώρα εἶναι σειρά μ' νὰ κατέβω καὶ γὼ, σὰ σκοτωθῶ, πᾶνε στὸ τάδε βασίλειο, εἶν' ὁ πατέρας μου καὶ πές τον ὅτι γὼ σκοτώθκα καὶ νὰ ζήσης μαζί τους στὸ παλάτ'.

Κατέβκε καὶ τὸ βασιλόπουλο ἄρχισε καὶ χτύπαγε τὸν γέρο καὶ τὸν πέταγε πὸ δῶ, πὸ κεῖ κι' ὅσα χτυπήματα ἔτρωγε τόσοι κουτσοὶ γέρ' ἔβγαίναν καὶ γέμσε ὅλος ὁ κόσμος γέρ', ὥς πού σκοτώσαν καὶ τὸ βασιλόπουλο.

Τότε λέγει τὸ Καράκιζ, ἀφοῦ σκότωσαν τὸν ἄντρα μ' νὰ παλαίψω

καὶ γὼ καὶ εἶπε στὸ γέρο, σὲ παρακαλῶ ν' ἀφίσης νὰ σκάψω λάκκοι γιὰ νὰ θάψω τὶς δράκοι καὶ τὸν ἄντρα μ', κι' ἅμα μὲ σκοτώσης νὰ μὲ θάψης καὶ μένα δίπλα.

Ἀνοῖξε τὶς λάκκοι, ἔθαψε τὶς δράκοι καὶ τὸ βασιλόπουλο κι' ἔγραψε πᾶνοι στὴν πόρτα τὴ μεγάλη. «Ἐδῶ σκοτώθηκε τὸ βασιλόπουλο, ἡ γυναῖκα τ' τὸ Καράκιζ κι' οἱ σαράντα δράκοι».

Ὑστερα ἄρχισε κι' αὐτὴ μὲ τὸ γέρο τὸν πέταγε πὸ δῶ, τὸν πέταγε πὸ κεῖ, ὅσα χτυπήματα ἔτρωγε τόσοι γέροι γίνονταν ὥς πού τὴν σκότωσαν κι' αὐτήνα. Μαζώχτηκαν ὅλ' οἱ γέροι, ἔγινανε ἓνας γέρος. Ὁ γέρος ἔθαψε τὸ Καράκιζ δίπλα στὸ βασιλόπουλο καὶ πέρνει τὸ κορίτσ' καὶ φεύγει.

Ἀς ἀφίσμε τώρα τὸ βασιλόπουλο κι' ἄς πιάσμε τὸν βασιλέα. Ὁ βασιλέας μὲν εἶδε τὸ ποτήρ' μὲ τὸ νερὸ πού εἶχε τὸ δαχτυλίδ' τοῦ παιδιοῦ τ' μέσα καὶ μάτωσε, κατάλαβε πὼς τὸ βασιλόπουλο ἔπαθε κακὸ καὶ πήρε τὸ σιγατὸ τ' καὶ ξεκίνησε νὰ πάγ' νὰ τὸ βοῇ. Στὸ δρόμο πού πήγαινε εἶδε δυὸ φίδια, πού μάλωναν καὶ τὸ ἓνα π' αὐτὰ ἔκοψε τ' ἄλλο φίδ' στὴ μέσ' ὕστερα ἔτρεξε παρὰ πέρα πού εἶχε ἓνα χόρτο φυτρωμένο, ἔκοψε λίγο μὲ τὸ στόμα τ', καὶ πῆγε κοντὰ σὲ κεῖνο πού εἶχε σκοτωμένο καὶ τῷτρί- με τὸ χόρτο κι' ἔγινε καλά. Τὸ εἶδ' ὁ βασιλέας, λέγει σ' ἓνα ἀπὸ τοὺς ἀσπιτιῶτες, κόψε ἀπ' αὐτὰ τὰ χόρτα. Τὰ πῆρ' ὁ βασιλέας καὶ ξεκίνησαν πάλι. Ὅταν πῆγαν πρὸς τὸν ἄντρα καὶ τρεῖς δρόμοι καὶ διάβασαν, ὅποιος πᾶς πὸ δῶ γυρίζ', καὶ στὸν ἄλλον, ὅποιος πᾶς πὸ δῶ γυρίζ', καὶ στὸν ἄλλον, ὅποιος πᾶγει πὸ δῶ δὲ γυρίζ', λέγ' ὁ βασιλέας ὥς πᾶμε πὸ δῶ πού γράφ', ὅποιος πᾶγει ἀπὸ δῶ δὲ γυρίζ', πὸ δῶ θὰ πῆγε τὸ βασιλόπουλο καὶ χάθηκε.

Τράβηξε πὸ τὸ δρόμο, ὅποιος πᾶγει δὲ γυρίζ'. Πήγαινανε, πήγαινανε ἤϋσανε τὴ μεγάλη πόρτα πού ἔγραψε: «Ἐδῶ σκοτώθηκε τὸ βασιλόπουλο ἡ γυναῖκα τ' τὸ Καράκιζ κι' οἱ σαράντα δράκοι».

—Σκάψτε δῶ, λέγ' ὁ βασιλέας. Ἐσκαψαν καὶ ξέθαψαν, τὸ βασιλόπουλο, τὸ Καράκιζ καὶ τὶς σαράντα δράκοι. Πέρν' ὁ βασιλέας τὸ χόρτο καὶ τρεῖς τὸ βασιλόπουλο στὸ πρόσωπο κι' ἀναστήνεται, ὕστερα τὸ Καράκιζ καὶ τὶς σαράντα δράκοι.

Σὰν τοὺς ἀνέστησε λέγ' ὁ βασιλέας στὸ βασιλόπουλο, παιδί μ', τώρα πρέπει νὰ πᾶμε σπῖτ' μας, τόσο καιρὸ πού λείψ μαυροφόρεσα τὸ παλάτι, νᾶλθης νὰ σὲ βλέπω νὰ χαίρουμαι καὶ γὼ κι' ἡ μητέρα σ' ἡ βασίλισσα.

—Ὅχι πατέρα, γὼ θὰ φύγω, νὰ πάρῃ τὴ γυναῖκα μ' καὶ νὰ γυρίσης στὸ παλάτ', ἔχω δουλειὰ νὰ τελειώσω καὶ θὰ γυρίσω καὶ γὼ.

—Βρὲ ἁμάν, βρὲ ζαμάν, λέγ' ὁ βασιλέας, δὲν ἔχω ἄλλο παιδί στὸν κόσμο, ἐγὼ μεθαύριο θὰ πεθάνω, πρέπ' νὰ καθίσσης στὸ θρόνο μ',

—Ὅχι πατέρα, εἶναι ἀδύνατο, θὰ φύγω.

Τί νά κάν' ὁ βασιλέας, πῆρε τὸ Καράκιζ καὶ τὸ στρατό τ' κι' ἔφυγε.

Τὸ βασιλόπουλο πῆγαινε πῆγαινε, ὡς πού νυχτώθηκε μέσα σὲ μιὰ πολιτεία, πῆγε νὰ βοῇ κανένα μέρος νὰ κοιμηθῇ. Τὸν ἔστειλαν σὲ μιὰ γριά πῆγε καὶ τὴν λέγ', μάννα, ἔρχομαι πὸ μακριά, μὴν ἔχς κανένα στρώμα νὰ πλαγιάσω ἀπόψε ;

—Στρώμα ἔχω, μόν' εἶμαι πολὺ φτωχή καὶ δὲν ἔχω τίποτε νὰ σὲ δόσω νὰ φῶς.

—Δὲν ἔχει λοκάντα δῶ κοντά ;

—Ἐχει παιδί μ', μὰ θέλ' γρόσια καὶ γὼ εἶμαι φτωχή.

—Ἐννοια σ' μάννα. πάρ' αὐτά. Ἐβγαλε μιὰ φούχτα φλουριά καὶ τ' ἄφισε πάνω στὸ τραπέζ'.

Ἡ γριά τᾶρπαξε κ' ἔτρεξε στὴ λοκάντα, πῆρε κρέατα, ψωμιά, κρασιά τὰ πῆγε στὸ βασιλόπουλο, καὶ κάθσανε κ' ἔφαγανε. Ὑστερα λέγ' τὸ βασιλόπουλο, μάννα, θὰ πάγω στὴ λοκάντα ν' ἀγρυπνήσω τὴ νύχτα.

—Παίδι μ', ἀλλοίμονο σὲ κείνονα πού θὰ καθήσ' νὰ λαλήσ' τ' ἀρνίθ', κατεβαίν' μιὰ ἀγριολαφίνα πὸ τὸ βουνό καὶ τρώγ' ὅποιονα βρεῖ μέσα στὸ δρόμο κ' ἔτσ' ἡ πολιτεία μνίσκει ἔρημη.

Τὸ βασιλόπουλο πῆγε νὰ κοιμηθῇ κεῖ πού τὸ ἔστρωσ' ἡ γριά. Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ σηκώθηκε καὶ πῆγε νὰ δῇ σὲ τί πολιτεία βρίσκεται. Γύρσε κάμποση ὥρα, ὕστερα μπῆκε μέσα πὸ λοκάντα, ἔστειλε καὶ τὴν γριά φαγὶ καὶ τὴ μήνσε πὼς τὸ βράδ' οὐ θὰ πῆγαινε νὰ κοιμηθῇ.

Ὅταν ἄρχισε καὶ νύχτωνε εἶδε τὸν κόσμον πῶς τρεχε νὰ κρυφθῇ σὰ σπίτια τ' κι' ὅσοι κάθονταν στὴ λοκάντα ἔφευγανε, ὁ λοκάντιατζης μάζευε τὰ πράγματα καὶ μετὰ ζύγωσε τὸ βασιλόπουλο καὶ τὸ λέγ' εἶσαι ξένος καὶ δὲ ξέρεις πὼς πρέπ' τέτοια ὥρα ὁ καθένας νὰ βρίσκεται στὸ σπίτι τ', τὴ νύχτα βγαίν' ἐν ἄγριον θηρίον κι' ἀλλοίμονο σὲ κείνον πού θὰ βρεῖ στὸ δρόμο, τὸν τρώγ'.

—Τὸ ξέρω, μόνε, λέγει τὸ βασιλόπουλο, θὰ σὲ παρακαλέσω πολὺ νὰ μ' ἀφίσης νὰ κοιμηθῶ ἀπόψε δῶ.

—Δὲ μπορῶ, εἶναι περασμέν' ἡ ὥρα θὰ σὲ φάγ' καὶ θὰ σπάσ' ὅλα τὰ πράγματά μ'.

Τὸ βασιλόπουλο βγάξ' μιὰ φούχτα φλουριά καὶ τὰ δίν'. Σὰν τὰ εἶδ' ὁ λοκάντιατζης τᾶβαλε στὴ τσέπη τ' κι' ἔτρεξε νὰ πάγ' νὰ κρυφθῇ σπίτι τ' κ' ἔλεγε κρῖμα στὸν ἄνθρωπο νὰ τὸν φάγ' κι' εἶναι τόσο νέος.

Τὸ βασιλόπουλο κάθονταν, ἔτρωγε, ἔπινε μέσ' τὴ λοκάντα καὶ συλλογίζονταν πού θὰ βοῇ τὸν κουτσὸ γέρο. Κεῖ πού κάθονταν, ἀκούει μιὰ μουσικὴ πού κατέβαινε πὸ τὸ βουνό. Παράτσε τὸ φαγὶ τ' καὶ κάθονταν κι' ἀκούγε, «μωρέ, τέτοια μουσικὴ δὲν ἄκσα στὴ ζωὴ μ'». Δὲ τελείωσε τὸ λόγο τ', βλέπει μιὰ ἀγριολαφίνα, μπαίν' μέσα στὴ λοκάντα καὶ λέγ', δὲ ξέρεις πὼς τέτοια ὥρα δὲ πρέπ' νὰ εἶναι κανένας ἔξω στὸ πόδι ;

—Τὸ ξέρω.

—Ἀφοῦ τὸ ξέρεις, πὼς βρίσκεσαι τέτοια ὥρα δῶ μέσα; δὲ ξέρεις πού θὰ σὲ φάγω ;

—Ἄν πεινᾷς, νὰ φαγιά, ψωμιά, κρασιά πάνω στὸ τραπέζ', ὅτι θέλς, κάθσε καὶ φάγε, εἰ δὲ τράβα τὸ δρόμο σ'.

—Ξέρεις ποιόνε μιᾶς ἔτσ ;

—Ξέρω, ἔσένα, τὴ λέγ' τὸ βασιλόπουλο.

—Ἀμέσως χύμηξε γιὰ νὰ τὸ φάγ', τὴ δίν' μιὰ γροθιά, ζαλίστηκε κ' ἔπεσε, ξανασηκώθηκε καὶ πῆγε νὰ τὸ ξαναπαῖξ' τὴ δίν' πάλε ἄλλη μιὰ γροθιά, βρέθηκε πάλι κάτω.

Σκώνεται καὶ λέγ' στὸ βασιλόπουλο :

Ἀχ, νὰ εἶχα τὴ λίμνο νὰ κυλιόμουν
καὶ γλυκὸ καλάμι νᾶτρωγα
θὰ σ' ἔκαμνα κομμάτια.

—Αὐτὸ πού σὲ λέγω γώ, τὴν εἶπε τὸ βασιλόπουλο, ἂν θέλς νὰ φῶς ποτε φάγε, εἰ δὲ τράβα τὸ δρόμο σ'.

Ἡ ἀγριολαφίνα ἔφυγε καὶ τὸ βασιλόπουλο κοιμήθηκε. Τὸ πρωὶ πῆγε καὶ ἀνέβηκε πρὸς τὸ βουνό καὶ εἶδε ζωντανὸ καὶ τὸν ρώτσε, ὅπως τίποτε δὲ τὸν μείνεσ'.

—Ὁχι, λέγ' τὸ βασιλόπουλο, τὸ βράδ' νὰ καθήσης καὶ σὺ μαζί μ' καὶ νὰ δῇς τί ὥραια θὰ περάσμε. Λέγ' ὁ λοκάντιατζης, γὼ δὲν κάθουμαι.

Τὸ βράδυ ἦλθ' ἡ ὥρα πού θὰ πῆγαιναν πάλε σὰ σπίτια τους νὰ κλεισθοῦνε, τὸ βασιλόπουλο ἔστειλε στὴ γριά φαγιά, εἶπε στὸν λοκάντιατζη καὶ τὸν ετοίμασε τραπέζ' πὸ τὰ φαγιά πού εἶχε, τὸν ἔδωσε μιὰ σακούλα φλουριά καὶ τὸν ἄφσε κ' ἔφυγε.

Τὸ βράδυ σὰ λάλεσε τ' ἀρνίθ' ἄκσε πάλε τὴ μουσικὴ κ' ἔπαιζε καὶ βλέπ' νὰ ἔρχεται μπροστά τ' ἡ ἀγριολαφίνα.

—Ἀκόμα δὲν ἔβαλες γνώσ', δὲ σὲ εἶπα νὰ μὴ ξανακάτσης τέτοια ὥρα ;

—Καὶ γὼ σὲ λέγω, ἂν θέλς νὰ φῶς φάγε, εἰ δὲ τράβα τὸ δρόμο σ'.

Πάλε χύμηξε γιὰ νὰ τὸ δαγκᾷ καὶ τὸ πνίξ'. Τῆνε δίν' μιὰ γροθιά τὸ βασιλόπουλο καὶ πέφτ' ζαλισμέν', σκώνεται καὶ ξανά χύμηξε καὶ τὸ τσουγκράνε, πάλι τὴ δίν' τὸ βασιλόπουλο μιὰ γροθιά καὶ τὴν πετάει κατ', θὰ τὴν ἔπνιγε μὰ ὅλο γλυστοῦσε, δὲ μπορούσε νὰ τῆνε πιάση χέρ'.

Σκώνεται ἡ ἀγριολαφίνα καὶ τὸν λέγ'.

Ἀχ, νὰ εἶχα τὴ λίμνο νὰ κυλιόμουν
καὶ γλυκὸ καλάμι νᾶτρωγα
θὰ σ' ἔκαμνα κομμάτια.

—Ἄν θέλς νὰ φῶς φαγὶ φάγε, εἰδεμὴ φύγε.

Ἡ ἀγριολαφῖνα ἔφυγε, τὸ βασιλόπουλο κουρασμένο ἀπ' τὸ πάλημα ἔπεσε καὶ κοιμήθηκε βαρειά.

Τὸ πρωὶ πάγ' ὁ λοκάντιατζης καὶ τὸ βλέπ' ματωμένο. Κρῖμα στὸ νιὸ εἶπε, μάζεψε τὰ πιάτα κι' ἀκούγ' τὸ βασιλόπουλο νὰ τὸν φωνάζ'. Πάγ' κοντά τ' καὶ τὸ ρωτάει, δὲν εἶδες τίποτε ἀπόψε πῶμινες;

—Ὁχι, μόνε φέρε με νὰ φάγω, μὴ ξεχάσης νὰ στείλῃς καὶ στὴ γριὰ φαγί. Ἐφαγε τὸ βασιλόπουλο καὶ βγῆκε νὰ κἀν' ἓνα γῆρο στὴν πολιτεία, κεῖ πού περπατοῦσε ἀκούει ἓνα τζάμ' καὶ χτυπάει, γυρίζ' πίσω τ' καὶ βλέπ' τὴν κοπέλα πού γύρευε καὶ τὸν λέγει νᾶλθεις ὅστερα.

Τὸ βασιλόπουλο ἔφαγε καὶ μετὰ ξεκίνησε καὶ πῆγε στὸ κορίτσ', χτύπησε τὴν πόρτα, τὸ ἀνοίξε καὶ τὸ ρώτῃς τί κάνεις ἐδῶ; τί κἀν' ὁ γέρος;

—Ἀφ' τα, ὁ γέρος εἶναι ὁ ἔξω πὸ δῶ¹⁾, κάθε μέρα γίνεται ἓνας ὄφις²⁾ καὶ ντυλίζεται ἐπάνω μ' καὶ πίν' τὸ αἷμά μ'. Τὸ βράδ' πού θᾶλθ' νὰ τὸν ρωτήσης ποιά εἶναι ἡ δύναμή τ' κι' ὅταν σὲ πεῖ, πὼς ἡ σκούπα εἶναι ἡ δύναμή μ', ἐσὺ μάνι μάνι νὰ πάρῃς νὰ τὴ θυμάζῃς, νὰ τὴ προσκυνᾷς κι' ὅταν δγείς πού θὰ γελάσ' θὰ καταλάβεις πὼς δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ δύναμή τ'. Τότε θὰ πιάσεις νὰ τὴν πετάξῃς καὶ νὰ κλαῖς καὶ νὰ τὸν λές, τόσα χρόνια εἶμαι μαζί σ' κι' ἀκόμα δὲν ἔχει μισήσαν', νὰ μὲ πῆς ποιά εἶναι ἡ δύναμή σ';

Τὸ βράδ' πάγει ὁ γέρος στὸ σπῖτ', τότε λέγ' τὸ κορίτσ', τόσο καιρὸ εἶμαι μαζί σ' κι' ἀκόμα δὲ μὲ εἶπες ποιά εἶναι ἡ δύναμή σ'. Ὁ γέρος χαμογέλασε καὶ τὴν εἶπε ἡ δύναμή μ' εἶναι αὐτὸ τὸ φαρᾶσ'. Ἡ κοπέλλα τὸ πῆρε, τὸ στόλσε, τὸ θύμιαζε καὶ τὸ προσκύναιγε κι' ὁ γέρος ὅσο ἔβλεπε αὐτὰ χαμογέλαγε.

Σὰν εἶδε τὸ κορίτσ' πού χαμογελοῦσε ὁ γέρος, κατάλαβε πὼς τὸ φαρᾶσ' δὲν ἦτανε ἡ δύναμή τ' καὶ τὸ πέταξε ἔξω πὸ τὸ παράθυρο. Μὲ λές ψέματα κ' ἔκλαιγε, δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ δύναμή σ'. Τότε ὁ γέρος τήνε λέγ' ἡ δύναμή μ' εἶναι αὐτὸ τὸ τραπέζ'.

Μάνι, μανι πάλε τὸ κορίτσ', τὸ ντύλιξε μ' ὠραῖα σκεπάσματα τὸ θύμιαζε, τὸ προσκύνουσε. Γέλασ' ὁ γέρος καὶ τὸ κορίτσ' πάλι τὰ πέταξε ὅλα κάτω κι' ἄρχεψε κ' ἔκλαιγε.

—Ἀσε, τὴ λέγ' ὁ γέρος, ἡ δύναμή μ' εἶναι μιὰ ἀγριολαφῖνα πού βόσκει πάνω στὸ βουνό, ἅμα σκοτώσεις τὴν ἀγριολαφῖνα, γὼ πέφτω ἄρρωστος πὸ μέσα τὴν ἀγριολαφῖνα θὰ πεταχθοῦνε δυὸ λαγοί, ἅμα σφάζεις τὶς λαγοὶ γὼ εἶμαι βαριά, πὸ τὶς λαγοὶ θὰ πεταχθοῦνε δυὸ περιστέρια θὰ γεννήσῃς δυὸ ἀβγά, ἅμα σπάσεις τ' ἀβγά γὼ πεθαίνω.

1) Ὁ διάβολος.—2) Φίδι.

Σημέρωσ' ὁ Θεὸς τὴ μέρα, ἔφυγ' ὁ γέρος, τὸ πρωὶ πῆγε τὸ βασιλόπουλο, τήνε λέγ', τί ἔκανε; μὲ τὸ γέρο;

Λέγ' ἡ κοπέλλα αὐτὸ κι' αὐτό, πάνω στὸ βουνὸ βόσκει μιὰ ἀγριολαφῖνα, ἅμα σκοτώσεις τὴν ἀγριολαφῖνα θὰ πεταχθοῦνε δυὸ λαγοί, ὁ γέρος πέφτ' ἄρρωστος, ἅμα σκοτώσεις τὶς λαγοὶ ὁ γέρος εἶναι βαριά. Πὸ τὶς λαγοὶ θὰ πεταχθοῦνε δυὸ περιστέρια ὁ γέρος μόλις ἀνασαίν', τὰ περιστέρια θὰ γενήσῃς δυὸ ἀβγά, ἅμα σπάσεις καὶ τ' ἀβγά ὁ γέρος πεθαίν'.

Καλὰ τήνε λέγ' τὸ βασιλόπουλο, σ' εὐχαριστῶ, κ' ἔφυγε. Πῆγε σ' ἓνα χωριό, μπῆκε μέσα σὲ μιὰ λοκάντια κ' ἔπιε τὸν καφέ τ', μπαίν' ἓνας παπᾶς καὶ ρωτάγει, ἂν ξέρνε κανένα τσομπανόπουλο, τὸ βασιλόπουλο λέγ' γὼ νὰ ἔλθω παπᾶ

—Μπράβο παιδί μ', πᾶμε νὰ κοιμηθῇς, γιὰ νὰ μπορέσης τὸ βράδυ νὰ πᾶς νὰ βοσκήσης τὰ πρόβατα.

Πήγαινε στὸ σπῖτ', ἔφαγε τὸ βασιλόπουλο, κοιμήθηκε. Τὸ βράδυ ση-
 ἔθηκε καὶ τὸ εἶπ' ὁ παπᾶς, κύτταξε παιδί μ', μὴν πᾶς τὰ πρόβατα σ' αὐτὸ τὸ βουνὸ πούναι τὸ πολὺ χόρτο, γιὰ τὸ βράδ' βγαίν' μιὰ ἀγριολαφῖνα καὶ κλοῖμονό σ', θὰ φάγ' σένα καὶ τὰ πρόβατα.

Μαλὰ λέγ' τὸ βασιλόπουλο. Πῆρε τὰ πρόβατα καὶ μιὰ καὶ δυὸ τὰ
 καὶ γὰρ ἔφαγε ὅσα σὰ βουνὸ ποὶ εἶχε γιὰ χόρτο. Τὰ πρόβατα ἔτρωγαν καὶ
 τὸ βασιλόπουλο καθόσε σ' ἓνα βράχο καὶ τὰ πρόσεχε. Ἐκεῖ, κατὰ τὰ με-
 νουχτα, ἄρχεψε κ' ἔτρεμε τὸ βουνὸ καὶ βγαίν' μιὰ ἀγριολαφῖνα.

—Μπρὲ σύ, τὸν λέγ', καὶ δῶ ἦλθες; Τὸ γινώρσε τὸ βασιλόπουλο.

—Ναὶ λέγ', μὰ λυποῦμαι πού δὲν ἔχω νὰ σὲ κεράσω τίποτα.

Ἡ ἀγριολαφῖνα χύμηξε γιὰ νὰ τὸ πνίξ', τὸ βασιλόπουλο σκῶν' τὸ χέρι τ' καὶ τὴ δίν' μιὰ, ἡ ἀγριολαφῖνα ζαλίσθηκε κ' ἔπεσε, ξανασηκώνε-
 ται καὶ πάλε ξαναχυμάει, τὴν δίν' τὸ βασιλόπουλο ἄλλη μιὰ καὶ πάλε ξαναπέφτ' κ' εἶπε:

Ἀχ, νᾶχα τὴ λίμνο νὰ κυλιόμουν
 καὶ γλυκὸ καλάμι νᾶτρωγα,
 θὰ σ' ἔκαμνα κομμάτια.

Τὸ βασιλόπουλο πλογήθηκε,

—Νᾶχα καὶ γὼ παξιμάδι νᾶτρωγα
 καὶ τοῦ παπᾶ τὴν κόρη νὰ φιλοῦσα,
 θὰ σ' ἔκαμνα κομμάτια.

Σηκώθηκε τὸ θηρίο κ' ἔφυγε, τὸ βασιλόπουλο πῆρε τὰ πρόβατα, κα-
 τεβαίν' ὁ παπᾶς ν' ἀρμέξ' τὰ πρόβατα, βλέπ' γάλα πολὺ, γέμισε ὅτι μέρος
 εἶχε καὶ δὲν εἶχε. Ἀνέβκε καὶ λέγ' στὴ παπαδιά, παπαδιά, βλογημένο τὸ

τσομπανόπουλο, δόσ' το νὰ φάγη, νὰ πιῇ καλὰ καὶ νὰ κοιμηθῇ, γιὰ νὰ πάγ' πάλι τὸ βράδυ.

Ἐφαγε τὸ τσομπανόπουλο, κοιμήθηκε ὅλ' τὴ μέρα, τὸ βράδ' πάλι σκώθηκε πῆρε τὰ πρόβατα κ' ἔφυγε. Πρὶν φύγ' τὸ εἶπ' ὁ παπᾶς, μὴ τὰ πηγες τὰ πρόβατα στὸ βουνὸ ποὺ ἔχ' τὸ πολὺ τὸ χόρτο;

—Ὅχι δὲν πάγω σὲ κεῖνο τὸ βουνό.

Μιὰ καὶ δυὸ πάγ' ἴσια στὸ βουνὸ ποῦχε τὸ πολὺ τὸ χόρτο, ἄρχισαν τὰ πρόβατα καὶ βοσκούσανε, τὸ βασιλόπουλο κάθισε σ' ἓνα βράχο καὶ τὰ πρόσεχε, πρὶν λαλήσ' τ' ἀρνίθι πάλε ἄρχεψε κ' ἔτρεμε ἡ γῆς ὅλη καὶ παρουσιάζεται ἡ ἀγριολαφίνα. Δὲ ξέρες τὸ λέγ', πὼς γὼ σ' αὐτὸ τὸ βουνὸ δὲν ἀφίνω νὰ πατήσ' ἀνθρώπου ποδιόρ'.

—Τὸ ξέρω λέγ' τὸ βασιλόπουλο.

—Αἶ τότε γιατί ἔρχεσαι;

—Ἔτσι μ' ἀρέσει νᾶρχομαι.

Χύμηξ' ἡ ἀγριολαφίνα νὰ τὸ πνίξ'. Τὴ δίν' μιὰ τὸ βασιλόπουλο πέφτ' κάτω. Κάνει νὰ σηκωθῇ τὴν δίν' ἄλλη μιὰ τὸ βασιλόπουλο καὶ πέφτει κάτω καὶ λέγ'.

Νὰ εἶχα τὴ λίμνο νὰ κυλιόμουν

καὶ γλυκὸ καλάμι νᾶτρωγα

θὰ σ' ἔκαμνα κομμάτια

ΔΕΛΤΑ Η ΜΙΑ

Τὸ βασιλόπουλο πλογήθηκε,

—Νᾶχα καὶ γὼ παξιμάδι νᾶτρωγα

καὶ τοῦ παπᾶ τὴν κόρη νὰ φιλοῦσα,

θὰ σ' ἔκαμνα κομμάτια.

Ἐφυγ' ἡ ἀγριολαφίνα, πῆρε τὸ βασιλόπουλο τὰ πρόβατα πῆγε στὸν παπᾶ. Χαρὰ ὁ παπᾶς, πῆγε νὰ τ' ἀρμέξ', ποῦ νὰ βάλ' τὸ γάλα! Πάγ' ἀπάνω καὶ λέγ' στὴν παπαδιά, μωρὲ τὸ εὐλογημένο τὸ τσομπανόπουλο λέγ' πὼς δὲν πάγ' σὲ κεῖνο τὸ βουνό, μὰ θὰ πηγαίν' σὲ κεῖνο, τὸ βράδ' θὰ πάγω καὶ γὼ μαζὺ νὰ δῶ ποῦ πάγ'.

Κοιμήθηκε πάλι τὸ τσομπανόπουλο, τὸ βράδυ σηκώθηκε πῆρε τὰ πρόβατα, μπρὸς τὸ τσομπανόπουλο, πῖς' ὁ παπᾶς.

Ὁ παπᾶς τὸ ἔβλεπε ποῦ πῆγαινε στὸ βουνὸ ποὺ εἶχε τὸ πολὺ χόρτο.

—Καλὰ ὅλεγα, πὼς πάγ' σ' αὐτὸ τὸ βουνό, τώρα θὰ κρυφτῶ νὰ δῶ τί θὰ κάν' ποῦ θὰ βγεῖ τὸ βράδ' τὸ θηρίο.

Τὸ τσομπανόπουλο ἄφσε νὰ βοσκοῦνε τὰ πρόβατα καὶ κάθισε σ' ἓνα βράχο καὶ περιέμενε. Τὰ μεσάνυχτα ἄρχισε κι' ἔτρεμε ἡ γῆς καὶ φανερώνεται μπροστὰ τ' ἡ ἀγριολαφίνα καὶ λέγει στὸ τσομπανόπουλο, μεζέ μου.

—Μεζές μου καὶ μεζές σου, λέγ' τὸ τσομπανόπουλο.

—Μπρέ, τὸν λέγει, ἐσὺ εἶσαι πάλε δῶ.

Χυμάει ἡ ἀγριολαφίνα, τὴν δίν' μιὰ τὸ τσομπανόπουλο τὴν πετάγ' κάτω, ξαναχυμάει, πάλε τὴ ρίχν', μετὰ σηκώνεται καὶ τὸ λέγ',

—Νὰ εἶχα τὴ λίμνο νὰ κυλιόμουν.

καὶ γλυκὸ καλάμι νᾶτρωγα

θὰ σ' ἔκαμνα κομμάτια.

Πλογήθηκε τὸ τσομπανόπουλο,

—Νᾶχα καὶ γὼ παξιμάδ' νᾶτρωγα

καὶ τοῦ παπᾶ τὴν κόρ' νὰ φιλοῦσα,

θὰ σ' ἔκαμνα κομμάτια.

Ὁ παπᾶς μόλις τᾶκουσε λέγ', τὸ τσομπανόπουλο νὰ παλεύη μὲ τὸ θηρίο εἶναι πολὺ γενναῖο, φεύγει καὶ πάγ' σπίτι τ', χτυπάει τὴν πόρτα, λέγ' ἡ παπαδιά ποῖς εἶν';

—Εγώ, λέγ' ὁ παπᾶς, ἀνοίξε γρήγορα.

Ἀνοίγ' ἡ παπαδιά καὶ βλέπ' τὸν παπᾶ πεθαμμένο ἀπ' τὸν τρόμο, καὶ εἶπε παπᾶ μ'.

Ἀφισ' τα, παπαδιά, ποῦ νὰ στὰ λέγω, τὸ βλογημένο τὸ τσομπανόπουλο παλέυει τὸ θηρίο καὶ εἶχε τὴν κόρ' μας νὰ φιλήσ' τὸν ποταμό. Λοιπὸν τὸ πρῶν ποῦ θάλλθαι νὰ τὸ περιποιηθοῦμε πολὺ καὶ μὴ ποῦμε τίποτε ποῦ εἶδα πὼς πάλευε μὲ τὸ θηρίο, μόν' αὐριο τὸ βράδ' ποῦ θὰ φύγ' θὰ πάρω καὶ γὼ τὴν κόρη μας νὰ τὴν πάγω νὰ τὴ φιλήσ' καὶ μιὰ ποῦ θὰ τὴ φιλήσ' νᾶχεις τὸ τραπέζ' ἔτοιμο νὰ τοὺς στεφανώσωμε. Αὐτὸ τὸ τσομπανάκι παπαδιά εἶν' βλογημένο νὰ μὴν τ' ἀφίσμε νὰ φύγ'.

Τὸ πρῶν ἦλθε τὸ τσομπανόπουλο τὸ ἔδοσαν ἔφαγε, ἤπιε, δὲν τὸ εἶπα-νε ποῦ πῆγ' ὁ παπᾶς. Τὸ βράδυ πάλι σκώθηκε, πῆρε τὰ πρόβατα καὶ μιὰ καὶ δυὸ τράβηξε γιὰ τὸ βουνό. Μπρὸς τὸ τσομπανόπουλο μὲ τὰ πρόβατα καὶ πῖς' ὁ παπᾶς μὲ τὴν κόρ' τ', πῆγανε στὸ βουνό, καὶ κρυφθῆκαν. Τὸ τσομπανόπουλο ἔβρασε ἤσυχτα τὰ πρόβατα, κατὰ τὰ μεσάνυχτα ἄρχισαν πάλε νὰ τρέμνε τὰ βουνὰ καὶ λέγ' ὁ παπᾶς στὴν κόρ' τ', νὰ μὴ φοβηθῆς, ἔρχεται τὸ θηρίο, τώρα θὰ παλέψ' μὲ τὸ τσομπανόπουλο.

Τὸ θηρίο ἀπ' τὴ μυρωδιά κατάλαβε πὼς εἶναι κι' ἄλλ' ἄνθρωποι κι' εἶπε, μεζές μου.

—Μεζές σου καὶ μεζές μου λέγει τὸ τσομπανόπουλο κι' ἄρχισαν καὶ πάλευαν. Πῆγαινε νὰ χυμήξ' ἡ ἀγριολαφίνα, τὴν πέταγε κατ' τὸ τσομπανόπουλο, ξαναχυμάει, τὴ ξαναδίν' μιὰ, τὴ ξαναπετάει κατ', ὅταν σκώθηκε πιά κ' ἦτανε κουρασμέν' ἡ ἀγριολαφίνα καὶ δὲ μπορούσε νὰ παλέψ', λέγ'.

ΔΕΛΤΑ Η ΜΙΑ

— Νὰ εἶχα τὴ λίμνη νὰ κυλιόμουν
καὶ γλυκὸ καλάμι νᾶτρῳγα.
θὰ σ' ἔκαμνα κομμάτια.

Πλογήθηκε τὸ τσομπανόπουλο,

— Νᾶχα καὶ γὼ παξιμάδ' νᾶτρῳγα
καὶ τοῦ παπᾶ τὴν κόρ' νὰ φιλοῦσα
θὰ σ' ἔκαμνα κομμάτια.

Εὐθύς τὸν πάγ' ὁ παπᾶς τὴν κόρ' τ', τὴν φιλεῖ, ἀρπάζ' τὴν ἀγριο-
λαφίνα καὶ τὴν πνίγ'.

Ἀμέσως ὁ γέρος πῆγε κ' ἔπесε στὸ κρεβάτ', τὸ βασιλόπουλο ἀφοῦ
ἐπνίξε τὴν ἀγριολαφίνα σκοτώνει τὶς λαοὶ, πετάχτηκαν τὰ περιστέρια,
τὰ σφάζ' καὶ μετὰ, πέρν' τ' ἀβγά τὰ βάζ' στὴ τσέπη τ', γυρίζ' νὰ δγῇ πού
εἶν' ὁ παπᾶς μὲ τὴν κόρ' τ', εἶχανε φύγ'.

Πέρνει τὸ τσομπανόπουλο τὰ πρόβατα καὶ γυρίζ' στὸ χωριό, βλέπ'
τὴν κόρ' τοῦ παπᾶ νύφη ντυμένη, τὸ τραπέζ' στολισμένο, ἔτοιμα γιὰ
γάμο, ὁ παπᾶς μὲ τὰ καινούργια. Τί εἶναι παπᾶ, ρωτάει;

— Παιδί μ', εἶσαι καλὸ παιδί καὶ θὰ σὲ παντρεύω μὲ τὴν κόρη μ'.

— Εὐχαριστῶ πολὺ, δὲ μπορῶ νὰ πᾶω τὴν κόρη σ' ἐμεῖς, εἶμαι πα-
τρεμένος καὶ θὰ φύγω.

— Τώρα πού φίλσες τὴν κόρη μ' ;

— Ἀδύνατο παπᾶ, τώρα τὸ βουνὸ εἶναι ἐλεύθερο, νὰ βόσκουνε τὰ
πρόβατα κ' ἡ πολιτεία δὲν ἔχ' κανένα κίνδυνο. Ἀντίο παπᾶ.

Τί νὰ κάνει κ' ὁ παπᾶς, λέγει, ἀντίο παιδί μ', μὲ τὴν εὐχή μ'.

Ἐφγε τὸ βασιλόπουλο πῆγε στὴ κοπέλλα, τήνε λέγει, τί κάν' ὁ γέρος ;

— Εἶναι νὰ πεθάν', ἔλα μέσα.

Πάγ' τὸ βασιλόπουλο, βλέπ' τὸ γέρο πού ψυχομαχοῦσε, τὸν ρωτάει
τ' ἔχεις ;

— Δὲ μπορῶ.

— Θέλεις κανένα ἀβγὸ νὰ σὲ δόσω ; Βγάζ' τ' ἀβγά ἀπ' τὴ τσέπη τ'.

Μόλις τὰ εἶδ' ὁ γέρος ἄπλωσε τὰ χέρια νὰ τὰ πάρ', ἂν τᾶτρῳγε θὰ
ζοῦσε πάλε.

Τὸ βασιλόπουλο πετάγει τὸ ἓνα καὶ τὸ σπᾶν', ὁ γέρος μόνε πού εἶχε
ἀνοιχτά τὰ μάτια τ', δὲ καταλάβαινε τίποτε, σπᾶν' καὶ τ' ἄλλο, ξεψύχσε
ὁ γέρος.

Τώρα λέγει στὸ κορίτσ' τὸ βασιλόπουλο, νὰ πᾶμε στὴ πατρίδα μ'.

Μόλις ἀκουσ' ὁ βασιλεὺς πῶρχεται τὸ βασιλόπουλο, ἔρριξε κανονιές,
ἄνοιξε στὸ παλάτ' ὅλες τὶς πόρτες καὶ διέταξε νὰ πηγαῖνε ὅλ' οἱ φτωχοὶ
σαράντα μέρες νὰ τρῶνε καὶ νὰ γλεντοῦνε.

Τὸ βασιλόπουλο τὸ ἔκανε βασιλέα καὶ τὸ Καρανίξ βασιλίσα.

Τὸ κορίτσ' πῶφερε τὸ βασιλόπουλο τὸ ἔδωσε στὸν ἀδελφό τ' τὸ βεζυ-
ρόπουλο γυναῖκα, τὸν ἔκαμε βεζύρ' καὶ τὴ γυναῖκά τ' βεζύρισσα κ' ἐζή-
σανε ὅλοι καλὰ καὶ μεῖς καλλιτέρα.

22. Ἡ πῆττα κ' ὁ κολιός.

Ἡράκλεια.

Μιὰ φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε μιὰ φτωχὴ χήρα κ' εἶχε ἓνα κορίτσ', ἡ
μητέρα δούλευε στὶς ἔξω δουλειές μὲ τὸ μεροκάματο καὶ τὸ κορίτσ' ξενο-
δούλευε μέσ' στὸ σπίτι' μιὰ μέρα ἡ μάνα τ' ἔφερε μιὰ πῆττα κ' ἓνα κο-
λιό, πέρασ' ἓνας γέρος φτωχὸς καὶ γύρευε λεημοσύν', τὸ κορίτσ' δὲν εἶχε τί-
ποτε νὰ τὸν δόσ', τὸν ἔδωσε τὴν πῆττα καὶ τὸν κολιό κ' ὁ γέρος τὸ εὐχάρηκε.

Ἐρχετ' ἡ μάνα τ' ἀπ' τὴ δουλειὰ τὸ ρωτάει, τί ἔκαμες τὴν πῆττα
καὶ τὸν κολιό ; Τὸ κορίτσ' δὲν ἀπαντᾷ. Τί ἔκαμες τὴν πῆττα καὶ τὸν
κολιό ; Δὲ μιλάει, θύμωσε ἡ μάνα καὶ τὸ ξεπόρτισε κ' αὐτὸ πῆγε ἔξω
ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ μάζευε μαργαρίτες καὶ τὶς ἔβαλε στὸ κεφάλι τ'.

Πέρασ' ὁ γέρος καὶ τὸ εἶπε, αὐτὰ τὰ ἄσπρα λουλούδια, νὰ γίνε μά-
να καὶ νὰ σὲ στολίζε, ὕστερα πὸ κεῖ πέρασε ὁ βασιλέας, τὸ εἶδε στο-
λισμένη καὶ χρυσὲς μαργαρίτες καὶ τὸ εἶπε, θὰ σὲ πᾶγω στὸ παλάτ' νὰ σὲ
ἐκτιμῶ καὶ νὰ σε ἀγαπᾶ. Τὸ κορίτσ' δὲν ἀπαντᾷ. Τὸ βασιλεὺς πῆγε
καὶ τὸν κολιό, ἔγιναν μεγάλες ἐτοιμασίες γιὰ τὸν γάμο, οἱ χο-
ροὶ καὶ τὰ τραπέζια βάσταξαν μέρες.

Ἡ βασίλισσα ἦτανε ὅλο συλλογισμέν', ὁ βασιλέας δὲν ἤξερε τὴν αἰ-
τία, μιὰ μέρα τὴν λέγ', γιατί εἶσαι ὅλο συλλογισμέν' ;

— Σὲ παρακαλῶ βασιλέα μ', ἔδω ἀντίκου στὸ παλάτ' νὰ κάνης ἓνα
μαγερεῖο καὶ νὰρχουνται οἱ φτωχοὶ νὰ τρῶνε.

— Καὶ δὲν τὸ λές.

Ὁ βασιλέας ἔδωσε διαταγὴ νὰ κτίσνε τὸ μαγερεῖο κ' ἔβγαλε διαλαλη-
τὴ, ὅσες φτωχὲς θέλνε, νὰ πηγαῖνε καὶ νὰ τρῶνε.

Δυὸ γειτόνισσες τῆς μητέρας τῆς βασίλισσας τὴν εἶπανε, στὸ τάδε
μέρος πᾶνε οἱ φτωχοὶ καὶ τρῶνε, νὰ πᾶμε καὶ μεῖς. Ρωτώντας, ρωτώντας,
ἔφθασαν στὴν πολιτεία πού ἔδιναν τὸ φαγὶ στὶς φτωχὲς, ἡ βασίλισσα ὅλο
περίμενε ἀλλ' ὅ' ἡ μητέρα τς καὶ κάθονταν στὸ παράθυρο νὰ τὴ δγῇ.
Τὴν εἶδε καὶ τὴ γνῶρε, φοροῦσε καὶ μαγουλίκα. Στέλνει τὴ δούλα νὰ
πῇ στὸ μάγερα ἀφοῦ τὶς δόσ' καὶ τὶς τρεῖς νὰ καλοφᾶνε, νὰ τὶς δόσ' καὶ
παράδες καὶ τὴ γυναῖκα μὲ τὴ μαγουλίκα νὰ τὴ στείλῃ στὸ παλάτ'. Ὁ
μάγερας ἔκαμε ὅπως τὸν διέταξε ἡ βασίλισσα, τὶς ἔδωσε νὰ φᾶνε, τὶς ἔδο-
σε παράδες καὶ τὴ γυναῖκα μὲ τὴ μαγουλίκα, τὴν εἶπε σὲ θέλ' ἡ βασίλι-
σα. Τὴν πῆγανε στὸ παλάτ', ἀπ' τὸ φόβο τς δὲ σήκωσε τὰ μάτια νὰ δγῇ
τὴ βασίλισσα.

Ἡ βασίλισσα τὴν κάθσε πλάγι τς καὶ τὴ ρωτοῦσε, τί κάμν' ; ἂν

ἔχ' παιδιά; Καὶ κείν' εἶπε, πὼς εἶναι φτωγὴ καὶ πηγαίν' ὅπου βρεῖ δουλειὰ μὲ τὸ μεροκάματο, εἶχε καὶ μιὰ κόρη πού τὴν ἄφινε σπῖτι, μιὰ μέρα τὴν ἔδωσε μιὰ πῆττα κ' ἕνα κολιό, ρωτῶ τὴν κόρη μ', τί ἔκαμες τὴν πῆττα καὶ τὸν κολιό; τὴν ξαναρωτῶ, δὲν ἀπαντοῦσε, θύμωσα καὶ γὼ καὶ τὴ ξεπόρτσα.

—Μητέρα, λέγ' ἡ βασίλισσα, δὲ μὲ γνώρσες; γὼ εἰμ' ἡ κόρη σ'.

—Τί ἔκαμες τὴν πῆττα καὶ τὸν κολιό;

—Σώπα μητέρα, τί θὰ τὴν κάνς τὴν πῆττα καὶ τὸν κολιό; δὲ βλέπς τί μᾶς ἀξίωσε ὁ Θεός.

Αὐτὴ πάλε τὴ ρωτᾷ, τί ἔκαμες τὴν πῆττα καὶ τὸν κολιό;

—Σώπα καὶ θὰ μᾶς ἀκούσνε.

Φωνάζει τις δοῦλες ἡ βασίλισσα καὶ τις εἶπε, νὰ τὴν πάρνε νὰ τὴν λούσνε καὶ νὰ τὴν βάλνε καλὰ ρούχα.

Τὸ βράδ' ἦλθ' ὁ βασιλέας, ἡ βασίλισσα χαρούμενη τὸν εἶπε ἦλθ' ἡ μητέρα μ' κ' ὁ βασιλέας εὐχαριστήθηκε πού τὴν εἶδε νὰ χαίρεται.

Ἡ μητέρα τς κάθε μέρα καὶ κάθε ὥρα ρωτοῦσε τὴ βασίλισσα, τί ἔκαμες τὴν πῆττα καὶ τὸν κολιό; τί ἔκαμες τὴν πῆττα καὶ τὸν κολιό; καὶ ὁ βασιλέας εὐχαριστήθηκε πού τὴν εἶδε νὰ χαίρεται. Τὸν μὲν μὲρα ἔσκασ' πὸ τὸ κακό τς πού δὲ μπόρεσε νὰ τὸ μάθ'. Τὴν ἔθαψαν μέσα στὸ περιβόλι καὶ ἀντικατέστησε τὴν βασίλισσα, σὲν περνοῦσ' ἀπὸ κεῖ ἡ βασίλισσα ἐσκύρην τὰ κυπαρίσσια καὶ τὴ ρωτοῦσαν τί ἔκαμες τὴν πῆττα καὶ τὸν κολιό; Μιὰ μέρα ἡ βασίλισσα κ' ὁ βασιλέας κάθσανε κάτ' ἀπ' τὰ κυπαρίσσια, ὁ βασιλεὺς ἀκούμπσε τὸ κεφάλι τ' στὸ γόνατο τῆς βασίλισσας καὶ κείν' τὸ χὰυδε, ἐσκύρην τὰ κυπαρίσσια καὶ ρώτσαν τὴ βασίλισσα, τί ἔκαμες τὴν πῆττα καὶ τὸν κολιό;

Ἡ βασίλισσα σὰν τ' ἄκσε γύρσε κ' εἶδε τὸν βασιλέα καὶ γέλασε. Ὁ βασιλέας τὴν εἶπε γιατί γελᾷς; καὶ κείν' εἶπε γιατί τὰ γένεια σ' εἶν' χειρότερα ἀπ' τὴ σκούπα τοῦ νεροχύτ'.

—Καλὰ, εἶπ' ὁ βασιλέας θυμωμένος, πᾶμε νὰ διοῦμε.

Ὁ γέρος πού τὴν εὐχίθηκε, τ' ἄκσε κ' ἔκανε τὴ σκούπα χρυσή.

Πᾶνε νὰ διοῦνε τὴ σκούπα καὶ βλέπνε τὰ τσουνιά χρυσᾶ καὶ τὸ μαρμάρ' στολισμένο μὲ μαργαριτάρια. Ὁ βασιλέας εἶδε τὴ βασίλισσα καὶ γέλασαν, ἔζησαν πολλὰ χρόνια καλὰ καὶ μεῖς καλλίτερα.

23. Ἡ βασιλοπούλα κ' ὁ ἔξω πὸ δῶ.

Ἡράκλεια.

Μιὰ φορὰ κ' ἕνα καιρὸ ἦτανε μιὰ βασιλοπούλα καὶ κάθουνταν στὸ παράθυρο καὶ συρσίανιζε, κεῖ ἀντίκρυ βλέπ' ἕνα γέρο πού ψειρίζουνταν, στέλν' ἡ βασιλοπούλα μιὰ σκλάβα καὶ τὴν λέγ' πᾶνε νὰ ρωτήσης τί κάμν' ὁ γέρος.

Πῆγ' ἡ σκλάβα τὸν ρωτᾷ, νὰ τί κάνω, ψειρίζουμαι.

Πῆγε καὶ λέγει, βασιλοπούλα μ', μ' εἶπε πὼς ψειρίζεται.

—Πᾶνε νὰ τὸν ρωτήσης, τί θὰ πεῖ ψειρίζεται;

Πιάν' κ' αὐτὸς τὴν δίν' μιὰ ψεῖρα, μόλις τὴν ἔπιασ' ἡ βασιλοπούλα, ἄρχεψε νὰ γελάη νὰ ξεκαρδίζεται, πολὺ ἀστεῖο τὴ φαίνονταν. Ὑστερα τὴ λέγει τὴ σκλάβα, πᾶρ' τηνα, κάτ' ἔχμε κιούπια βούτυρο καὶ βάλτηνα μέσα.

Ἡ ψεῖρα ἔφαγε, ἔφαγε ἔγινε ἴσα μ' ἕνα ἀρνί' ἄκσανε κατὶ μουγκριτὰ καὶ πῆγανε στὸ βασιλέα καὶ εἶπανε, ἕνα θηρίο εἶναι στὸ κελάρ'.

Διέταξε ὁ βασιλέας, τὸ ἔσφαξαν τὸ ξέγδαρην καὶ τὸ τομάρι τὸ κρέμασαν στὸ ταβάν' κ' ἔβγαλε τελάλ' ¹⁾ κ' ἔλεγε, ὅποιος καταλάβει ποίαν οὐ ζῶν τομάρι εἶναι, θὰ πάρει τοῦ βασιλέα τὴν κόρ' γυναῖκα.

Πῆγανε πολλοί, κανένας δὲ μπόρεσε νὰ τὸ βρῇ, ὁ ἔξω πὸ δῶ ἔγινε ἕνα ὥραϊο παλληκάρι καὶ πῆγε κ' εἶπε, γὼι θὰ σᾶς πῶ τί εἶναι αὐτό, εἶναι τῆς ψείρας τὸ τομάρι'.

Μέσῳ γάμο' τὸν ἔδωσανε τὴ βασιλοπούλα.

Ἐξῆς πέντε, ἔξ, μῆνες μὲ τὴ βασιλοκόρ' στὸ παλάτ' κ' ἔπειτα λέγ' καὶ ἀφῆκε τὸν βασιλέα, ἐγὼ θὰ πάρω τὴ γυναῖκά μ' καὶ θὰ φύγω.

Ὁ βασιλεὺς, τὸν δίν' στρατό, ἄλογα καὶ καμῆλες φορτωμένους, τὴν βασιλοπούλα πῆρε μὲ τὴν περιστέρια κ' ἔφυγαν.

Ὁ ἔξω πὸ δῶ πῆγε τὴ βασιλοπούλα σ' ἕνα βουνὸ καὶ κεῖ πιά τὴν πῆρε, τὴν ἔδερε καὶ τὴ ρουφοῦσε τὸ αἷμα. Ἡ βασιλοπούλα ὅλο ἐκλαίει καὶ δὲ μπορούσε νὰ ὑποφέρ' τὰ βάσανα, ἄφσε τὸ ἕνα περιστέρ'.

Τὸ περιστέρ' χάθηκε καὶ δὲν τὴν ἔφερε ἀπάντηση. Τί νὰ κάν', ἀφίν' καὶ τὸ ἄλλο καὶ πιά, στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Τὸ περιστέρ' πῆγε στὸ παλάτ' καὶ χτυποῦσε τὰ παράθυρα τῆς βασίλισσας. Μόλις τὸ εἶδ' ἡ βασίλισσα, λέγ' βασιλέα μου, τὸ κορίτ' μας κινδυνεύει, κ' ὁ βασιλέας πῆρε στρατό κ' ἔφυγε. Γύριζε χώρες καὶ χωριά γιὰ νὰ βρῇ ἕνα ἄνθρωπο γιὰ νὰ γλυτώσ' τὴν κόρη τ'. Κεῖ πού γύριζε βραδυάστηκε σ' ἕνα χωριὸ καὶ μπῆκε σὲ μιὰ καλύβα, μέσα ἦτανε μιὰ γριά, τὸν περιποιήθηκε καὶ τὸν ἔδωσε κ' ἔφαγε. Σὰν ἔφαγε τὴ ρώτσε, δὲ μὲ λὲς καλὴ γριάτσα, δὲν ἔχς κανένα στὸν κόσμῳ;

—Πὼς παιδάκι μ', γὼ ἔχω ἐπτά ἱγιούς κ' οἱ ἐπτά εἶναι ἀντρεπωμέν', ὁ ἕνας εἶναι δυνατὸς στὸ τρέξιμο, ὁ ἄλλος ἔχει δύναμη στὰ χέρια, ὁ ἄλλος ρίχνει τὴ σαῖτα, ὁ ἄλλος κάμνει τὸ βουνὸ ὅλο ἀγκάθια, ὁ ἄλλος βάζ' τ' ἀφτί τ' στὴ γῆς κ' ἀκούει τί γίνεται, ὁ ἄλλος γίνεται θάλασσα κ' ὁ ἄλλος ἔχ' ἕνα λουτρό, πού ὅποιον θέλει μπορεῖ νὰ τὸν βάλ' μέσα χωρὶς νὰ τὸν πειράξ' κανέναν.

1) Α. Τ. Διαλητής, δημόσιος κηρυξ.—2) Τυραννοῦσε.

Περίμενε ὁ βασιλέας κ' ἤλθανε οἱ ἱγιοὶ τς, τοὺς πέρνει καὶ πᾶνε νὰ βροῦνε, τὴ βασιλοπούλα μὲ τὸν ἔξω πὸ δῶ. Ἐτρεξε πρῶτα κείνος που ἦτανε δυνατὸς στὸ τρέξιμο κ' εἶδε πού ὁ ἔξω πὸ δῶ εἶχε τὰ μάτια τ' ἀνοιχτά, ἀφοῦ τὰ εἶχ' ἀνοιχτά κοιμούντανε. Πάγ' ἐκεῖνος πού εἶχε τὴ δύναμη στὰ χέρια κ' ἀρπάξ' τὴ βασιλοπούλα καὶ πέρν' τὸ ἕνα παπούτσ' τοῦ ἔξω πὸ δῶ καὶ τὸ πετάει στὸ ἕνα βουνό, πέρνει καὶ τ' ἄλλο παπούτσ' τ' καὶ τὸ πετάει στὸ ἄλλο βουνό.

Ξυπνάει ὁ ἔξω πὸ δῶ, βλέπει πού δὲν ἦτανε ἡ κοπέλλα κοντά τ', τρέχει στὸ ἕνα βουνό πέρνει τὸ ἕνα παπούτσ' τ', τρέχει καὶ στὸ ἄλλο βουνό πέρνει καὶ τὸ ἄλλο παπούτσι τ' καὶ δρόμο νὰ φθάσῃ τὴ βασιλοπούλα. Τρέχα, τρέχα, τοὺς ἔφθασε, τρέχει αὐτὸς πού ἔκανε τὸ βουνό ὅλο ἀγκάθια, ἔρριξε τὸ χέν' καὶ τὸ κάμν' ὅλο μεγάλες ἀγκαθαριῆς πού δὲ μποροῦσε νὰ περάσ' κ' ἔτσι κερδίξ' ὁ φορτωμένος μὲ τὴ βασιλοπούλα καὶ τρέχει τρέχει. Βάζει τὸ φτί τ' ὁ ἄλλος ὁ ἀντρεωμένος κ' ἀκούει πὺς ἔρχεται, ὁ ἄλλος ρίχνει τὸ ποτήρ' τὸ νερὸ καὶ γίνεται μιὰ θάλασσα, μπαίν' ὁ ἔξω πὸ δῶ, κολυμπάει καὶ κόμα λίγο τοὺς ἔφθανε. Μόλις εἶδανε πού τοὺς ἔφθανε, τρέχ' ὁ τελευταῖος πού εἶχε τὸ λουτρό κ' ἔτσι τὴν γλύτωσαν τὴ βασιλοπούλα καὶ ὁ ἔξω πὸ δῶ ἔσκασε ἀπ' τὸ κακό τ'.

Μηδὲ γὼ ἴμουν ἔκσι, μηδὲ σὺ νὰ τὸ πιστέψης.

24. Τὸ βασιλόπουλο καὶ τὸ ἀνάντε νερὸ Turkölö.

Μιά φορὰ κ' ἕνα καιρὸ ἦτανε ἕνας βασιλῆς, ζοῦσε καλὰ μὲ τὴ βασίλισσα καὶ τὸν λαὸ τ', δὲν εἶχε ν' ἀφίσ' διάδοχο καὶ αὐτὸ πολὺ τὸν στεναχωροῦσε. Μιά μέρα γυρίζοντας ἀπ' τὸ κυνήγ' συνάντησε μιὰ κατσιβέλα, εἶδε τὴν μοῖρα τ', ἡ κατσιβέλα καὶ τὸν εἶπε: ἡ βασίλισσα θὰ κάν' βασιλόπουλο μὰ μόλις γίν' δέκα χρονῶ θὰ τὸ ἔπρνε ὁ δράκος καὶ θὰ ἔφευγε.

Ὁ βασιλῆς γέλασε μὲ τὰ λόγια τῆς κατσιβέλας. Πέρασε καιρὸς ἡ βασίλισσα γέννησε ἕνα ὥραῖο βασιλόπουλο· ὁ βασιλῆς δὲ πίστευε στὰ μάτια τ'. Ἐδωσε διαταγὴ νὰ μοιρασθοῦνε παράδες στίς φτωχοὶ ὅλου τοῦ βασιλείου καὶ νὰ φᾶνε ὅλοι· στὸ παλάτ' εἶχανε μεγάλες χαρὲς.

Ὁ βασιλῆς θυμήθηκε τὰ λόγια τῆς κατσιβέλας πὺς ὁ δράκος θὰ τὸ πάρ' σὰ γίν' δέκα χρονῶ κ' ἀπὸ τὴν ἀψήλωσε τὰ ντουβάρια πού ἦτανε γύρω στὸ παλάτ', ἔβαλε φράκτες σιδερένιους καὶ στρατιῶται φύλαγαν μέρη νύχτα τὴν πόρτα τοῦ παλατιοῦ.

Τὸ βασιλόπουλο μεγάλωσε, τὴν μέρα πού ἔγινε δέκα χρονῶ καὶ πού ἔπαιζε μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ ἔγινε ἄφαντο. Ἐτρεξαν παντοῦ νὰ τὸ βροῦνε, πουθενὰ δὲν τὸ ἤθρανε, ὁ βασιλῆς ἀπὸ τὴν λύπη τ' πέθανε, πέθανε κ' ἡ βασίλισσα.

Στὸν πύργο τοῦ δράκου τὸ βασιλόπουλο μεγάλωνε, σὰν ἔγινε δέκα

ὀκτὼ χρονῶ ἤθελε νὰ φύγ', μὰ πὺς νὰ φύγ' πού ἡ πόρτα ἦτανε κλειδωμένη καὶ τὸ κλειδὶ εἶχε πάντοτε ἀπάνω τ' ὁ δράκος. Θυμήθηκε πὺς ἦτανε ἕνα βότανο πού σὰν τὸ ἔβαζες μέσα στὸ νερὸ καὶ τῶπινες κοιμούσυνα ἑβδομάδες, ἔβαλε μέσα στὸ νερὸ πού ἦπτε ὁ δράκος, κ' ὁ δράκος ἔπεσε μέσα σὲ βαθὺ ὕψος, πῆρε τὸ βασιλόπουλο τὸ κλειδὶ ἀνοιξε τὴν πόρτα, τὴν κλείδωσε πάλι καὶ ἔφυγε.

Στὸ δρόμο πού πῆγαινε βρέθηκε μπροστά τ' ἕνα γεφύρ', στὴν μιὰ ἄκρη κάθονταν ἕνα ἀρνάκι καὶ στὴν ἄλλη ἕνα λιοντάρ', μπροστὰ στὸ λιοντάρ' εἶχε χόρτο καὶ μπροστὰ στὸ ἀρνάκ' κρέας, τὸ βασιλόπουλο πῆρε τὸ κρέας τῶβαλε στὸ λιοντάρ', πῆρε τὸ χόρτο τῶβαλε στὸ ἀρνάκι.

Τὸ εὐχαρίστησαν γιὰ τὸ καλὸ πού τᾶκανε καὶ τὸ χάρισαν ἀπὸ μιὰ τρίχα καὶ τὸ εἶπανε, ἂν καμμιά φορὰ χρειασθῇ κατὶ τοίτωση τὴν μιὰ ἀπὸ τίς δυὸ τρίχες καὶ θὰ τὸ ἔχς.

Εὐχαριστῶ εἶπε τὸ βασιλόπουλο, τίς ἔκρυψε μέσα στὸν κόρφο τ' κ' ἔφυγε.

Σὰν ἔφθασε ἔξω ἀπὸ μιὰ μεγάλη πολιτεία ἤρθε ἕνα φτωχό, ἔδωσε τὰ ροῦχά τ' τὰ βασιλικά κ' ἔβαλε τὰ φτωχικά καὶ γιὰ νὰ σκεπάσ' τὰ χρυσὰ μαλλιά τ' ἀγόρασε μιὰ σκεμπὴ καὶ τὰ σκέπασε καὶ τὰ παιδιὰ πού τὸν ἔβλεπαν φώναζαν, ἑλάτε νὰ δγῆτε τὸν κασιδιάρ'.

Στὸ παλάτ' ἦσαν ἕναν βοηθὸ γιὰ τὸ περιβόλ' καὶ τὸν πῆρανε. Κεῖ καὶ τὸν γίνονταν ἕνα μεγάλο παναγύρ' πού πῆγαινε ὅλ' ἡ βασιλικὴ φαμίλια, μόν' ἡ μικρὴ βασιλοπούλα ἔμεινε στὸ παλάτ' καὶ ἀπὸ τὸ παράθυρο συργιάνιζε τὸν κόσμο. Κεῖ πού συργιάνιζε βλέπ' στὸ περιβόλ' ἕνα ὥραῖο βασιλόπουλο μὲ χρυσὰ μαλλιά καβάλλα σ' ἕνα ἄσπρο ἄλογο καὶ μὲ τὸ σπαθί τ' ἔκοφτε λουλούδια.

Πέρασε ἕνας χρόνος κ' ἡ βασιλοπούλα δὲν μπόρεσε νὰ μάθ' τίποτε γιὰ τὸ βασιλόπουλο, ἦλθ' ἡ μέρα πού θὰ γίνονταν τὸ παναγύρ', ἡ βασιλοπούλα ἔκαμε πού ἦτανε ἄρρωστη· κεῖ πού κάθονταν στὸ παράθυρο συργιάνιζε τὸν κόσμον εἶδε πάλι τὸ βασιλόπουλο μὲ τὰ χρυσὰ μαλλιά καβάλλα σ' ἕνα ἄσπρο ἄλογο καὶ μὲ τὸ σπαθί τ' ἔκοφτε λουλούδια.

Ἡ βασιλοπούλα τὸ ρώτησε ποῖ εἶναι καὶ πὺς ἔρχεται καὶ κεῖνον τὴν εἶπε ὅλη τὴν ἱστορίαν τ'. Ὁ κασιδιάρης ὅταν ἤθελε τοίτωνα τὴν τρίχα πού τὸν ἔδωσε τὸ λιοντάρ' καὶ τὸ ἀρνάκ' καὶ γίνονταν βασιλόπουλο.

Ὁ βασιλῆς ἤθελε νὰ παντρεύ' τίς βασιλοπούλες, φώναξε ὅλα τὰ βασιλόπαιδα τοῦ κόσμου κ' εἶπε στίς βασιλοπούλες νὰ ρίξουν τὸ χρυσόμηλο σ' ὅποιον ἀρέσκει· οἱ δυὸ μεγάλες ἔρριξαν σὲ βασιλόπαιδα, ἡ μικρὴ στὸν κασιδιάρ'.

Ὁ βασιλῆς θύμωσε καὶ τὴν εἶπε νὰ ξαναρίξ' τὸ χρυσόμηλο, τῶρριξε πάλι στὸν κασιδιάρ', τότε τὸν πῆρε ἡ βασιλοπούλα καὶ ζοῦσανε μέσα στὴν καλύβα.

Πέρασαν χρόνια κ' ὁ βασιλὲς ἔχασε τὸ φῶς του, οἱ γιατροὶ εἶπανε πῶς μόνε μὲ τὸ ἀθάνατο νερὸ θὰ γίνονταν καλά, καὶ οἱ γαμπροὶ τ' εἶπανε νὰ πάνε νὰ τὸ βροῦνε. Τὸν κασιδιάρ' γιὰ νὰ τὸν περιπαίξῃς τὸν ἔδωσαν ἓνα ἀδύνατο ἄλογο ποὺ δὲ μπορούσε νὰ πάρ' τὰ πόδια τ'. Ὁ κασιδιάρης τοῖτωσε τὴν τρίχα κ' ἦλθε τὸ ἄλογο καὶ ἀνέβκε καὶ πῆγε κ' ἔφερε τὸ ἀθάνατο νερό.

Στὸ δρόμο συνάντησε τὰ δυὸ βασιλόπουλα, τὸ εἶπανε πῶς πῆγαν νὰ φέρνῃ τὸ ἀθάνατο νερὸ γιὰ τὸν βασιλέα καὶ δὲν τὸ ἤϋρανε, ἐκεῖνο εἶπε ὅτι ἐγὼ ἔχω καὶ τὰ ἔδωσε σ' ἓνα μπουκαλάκ' νερό. Αὐτὰ γιὰ νὰ τὸ εὐχαριστήσῃς τὸ ἔδωσαν τὸ δακτυλίδ' τους.

Τὸ βασιλόπουλο γύρσε πρὸ γλήγορα ἔγινε κασιδιάρης καὶ κάθσε στὸ ἀδύνατο ἄλογο, πέρασαν τὰ δυὸ βασιλόπουλα καὶ τὸν ἔφτυσαν, ποὺ κόμα κεῖ φύλαγε καὶ αὐτὰ ἔφεραν τὸ ἀθάνατο νερό.

Πῆγαν στὸ παλάτ' ἔδωσαν στὸν βασιλέα τὸ ἀθάνατο νερὸ νὰ πλύν' τὰ μάτια τ', μὰ τὸ φῶς του δὲν ἦλθε, ἦτανε νερό. Τότε γύρεψε νὰ πάγ' στὸν βασιλέα καὶ ὁ κασιδιάρης, τὸν ἔδωσε τὸ ἀθάνατο νερὸ καὶ μόλις ἔπλυνε τὰ μάτια, εἶδε.

Ὁ βασιλὲς χάρηκε, ὁ κασιδιάρης τοῖτωσε τὴν τρίχα κ' ἔγινε ἓνα ὠραῖο βασιλόπουλο καὶ εἶπε ὅλ' τὴν ἱστορία τ' στὸν βασιλέ, κ' ἡ βασιλοπούλα πετοῖσ' ἀπ' τὴ χαρά τς. Τὸν πῆρε στὸ παλάτ' καὶ ἀφρονεῖται, τοὺς ἔδωσε ὅλο τὸ βασίλειο κ' ἔζησαν καλὰ καὶ μὲς καλὴν τιμῇ.

25. Ὁ Χρυσοπράσινος βασιλὲς.

Ἡράκλεια.

Κόκκινη κλωστή κλωσμένη
στὴν ἀνέμη ντυλιγμένη
δώσ' της κλωτσο νὰ γυρίσῃ
παραμύθι ν' ἀρχηρίσῃ
καὶ τὴν καλή μας συντροφιά
νὰ τὴν καλησπερίσῃ.

Ἀρχὴ τοῦ παραμυθιοῦ καλὴ σπέρα σας.

Μιά φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦταν ἓνας βασιλὲς καὶ μιὰ βασίλισσα, παιδιὰ δὲν εἶχανε καὶ στὸ παλάτ' τοὺς εἶχανε μιὰ ταράτσα καὶ κεῖ πάνω εἶχανε ἓνα 'μπέλ' κ' ἀντίκρυ ἦταν ἡ θάλασσα, βγῆκ' ἡ βασίλισσα νὰ κόψ' σταφύλια, βγῆκε κ' ἓνας Ἀράπς ἀπ' τὴ θάλασσα. Σὰν τὸν εἶδ' ὁ βασιλὲς ζούλεψε, νόμιζε ποὺ ἦταν ἀγαπητικὸς τῆς βασίλισσας, τὸν σκοτῶν' καὶ κάθε μέρα μὲ τοῦ Ἀράπ' τὸ κορμὶ τὴν ἔδεχνε καὶ τὴν ἔλεγε, τὸν Ἀράπ' ἀγαπᾷς; ἐμένα ἀγαπᾷς;

Τότε μιὰ γριὰ ποὺ τ' ἄκσε τὴν εἶπε, σὰ σὲ δεῖρ', νὰ τόνε πῆς, οὔτε σένα ἀγαπᾷ, οὔτε τὸν Ἀράπ' ἀγαπᾷ, μόν' ἀγαπᾷ τὸν Χρυσοπράσινο βα-

σιλέ Ὅπως τὴν εἶπε, ἔτσι κ' ἔκαμε. Σὰν τ' ἄκσε ὁ βασιλὲς, φεύγει, δρόμο πέρνει, δρόμο ἀφίν', πάει βρίσκει τὸ χρυσοπράσινο βασιλὲ καὶ τόνε λέγ' ὅλ' τὴν ἱστορία.

Ὁ Χρυσοπράσινος βασιλὲς τὸν εἶπε, μὲ τὸ νὰ βγῆκ' ὁ Ἀράπης πρὸ τῆς θάλασσης, γιὰ κείνηνα βγῆκε; μένα ἡ γυναῖκά μ' ἔκαμε μεγάλο σφάλμα, τὸ θυμοῦμαι καὶ λυποῦμαι. Κάθε βράδ' μ' ἔδινε κρασί μ' ἀποκοίμιζε κατέβαινε στ' ἀχουρ', ἔπερνε ἓνα ἄλογο καὶ πῆγαινε στὸ βουνό, μιὰ, δυό, ὑποψιάστηκα καὶ κείνο τὸ βράδυ δὲν ἦπια τὸ κρασί ποὺ μ' ἔδωσε, ἔκαμα τὸν κοιμισμένο καὶ τὴν πῆρα τὸ κατόπ' στέκεται πίσ' πρὸ ἓνα δέντρο καὶ φώναζε:

Χρυσέ μου, ἀνοιξε,
ἦλθε ἡ ἀγάπη σου.

Ἀνοιξε τὸ δέντρο καὶ βγῆκε ἓνας μὲ χρυσᾷ ροῦχα, τὴν ἀρπαξε κ' ἔκλεισε τὸ δέντρο καὶ πῆγαν μέσα, ἅμα κόντευε νὰ ξημερώσ', γύρσε στὸ παλάτ'. Τὸ ἄλλο βράδυ ἀποκοίμιστα τῇ βασίλισσα, πάγω στὸ βουνό καὶ φωνάζω πίσ' ἀπ' τὸ δέντρο.

Χρυσέ μου, ἀνοιξε,
ἦλθε ἡ ἀγάπη σου.

Μόλις ἄνοιξε τὸ δέντρο, βγήκα στὸ σπαθί, κόβω τὸ κεφάλι τ', τὸ πέρνω μαζί μ' καὶ φεύγω. Τὸ κεφάλ' προσχοβολοῦσε καὶ γιὰ νὰ μὴ τὸ καταβ' κανεῖς ἔκανα ἓνα πύργο στὴ θάλασσα καὶ κεῖ τὸ κρέμασα. Τὸ ἄλλο βράδ' ἡ βασίλισσα πῆγε πάλι στὸ βουνό καὶ φώναζε:

Χρυσέ μου, ἀνοιξε,
ἦλθε ἡ ἀγάπη σου.

Κατεβαῖνε οἱ δοῦλες καὶ τὴ λένε, χθὲς ἦλθε καὶ τὸν σκοτώσες καὶ τώρα ἦλθε καὶ τὸν γυρεύς;

Σὰν τ' ἄκσε ἡ βασίλισσα πέφτ' καὶ λιγοθυμαί, σὰ τὴ ξελιγοθύμωσαν οἱ δοῦλες γύρσε στὸ παλάτ'. Γὼ πῶς νὰ τὴν διασκεδάσω; δὲν ἤξερα, ἦτανε μέσ' στὸ φαρμάκ', ἔτρεχε καὶ συργιάνζε σ' ὅλες τὶς κάμαρες. Μιὰ μέρα μὲ εἶπε, ὅλα τὰ κλειδιά μὲ δίνς, μόνε τὸ κλειδί τοῦ πύργου γιὰτὶ δὲ μὲ τὸ δίνς;

Μιὰ μέρα ἔξασα τὸ κλειδί, τὸ πῆρε καὶ πῆγε κ' ἀνοιξε τὸν πύργο, εἶδε τὸ κεφάλ' καὶ πέφτ' μέσα στὴ θάλασσα καὶ πνίγεται.

Ἀῖντε τώρα, λέγει στὸ βασιλέ, πάνε στὴ γυναῖκά σ', πάρε κ' αὐτὸν τὸν καθρέφτ' καὶ δός' τονά.

Τὸν ἔδωσε στὴ γυναῖκά τ'. Σὰν τὸν πῆρε στὸ χέρ' τς κ' εἶδε μέσα, ἔφυγε καὶ πῆγε στὸν Χρυσοπράσινο βασιλὲ κ' ἔζησαν καλὰ καὶ μὲς καλύτερα.

26. Τὰ βασιλόπουλα καὶ τ' ἀθάνατο νερό.

Ἡράκλεια.

Μιά φορὰ κ' ἕνα καιρὸ ἦτανε ἕνας βασιλεὺς καὶ μιὰ βασίλισσα καὶ δὲν εἶχανε παιδιὰ, ἐβλεπαν τοῦ κόσμου τὰ παιδιὰ καὶ τὰ λαχταροῦσαν. Μιὰ μέρα περνοῦς ἕνας ψαράς καὶ φώναζε, ψάρια, φρέσκα ψάρια, ἡ βασίλισσα εἶπε στὴ δούλα νὰ τὸν φωνάξῃ καὶ τὸν ρώτησε πόσα ἔχνε, εἶπ' αὐτὸς μεγάλη τιμὴ κ' ἡ βασίλισσα εἶπε, εἶναι πολὺ ἀκριβὰ.

—Νὰ χαρῆς τὰ παιδιὰ σ', μὴ μὲ κόβῃς μιὰ πεντάρα.

—Γὼ παιδιὰ δὲν ἔχω εἶπ' ἡ βασίλισσα καὶ παρακαλᾷ τὸ Θεὸ νὰ μὲ δόσῃ.

—Θὰ σὲ πῶ τί νὰ κάμῃς, γιὰ ν' ἀποκτήσῃς ἀπ' αὐτὰ τὰ τρία ψάρια νὰ βγάλῃς τὴ ραχοκοκκαλιά καὶ νὰ φυτέψῃς τὴν κάθε μιὰ ξεχωρὰ σὲ μιὰ γλάστρα.

Ἐβγαλ' ἡ βασίλισσα μὲ προσοχὴ τὶς ραχοκοκκαλιὰς καὶ τὶς φύτεψε.

Ὑστερὰ πὸ ἕνα χρόνον φύτρωσε μιὰ τριανταφυλλιά, ἕνας φουντωτὸς βασιλικὸς καὶ μιὰ γαρουφαλιά καὶ στὸ χρόνον γένεσε ἡ βασίλισσα ἕνα ἀγόρ' πολὺ ὁμορφο, τὰ μάγουλά τ' ἦταν σὰν τριανταφυλλένια, τὸν ἄλλο χρόνον γένεσε ἕν ἀγόρ', μύσχιζε σὰν τὸ βασιλικὸ καὶ τὸν τρίτον χρόνον ἔχαινε ἕνα ἀγόρ' καὶ τὰ μάγουλά τ' ἦταν σὰν τὴ γαρουφαλιά.

Σὰ μεγάλωσαν, τὸ μεγάλο βασιλόπουλο λέγ', γὼ μάννα μ', θὰ πάγω νὰ βρῶ τὴ Μοῖρα μ', μεγάλωσα πιά.

Ἡ βασίλισσα δὲν τ' ἄφινε, αὐτὸ δὲν ἄκσε κ' ἔφγε. Πέρνει δρόμον καὶ βρέθηκε σ' ἕνα σταυρωτὸ δρόμον¹⁾ καὶ στὴ μέσ' ἦτανε μιὰ κολώνα κι' ἀπάν' στὴ κολώνα ἔγραφε :

Ὅποιος περάσῃ ἀπὸ δῶ, θὰ τὸ μετανοιώσῃ,
κι' ὅποιος δὲ περάσῃ πάλι θὰ τὸ μετανοιώσῃ.

Τότε λέγ' τὸ βασιλόπουλο, θὰ περάσω κι' ἄς τὸ μετανοιώσω, ἀφοῦ καὶ νὰ μὴ περάσω πάλι θὰ τὸ μετανοιώσω. Πέρασε καὶ βρέθηκε σ' ἕνα βουνὸ πού δὲν εἶχε τέλος, πορπάτσε, πορπάτσε, εἶδ' ἕνα φῶς κι' ὅσο πὺλ κοντὰ πῆγαινε, τόσο μεγάλωνε, κ' ἔφθασε σ' ἕνα πύργον, μπῆκε μέσα στὸν πύργον καὶ βλέπ' μιὰ δράκαινα, ἡ μισὴ ἦτανε γυναῖκα κ' ἡ μισὴ θηρίον καὶ τὴν εἶπε, γειά σου μάννα μ'.

—Καλῶς τὸ παλληκάρι, ἂν δὲ μ' ἔλεγε γειά σου μάννα μ', θὰ σ' ἔσφαζα, τὸδωσε ἕνα σκαμνὶ κ' ἔκατσε πλάγ' τῆς.

1) Σταυροδρόμι.

Ἡ δράκαινα εἶχε μιὰ στίβα χαρτιά, κ' ἤξερε πολλὰ παιχνίδια, τὸ κέρδιζε καὶ τῷπνιζε.

Ἡ γλάστρα μὲ τὰ τριαντάφυλλα μαράθηκε κ' ἡ βασίλισσα εἶπε, πέθανε ὁ γιὸς μου καὶ μαυροφορέθηκε.

Κεῖνο τὸ βράδυ ἔπεσε πολὺ χιόν' κ' ἔλεγε μπορεῖ νὰ μαράθηκε ἀπ' τὸ κρύον, πῶς δὲ μαράθηκαν καὶ τ' ἄλλα; κι' ὅλο ἔκλαιγε.

Ὑστερὰ ἀπὸ καιρὸ λέγ' καὶ τὸ δεύτερον βασιλόπουλο στὴ βασίλισσα, γὼ μάννα μ', θὰ πάγω νὰ διγῶ τί ἔγινε ὁ ἀδερφός μου. Ἡ βασίλισσα δὲν τὸ ἄφινε, αὐτὸ δὲν ἄκσε κ' ἔφγε. Πέρνει δρόμον καὶ βρέθηκε σ' ἕνα σταυρωτὸ δρόμον καὶ στὴ μέσ' ἦτανε μιὰ κολώνα κι' ἀπάν' στὴ κολώνα ἔγραφε :

Ὅποιος περάσῃ ἀπὸ δῶ, θὰ τὸ μετανοιώσῃ,
κι' ὅποιος δὲ περάσῃ πάλι θὰ τὸ μετανοιώσῃ.

Λέγ' τὸ βασιλόπουλο, θὰ περάσω κι' ἄς τὸ μετανοιώσω, ἀφοῦ καὶ νὰ μὴ περάσω, πάλι θὰ τὸ μετανοιώσω. Πέρασε καὶ βρέθηκε σ' ἕνα βουνὸ πού δὲν εἶχε τέλος. Πορπάτσε, πορπάτσε, εἶδ' ἕνα φῶς, ὅσο πὺλ κοντὰ πῆγαινε, τόσο μεγάλωνε κ' ἔφθασε σ' ἕνα πύργον, μπῆκε στὸν πύργον καὶ βλέπ' μιὰ δράκαινα, ἡ μισὴ ἦτανε γυναῖκα κ' ἡ μισὴ θηρίον καὶ τὴν εἶπε, γειά σου μάννα μ'.
Ἡ δράκαινα δὲν τ' ἄφινε, αὐτὸ δὲν ἄκσε κ' ἔφγε. Πέρνει δρόμον καὶ βρέθηκε σ' ἕνα σταυρωτὸ δρόμον¹⁾ καὶ στὴ μέσ' ἦτανε μιὰ κολώνα κι' ἀπάν' στὴ κολώνα ἔγραφε :

Ὅποιος περάσῃ ἀπὸ δῶ, θὰ τὸ μετανοιώσῃ,
κι' ὅποιος δὲ περάσῃ πάλι θὰ τὸ μετανοιώσῃ.

Ἡ βασίλισσα εἶχε μιὰ στίβα χαρτιά κ' ἤξερε πολλὰ παιχνίδια, ἔπαιζαν, τὸ κέρδιζε τὸ βασιλόπουλο καὶ τῷπνιζε.

Μαράθηκε κι' ὁ φουντωτὸς βασιλικὸς, ἡ βασίλισσα ἔκλαψε, ἔκλαψε, τώρα λέγ' σκότωσαν καὶ τὸ δεύτερον μ' παιδί.

Περνάει καιρὸς, λέγ' καὶ τὸ μικρὸ τὸ βασιλόπουλο στὴ βασίλισσα, θὰ πάγω, μάννα μ' νὰ διγῶ τί ἔγιναν τ' ἀδέλφια μ'. Ἡ βασίλισσα δὲν τὸ ἄφινε, ἔλεγε, πῶς θὰ μείνω μοναχιά, θὰ πᾶς καὶ σὺ καὶ δὲ θὰ ξαναγυρίσης, αὐτὸ δὲ τὴν ἄκσε κ' ἔφγε. Πάγει, πάγει, ἔφθασε στὸ σταυρωτὸ δρόμον καὶ στὴ μέσ' ἦτανε ἡ κολώνα πού ἔγραφε,

Ὅποιος περάσῃ ἀπὸ δῶ, θὰ τὸ μετανοιώσῃ,
κι' ὅποιος δὲ περάσῃ πάλι θὰ τὸ μετανοιώσῃ.

Λέγ' τὸ βασιλόπουλο, θὰ περάσω κι' ἄς τὸ μετανοιώσω, ἀφοῦ καὶ νὰ μὴ περάσω θὰ τὸ μετανοιώσω. Πέρασε καὶ βρέθηκε σ' ἕνα βουνὸ πού δὲν εἶχε τελειωμό, πορπάτσε, πορπάτσε, εἶδ' ἕνα φῶς κι' ὅσο πὺλ κοντὰ πῆγαινε τόσο μεγάλωνε κι' ἔφθασε σ' ἕνα πύργον κι' ἀπ' ὅξω στὸν πύργον ἦτανε μιὰ κοπέλλα δεμέν' μὲ τὰ μαλλιά τῆς σ' ἕνα στύλον, σὰ πῆγε τὸ βασιλόπουλο κοντὰ τῆς τὴν ρώτησε, γιατί κλαῖς κοπέλλα μ', καὶ κεῖν' εἶπε κλαίγω τὰ νιάτά σ', ὅποιος μπεῖ στὸν πύργον, δὲ ματαβαίνει.

—Νά δγῆς πού θά ματαβῶ καὶ σένα θά σώσω.

Μπῆκε τὸ βασιλόπουλο στὸν πύργο, βλέπ' τὴ δράκαινα πού ἦτανε μισὸς ἄνθρωπος καὶ μισὸς θηρίο, μόλις τὴν εἶδε τὸ βασιλόπουλο τὴν εἶπε, γειά σου μάννα μ'.

—Καλῶς τὸ παλληκάρι'. Ἄν δέ μ' ἔλεγες γειά σου μάννα μ', θά σ' ἐπιγίαι, τὸν ἔδοσ' ἕνα σκαμνὶ κ' ἔκατσε πλάγ' τς. Μπρὸς τς εἶχε μιὰ στίβα χαρτιά κ' ἤξερε λογιῶ παιχνίδια κ' εἶπε νὰ παίξουμε νὰ δγιοῦμε ποιοὺς θά κερδίς'.

Τὸ βασιλόπουλο ὅλο κέρδιζε ὡς πού ἡ δράκαινα ἔσκασε ἀπ' τὸ κακό, στὸν κόρφο τς εἶχε ἕνα μάτσο κλειδιά καὶ δυὸ μπουκάλια, στὸ ἕνα ἦτανε τὸ νερό πού ἐπιγίαιε τίς ἀνθρώποι καὶ τ' ἄλλο εἶχε τὸ ἀθάνατο νερό. Τὸ βασιλόπουλο λευθέρωσε τὴν κοπέλλα, πῆρε τὰ κλειδιά κ' ἀνοιξε τίς κάμαρες, ἄλλες ἦτανε γιομάτο φλουριά κ' ἄλλες ἦτανε γιομάτο πνιγμέν'. Ἐρριξε σ' ὅλους ἀθάνατο νερό καὶ ξύπνησαν ὅλοι, ξύπνησαν καὶ τὰ δυὸ βασιλόπουλα.

Στὸν πύργο ἔγινε μεγάλο πανηγύρι, ὁ καθένας ἔπερνε ἀπόνα σακκούλ' φλουριά κ' ἔφευγε γιὰ τὸ χωριό τ'.

Ἡ τριανταφυλλιά κ' ὁ βασιλικὸς μόλις ξύπνησαν τὰ βασιλόπουλα πρσιόνσαν, ἡ βασίλισσα ἔβγαλε τὰ μαῦρα καὶ τὰ περίμενε νὰ γυρίσινε. Σὰν τὰ εἶδε πού ἦλθανε δὲν ἤξερε τί νὰ κάν' ἀπ' τὴν χαρὰ τ'. Τὸ βασιλόπουλο τὴν εἶπε δὲ σὲ εἶπα, μάννα, πού θά πιάσῃς σὲ φέρε καὶ ἀν δέλφια μ'; σ' ἔφερα καὶ μιὰ κοπέλλα νὰ τὴν κάνω γυναῖκα μ'.

Ἐγιναν μεγάλες γιορτὲς στὸ παλάτ' καὶ ἐτοιμασίες, ἡ χαρὰ βάσταξε σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες κ' ἔζησαν ὅλοι καλὰ καὶ μεις καλλίτερα.

27. Ὁ Μαρουδῆς κ' ἡ Μαρουδίτσα.

Σηλυβριά.

Μιὰ φορὰ κ' ἕνα καιρὸ ἦτανε ἕνας βασιλεὺς καὶ μιὰ βασίλισσα, κ' ἀντίκρου στὸ παλάτ' κάθουνταν μιὰ φτωχὴ νιόπαντρη καὶ πῆγαινε κ' ἔκαμνε δουλειὲς στὸ παλάτ'. Ἐμειναν κ' οἱ δυὸ ἔγκνες καὶ τὴν εἶπ' ἡ βασίλισσα, ἂν κάνω γὼ κορίτσ' καὶ σὺ ἀγόρ', γιὰ σὺ κορίτσ' καὶ γὼ ἀγόρ' νὰ συμπεθεριάσμε.

Ἡ βασίλισσα ἔκαμε ἕνα κορίτσ', τὴ Μαρουδίτσα κ' ἡ φτωχὴ ἕνα ἀγόρ' τὸν Μαρουδῆ, ὁ Μαρουδῆς ἦτανε μόνε κεφάλ' ἡ φτωχὴ τὸν εἶχε μέσα σὲ πανέρ' καὶ κεῖ μέσα μεγάλωνε.

Πέρασαν εἴκοσι χρόνια, ἡ φτωχὴ κάθε μέρα πῆγαινε στὸ παλάτ' κ' ἔκαμνε δουλειές, μιὰ μέρα λέγ' ὁ Μαρουδῆς τὴ μητέρα τ', νὰ πῆς στὴ βασίλισσα νὰ μὴ ξεχάσ' κεῖνο πού σ' εἶπε ὅταν ἦσασθαν καὶ οἱ δυὸ ἔγκνες, σὰν κάν' ἡ μιὰ κορίτσ' κ' ἡ ἄλλη ἀγόρ' νὰ συμπεθεριάστε, νὰ πᾶς νὰ τὸ πῆς.

—Πῶς νὰ τὸ πῶ γιέ μ', σὺ μονάχα κεφάλ' νὰ πᾶς τοῦ βασιλεὺς τὴν κόρ';

—Νὰ πᾶς νὰ τὸ πῆς, νὰ πᾶς νὰ τὸ πῆς.

Ἡ μάννα τ', ἀναγκάσθηκε νὰ τὸ πῇ τὴ βασίλισσα, ἡ βασίλισσα ταράχθηκε κ' εἶπε νὰ τὸ πῶ τὸν βασιλέα.

Τὸ βράδυ τὸ λέγ' στὸν βασιλέα κ' ὁ βασιλεὺς εἶπε, ἂς τὸν βάλμε τρία ζητήματα νὰ κάν', δὲ θά τὰ κάν' καὶ θά τὸν ἀποκεφαλίσμε.

Τὴν ἄλλη μέρα πῆγε στὸ παλάτ' ἡ φτωχὴ καὶ τὴ λέγ' ὁ βασιλεὺς, ὁ γιός σου νὰ φέρῃ γιὰ τὴν κόρ' μ' μιὰ ἀρμαθιὰ φλουριά, μεγάλ' ὡς τὸ γόνα καὶ στὴν ἄκρη νὰ κρέμεται ἕνας μεγάλος σταυρὸς ἀπὸ διαμάντια.

—Καλὰ ἀφέντη μ' βασιλέ.

Πάγ' ἡ φτωχὴ καὶ τὸ λέγ' στὸ Μαρουδῆ καὶ γι' αὐτὸ στεναχωριέσαι μάννα, μετὰ χαρὰς θά τὸ κάμω, νὰ μὲ φέρες μισὴ ὀκὰ μαστίχα καὶ μισὴ ὀκὰ φουντούκια.

Ἡ μητέρα τ' τὰ ἔβαλε πλάγ' στὸ πανέρ' πού ἦτανε ὁ Μαρουδῆς καὶ τὸ πρωὶ ἦτανε ἐτοιμὴ ἡ ἀρμαθιὰ τὰ φλουριά μὲ τὸν διαμαντένιο τὸν σταυρό, ὁ Μαρουδῆς ἦτανε σταυραετός.

Ἡ μάννα τ' σὰν τὴν εἶδ' ἀπόρσε. Νὰ τὸν πᾶς καὶ νὰ τὸν πᾶς στὸ βασιλεῖ, τὴν εἶπε ὁ βασιλεὺς σὺ μὲν εἶπες τὴν ἀρμαθιὰ μὲ τὰ φλουριά καὶ τὸ σταυρό, τὴν λέγ' νὰ κάν' ὁ γιός σου γιὰ τὴν Μαρουδίτσα ἕνα φουστάν', τὰ ἄστρα μὲ τὸν οὐρανὸ καὶ τὴ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια, χωρὶς ραφὴ καὶ βελονιά.

—Καλὰ, πολὺχρονέ μου βασιλέα.

Ἡ φτωχὴ φοβισμέν' πάγ' καὶ τὸ λέγ' στὸ γιό τς, καὶ γι' αὐτὸ στεναχωριέσαι, φέρε με μισὴ ὀκὰ μαστίχα καὶ μισὴ ὀκὰ φουντούκια. Τὰ ἔβαλε πάλε πλάγ' τ' καὶ τὸ πρωὶ ἦτανε ἕνα ὠραῖο φουστάν' χωρὶς ραφὴ καὶ βελονιά, τὰ ἄστρα μὲ τὸν οὐρανὸ καὶ τὴ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια κ' ἡ φτωχὴ τὸ πῆγε στὸ βασιλέα. Ὁ βασιλεὺς λέγει στὴ βασίλισσα, ἀκόμα ἕνα ζήτημα ἔχμε καὶ σὰν τὸ κάν', τότε θά τὸν κάμε γαμπρό, κ' ἡ βασίλισσα ἦτανε μέσ' τὴν πίκρα.

Ὁ βασιλεὺς λέγ' στὴ φτωχὴ, νὰ πῆς τὸ γιό σ', νὰ κάν' ὡς αὔριο τὸ πρωὶ ἀντίκρου στὸ δικό μ' τὸ παλάτ' ἕνα παλάτ' γιὰ τὴ βασιλοπούλα, τότε πιά θά τὸν κάμω γαμπρό.

Ἡ φτωχὴ πάγ' καὶ τὸ λέγ' στὸ Μαρουδῆ καὶ γι' αὐτὸ λέγ' στεναχωριέσαι μάννα, φέρε με μισὴ ὀκὰ μαστίχα καὶ μισὴ ὀκὰ φουντούκια καὶ κοιμήθηκε.

Ὁ Μαρουδῆς τὴ νύχτα σφύριξε κ' ἦτανε τριάντα ἐννιά σταυραετοί, τίς εἶπε πῶς ὡς τὸ πρωὶ θέλ' νὰ εἶναι τελειωμένο τὸ παλάτ' τ', ἀπ' τοῦ βασιλεῖ καλλίτερο.

Τὰ ξημερώματα βλέπ' ἡ βασίλισσα πού γυάλιζε ἀντίκρου, φωνάζ' τὸν

βασιλέα, τί νὰ δοῦνε; ἀντίκρου τους ἦτανε ἓνα ὀλόχρυσο παλάτ' μὲ περιβόλια γεμάτα λουλούδια. Ἀϊ, γυναῖκα. λέγ', ὁ βασιλῆς, τὸ κεφάλ' πῆρε τὴν κόρ' μας, τὴ χάσαμε. Ἡ βασίλισσα ὅλο ἔκλαιγε καὶ δὲν ἤθελε νὰ παντρεύ' τὴ Μαρουδίτσα μὲ τὸν Μαρουδῆ.

Ὁ βασιλῆς ἔδωσε διαταγὴ νὰ γίν' ἐτοιμασίες καὶ νὰ γίν' ὁ γάμος κ' ἔφεραν τὸν γαμπρὸ μέσα στὸ πανέρ'. Ἀφοῦ ἔγινε ὁ γάμος, τοὺς πῆγαν στὸ παλάτι τς καὶ τὸ βράδυ ἔβαλαν στὸ προσκέφαλο τοῦ κρεβατιοῦ τῆς νύφης τὸν γαμπρὸ μέσα στὸ πανέρ'.

Ἡ βασιλοπούλα λυπημέν' κύτταζε τὸ κεφάλ', ξεπετιέται ἓνα ὥραϊο παλληκάρ' ὡς ἐκεῖ ἐπάνω, ἡ Μαρουδίτσα φοβήθηκε μὴν εἶναι φάντασμα καὶ τὴν εἶπε, μὴ φοβάσαι, γὼ εἶμαι ὁ ἄντρας σου ὁ Μαρουδῆς καὶ μὴ πεῖς σὲ κανένα ποὺ γίνουμαι παλληκάρ'.

Τὸ πρωὶ ἡ βασίλισσα στέλνει τὶς δοῦλες νὰ ρωτήσιν, πῶς πέρασε ἡ βασιλοκόρ' ἔκλαιγε; γιὰ ἦτανε χαρούμενη.

—Νὰ πῆτε τὴ μητέρα μ' νὰ μὴ στεναχωριέται, γὼ εἶμαι πολὺ καλά.

Πέρασ' ἡ ἑβδομάδα κι' ἦλθ' ἡ Κυριακή. Στὰ πιστροφία¹⁾ ἡ βασιλοκόρη θὰ πῆγαινε στὴ μητέρα τς, νὰ κάν' ἐπίσκεψη, ἔτσι εἶναι κι' ὡς τώρα ἡ συνήθεια, λέγει ὁ Μαρουδῆς στὴ Μαρουδίτσα, θὰ πᾶς στὴ βασίλισσα τὴ μητέρα σ', ὅλο θὰ σὲ λέγ', τί ἀδικοπαντασιόχαιμες, τί κοῖμα κι' ὅλα κέτοια, καὶ ποὺ θὰ σὲ λέγ' αὐτὰ θὰ περᾶν καὶ χωρὶς πῆγαινε στὴ μητέρα καὶ ἡ βασίλισσα θὰ μὲ δεῖ καὶ θὰ σὲ πεῖ, τέτοιο κόρη μ', παλληκάρ' γαμπρὸ νάκαμνα καὶ πάλε θὰ σὲ λέγ' γιὰ τὴν ἀτυχία σ', νὰ πάρης τὸ κεφάλ' ἄντρα. Μὴ πεῖς πῶς εἶμαι ὁ ἄντρας σου τὸ παλληκάρ' πάνω στ' ἄλλογο, γιὰτί θὰ μὲ χάσεις, ἀκούς;

—Καλὰ εἶπ', ἡ βασιλοπούλα.

Ξημέρωσε Κυριακή, ἡ βασιλοπούλα πάγει στὴ μητέρα τς, κάθσαν μπροστὰ στὸ παναθύρ' κ' ἡ βασίλισσα τὴν ἔλεγε, ἄχ, κόρ' μ', τί ἀτυχὴ ποῦσαι νάχης ἄντρα τὸν Μαρουδῆ τὸ κεφάλ', τί καῦμός, τὸ ἔλεγε τὸ ξανάλεγε, κείν' τὴν ὥρα περνάει ἓνα ὥραϊο παλληκάρ' καθισμένο σ' ἓνα κάτασπρο ἄλλογο. Νά, λέγ', ἡ βασίλισσα, αὐτὸν ἔπρεπε νάχης ἄντρα, ὅχι τὸ κεφάλ'.

—Αὐτὸς εἶν' ὁ ἄντρας μου, λέγ' ἡ Μαρουδίτσα.

Κεῖν' τὴν ὥρα σὰν ἀστραπὴ χάθηκε ὁ Μαρουδῆς. Ἡ βασιλοπούλα ἀπαρηγόρητη, λέγει στὸν πατέρα τς τὸν βασιλέα νὰ τὴ δόσῃ σαράντα τσερβούλια, σαράντα δεκανίκια κ' ἓνα δισάκ' μὲ φλουριά καὶ νὰ πάγ' νὰ βρῇ τὸν Μαρουδῆ.

1) Ἡ ἀντίχαρα.

Δρόμο πέρν', δρόμο ἀφίν', πέρασε βουνὰ καὶ πολιτεῖες, χάλασε τὰ σαράντα δεκανίκια καὶ τὰ σαράντα τσερβούλια κ' ἔφθασε σ' ἓνα μέρος ὅπου ἦτανε ἓνας μεγάλος πύργος καὶ πὸ ἔξω ἔτρεχε ἓνα ρέμα, καὶ κάθονταν ἓνας στραβὸς κ' ἓνας κουτσός. Ὁ κουτσὸς ἦταν ἀπ' τὴν ἀπάν' μεριά κι' ὁ στραβὸς ἀπὸ τὴν κάτω μεριά καὶ πῆγαινε νὰ μουσκέψ' τὸ ψωμί τ' νὰ τὸ φάγ', τὸ πῆρε τὸ ποτάμι καὶ τὸ πῆρε ὁ κουτσὸς καὶ τὸν ἔλεγε ὁ στραβός, δόσε με τὸ ψωμί μ'.

—Ἀς μὴ στραβώνουνσαν, τώρα ποὺ τὸ πῆρα, γὼ θὰ τὸ φάγω.

Ἡ Μαρουδίτσα τοὺς καλημέρσε καὶ τοὺς συργανοῦσε καὶ τοὺς ρώτησε γιὰτί μαλῶνε.

—Τί νὰ κάνμε κοπέλλα καὶ νὰ μὴ μαλώσμε, λέγ' ὁ στραβός, πῆγα νὰ μουσκέψω τὸ ψωμί μ' καὶ μὲ τὸ πῆρε.

—Μὴ μαλώντε, γὼ θὰ σᾶς δώσω ψωμί καὶ φλουριά, μονάχα θὰ σᾶς ρωτήσω ἂν ξέριτε, ποὺ κάθεται ὁ σταυραετὸς ὁ Μαρουδῆς.

—Πῶς δὲ τὸ ξέριτε; ἔδω κάθεται μὲ τριάντα ἐννιά σταυραετοί, μεῖς περιμένμε νὰ φᾶνε καὶ σὰ φᾶνε, πᾶμε καὶ τρώμε τ' ἀπομεινάρια κι' ὁ σταυραετὸς ὁ Μαρουδῆς ὅλο κλαίει καὶ λέγει:

Κλάψτε πόρτες,

κλάψτε σκάλες.

Οἱ σταυραετοὶ ἐρχονται ἀπὸξω, ἀφῖνε τὰ πούπουλά τς σὲ μιὰ λεκάν' καὶ γίνονται ὥραϊα παλληκάρια καὶ κάθονται νὰ φᾶνε ψωμί, ὁ καθένας τοὺς λέγ' γιὰ τὴ μάννα τ', τὴν ἀδελφή τ', ὁ Μαρουδῆς λέγ', στὴ γειά σας καὶ στὴ γειά τῆς Μαρουδίτσας ποὺ χάλασε σαράντα ζευγάρια τσερβούλια καὶ σαράντα δεκανίκια καὶ δὲ μπόρεσε νὰ μὲ βρῇ.

Κλάψτε πόρτες,

κλάψτε σκάλες.

Νὰ κρυφθῆς τὴν εἶπανε πὸ πίσ' τὴν πόρτα καὶ σὰ σκωθοῦνε πὸ τὸ φαγὶ νὰ μετρήσῃς τριάντα ἐννιά σταυραετοὶ κ' ὕστερα εἶν' ὁ σταυραετὸς ὁ Μαρουδῆς. Ἦλθαν οἱ σταυραετοὶ ἔβγαλαν τὰ πούπουλα κ' ἔγιναν ὥραϊα παλληκάρια, ἀφοῦ ἔφαγαν κ' ἤπιανε εἶπ' ὁ καθένας ὁ σταυραετὸς γιὰ τὴ μάννα τ' καὶ τὴν ἀδελφή τ', ὁ Μαρουδῆς λέγ' στὴ γειά σας καὶ στὴ γειά τῆς Μαρουδίτσας, ποὺ χάλασε σαράντα ζευγάρια τσερβούλια καὶ σαράντα δεκανίκια καὶ δὲ μπόρεσε νὰ μὲ βρῇ.

Κλάψτε πόρτες,

κλάψτε σκάλες.

Κεῖν' τὴ μέρα γέλασαν οἱ πόρτες κ' οἱ σκάλες.

Τὰ παλληκάρια ἔβαλαν τὰ πούπουλα κ' ἔγιναν πουλιὰ κ' ἔφυγαν, ὁ

Μαρουδὴς ἔμεινε τελευταῖος, πῆγε νὰ βάλ᾽ καὶ κεῖνος τὰ πούπουλα· πετάχθηκε ἡ Μαρουδίτσα καὶ τὸν εἶπε, ἀκόμα θὰ μὲ παιδεύεις;

— Δέ σέ τῶπα γώ;

Τότες κάθσανε, τὴν ἔβαλε κ' ἔφαγε, ἔβαλε τὰ πούπουλα ὁ Μαρουδὴς κ' ἔγινε σταυραετός, πῆρε τὴν Μαρουδίτσα στὶς φτεροῦγές τ' καὶ τὴν πῆγε στὸ παλάτι τς.

Ὁ βασιλὲς κ' ἡ βασίλισσα ἀπὸ τότε ποῦφυγε ἡ βσιλοπούλα, τὸ παλάτ' τῆς βασιλοπούλας τὸ ντύλιξαν μέσ' στὰ μαῦρα καὶ σὰν τὴ νύχτα τὸ εἶδανε πού ἔλαμψε, κατάλαβαν πὼς γύρσανε. Πῆγαν ὁ βασιλὲς κ' ἡ βασίλισσα τοὺς ἀγκάλιασαν, τοὺς ἔδωσαν τὸ μισό τους βασιλεῖο κ' ἔζησαν καὶ βασιλεύανε καὶ τ' ἀβγὰ παστρεύανε.

28. Τῆς βασιλοκόρης τὰ βάσανα.

Ἡράκλεια.

Ἀρχὴ τοῦ παραμυθιοῦ καλὴ σπέρα σας. Μιά φορὰ κ' ἔνα καιρὸ ἦταν ἕνας βασιλὲς κ' εἶχε ἕνα ἀγόρ' κ' ἕνα κορίτσο, τὸν μῆνσανε νὰ κάν' πόλεμο κι' αὐτὸς σκέφθηκε, νὰ κάνουμε τὸν πόλεμο, μὰ ποῦ ν' ἀφίσω τὸ κορίτσι μ', νὰ τ' ἀφίσω στὸ καδὴ, αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ μπιστεμένος μας ἄνθρωπος, τὸν φώναξε στὸ παλάτ' καὶ τὸν λέει, γὰρ μὲ τὸν γάμ' νὰ πάγω στὸν πόλεμο, σ' ἀφίνω τὴ θυγατέρα μ' καὶ νὰ τὴ προσέξῃς σὰν τὴ παιδιά σ'.

— Ἐννοια σου βασιλέα μ', θὰ τὴν ἔχω κι' ἀπ' τὸν ἑαυτό μ' καλλιῶτερα. Τὴν βασιλοκόρ' τὴν ἄφκε ὅλα τὰ καλά, τὴν ἄφκε παραδες καὶ τὴν ἔδωσε στὸ καδὴ κι' ὁ βασιλὲς πέρνει τὸ βασιλόπουλο, τὸ στρατό τ' καὶ πᾶνε νὰ πολεμήσῃν τὸν ὀχτρό.

Ἄς ἀφίσιμε τὸ βασιλεῖ κ' ἄς πᾶμε στὴ βασιλοπούλα. Ὁ καδὴς πῆρε τὴ βασιλοκόρ' στὸ σπίτι τ', μιὰ μέρα περνάει ἀπ' τὸ δρόμο ἕνας ντερβὶς καὶ τὴ βλέπ' καὶ τρελλάθηκε ἀπ' τὴν ὁμορφιά τς, ρωτᾷ τὸν καδὴ, δικό σ' εἶναι τὸ κορίτσο;

— Εἶναι τοῦ βασιλέ μὲ τ' ἄφσε καὶ πάγει νὰ πολεμήσ'.

— Νὰ μὲ τὸ φέρς στὸ λουτρό καὶ θὰ σὲ κάνω πλούσιο.

Τὰ ἔρημα τὰ γρόσια τὸ Χριστὸ παραδόσαν. Ὁ καδὴς λέγ' στὰ κορίτσια τ', νὰ πάρετε τὴ βασιλοκόρ' καὶ νὰ πᾶτε στὸ λουτρό νὰ λουσηθε. Τὸ βασιλοκόριτσο ἦτανε πολὺ λυπημένο καὶ δὲν ἤθελε νὰ βγῇ ὅξω πὸ τὸ σπίτι. Τότε ὁ καδὴς βάζει μιὰ γρηά καὶ πέφτ' πάνω στὸ κορίτσο καὶ τὸ λέγ' ἔλα νὰ πᾶμε στὸ λουτρό νὰ σὲ λούσω, νὰ ξεστοναχωρεθῇς παιδάκι μ', νὰ ξεπικραθῇς ἀπ' τὸν πατέρα σ' πού λείπει. Τὸ κατάφεραν καὶ πῆραν τὸ βασιλοκόριτσο στὸ λουτρό ἡ γρηά κ' οἱ κόρες τοῦ καδὴ. Πᾶνε στοῦ λουτροῦ τὴν πόρτα καὶ τὴ λένε, πέρασε σὺ πρῶτα σὰ βασιλοκόρ' ποῦσαι,

ἔκλεισαν τὴν πόρτα κ' ἔφγαν καὶ φαίνεται μπροστά τς ἕνας ντερβὶς. Τότε τὸ βασιλοκόριτσο κατάλαβε πὼς ἦτανε σχέδιο, ὁ ντερβὶς πᾶγ' κοντά τ' κ' ἡ βασιλοκόρ' τὸν λέγ' στάσ' νὰ λουσθοῦμε κ' ὕστερα βλέπουμε.

Ἀνοίγ' ἡ βασιλοκόρ' τὸ νερό, γεμίζ' τὴ γούρνα ὥς πᾶν, κάμνει μιὰ πηχτὴ πηχτὴ σαπουνάδα καὶ τὸν λέγ' σκύψε νὰ σὲ λούσω κ' ὕστερα νὰ λούσης ἑμένα.

Σκύβ' ὁ ντερβὶς νὰ τόνε λούσ' τὸν βάζ' πηχτὴ σαπουνάδα στὰ μάτια τ', σπᾶν' πάνω στὸ κεφάλι τ' τὸ μπουκάλι μὲ τὰ μυρωδικά, τὸν αἱματοκυλάει καὶ σπασοχολιασμέν' τρέχ' στὸ παλάτ' καὶ διπλοκλειδώνεται. Ὁ ἀέρας φυσοῦσε καὶ τὸ βασιλοκόριτσο τρώμαζε, νόμιζε πὼς εἰρχονταν ἄνθρωποι ἀπ' τὸν καδὴ νὰ τὸ πειράξῃ. Ὁ μπιστεμένος ὁ καδὴς κάμνει ἕνα γράμμα καὶ τὸ στέλνει στὸ βασιλεῖ πὼς ἡ κόρη τ' πῆρε κακὸ δρόμο.

Ὁ βασιλὲς νίκησε κ' εἶχε τοῦ κόσμου τίς χαρές, σὰν πῆρε τοῦ καδὴ τὸ γράμμα, τραβοῦσε τὰ γένεια τ' ἀπ' τὸν καὶμό τ' καὶ λέγ' στὸ βασιλόπουλο γλήγορα νὰ πᾶς νὰ τὴν ἀποκεφαλίσῃς, νὰ γεμίσης ἕνα μπουκάλι μὲ τὸ γαῖμα τς καὶ νὰ μὲ τὸ φέρς.

Ὑστερα ἀπὸ μέρες τὸ βασιλόπουλο ἔφθασε στὸ παλάτ', χτυπάει τὴν πόρτα, ἡ βασιλοκόρ' δὲ μίλαγε ἀπ' τὸ φόβο τς, ποῖος ἔξ' ποίονα ἔσται. Ὁ καδὴς. Μὲ τὰ πολλὰ ἀποκρίνεται, καὶ λέγ' τὸ βασιλόπουλο μὴ φοβάσαι γὰρ ἐγώ εἰμι ὁ πατέρας σου. Ἄφισε ἡ βασιλοπούλα τὴν πόρτα καὶ πέφτ' πάνω τ' καὶ λιγοθυμᾷ, σὰ συνέφερε λέγ' τὸ βασιλόπουλο νὰ στολιστῇς καλά θὰ πᾶμε νὰ συρριανίσμε.

Πήγαινανε, πήγαινανε, πήγαινανε.

— Ποῦ μὲ πηγαίνς ἀδελφέ, δὲν εἶναι καλὰ κεῖ ποῦ μὲ πηγαίνς.

— Μὲ διέταξε ὁ πατέρας νὰ σὲ κόψω τὸ κεφάλι σ' καὶ νὰ γεμίσω τὸ μπουκάλι γαῖμα καὶ νὰ τὸ πάγω νὰ τὸ δγῇ.

— Ἀδελφέ μ', δὲ μὲ λυπᾶσαι τέτοια νέα, κόψε τὸ δακτυλάκ' μ' καὶ πάρε τὸ γαῖμα καὶ πᾶν' το σὸν πατέρα, ἄφσε με κι' ἄς μὲ φᾶνε τὰ θερία.

Τὴν ἀφίν' μέσα στ' ἄγρια βουνὰ καὶ φεύγ'. Τὸ βασιλοκόριτσο κλαίγῃ καὶ μοιρολογαίει, πᾶγ' πᾶγ', νύκτωσε τὰ βασιλικά φορέματα πάνω στὰ κλαδιὰ ἔγιναν κομμάτια, βρίσκει μιὰ σπηλιὰ καὶ χώνεται. Ὅλῃ τὴ νύχτα δὲν ἔκλεισε μάτ' κ' ἔτρεμε ἀπ' τὸ φόβο τ', ἔκλαιγε καὶ θρηνοῦσε.

Ἐνα βασιλόπουλο βγῆκε νὰ κυνηγήσ' περνώντας ἀπ' τὴ σπηλιὰ τὸ λαγωνικό τ' μπῆκε μέσα καὶ γαύγιζε. Ἐβγαίνει πῆγαινε κοντὰ στὸ βασιλόπουλο, ἔμπαινε πάλε καὶ γύριζε, τὸ βασιλόπουλο μπαίν' μέσα καὶ βλέπ' ἕνα ὁμορφο κορίτσο τρομαγμένο νὰ κάθεται στὸ βάθος.

Ἄμα τὸ εἶδε τὸ βασιλόπουλο τὸ ντυλίζ' μὲ τὸ ροῦχο τ', τὸ ἀνεβάζ' πάνω στ' ἄλλογο καὶ τὸ πᾶγ' στὸ παλάτ'.

Ἡ βασίλισσα σὰν τὸ εἶδε διέταξε ν' ἀνάψῃ τὸ λουτρό νὰ τὸ λούσῃ, νὰ τὸ βάλῃ καλὰ ροῦχα καὶ νὰ τὸ δόσῃ νὰ φάγ', ὕστερα τὸ ρώτῃ πὼς

βρέθηκε μέσα στὴ σπηλιά. Τὸ βασιλοκόριτσο εἶπ' ὅλῃ τὴν ἱστορία τ' ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος, τὸ βασιλόπουλο τὸ πῆρε γυναῖκα τ' κι' ἔκαμαν τρία ἀγόρια ποὺ ἔλαμπαν σὰν τὸν ἥλιο.

Μιά μέρα τὸ βασιλόπουλο ρωτᾷ τὴ γυναῖκά τ', τί ἔχ' κι' ἀναστεναίξ'.

— Ἀποθύμσα νὰ διγῶ τὸν πατέρα μ' καὶ τὸν ἀδελφό μ'.

— Καὶ δὲν τὸ λές;

— Ἐτοιμάς' νὰ πᾶς, νὰ πάρς καὶ τὰ παιδιά, ὅστερα θά'λθω καὶ γώ.

Τὴν δὶνι στρατὸ νὰ τὴ φυλάξῃ, τροφὴ νὰ τρῶνε ὡς ποὺ νὰ πᾶνε, σαράντα παλληκάρια ἀσπροφορεμένα, δοῦλες μέσα στίς καρότσες καὶ σὲ μιὰ ὥραία ἀψηλὴ καρότσα ἔχει τὴ γυναῖκα τ' μετὰ τὰ παιδιά καὶ τοὺς ξεπροβοδιζ'. ἅμαξιάς ἦτανε ἓνας μαῦρος μπιστεμένος τοῦ βασιλόπουλου. Νυχτώθηκαν. σ' ἓνα μέρος, σταμάτισαν οἱ καρότσες, ἡ γυναῖκα τοῦ βασιλόπουλου ταῖσε τὰ παιδιά καὶ τὰ κοίμισε. Ὅταν ὅλοι κοιμήθηκαν πάγ' ὁ μαῦρος καὶ λέγ' τὴ βασιλοκόρ', ἐγὼ ἀπόψε θὰ κοιμηθῶ μαζί σ'. Ἡ βασιλοκόρ' δὲ τὸ δέχθηκε καὶ γὰρ νὰ τὴ φοβερίσ' ἔσφαξε μπρὸς στὰ μάτια τς καὶ τὰ τρία τὰ παιδιά. Ὁ μαῦρος τὴ βίαζε κι' αὐτὴ τὸν λέγ', στάσ' νὰ πάγω ἔξω νὰ πίνω τὸ πρὸς νερό μ' καὶ νὰ ἔλθω. Τὴν ἔδεσε μ' ἓνα σχοινὶ γιὰ νὰ μὴ φύγ'. Βγαίν' ἔξω ἡ βασιλοκόρ', δένι τὸ σχοινὶ σὲ μιὰ πέτρα καὶ φεύγει. Τρέχ', τρέχ', βλέπ' στὸ βουνὸ μιὰ φωτιά, ἐκεῖ ἦτανε ἓνα τσομπάνι, λέγ' τὸν τσομπάνι σὲ περικαλῶ πάρε τὴν κόρη σου καὶ ὅσους ἔχεις σ', ντύλιξε τὸ κεφάλ'. τς μετὰ τὴ σεργιὰ ὅπως τὴ ντύλιζε οἱ τσομπάνηδες καὶ τὸν εἶπε τώρα ἐγὼ νὰ φυλάγω τὰ πρόβατά σ'.

Ν' ἀφίσουμε τὸ βασιλοκόριτσο στὸ τσομπάνι καὶ νὰ πᾶμε στὸ μαῦρο. Ὁ μαῦρος πέρν' τ' ἁμάξια καὶ γυρίζ' πίσω καὶ λέγ' στὸ βασιλόπουλο, ἡ γυναῖκά σ', ἔσφαξε καὶ τὰ τρία τὰ παιδιά, νὰ καὶ τὸ μαχαῖρι μετὰ τὰ γαίματα κ' ὅστερα ἔγινε ἄφαντ' πὸ μέσα τ' ἁμάξι, ἦτανε νεράϊδα.

Τὸ βασιλόπουλο τράβηξε τὰ μαλλιά τ' ἀπ' τὸν καῦμό καὶ τὴν πίκρα τῶν παιδιῶν τ' καὶ τῆς γυναῖκας τ', κι' ἀποφάσισε νὰ πάγ' στὸν βασιλέα τὸν πατέρα τς.

Ὁ τσομπάνις τὸ τσομπανάκι, ποὺ ἦτανε τὸ βασιλοκόριτσο, τὸ ἀγαποῦσε καὶ τὸ εἶχε σὰν παιδί τ', αὐτὸ ἄρμεγε τὰ πρόβατα καὶ ζεστό ἀκόμα τὸ γάλα τὸ πῆγαινε στὸ παλάτ'.

Μιά μέρα ὁ βασιλεὺς περνοῦντας ἀπὸ κεῖ πῶροσαν τὰ πρόβατα ἄκσε τὸ τσομπανόπλο νὰ τραγουδῇ τραγούδια ποὺ ἔλεγε τὴν κόρη τ' σὰν ἦτανε μικρή, ράγισε ἡ καρδιά τ', τὰ μάτια τ' βούρκωσαν, ἀπὸ κείνι τὴ μέρα περνοῦσε ἀπὸ τὰ πρόβατα κι' ἄκουε τὸ τραγούδ' τοῦ τσομπανόπουλου ποῦτανε ὅλο παράπονο κ' οἱ πέτρες ἀκόμα ἔκλαιγαν, θνιμούντανε τὴ κόρη τ' κ' ἔσφιγγε ἡ καρδιά τ'.

Ὅστερα ἀπὸ μέρες ἔφθασε καὶ τὸ βασιλόπουλο στὸ παλάτ' τοῦ πεθεροῦ τ' μετὰ ἀκολουθία κι' ὁ μαῦρος μαζί. Τὸ βράδυ θὰ γίνονταν μεγά-

λο τραπέζ' ἦτανε ὅλῃ οἱ ἄρχοντες κ' ὁ καδῆς, ὁ ντερβίς, ἡ γρηά, οἱ κόρες τοῦ καδῆ κι' ἄλλοι πολλοὶ κι' ὁ βασιλεὺς φώναξε καὶ τὸν τσομπάν' μετὰ τὸ τσομπανόπλο. Ἀφοῦ ἔφαγαν ὅλοι, ὁ βασιλεὺς στὰ ὕστερὰ λέγ', ποιὸς ἔξερ' νὰ μᾶς πῇ ἓνα παραμῦθ'.

Τὸ τσομπανόπλο λέγει, ἐγὼ βασιλέα μ' πολὺχρονο, μόνε σὲ παρακαλῶ νὰ κλείσῃ οἱ πόρτες καὶ νὰ μὴ βγῇ κανεὶς ἔξω.

Ὁ βασιλεὺς πρόσταξε νὰ κλεισθοῦνε καλὰ οἱ πόρτες καὶ τότες ἀρχίξ' τὸ τσομπανόπλο. Μιά φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε ἓνας βασιλεὺς κ' εἶχε μιὰ κόρ' κ' ἓνα γιό, τὸν ἤλθε μήνυμα νὰ πάγ' στὸν πόλεμο καὶ σκέπτονταν σὲ ποιόνα ν' ἀφίσ' τὴ κόρ' τ', νὰ τὴν ἀφίσω λέγ' στὸν καδῆ, αὐτὸς θὰ εἶναι μπιστεμένος καὶ τ' ἀφίνι καὶ φεύγ' γιὰ τὸν ὄχθρο.

Πέρασε ἓνας ντερβίς ἀπ' τοῦ καδῆ τὸ σπῖτ', τοῦ βασιλέ τὰ δάκρυα πέφτανε ποταμός. Ἐλα τσομπανάκ' μ', πῶς κοντὰ καὶ τὸ τσομπανάκ' λέγ', ὁ ντερβίς στοχάσθηκε τὸ κορίτσο τοῦ βασιλέ κι' ἀπ' τὴν ἐμορφιά τ' ἔχασε τὸ νοῦ τ'. Ὁ καδῆς λέγ', βασιλέα μ', νὰ πᾶ νὰ κάνω τὸ ναμάζ' 1).

— Κάθσε ν' ἀκούσς τὸ παραμῦθ' κ' ὅστερα τὸ ναμάζ'. Ὁ ντερβίς ἔρρασε τὸν καδῆ πολλὰς παρὰδες κι' αὐτὸς ἔστειλε τὸ βασιλοκόριτσο στὸ κοντὸ μετὰ τὴν κόρη του καὶ τὴ γρηά γιὰ νὰ τὸ χαλάσ'. Ὁ ντερβίς λέγ',

— Στάσου νὰ τελεῖς τὸ ναμάζ' κ' ὅστερα τὸ ναμάζ'.

Ἡ γρηά, οὐ γιέ μ', μ' ἔπιασε πόνος.

Ὁ βασιλεὺς, ποὺ ἄκουγε τῆς κόρης τ' τὰ βάσανα, ἔκλαιγε. Λέγ' τὸ τσομπανάκ', ἡ γρηά, κλείν' τὸ βασιλοκόριτσο μέσα. Ἡ βασιλοκόρ' δὲ σάστισε, εἶπε στὸ ντερβίς' νὰ λουσθοῦμε, κάμν' στὴ γούρνα μιὰ πηκτὴ σαπουνάδα καὶ τὸν λέγ' σκύψε νὰ σὲ λούσω.

Ὁ ντερβίσης ποὺ τ' ἄκουγε λιγοθύμαε.

Σκύβ' ὁ ντερβίς νὰ τόνε λούσ', τὸν βάζ' τὴν πηκτὴ σαπουνάδα στὰ μάτια τ', σπάνι πάνω στὸ κεφάλι τ' τὸ μπουκάλι μετὰ τὰ μυρωδικὰ καὶ τὸν αἵματοκυλᾷ καὶ σπασσοχολιασμένη τρέχ' στὸ παλάτ' καὶ διπλοκλειδώνεται.

Ὁ καδῆς ποὺ δὲ φεβήθηκε τὸν Θεό, κόμν' ἓνα γράμμα καὶ τὸ στέλνει στὸ βασιλέ, πὼς ἡ κόρ' τ' πῆρε κακὸ δρόμο.

— Βασιλέ μ', λέγ' ὁ καδῆς, νὰ πάγω στὸ τζαμί. Ὁ βασιλεὺς οὔτε τὸν ἄκσε.

— Ὅστερα τσομπανόπλο μ'.

— Βασιλέα μ', ὅταν ὁ πατέρας τς ὁ βασιλεὺς πῆρε τὸ γράμμα τοῦ καδῆ, ἀπ' τὸν καῦμό τ' ἔκλαιγε καὶ τραβοῦσε τὰ γένεια τ', λέγει στὸ βασιλόπλο τὸ γιό τ', γλήγορα νὰ πᾶς νὰ τὴν ἀποκεφαλίσς, νὰ γεμίς ἓνα μπουκάλι ἀπὸ τὸ γαῖμα τς καὶ νὰ μετὰ τὸ φέρς.

Τὸ βασιλόπουλο ἀπὸ μέρες δρόμο ἐφθασε στὸ παλάτι, χτυπάει τὴν πόρτα, ἡ βασιλοκόρ' δὲ μίλαγε ἀπ' τὸ φόβο τς, μὲ τὰ πολλὰ κρίν' καὶ τὸ βασιλόπουλο τὴ λέγ', μὴ φοβάσαι, γώ εἰμ' ὁ ἀδελφός σ'. Ἄνοιξε τὴν πόρτα ἡ βασιλοπούλα, πέφτ' καὶ λιγοθυμᾷ στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀδελφοῦ τς.

Σὰ συνέφερε, τὴν λέγ', νὰ στολιστῇς καλὰ καὶ νὰ πᾶμε νὰ συρριανίσμε.

Πήγαινανε, πήγαινανε, πήγαινανε.

—Ποῦ μὲ παγαίνς ἀδελφέ; Δὲν εἶναι καλὰ κεῖ ποῦ μὲ παγαίνς.

—Μὲ πρόσταξε ὁ πατέρας νὰ σὲ κόψω τὸ κεφάλι σ', νὰ γεμίσω τὸ μπουκάλι γαῖμα καὶ νὰ τὸ πάγω νὰ τὸ δγῇ.

—Ἀδελφέ μ', λέγ' ἡ βασιλοπούλα, δὲ μὲ λυπᾶσαι τέτοια νέα, κόψε τὸ δαχτυλάκ' μ' καὶ πάρε τὸ γαῖμα καὶ πᾶν' το στὸν πατέρα μας, κ' ἄς μὲ φᾶνε τὰ θηρία.

Τὴν ἀφίνι μέσα στὰ ἄγρια βουνὰ καὶ φεύγει. Ἡ βασιλοπούλα κλαίγ' καὶ μοιρολογεῖ, πᾶγ', πᾶγ', νύκτωσε, τὰ βασιλικά φορέματα ἐγιναν κομμάτια πᾶν' στὰ κλαδιά, ἀπ' τὰ πολλὰ βροῖσκει μιὰ σπηλιά, ὅλη νύχτα δὲν ἔκλεισε μάτ' κ' ἔτρεμε ἀπ' τὸ φόβο, ὅλο ἔκλαιγε καὶ θρηνοῦσε.

Ἐνα βασιλόπουλο βγῆκε νὰ κυνηγήσ' περνώντας ἀπ' τὴ σπηλιά, τὸ λαγωνικό τ' μπῆκε μέσα κ' ἄρχινε νὰ γυρνᾷ ἐνῷ εἶναι πῆγαινε κοντὰ στὸ βασιλόπουλο, πήγαινε στὴ σπηλιά καὶ πᾶλε γυρᾷ. Τὸ βασιλόπουλο μπαίν' μέσα καὶ βλέπ' σὲ μιὰ ἄκρη ἕνα κορίτσο φοβισμένο νὰ κοιμᾶται στὸ βᾶθος, τὸ ντυλίζ' μὲ τὸ ροῦχό τ' καὶ τ' ἀνεβάζ' πάνω σι' ἄλογο καὶ τὸ πᾶγ' στὸ παλάτι.

Ἡ βασίλισσα σὰν τὸ εἶδε πρόσταξε νὰ ἀνάψῃ τὸ λουτρό, νὰ τὸ λοῦσῃ, νὰ τὸ φορέσῃ καλὰ ροῦχα καὶ νὰ τὸ βάλῃ νὰ φάγ', ὕστερα τὸ ρώτῃ, πῶς βρέθηκε μέσα στὴ σπηλιά. Τὸ κορίτσο εἶπ' ὅλη τὴν ἱστορία τ' ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος.

Τὸ βασιλόπουλο πῆρε γυναῖκα τ' τὴ βασιλοπούλα κ' ἔκαμαν τρία ἀγόρια ποῦ ἔλαμπαν σὰν τὸν ἥλιο.

Μιὰ μέρα τὸ βασιλόπουλο ρωτᾷ τὴ γυναῖκά τ', τί ἔχ' κ' ἀναστεναῖς.

—Ἀποθύμσα νὰ δγῶ τὸν πατέρα μ' καὶ τὸν ἀδελφό μ'.

—Αὐτὸ εἶναι;

—Ἐτοιμάσ' νὰ πᾶς, πάρε καὶ τὰ παιδιὰ κ' ἀργότερα θάλλθω καὶ γώ. Τὴν δίν' στρατὸ νὰ τὴ φυλάξῃ, τροφὴ νὰ τρῶνε ὡς ποῦ νὰ πᾶνε, σαράντα παλληκάρια ἀσπροφορεμένα, δοῦλες μέσα στίς καρότσες, καὶ σὲ μιὰ ὥραία ἀψηλὴ καρότσα βάζ' τὴ γυναῖκά τ' μὲ τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς ξεπροβοδιζ', ἀμαξᾶς ἦτανε ἕνας μαῦρος μπιστεμένος τοῦ βασιλόπουλου.

Νυχτώθηκαν σ' ἕνα μέρος, σταμάτῃσαν οἱ καρότσες, ἡ γυναῖκα τοῦ

βασιλόπουλο τάισε τὰ παιδιὰ καὶ τὰ κοιμῇσε. Ὅταν ὅλη κοιμήθηκαν, πᾶγ' ὁ μαῦρος καὶ λέγει τῇ βασιλοκόρ' ἐγὼ ἀπόψε θὰ κοιμηθῶ μαζὺ σ'.

Ἡ βασιλοκόρ' δὲν τὸ δέχθηκε καὶ γιὰ νὰ τὴ φοβίσ' ἔσφαξε μπρὸς στὰ μάτια τς καὶ τὰ τρία παιδιὰ, ἡ δύστυχη τί νὰ κάνῃ, ὁ μαῦρος τὴ βίαζε κ' αὐτὴ τότε λέγ' στάσ' νὰ πάγω ἔξω νὰ κάνω τὴ δουλειά μ' καὶ νάλλθω. Τὴν ἔδεσε μ' ἕνα σχοινὶ γιὰ νὰ μὴ φύγ'. Ὁ μαῦρος ἄκουγε κ' ἔσφιγγε τὰ δόντια τ'. Βγαίνει ἔξω ἡ βασιλοκόρ', δένῃ τὸ σχοινὶ σὲ μιὰ πέτρα καὶ φεύγ'· κεῖ ποῦ ἔτρεχε βλέπ' στὸ βουνὸ μιὰ φωτιά, ὕστερα ἀπὸ πολλὰ φθάνῃ.

Ἐκεῖ ἦτανε ἕνας τσομπάνς, λέγ' ἡ βασιλοκόρ' στὸ τσομπάνι, πολὺ σὲ περικαλῶ δόμε τὴν φορεσιά σ' νὰ βάλω καὶ σὺ πάρῃς τὴ δική μ'.

Τὴν ἔβαλε, ντύλιξε, τὸ κεφάλ' μὲ τὴ σερβέτα ὅπως τὴν ντυλίζνε οἱ τσομπάνηδες καὶ τώρα λέγ' ἐγὼ θὰ φυλάγω τὰ πρόβατά σ'.

Ὁ βασιλεὺς καὶ τὰ δυὸ τὰ βασιλόπουλα ὅσο ἄκουαν τὸ παραμῦθ' ἔκλαιαν, τὸ τσομπανᾶκ' δὲ κρατήθηκε πᾶ βγάζ' τὴ σερβέτα καὶ πέφτει τ' ἄλλοχουσα μαλλιά τ', ρίχν' τὴ τσομπάνικη καπὸτα κ' ἀγκαλιάζ' τὸν ἄντρα τς. Ὁ βασιλεὺς βγάζει τὴν κορώνα καὶ τὴ βάζ' στὸ κεφάλ' τῆς κόρης τς· του κ' ἔκαμαν γάμους καὶ χαρὲς καὶ ξεφάντωσες καλὲς κ' ὡς τὰ ἔκαμαν ζούσανε, ἔζησαν καὶ βασιλεύσανε καὶ τ' ἄβγά παστρεύσανε.

Τὸν μαῦρο ποῦ νύχτωσε τὴν κορὴν καὶ τὸν μαῦρο τοὺς πέταξαν σὲ τοὺς σκύλους.

29. Ἡ μητρὺ καὶ ἡ παραπαῖδα.

Τζετώ.

Ἐνας πατέρας εἶχε τρία παιδιὰ καὶ τὸ κορίτσο τέσσερα, τὸ κορίτσο ἦτανε πολὺ ἔμορφο πήγαινε στὸ σχολεῖο καὶ τὸ κύτταζε ἡ κυρία ¹⁾, τὸ λούζε, τὸ πλυνε τὴν ποδιά τ', τὸ ρωτούσανε τ' ἀδελφία τ', ποῖος σὲ λούζ' ἀδελφούλα; ποῖος σὲ πλένῃ τὴν ποδιά σ';

—Ἡ κυρία μ', ἔλεγε τὸ κορίτσο.

Μιὰ μέρα ἡ κυρία τὸ λέγ', δὲν λὲς κορίτσο μ', τὸν πατέρα σ' νὰ μὲ κάνῃ μητέρα σ' καὶ πῶς πολὺ θὰ σὲ λατρεύω ²⁾.

Τὸ κορίτσο τὸ εἶπε στὸν πατέρα τ', κ' εἶπε ὁ πατέρας τ', πῆς το τ' ἀδελφία σ', σὰ θέλνε νὰ τὴνε πάρῃ.

Τὸ κορίτσο τὸ εἶπε σι' ἀδελφία τ', τὸ δέχθηκαν καὶ τὴν ἔκαναν μητέρα.

Στίς ὀχτὼ μέρες ποῦ τὴν πήραν, πῆγε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτῃ:

1) Δασκάλισσα.—2) Περιποιῶμαι.

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',

γὼ εἶμαι πὺδ ἔμορφη

γιὰ ἢ παραπαῖδά μ' ;

— Καὶ σὺ ὦραϊα

μὰ ἢ παραπαῖδά σ',

πὺδ ὦραϊα πὸ τὰ σένα.

Πῆρε τὴ βέργα πὺδ βάραγε τὰ δασκαλοῦδια ¹⁾ καὶ βάρεσε τὴν παραπαῖδα κι' ἀπ' τὸ ξύλο πὺδ τὴν ἔδωσε ἄρρωστικ. Τὸ βράδυ πὺδ ἤλθανε τ' ἀδέλφια τς τὴν εἶπανε, ἔλα κάτω. Πῆγ' ἢ μητριὰ καὶ τὰ εἶπε εἶναι ἄρρωστη, δὲν μπορεῖ σήμερις.

Ἀνέβκαν τὰ παιδιὰ πάνω, τί ἔχς ἀδελφίτσα μας ;

— Μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι μ'.

Κάθσανε κ' ἔφαγανε καὶ πλάγιασανε. Τὸ πρῶι σκώθηκανε, πλύθηκανε, ντύθηκανε καὶ πήρανε τὰ ζευγάρια τους καὶ πήγανε στὸ χωράφ'.

Ἡ μητριὰ πῆγε πάλι στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτησε,

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',

γὼ εἶμαι πὺδ ἔμορφη

γιὰ ἢ παραπαῖδά μ' ;

— Καὶ σὺ ὦραϊα,

μὰ ἢ παραπαῖδά σ',

πὺδ ὦραϊα πὸ τὰ σένα.

Τὸ βάρεσε πάλι τὸ κορίτσ'. Τὸ βράδυ ποῦλθανε τ' ἀδέλφια, φωνάζνε, κατέβα ἀδελφοῦλα νὰ σὲ δοῦμε, λέγ' πάλι ἢ μητριὰ εἶναι ἄρρωστη.

Ἀνέβκανε τὰ παιδιὰ πᾶν καὶ τὴν εἶπανε, τί ἔχς ἀδελφίτσα μας ;

— Μὲ πονάει τὸ κεφάλι μ'.

— Μά, τώρα λένε, πὺδ τὴν πήραμε μητέρα καὶ τὴν μεγάλωσαμε ὁρφανή, τώρα γιατί ν' ἄρρωστᾷ ;

Εἶπ' ὁ μικρὸς στοὺς ἀλληνοὺς, θὰ ποδηθοῦμε ²⁾ τὸ πρῶι γιὰ νὰ φύγουμε καὶ γὼ θὰ κρυφθῶ νὰ μείνω, νὰ δοῦμε τί τὸ κάνι τὸ κορίτσ' ἢ μητριὰ μας. Σκώθηκανε καὶ οἱ τέσσεροι, τὰ τρία τὰ παιδιὰ κι' ὁ πατέρας, κ' ἔφγανε ἀπ' τὸ σπίτι' κι' ὁ μικρὸς γύρσε καὶ κρύφθηκε.

Ἡ μητριὰ πῆγε λούσθηκε, ἄλλαξε, χτενίσθηκε, στολίσθηκε καὶ πῆγε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν εἶπε:

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',

γὼ εἶμαι πὺδ ἔμορφη,

γιὰ ἢ παραπαῖδά μ' ;

1) Μαθήτριες. — 2) Βάλουμε τὰ ποδήματα, τὰ παπούτσια.

— Καὶ σὺ ὦραϊα

μὰ ἢ παραπαῖδά σ',

πὺδ ὦραϊα πὸ τὰ σένα.

Σὰ πῆγε νὰ βαρέτ' τὸ κορίτσ', ἔτρεξε ὁ ἀδελφός: τ' καὶ τὴν ἔπιασε καὶ τὴν εἶπε, γι' αὐτὸ ἄρρωστᾷ ἢ ἀδελφή μας, αἱ, γιατί τῆνε βαρῶς ;

Τὸ παιδί βάρεσε τὴ μητριὰ καὶ πέρνει τὴν ἀδελφή τ' καὶ τὴν πᾶγ' στὸ χωράφ' κ' εἶπε στὸν πατέρα τ', πατέρα, ἀπὸ σήμερα παιδιὰ δὲν ἔχς: θὰ πάρμε τὴν ἀδελφή μας καὶ θὰ φύγμε.

— "Ο, τι θέλτε, παιδιὰ μ', κάντε, τί νὰ σᾶς πῶ ἐγώ ;

Πῆγ' ὁ μικρὸς στὸ σπίτι', πῆρε τὰ ροῦχα, πήρανε τὸ κορίτσ' καὶ πήγανε στὰ βουνά: κεῖ πὺδ πήγαινανε εἶδανε ἕνα πύργο, τὸν ἀνοίξανε καὶ μπήκανε μέσα. Εἶπανε τὴν ἀδελφή τς, σὺ νὰ καθίσῃς μέσα καὶ μεῖς θὰ πηγαίμε νὰ λαγοκυνηγᾶμε νὰ σκοτώνμε πουλιὰ καὶ νὰ σὲ φέρνουμε νὰ τρώμε καὶ σὺ μὴ τυχὸν ἔλθ' καμιά γρηὰ καὶ τὴν ἀνοίξς καὶ τὴν πάρς μέσα

Τώρα ν' ἀφίσιμε τ' ἀδέλφια καὶ νὰ πᾶμε στὴ μητριὰ. Αὐτὴ πάλι λούσθηκε, χτενίσθηκε, ἄλλαξε, στολίσθηκε καὶ πῆγε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτησε,

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',

γὼ εἶμαι πὺδ ἔμορφη

γιὰ ἢ παραπαῖδά μ' ;

— Καὶ σὺ ὦραϊα εἶσαι,

μὰ ἢ παραπαῖδά σ',

πὺδ ὦραϊα πὸ τὰ σένα.

Καὶ ποῦ εἶναι ;

— Τὴν ἔχνε στὸ τάδε μέρος τ' ἀδέλφια τς μέσα στὸν πύργο.

Ἡ μητριὰ ἔπιασε κ' ἔγινε γύφτισσα καὶ πῆρε δακτυλῖδια, φουρκέτες, λεβάντες, βραχιόλια, σκουλαρίκια καὶ μάγεψε ἕνα δακτυλιδάκ' καὶ τῶβαλε στὴν σπόρτα ¹⁾ μπρός, πῆγε καὶ τὸ βρῆκε τὸ κορίτσ' καὶ φώναζε κάτ' ἀπ' τὸν πύργο, φουρκέτες, βραχιόλια, δακτυλῖα, σκουλαρίκια. Ἄκσε τὸ κορίτσ' κι' ἀνοίξε τὸ παρᾶθυρο κ' ἔσκυψε νὰ δγῇ.

— Δὲ μ' ἀνοίγς κορίτσ' μ', πῶχω ὁμορφα δακτυλιδάκια γιὰ τὰ σένα, πού 'σαι ὁμορφούλα.

— Δὲ μ' ἀφῖνε τ' ἀδέλφια μ', ν' ἀνοίξω τὴν πόρτα.

1) Κασάκι πὺδ ἔχνε οἱ μαστιχάδες, οἱ κουλουρτζήδες μ' ἕνα δέρμα κρεμασμένο στὸ λαιμό.

ΑΘΗΝΑ

—Σὰ δὲ σ' ἀφῖνε ν' ἀνοίξῃ τὴν πόρτα, ρίξε ἓνα σχοινάκ' ἀπ' τὸ πα-
ράθυρο νὰ σὲ δέσω ἓνα δαχτυλιδάκ' νὰ τὸ φορέσῃς.

Μόλις τῷβαλε τὸ κορίτσι τὸ δαχτυλιδάκ', πέθανε.

Τὸ βράδυ ἦλθανε τ' ἀδελφία τ' καὶ χτυπούσανε τὴν πόρτα νὰ τοὺς
ἀνοίξῃ χτυπούσανε, ἡ πόρτα δὲν ἀνοίγε, τὴν ἐσπρωξίνε δυνατὰ κι' ἀνοίξε.
Ἀνέβκαν καὶ τὴν ἤϋρνε πεθαμμένῃ, κλαίγανε καὶ λέγανε, ἀδελφούλα μας,
γιατὶ πέθανες; νησι.κιὰ σ' ἀφίναμε; Κλαίγανε καὶ τραβούσανε τὰ μαλ-
λιά της. Νὰ τὴ θάψινε λυπηθήκανε, πήγαν καὶ τὴν ἔκαναν μιὰ χρυσή κά-
σα καὶ τὴν ἔβαλαν μέσα, ἀναψανε λαμπάδα στὸ κεφάλι, λαμπάδα στὰ
πόδια, τὴν φίλσανε καὶ ἔκλεισαν τὴν πόρτα κ' ἔφυγαν. Κλείδωσαν
τὸν πύργο καὶ τὰ κλειδιά τὰ πέταξαν στὴ λίμνη ποὺ βρίσκονταν κοντά.

Ἦτανε ἓνας βασιλεὺς κ' εἶχε ἓνα γιό καὶ τὸν εἶπε, πατέρα δὲ μὲ δίς
ἓνα καρὰβ' νὰ πάγω καὶ γὼ νὰ συρτανίσω στίς πολιτεῖες;

—Μπράβο παιδί μ', γιατί νὰ μὴ σὲ δόσω;

Ἐτοίμασε καρὰβ', τὸν ἔβαλε ναῦτες, τὸν πήρε τὰ ψωμιά τ', τὰ φαγιά
τ', τὸν ἔδωσε καὶ παραδες γιὰ νὰ ψουνίσ'. Τὸ παιδί πήγε σ' ὅλες τίς πο-
λιτεῖες, στὸν ἐρχομὸ ποὺ περνοῦσε ἀπ' τὸν πύργο ἔγινε τρικυμία κ' εἶπε
τὸ βασιλόπουλο, δὲν ξέρετε κανένα λιμάνι νὰ πᾶμε νὰ ξευχητήσουμε;

Ἐνας ναύτης εἶπε, γὼ ξέρω' ἐδεδῶ 1) στὸν πύργο εἶναι ἓνα λιμα-
νάκ'. Πήγανε καὶ κάθσανε τρεῖς μέρες μέσῃ τοῦ πύργου. Εἶπε τὸ βασιλό-
πουλο, παιδιά, τώρα ὁ καιρὸς καλοσύνην νὰ φύγῃ.

Πήγαν οἱ ναῦτες νὰ τραβήξουν τὴν ἀγκυρά, πᾶν' στὸ σίδερο ἦτανε
μιὰ ἀρμαθιὰ κλειδιά, τὰ πήγανε στὸ βασιλόπουλο κ' εἶπανε, ἀφέντη μας,
ἠύραμε μιὰ ἀρμαθιὰ κλειδιά.

—Νὰ ξαναφουντάρτε καὶ νὰ πᾶμε στὸν πύργο.

Κατέβασαν τὴν βάρια, μπῆκε μέσα τὸ βασιλόπουλο καὶ τῷβαλε
ἔξω στὴ στεριά, ἀνοίξε τὴν πόρτα τοῦ πύργου καὶ μπῆκε μέσα. Ἀνοίξε
ὅλες τίς πόρτες κ' ἡ πόρτα ποὺ ἦτανε ἡ κόρη μέσα δὲν ἀνοίγε, μὲ δυσ-
κολία τὴν ἀνοίξε κ' εἶδε τὴν παραπαῖδα ποὺ ἦτανε πεθαμμέν' μέσα στὴ
χρυσή κάσα, λαμπάδες ἔκαιγαν μιὰ στὸ κεφάλι της καὶ μιὰ στὰ πόδια
της κ' εἶπε στοὺς ναῦτες νὰ πάρνουν τὴν κάσα στὸ καρὰβ'.

Τὸ βασιλόπουλο δὲ ψούνει γιὰ τὸ σπῖτ' τ', τίποτε καὶ στοὺς ναῦτες
εἶπε, σὰ φθάσῃ στὴν πολιτεία καὶ γίνῃ νύχτα νὰ φέρετε τὴν κάσα στὸ
παλάτ' καὶ νὰ μὴ πῆτε τίποτε οὔτε στὸν πατέρα μ', οὔτε στὴ μητέρα μ',
οὔτε σὲ κανέναν. Μόλις βγήκανε καὶ πήγε τὸ βασιλόπουλ' στὸ παλάτ',
ἔπεσε ἄρρωστο ἀπ' τὴν ἀγάπ' τ' κ' ἡ βασίλισσα τὸ ἔλεγε, παιδί μ', σ'
ἔστειλαμε καλὰ καὶ σὺ ἄρρωστῆσαι:

1) Κοντά.

—Μὴ μὲ ρωτᾷς, μητέρα, δὲν εἶμαι καλὰ.

Ἐκεῖνο ὅλῃ τὴ μέρα καταγίνονταν μὲ τὴν κόρ' καὶ τὴν ἔλεγε,

Τί ἔχεις καλή μ' ;

τί ἔχεις χρυσή μ' ;

καὶ δὲ μιλάς ;

Ἡ βασίλισσα μιὰ μέρα ὑποψιάσθηκε καὶ λέγ' ποιόνα νᾶχ' ὁ γιός μ'
μέσα καὶ μιλάει; κύτταξε ἀπ' τὴ χαραμάδα κ' εἶδε ποὺ μίλαγε μὲ μιὰ πε-
θαμμέν', ἔτρεξε στὸν ἄντρα της καὶ τὸν εἶπε, βασιλέα μ', ὁ γιός μας ἔχ'
στὴν κάμαρα τ' ἓνα φάντασμα καὶ μιλάει, νὰ τὸν φωνάξῃς στὸ περιβόλι
καὶ γὼ νὰ πάγω σιγά, σιγά, νὰ δῶ τί εἶναι.

—Πᾶλε πάγ' στὸ βασιλόπουλο, τ' ἔχῃ παιδί μ', ποὺ σ' ἔστειλαμε καλὰ
καὶ μᾶς ἤλθες ἄρρωστο, πᾶνε λίγο μὲ τὸν πατέρα σ' νὰ ξεσκάσῃς. Πήγε
στὸ περιβόλι τὸ βασιλόπουλο κ' ἡ βασίλισσα πῆγε στὴν κάμαρά τ', ἀνοίξε
τὴν κάσα ἔβγαλε τὸ δαχτυλίδ' τὸ μαγεμένο καὶ ξυπνήσ' ἡ κόρ'.

Μόλις τῷβαλε ξυπνήσε κ' εἶπε ἄχ, τί πολὺ ποὺ κοιμήθηκα. Τῆς τῷ-
βαλε πάλαι καὶ τὴν ἀποκοίμισε τὸ βασιλόπουλο καὶ ποὺ μιλοῦσε μὲ τὸν
πατέρα τ' θυμήθηκε τὴν κόρ' κ' ἔφυγε καὶ πῆγε στὴν κάμαρα τ', ἐκεῖ ἦτα-
νε ἡ μητέρα τ' καὶ τὸν λέγ', τ' ἔχῃ παιδί μ' καὶ δὲ μὲ λὲς τὸν πόνο σ' ;

Τί ἀποκρίθηκε;

—Μὴ στεναχωρεῖσαι γιὰ μὲ, θὰ ξυπνήσω τὴν ἀγάπ' σ' ποὺ κοιμᾶται,
καὶ νὰ μὴ λιγοθυμήσῃς. Ἡ βασίλισσα ἀνοίξε τὴν κάσα καὶ μόλις ἔβγαλε τὸ
δαχτυλίδ' ἀπ' τὸ χέρ' τῆς κόρης, ἡ κόρ' ξύπνησε καὶ τὸ βασιλόπουλο λιγο-
θύμισε. Σὰ ξελιγοθύμισε τὸ βασιλόπουλο, εἶπε, τώρα γὼ πιά μητέρα
θὰ τὴν πάρω γυναῖκα.

Πήρανε τὴν κόρ', τὴν πήγανε στὸ λουτρό, τὴν ἄλλαξαν, τὴν συγύρ-
σανε καὶ ἄρχισαν τὸ γάμο.

Τ' ἀδελφία της σάν πέθανε, ἔφυγαν καὶ χωρίσθηκαν, ἄκσανε μέσ' στὰ
βουνὰ πὼς γίνονταν βασιλικοὶ γάμοι καὶ κατέβκανε κ' ἔτυχε καὶ κάθσανε
σὲ μιὰ μέρα στὸ παλάτ'.

Στεφάνωσανε κι' ἀρχήσαν νὰ χορεύουν, ὁ μικρὸς ἀδελφὸς ὅταν ἡ
νύφ' χόρευε τὴν παρόμοιαζε στὴν ἀδελφή τ' κι' ἀναστενάξε.

Τὸν ρώτσει ὁ ἄλλος, γιατί ἀναστενάξεις πατριώτ' ;

—Πὼς νὰ μὴν ἀναστενάξω; ποῦχα μιὰ ἀδελφή ποὺ ἔμοιαζε τῇ νύφ'
καὶ τῇ χάσαμε;

—Ποιανοῦ παιδί εἶσαι σύ;

—Τοῦ κυρὸ Κωνσταντῆ.

Τὸν ρωτᾷει κι' ὁ ἄλλος, σύ;

—Τοῦ κυρὸ Κωνσταντῆ.

Ρωτοῦνε τὸν τρίτο καὶ σύ;

—Τοῦ κυρ Κωνσταντῆ.

Τότες ὅλι ἀγκαλιάστηκαν κ' εἶπε πάλε ὁ μικρός, αὐτὴ πού χορεύει μοιάζ τὴν ἀδελφή μας.

Ἡ νύφη πὸ πάνω τοὺς εἶδε καὶ τοὺς παρόμοιασε μὲ τ' ἀδέλφια τς καὶ λέγ' στὸ βασιλόπουλο, αὐτοὺς τοὺς τρεῖς πού ἔδειξαν νὰ τοὺς φέρνε.

Τοὺς εἶπαν νὰ πᾶνε πάνω, φοβήθηκαν καὶ δὲ πήγαιναν.

—Νὰ μὴ φοβοῦνται, κάτι θὰ τοὺς ρωτήσω, εἶπε ἡ νύφ'.

Φοβούντανε καὶ ντρέποντανε νὰ πᾶνε κουρελιασμέν', χρόνια μέσα στὰ βουνά. Πήγανε καὶ τοὺς εἶπαν, μὴ φοβοῦσθε, θέλω νὰ σᾶς ρωτήσω, γιατί μαθὲ μ' ἔδειξατε μὲ τὸ δάχτυλο;

—Εἴχαμε, λέγ' ὁ μικρός, μιὰ ἀδελφίτσα πού σ' ἔμοιαζε, γι' αὐτὸ ἔδειξα.

—Ποιανοῦ παιδιὰ εἴσατε;

—Τοῦ κυρ Κωνσταντῆ.

—Ὡστε ἀδέλφια εἴμαστε.

Ἀγκαλιάστηκαν κ' οἱ τέσσεροι κ' ὁ βασιλὲς διέταξε καὶ τοὺς πῆγαν στὸ λουτρό, τοὺς ἔπλυναν, τοὺς ἄλλαξαν καὶ τοὺς ἔδωσαν καλὰ ροῦχα. Βάσταξε ὁ γάμος μιὰ βδομάδα κ' εἶπ' ἡ κόρ' τ' ἀντρός της, θὰ σὲ κάνω τρία παιδιά, δυὸ ἀρσενικά κ' ἓνα θηλυκό, τρία κ' ἀθάνατα. Ἐμεινε ἔγκυος, μῆνα μὲ τὸ μῆνα γιόμζε ἡ κοιλιά της, ἤλθαν οἱ ἐννιά οἱ μῆνες καὶ ἤλθε μῆνυμα στὸν βασιλὲ νὰ πάγ' στὸν πόλεμο, τὸ βασιλόπουλο ἀνεβράχθηκε πού ἔπρεπε νὰ φύγ' κ' ἄφινε τὴ γυναῖκά τ' τώρα πού ἤλθαν οἱ μέρες τς νὰ γεννήσ'.

—Μὴ στεναχωριέσαι τὸν λέγ' ἡ μητέρα τ', γὼ θὰ πάρω καλὴ μαμμὴ καὶ μὲ τὴν εὐκολία θὰ γίνῃ τὸ παιδί.

Ἡ μητριὰ στὰ τόσα χρόνια πῆρε πάλι τὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτησε,

Καθρέφτη καθρεφτάκι μ',

γὼ εἶμαι πὺδ ἔμορφη,

γιὰ ἡ παραπαῖδά μ',

—*Καὶ σὺ ὦραία εἶσαι,*

μὰ ἡ παραπαῖδά σ',

πὺδ ὦραία πὸ τὰ σένα.

Ὅτε εἶσαι, οὔτε θὰ γίνς.

Ἡ μητριὰ σκύλιασε, τὴν εἶχε γιὰ πεθαμμέν' καὶ πού βρίσκεται; ρωτᾷ τὸν καθρέφτη.

—Εἶναι στὸ παλάτ', τὴν πῆρε τὸ βασιλόπουλο γυναῖκα τ' κ' αὐτὲς τίς μέρες θὰ γεννήσ'.

Μόλις τ' ἄκσε, ἔγινε μιμητή, πῆρε μερικὰ ψευτογιατρικά τᾶβαλε μέσ'

στὴ τσάντα τς, ἓνα ξουράφ' ἔβαλε στὴ τσέπ' καὶ ἔφυγε γιὰ τὴν πολιτεία. Ἡ μητριὰ γύριζε ἔξω ἀπ' τὸ παλάτ' καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, καλὴ μαμμὴ. Κατεβαίνει ἡ βασίλισσα καὶ τὴν λέγ', ἡ νύφη μ', θὰ γεννήσ', ἔλα πάνω.

Τὴν πῆρανε πᾶν', ἡ κόρ' τὴ γνώρισε, τὴν ἐπιασαν οἱ πόνοι, τὴν κάθισαν στὸ σκαμνὶ κ' ἔκαμε ἓνα χρυσὸ παιδί, τὸ πῆρανε καὶ τὴν λεχῶνα τὴν ντύσανε, τὴ σιάσανε καὶ βάλανε τὸ παιδί κοντὰ τς.

Τὴ νύχτα πού κοιμούντανε ὅλ', ἡ μαμμὴ ἔβγαλε τὸ ξουράφ' καὶ τὸ ἔσφαξε κ' ἔβαλε τὸ ξουράφ' κάτω ἀπ' τῆς λεχῶνας τὸ μαξιλάρ'.

Τὸ πρῶι σηκώθηκε ἡ βασίλισσα νὰ χαϊδέψ' τὸ παιδί, βλέπ' τὸ κεφαλάκ' τ' κομμένο.

—Κερά μαμμὴ, τὸ παιδί τί ἔπαθε; τὸ κεφαλάκ' τ' κομμένο.

—Τί τὸ λέτε μένα, πέστε το τὴ μητέρα τ'.

—Κυττάξτε μένα, σὰ βρῆτε τίποτε ματωμένο, ὅτι θέλτε κάντε με κ' ὅταν τὸ βρῆτε στὴ μητέρα τ', ὅτι θέλτε κάντε τὴν, γὼ δὲν ἀνακατεύουμε. Κύτταξαν στὴ λεχῶνα κ' ἤϋραν τὸ ξουράφ' ματωμένο κάτω ἀπ' τὸ προσκέφαλο. Ἡ μαμμὴ ἔφυγε, πῆγε σπίτι τς, τὸ παιδάκ' τὸ θάψανε κ' ἔμεινε μόνη ἡ νύφ' μὲ τὴ πεθερά.

Ἦλθ' ὁ βασιλὲς τὸ βασιλοπαῖδ' ἀπ' τὸν πόλεμο καὶ ρωτᾷ τὴ βασίλισσα, πῶς εἶναι ἡ γυναῖκα μ'.

—Κατὰ τὴν ἡμέραν τὸ παιδί.

Τὸ βασιλόπουλο δὲν εἶπε τίποτε τὴν γυναῖκα τ', νὰ μὴ τὴν στεναχωρέσ' κ' ἡ γυναῖκα τ' ἔμεινε πάλι ἔγκυος. Νὰ ποῖμε ἔγινε ἐννιά μηνῶ κ' ἔφθασε στίς ὥρες τς νὰ γεννήσ' καὶ τὴν εἶπε τὸ βασιλοπαῖδ', μητέρα, νὰ πάρς καλὴ μαμμὴ, δὲ πιστεύω ἡ γυναῖκα μ' νὰ σφᾶζ' τὸ παιδί τς.

—Ξέρω καὶ γὼ μαθὲ, καλὴ μαμμὴ πέρνω.

Τὸ βασιλοπαῖδ', τὸ ἤλθε πάλε μῆνυμα νὰ πάγ' στὸν πόλεμο, χαιρετήθηκε μὲ τὴ γυναῖκά τ', τὴ μητέρα τ' κ' ἔφυγε λυπημένο.

Ἡ μητριὰ πῆγε πάλε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτᾷ:

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',

ποιὸς εἶναι ποῖδ ἔμορφη,

γὼ ἢ ἡ παραπαῖδά μ';

—*Καὶ σὺ ὦραία εἶσαι,*

μὰ ἡ παραπαῖδά σ',

πὺδ ὦραία πὸ τὰ σένα.

Ὅτε εἶσαι, οὔτε θὰ γίνς.

—Καὶ τί γίνεται;

—Αὐτὲς τίς μέρες θὰ γεννήσ'.

Ἡ μητριὰ φόρεσε ἄλλα ροῦχα, πῆρε μιὰ τσάντα μὲ ψευτογιατρικά, περνοῦσε κάτω ἀπ' τὸ παλάτ' καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, καλὴ μαμμὴ.

Τ' ἄκσε ἡ βασίλισσα κατέβρε κατ' καὶ τὴ ρώτσε, εἶσαι καλὴ μαμμὴ;
—Πῶς δὲν εἶμαι;

—Πήραμε μιὰ μαμμὴ κ' ἔσφαξε τὸ παιδί.

—Τὸ παιδί δὲν τὸ σφάζ' ποτέ; ἡ μαμμὴ, τῶσφαξε ἡ μάννα τ'. Τὴν πήρανε ἀπ' ἄν' ἄρχισαν τὴν κόρ' νὰ τήνε πιάνε μερικοὶ πόν', τὴν ἔπιασαν οἱ πόνι οἱ μεγάλοι τὴν κάθσαν στὸ σκαμνί. Γένσε, πάλι ἔκαμε ἄρσενικό παιδί. Τὸ εἶδ' ἡ βασίλισσα, χάρισε πού τὸ εἶδε τέτοιο ὥραιο παιδί καὶ χρυσὸ παιδί. Πήρανε τὴ λεχώνα τὴν ἄλλαξε, τὴν ἔβαλε στὸ κρεββάτ' ἔβαλε καὶ τὸ παιδί κοντά τς κ' ἡσύχασε. Φάγαγε φαγί, γλέντησανε καὶ πλάγιασανε, τὴ νύχτα ἡ μαμμὴ σκώθηκε πάλι κ' ἔσφαξε τὸ παιδί καὶ τὸ ξουράφ' τῶβαλε στῆς λεχώνας τὸ προσκέφαλο. Τὸ προὐ πού σκώθηκε ἡ βασίλισσα νὰ πάγ' νὰ χαϊδέψ' τὸ παιδί, βλέπ' κ' αὐτὸ τὸ παιδί σφαγμένο.

—Κερά μαμμὴ, πάλι τὸ παιδί σφαγμένο.

—Γὼ δὲ σὰς εἶπα πῶς τὸ παιδί τὸ σφάζ' ἡ μάννα τ', κυττάζε με, δὲν ἔχω τίποτε ἀπ' αὐτό.

Κυττάζνε κείνηνα δὲν εἶχε τίποτε, κυττάζνε τὴ λεχώνα βλέπνε κατ' ἀπ' τὸ προσκεφάλι τῆς τὸ ξουράφ' ματωμένο.

Ἡ μαμμὴ σηκώθηκε κ' ἔφυγε, τὸ παιδί τῶθαιπν καὶ μὴνυσαν στ' ἀδελφία τς, πῶς ἡ ἀδελφὴ σας σφάζ' τὰ παιδιὰ τς καὶ τ' ἀδελφία τρώμαζαν νὰ μὴ τὰ σφάζ' τὸ βασιλόπουλο, ἀφοῦ ἡ ἀδελφὴ τους σφάζ' τὰ παιδιὰ.

Τὸ βασιλόπουλο κέρδισε στὸν πόλεμο κ' ἔφυγε, ὥστε τὴν μητέρα τ' μητέρα, τί κάν' ἡ γυναῖκα μ' ;

—Καλά, λέγ', εἶναι, μὰ ἔκαμε τὸ παιδί καὶ τῶσφαξε.

—Ἄ, λέγ', μ' ἔταξε ἀκόμα ἓνα παιδί καὶ σὰ τὸ κάνι καὶ τὸ σφάζ', θὰ σφάξω καὶ γὼ κείνηνα.

Ἡ γυναῖκα τ' ἔμεινε πάλι ἔγκυος, ἔρχονταν οἱ μῆνες οἱ ἐννιά γιὰ νὰ γεννήσ' κ' ὁ ἄντρας τῆς ἀνέβαινε, κατέβαινε κ' ἀναστενάζε καὶ τὸν εἶπ' ἡ βασίλισσα, γιατί, γιέ μ', ἀναστενάζεις ;

—Ποῦ νὰ μὴν ἀναστενάζω; πού θὰ φύγω πάλι στὸν πόλεμο καὶ θέλω νὰ δω πῶς γεννάει ἡ γυναῖκα μ' ;

—Ἐνα κάν' ὦ, παιδί μ', τί ἐγὼ τί ἐσύ, βλέπουμε γεννάει τὸ παιδί, μόνε πού τὸ σφάζ'.

—Θὰ βγάλς διαταγὴ νὰ πάρς μιὰ καλὴ μαμμὴ κ' ἂν δὲ τὸ κόψ', νὰ βάλς στὸ παράθυρο μιὰ κόκκινη σημαία κ' ἂν τὸ κόψ' θὰ βάλς μαύρη. Ὁ βασιλέας καὶ τὸ βασιλόπαιδο χαιρετήθηκαν μὲ τὴ βασίλισσα καὶ τὴ γυναῖκα τ' κ' ἔφυγαν.

Ἡ μητριὰ πάλι πῆρε τὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτσε,

1) Εἶναι.

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποῖα εἶναι πὺδ ἔμορφη,
ἐγὼ ἢ ἡ παραπαϊδά μ' ;
—Σ' εἶπα καὶ σὺ ὥραϊα εἶσαι,
μὰ σὰν τὴν παραπαϊδά σ' δὲν εἶσαι.

Ἄλλ' ἄλλ' πάλι ρούχα διαφορετικά, πέρνει τὴν τσάντα τς, βαζ' μέσα κατὶ ψευτογιατρικά, τὸ ξουράφ' στὴ τσέπ' καὶ πάγ' στὸ παλάτ' ἀπ' ἔξω καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, ὥραϊα μαμμὴ. Τ' ἄκσε ἡ βασίλισσα κατεβαίνει κάτω κ' ἀνοίγ' τὴν πόρτα καὶ τὴν ρωτᾷ, εἶσαι καλὴ μαμμὴ ;

—Πῶς δὲν εἶμαι ;

—Πήραμε μιὰ μαμμὴ κ' ἔσφαξε τὸ παιδί.

—Τὸ παιδί δὲν τὸ σφάζ' ποτέ; ἡ μαμμὴ, τὸ σφάζ' ἡ μητέρα τ'.

Τὴν πήρανε ἀπ' ἄν' ἄρχισαν τὴν κόρ' νὰ τήνε πιάνε οἱ πόνι γιὰ νὰ γεννήσ', τὴν πιάσανε οἱ μεγάλοι πόνι τὴν κάθσαν στὸ σκαμνί. Ἐκαμε μιὰ κόρ' πὺδ καλὴ ἀπ' τ' ἄλλα, αὐτὴ ἦτανε ὁλόχρυση κ' ἔλαμψε σὰν τὸν ἥλιο.

Πήρανε τὴ λεχώνα τὴν βάλανε στὸ κρεββάτ' τς, ἄλλαξε καὶ τὸ παιδί καὶ τῶβαλε κοντά τς.

Τὸ βράδυ κάθισαν στὸ τραπέζι νὰ φαῖνε κ' εἶπ' ὁ ἀδελφὸς ὁ μικρὸς, κυρία συμπεθέρα, σήμερις ἡ πόρτα τῆς λεχώνας νὰ μὴ σφαλίσ', νὰ μείνι ἀνοιχτή.

—Λέγ' κ' ἡ μαμμὴ, πρῶτὴ βραδεὶα πού γένσε, γίνεται νὰ μείν' ἡ πορτα ἀνοιχτή;

—Θὰ μείνι, λέγ' ἡ βασίλισσα.

Ἐφαγανε καὶ πῆγ' ἡ βασίλισσα νὰ πλαγιάσ' κ' ὁ μικρὸς ἔμεινε ἀντίκρυ στὴν κάμαρα τῆς λεχώνας, νὰ μὴ σφαλίσ' ἡ πόρτα οὔτε ἡ λάμπα νὰ χαμηλώσ'. Ἡ μαμμὴ σκώνεται τὴ νύχτα νὰ σφάζ' τὸ παιδί, εἶδε τοὺς ἄλλους ξυπνητοὺς καὶ πάλι ξαναπλάγιασε. Ἀκόμα μιὰ φορὰ σκώνεται, βγάζ' τὸ ξουράφ' ἀπ' τὴν τσέπ' τς γιὰ νὰ σφάζ' τὸ παιδί, τὴν εἶδε ὁ μικρὸς ἀδελφός, ποὺ ἔπιασε τὸ παιδί, τρέχ' καὶ πιάνι τὸ χέρι τς.

—Ἀκόμα, τὴν εἶπε, καὶ δῶ ἡλθες καὶ μὰς βοήηες; τὴν πιάνι ἀπ' τὸ χέρ' τς, τὴν βγάλς ἔξω ἀπ' τὴν κάμαρα τῆς λεχώνας καὶ τὴν ἔσφαξε, τὴν κρέμασε, καὶ τὸ προὐ, σὰ σηκώθκ' ἡ βασίλισσα νὰ πάγ' νὰ κάν' τὸ νερό τς, εἶδε καὶ φοβήθηκε καὶ βγάζ' τὴ φωνὴ καὶ λέγ', συμπεθερε, συμπεθερε, τί κακὸ πρᾶμα εἶν' αὐτὸ πού εἶναι κρεμασμένο ;

—Μὴ φοβάσαι κυρία συμπεθέρα, αὐτὴ εἶναι ἡ μητριὰ πού ἔσφαξε τὰ παιδιὰ μας καὶ θὲ νὰ σφάζ' κ' αὐτὸ καὶ τὴν ἔσφαξε.

—Μπράβο συμπεθερε.

Πῆγε μέσα ἡ γιαγιά καὶ χάδεψε τὸ παιδάκ' πού ἔκλαιγε.

Τὸ προὐ πού ἀνοίξε ἡ μέρα καὶ ξημέρωσε, τὴν ἔκαμε βοῦκες, βοῦκες καὶ τὴν ἔρριξε στὰ σκυλιά, κ' ὕστερα ἡ βασίλισσα ἔβαλε κόκκινη σημαία

στο παράθυρο καὶ μόλις κατέβκε τὸ βασιλόπουλο ἀπὸ τὸν πόλεμο κ' εἶδε τὴν κόκκινη σημαία καιονιάρισε, κ' εἶπε ἔχω καὶ γὼ παιδί τώρα.

Ἦρτε στοὺ σπῖτ' καὶ ρώτισε, τί κάνετε μητέρα;

—Καλά, τώρα ἔχουμε ἓνα ὠραῖο κορίτο.

—Πῶς ἔγινε; λέγ' τὸ βασιλόπουλο.

Ἡ μαμμή ἦτανε ἡ μητριὰ τς ποὺ τὰ σκότωνε καὶ σὰν ἤθελε νὰ σκοτώσ' καὶ τὸ κορίτο, τὴν ἔπιασ' ὁ γυναικάδελφός σου ὁ μικρός καὶ τὴν ἔσφαξε. Φώναξε κι' ὁ βασιλὲς τὸν μικρὸ ἀδελφὸ καὶ τὸν ρώτισε, πῶς ἔγινε παιδί μ'; καὶ τὰ εἶπε ὅλα.

Τὸν ἔβαλε ὁ βασιλὲς σὲ μεγάλη θέσ' καὶ τοὺς ἀλλοινοὺς ἀδελφούς ἔβαλε σὲ κατώτερη καὶ ζήγανε καὶ βασιλεύανε καὶ τ' ἀργὰ παστρεύανε.

30. Ἡ Πεντάμορφη.

Σηλυβριά.

Μιά φορά κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε μιὰ βασίλισσα πολὺ ἔμορφη κ' εἶχε μιὰ προγονή πὺ ἔμορφη πὺ τὰ κείνηνα καὶ τὴν ἔλεγαν Πεντάμορφη, ἡ βασίλισσα, ἄλλαξε, στολιζούνταν καὶ πῆγαινε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτοῦσε:

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιὰ εἶναι ἔμορφότερη πὺ μένα;

—Ἐμορφη καὶ καλὴ εἶσαι,
μὰ σὰν τὴν Πεντάμορφη δὲν εἶσαι.

Μέρα μὲ τὴ μέρα τὴ φθόναε περισσότερο καὶ ρώτισε τὴ μάγισσα, τί νὰ κάνῃ γιὰ νὰ μείνῃ ἡ πὺ ἔμορφη τοῦ κόσμου. Ἡ μάγισσα τήνε δίνῃ ἓνα ζευγάρι μαγεμένους κάλτσες ἀπὸ χρυσὸ σύρμα γιὰ νὰ τίς βάλῃ ἡ Πεντάμορφη. Ἡ μητριὰ δλόχαρη δίνῃ τίς κάλτσες στὴν προγονή, τίς φορεῖ κι' ἀποκοιμῆται καὶ τὴν ἀφίνῃ σ' ἓνα παλάτ' καὶ φεύγ' καὶ πάγ' στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτᾷ:

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιὰ εἶναι ἔμορφότερη πὺ μένα;
—Σὺ εἶσαι, ἡ πὺ ἔμορφη τοῦ κόσμου.

Γυρίζοντας ἓνα βασιλόπουλο ἀπ' τὸ κυνήγ' περνάει ἀπ' τὸ ἔρρημο παλάτ' τῆς Πεντάμορφης, σκουντάει τὴν πόρτα κι' ἀνεβαίνει. Ψυχὴ ζωντανὴ δὲν εἶχε μέσα, γυρνάει σ' ὅλες τίς κάμαρες, πάγ' στὴν τελευταία, τί νὰ δγῇ, βλέπ' τὴν Πεντάμορφη νὰ κοιμᾷται. Περιμένῃ νὰ ξυπνήσ', περνάει μιὰ μέρα, περνοῦνε δυό, περνοῦνε τρεῖς, ἡ Πεντάμορφη δὲν ξυπνάει, καὶ δίνῃ διαταγὴ στίς δοῦλοι τ' νὰ τὴν πᾶνε στοὺ παλάτ' τοῦ πατέρα τ' καὶ τὴν

ἔβαλε στὴν κάμαρά τ'. Ἀπὸ κείνη τὴ μέρα τὸ βασιλόπουλο ἦτανε συλλογισμένο, οὔτε ἔτρωγε, οὔτε ἔπινε, οὔτε ἔφεινε πὺ πλάγι τς' ἡ μητέρα τ' τὸ ἔβλεπε νὰ λυώνῃ στοὺ ποδάρ', νὰ μὴ βγαίνῃ ἔξω πὺ τὴν κάμαρά τ', νὰ μὴ τρώγ', νὰ μὴ πηγαίνῃ στοὺ κυνήγ' καὶ στεναχωριούντανε. Μιὰ μέρα μπαίνει μέσα, βλέπ' νὰ κοιμᾷται βαθειὰ μιὰ κοπέλλα πὺ ἡ πλάσ' δὲν ἔκαμε ἄλλῃ, τὴ χαϊδεύει, τὴ ψηλαφάει πὺ δῶ, τὴν ψηλαφάει πὺ κεῖ, οὔτε κουνιέται, τὴν ξαναψηλαφάει καὶ σκαλῶνε τὰ διαμαντένια κουμπιά τῆς βασίλισσας στίς μαγεμένες κάλτσες, τίς βγάζ' γιὰ νὰ τὰ ξεμπερδέψ' κι' ἀρχίζ' νὰ σαλεύ' ἡ κοπέλλα καὶ ξυπνήσε. Τὸ βασιλόπουλο δλόχαρο πὺ ζουντάνεψε ἡ Πεντάμορφη, ἡ βασίλισσα κι' ὁ βασιλὲς τοὺς πάντρεψαν κ' ἔκαμαν χαρὲς μεγάλες.

Ἡ μητριὰ ρώτισε τὸν καθρέφτ':

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιὰ εἶναι ἔμορφότερη πὺ μένα;
—Ἐμορφη καὶ καλὴ εἶσαι,
σὰν τὴν Πεντάμορφη δὲν εἶσαι.

Σὰν τ' ἄκοσε τρέχ' ἴσια στὴ μάγισσα. Ἡ μάγισσα τὴν εἶπε πάγ' αὐτὰ καὶ χρυσὰ μῆλα, καὶ χρυσὰ κάλτσες καὶ πᾶνε στὴν ἰάδε πολιτεία, κεῖ εἶναι ἡ Πεντάμορφη, τὴν ἔβλεπε γυρνάει τὸ βασιλόπουλο. Φώναγε ἔξω πὺ τὸ παλάτ', μῆλα, καλὰ μῆλα, χρυσὰ μῆλα, ἡ προγονή σ' θὰ ξεβ' νὰ πάγ', θὰ φάγ' καὶ θὰ κοιμηθεῖ πὺ ποτές δὲ θὰ ξυπνήσ'. Ἐκαμε ὅπως τὴ συμβούλεψε ἡ μάγισσα, γίνεται κατσιβέλα, πέρνει τὰ μῆλα καὶ πάγ' ἔξω πὺ τὸ παλάτ' τῆς Πεντάμορφης καὶ φώναγε, μῆλα, καλὰ μῆλα, χρυσὰ μῆλα. Ξεβαίν' ἡ Πεντάμορφη καὶ τὴ φωνάζ' καὶ πέρν' ἓνα χρυσὸ μῆλο.

Φάτο κόρη μ' νὰ δγῇς τί νόστιμο εἶναι. Τὸ τρώγ' καὶ ἀποκοιμῆται, τὸ βασιλόπουλο κλαίει καὶ δὲν ξεκολνᾷ πὺ πλάγι τς. Πέρασε καιρὸς, τὸ βασιλόπουλο τὴν κούσε νὰ τὴν βάλῃ ἄλλα ροῖχα, μὲ τὸ κούνημα βγάζ' τὸ μαγεμένο μῆλο καὶ ξυπνάει ἡ Πεντάμορφη.

Ἡ μητριὰ ὅλο πῆγαινε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώταγε:

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιὰ εἶναι ἔμορφότερη πὺ μένα;
—Ἐμορφη εἶσαι καὶ καλὴ εἶσαι,
σὰν τὴν Πεντάμορφη δὲν εἶσαι.

Δὲν μπόρσε νὰ τὸ βαστάξ' κ' ἔσκασε πὺ τὸ κακὸ τς, κ' ἡ Πεντάμορφη μὲ τὸ βασιλόπουλο ἔζησαν καλὰ καὶ μεῖς καλλίτερα.

31. Ἡ μητριὰ βασίλισσα.

Ἡράκλεια.

Ἀρχὴ τοῦ παραμυθιοῦ καλὴ σπέρα σας. Μιὰ φορὰ κ' ἔνα καιρὸ ἦτανε μιὰ βασιλοπούλα καὶ παντρεύθηκε ἕνα βασιλέα, σ' ἕνα χρόνον γέννησε ἕνα κοριτσάκ' καὶ πέθανε στὴ γέννα, τὸ κοριτσάκ' μεγάλωνε καὶ τὸ ἀγαποῦσε πολὺ ὁ βασιλέας γιατί ἔμοιαζε πολὺ τῇ μάννα τ' ποὺ ἦτανε πολὺ ὁμορφῇ. Ὅταν ἡ βασιλοπούλα ἔγινε πέντε χρονῶ ὁ βασιλέας ξαναπαντρεύτηκε κ' ἡ μητριὰ, ποὺ ἔβλεπε ποὺ τὸ ἀγαποῦσε πολὺ ὁ ἀντρας τς βουλήθηκε νὰ τὸ σκοτώσῃ.

Ὁ βασιλέας θέλεσε νὰ κάμῃ περιοδεία στὸ βασίλειό τ' καὶ παράγγειλε τῇ βασίλισσᾳ νὰ προσέχῃ καλὰ τὴ βασιλοπούλα. Μόλις ἔφυγε ὁ βασιλέας, ἡ βασίλισσα φωνάζῃ ἕνα πιστὸ δοῦλο καὶ τὸν δίνει τῇ βασιλοπούλᾳ νὰ πᾶγ' νὰ τὴ σκοτώσῃ καὶ νὰ φέρῃ τὰ σπλάχνα τς. Ὁ δοῦλος ληπτήθηκε τῇ βασιλοπούλᾳ καὶ τὴν ἄφσε σ' ἕνα χωριό, ἔσφαξε ἕνα κοριτσάκ' πῆρε τὰ σπλάχνα τ' καὶ τὰ πῆγε ζεστά στὴ βασίλισσα.

Πέρασαν χρόνια καὶ μιὰ μάγισσα εἶδε τὴν μοῖρα τς καὶ μαζὺ μ' ἄλλα τὴν εἶπε πὼς ἕνα πολὺ ὁμορφὸ κορίτσ' ποὺ τὴν γὰρ πεθοιμένο ζεῖ καὶ βασιλεύει. Σὰν τ' ἄκουε ἡ βασίλισσα ντύνεται σὰ γοργὴ, πῆρε κορδέλλες φαρμακεμένες καὶ πῆγε στὸ χωριὸ ποὺ ἔβγαλε τὴν βασιλοπούλα καὶ αἰσπύλουσε, φώναζε, καλὲς κορδέλλες γιὰ τὰ κορίτσια.

Ἡ βασιλοπούλα ποὺ ἄφσε ὁ δοῦλος μέσα στὸ χωριὸ χτύπησε τὴν πόρτα ἐνοῦ σπιτιοῦ, κεῖ κάθονταν πολλὰ ἀδέλφια καὶ δὲν εἶχαν ἀδελφή, τὴν καλοδέχθηκαν καὶ τὴν ἔκαμαν ἀδελφή τους· σὰν ἄκουε ἡ βασιλοπούλα ποὺ φώναζαν ἔξω πὸ τὸ σπιτ', καλὲς κορδέλλες γιὰ τὰ κορίτσια, βγήκε στὸ παράθυρο καὶ πέρνει μιὰ κορδέλλα καὶ τὴν βάζῃ στὰ μαλλιά. Τὸ βράδυ σὰν γύρσαν τ' ἀδέλφια καὶ τὴν ἠύρνανε πεθαμμένη θρήνησαν, σὰν εἶδαν τὴν κορδέλλα στὸ κεφάλι τὴν ἔβγαλαν καὶ ζωντάνεψε κ' εἶχαν χαρὲς μεγάλες.

Ὁ δοῦλος ἀρρώστησε βαρεῖα καὶ θὰ νὰ πεθάνῃ καὶ φώναξε τὸν βασιλέα καὶ ἡχομολογήθηκε τὸ ἥμαρτον γιὰ τὴ βασιλοπούλα καὶ τὸν εἶπε σὲ ποῖο χωριὸ τὴν ἄφσε. Ὁ βασιλέας καβαλλικεύει τ' ἄλλο καὶ πᾶγ' ἴσια στὸ χωριὸ καὶ χτυπάει τὴν πόρτα, τὸν ἀνοίξε ἡ κόρη τ', ἦτανε ἴδια ἡ μητέρα τς, τὴν ἀγκάλιασε κ' ἔκλαιγε ἀπ' τὴ χαρὰ τ'. Εὐχαρίστησε τ' ἀδέλφια ποὺ εἶχανε τὴ βασιλοπούλα σὰν ἀδελφή, ποὺ τὴν φρόντιζαν γιὰ ὅλα καὶ τὴν ἀγαποῦσαν, τὰ χάρισε πολλὰ χωριά καὶ φλουριά, πῆρε τὴ βασιλοπούλα στὸ παλάτ' καὶ τὴ βασίλισσα ἔδωσε διάταγ' καὶ τὴν ἔδωσαν σὲ δυν' ἄλλοι καὶ τὴν ἐξέσχισαν.

1) Διαταγή.

Ἀπὸ χρόνια ὕστερα ὁ βασιλέας πάντρεψε τὴ βασιλοπούλα μ' ἕνα βασιλόπουλο καὶ ζήσαμε καλὰ κι' αὐτοὶ καλλίτερα.

32. Ἡ ὁμορφὴ προγονή.

Ἀμυδαλιὰ.

Μιὰ φορὰ κ' ἕνα καιρὸ ἦτανε μιὰ μητριὰ κ' εἶχε ἕνα δικό τς κορίτσ', ἦτανε ἄσχημο καὶ κακό, εἶχε καὶ μιὰ προγονή ἦτανε καλὴ καὶ ὁμορφῇ. Τὴν προγονή δὲν τὴν ἀγαποῦσε, τὴν ἔστειλε ἀπ' τὸ πρῶν ὡς τὸ βράδ' νὰ φυλάγῃ τὰ πρόβατα καὶ τὸ βράδ' ποὺ γύριζε τὴν ἔβαζε κ' ἔκαμαν ὅλες τὲς δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ. Μιὰ μέρα τὴν ἔστειλε νὰ πλύνῃ ροῦχα στὸ γεφύρ', τὴ βλέπ' ἕνας γέρος καὶ τὴ λέγ',

Δὲ μπαίνεις κοπέλλα μ', στὸ νερό,
τώρα ποῦναι τὸ νερὸ χρυσό;

Ἡ κοπέλλα ξεντύθηκε καὶ μπῆκε. Βγήκε ὁμορφότερη κ' ὅταν γελοῦσε ἔφεταν τριαντάφυλλα ἀπ' τὸ στόμα τς. Σὰ γύρσε καὶ τὴν εἶδ' ἡ μητριὰ ὁμορφότερη καὶ σὰ γελοῦσε, νὰ πέφτνε τριαντάφυλλα ἀπ' τὸ στόμα, σκύλιασε καὶ τὴ ρώτησε, τί ἔλαμες κ' ἔγινες ἴσο ὁμορφῇ καὶ πέφτνε τριαντάφυλλα ἀπ' τὸ στόμα σ';

—Καὶ ποὺ ἔπλυνον ροῦχα ἕνας γέρος καὶ μ' εἶπε:

Δὲ μπαίνεις κοπέλλα μ', στὸ νερό,
τώρα ποῦναι τὸ νερὸ χρυσο;

Καὶ μπῆκα. Τὴν ἄλλη μέρα στέλν' στὸ γεφύρ' τὸ κορίτσ' τς, τὴν βλέπ' ὁ γέρος καὶ τὴ λέγ',

Δὲ μπαίνεις κοπέλλα μ', στὸ νερό,
τώρα ποῦναι τὸ νερὸ χρυσό;

Τὸ νερὸ ἦτανε βοῦρκος καὶ βγήκε πρὸ σχαμερὸ κι' ἄσχημο. Ἡ μάννα τ' σὰν τὸ εἶδε, πρὸ πολὺ σκύλιασε καὶ κακομεταχειρίζονταν περισσότερο τὴν προγονή. Ἡ προγονή περιμένε πότε νὰ ξημερώσῃ ὁ Θεὸς τὴ μέρα νὰ βγῇ ἔξω μὲ τὰ πρόβατα νὰ γλυτώσῃ.

Τὸ βασιλόπουλο ἔμαθε πὼς στὸ βασίλειό τ' εἶναι μιὰ κοπέλλα ὁμορφῇ ποὺ ὅταν γελάει πέφτουνε τριαντάφυλλα ἀπ' τὸ στόμα κ' ἔστειλε προξενητάδες νὰ τὴν πάρῃ γυναῖκά τ'. Ἡ μητριὰ βάζει πᾶν στὸ ἀμάξι τὴν κόρη τς καὶ τὴν προγονή καὶ πᾶνε στὴν πολιτεία ποὺ ἦτανε τὸ βασιλόπουλο, στὸ δρόμο ἡ προγονή δίψασε καὶ γύρεψε νερό.

—Νὰ σὲ βγάλω τὸ μάτ' σ' καὶ σὲ δίνω, τὴν εἶπ' ἡ μητριὰ. Τῷ βγάλε καὶ τὴν ἔδωσε νερό. Ὁ δρόμος ἦτανε μακρὺς, ἡ προγονή ξαναδίψασε καὶ γύ-

ρεψε νερό, ἢ μητρυνά τῇ λέγ', θὰ σὲ δόσω, μὰ θὲ σὲ βγάλω καὶ τ' ἄλλο μάτι σ'. Ἀφοῦ τῷβγαλε τὴν ἔρριξε καὶ κάτ' ἀπ' τ' ἀμάξ'.

Τὸ βασιλόπουλο βγῆκε νὰ ὑποδεχθῇ τὴ νύφ', ξαφνίσθηκε σὰν τὴν εἶδε ἄσχημη καὶ ρώτσε τὴ μητρυνά, αὐτὴ εἶναι ἡ ὁμορφη ποὺ σὰν γελοῦσε ἔπεφταν τὰ τριαντάφυλλα ἀπ' τὸ στόμα τς; Καὶ κεῖνι πλογήθηκε, ἀπ' τὴν κούρασ' ἔγινε τέτοια.

Ἄς ἀφίσιμε τὸ βασιλόπουλο κι' ἄς πᾶμε στὴν προγονή, κεῖ ποὺ ἔκλαιγε σὰν τὴν ἔρριξ' ἡ μητρυνά ἀπ' τ' ἀμάξ', πέρασ' ἓνας γέρος καὶ τὴ ρώτσε, τ' ἔχεις κοπέλλα μ' καὶ κλαῖς;

—Πῶς νὰ μὴ κλαίγω; καὶ εἶπε ὅλα τῆς τὰ βάσανα.

—Μὴ κλαῖς κοπέλλα μ', ἔχ' καὶ γιὰ σένα ὁ Θεός, θὰ σὲ πάρω καὶ θὰ σ' ἔχω σὰ κόρη μ'. Τὴ βάσταξε ἀπ' τὸ χέρ' καὶ τὴν πῆγε στὴ καλύβα τ', μὲ τὸν καιρὸ ἡ κοπέλλα ἔεχασε τὶς πίκρες καὶ σὰ γελοῦσε ἔπεφταν τριαντάφυλλα καὶ σὰ λούγουνταν, ἡ σκάφ' γέμιζε φλουριά.

Ἡ γυναικα τοῦ βασιλόπουλο ἤθελε τριαντάφυλλα καὶ πουθενὰ δὲ βρίσκουνταν, τῷμαθε ὁ γέρος, μάζεψε τῆς κόρης τ' καὶ τὰ πῆγε κάτ' ἀπ' τὸ παλάτ' καὶ φώναζε, τριαντάφυλλα, ὠραῖα καὶ δροσᾶτα. Κατεβαῖνε οἱ δοῦλες ν' ἀγοράσνε, ὁ γέρος λέγει, ἂν τὸν δόσνε ἓνα μάτ', τὰ δίνι.

Πᾶνε καὶ τὸ λένε, δίνε τὸ μάτ' καὶ φέρνουνε τὰ τριαντάφυλλα. Ὁλόχαρος ὁ γέρος πᾶγ' στὴ κοπέλλα τὸ μάτ' τῆς ἔδωκε καὶ δὲ λένεται ποὺ εἶδε, γελοῦσε κ' ἔπεφταν βροχὴ τὰ τριαντάφυλλα.

Σὲ λίγες μέρες ὁ γέρος πᾶγ' πάλι ἔξω πὸ τὸ παλάτ' καὶ φώναζε, παίρτε τριαντάφυλλα, ὠραῖα καὶ δροσᾶτα. Οἱ δοῦλες κατεβαῖνε νὰ τ' ἀγοράσνε, τὶς λέγ' τὰ δίνω ἓνα μάτ'.

Πᾶνε καὶ τὸ λένε καὶ φέρνουνε καὶ τ' ἄλλο.

Βάζ' ἡ κοπέλλα καὶ τ' ἄλλο μάτ', ἀπ' τὴ χαρὰ ἔγινε ὁμορφότερη καὶ ζοῦσε καλά μὲ τὸν γέρο καὶ τὸν ἀγαποῦσε σὰ πατέρα.

Ἀπὸ στόμα σὲ στόμα ἔφτασε σι' ἀφτιά τοῦ βασιλόπουλο πὼς εἶναι ἓνα κορίτσ' ποὺ στὴν ὁμορφιά τ' δὲν ἔχ' ταῖρ', ὅταν γελαεὶ πέφτουνε τριαντάφυλλα ἀπ' τὸ στόμα τ' καὶ σὰ λούγεται ἡ σκάφ' γεμίζ' φλουριά. Θᾶναι τὸ κορίτσ' ποὺ θᾶπερνα γυναικα, κ' ἔδωσε διαταγὴ ὅλα τὰ κορίτσια ποὺ εἶναι στὴ χώρα νὰ πὰ νὰ τὸ ποῦνε ἓνα παραμῦθ'.

Ὁ γέρος πῆρε τὴν κοπέλλα καὶ τήνε πῆγε στὸ παλάτ' καὶ τὸ βασιλόπουλο φώναζε τὴν γυναικά τ' καὶ τὴν πεθερά τ' ν' ἀκοῖσνε καὶ κεῖνες τὸ παραμῦθ'.

Ἡ κοπέλλα ἄρχισε. Μιὰ φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε μιὰ μητρυνά κ' εἶχε ἓνα δικό τς κορίτσ' ἄσχημο καὶ κακὸ καὶ μιὰ προγονή, ἡ προγονή ἦτανε ὁμορφη καὶ δὲ τὴν ἀγαποῦσε, τὴν ἔστελνε ἀπ' τὸ πρῶι ὥς τὸ βράδυ νὰ φυλάγ' τὰ πρόβατα καὶ τὸ βράδ' τὴν ἔβαζε κ' ἔκαμνε ὅλες τὶς δουλιὲς τοῦ

σπιτιοῦ. Μιὰ μέρα τὴν ἔστειλε νὰ πλύνι ροῦχα στὸ γεφύρ', τὴν βλέπ' ἓνας γέρος καὶ τὴν λέγ' :

Δὲ μπαίνεις κοπέλλα μ', στὸ νερό,
τώρα ποῦναι τὸ νερὸ χρυσό;

Ἡ κοπέλλα ξεντύθηκε καὶ μπῆκε, βγῆκε ὁμορφότερη κι' ὅταν γελοῦσε ἔπεφταν τριαντάφυλλα ἀπ' τὸ στόμα τς. Σὰ γύρσε καὶ τὴν εἶδ' ἡ μητρυνά ὁμορφότερη καὶ σὰ γελοῦσε νὰ πέφτνε τριαντάφυλλα ἀπ' τὸ στόμα τς, σκύλιασ' καὶ τὴ ρώτσε τί ἔκαμε. Κεῖ ποὺ ἔπλυνε, λέγ' ἡ προγονή, φάνηκ' ἓνας γέρος καὶ μὲ εἶπε:

Δὲ μπαίνεις κοπέλλα μ', στὸ νερό,
τώρα ποῦναι τὸ νερὸ χρυσό;

Καὶ μπῆκε. Τὴν ἄλλη μέρα στέλνι στὸ γεφύρ' τὸ κορίτσ' τς, τὸ βλέπ' ὁ γέρος καὶ τὸ λέγ' :

Δὲ μπαίνεις κοπέλλα μ', στὸ νερό,
τώρα ποῦναι τὸ νερὸ χρυσό;

Τὸ νερὸ ἦτανε βοῦρκος καὶ βγῆκε πὺρ σχαμερὴ κι' ἄσχημη. Ἡ μάννα τς σὰν τὴν εἶδε κατὰφρόνησε καὶ κατὰφρότερο τὴν προγονή, ἡ προγονή περίμαθε νὰ ξημερώσῃ ὁ Θεός, τὴ μέρα, νὰ βγῇ ἔξω μὲ τὰ πρόβατα νὰ γλυτώσ'. Τὸ βασιλόπουλο ἔμαθε πὼς στὸ βασίλειό τ' εἶναι μιὰ κοπέλλα ὁμορφη, ποὺ ὅταν γελαεὶ πέφτουνε τριαντάφυλλα ἀπ' τὸ στόμα τς, ἔστειλε προξενητάδες νὰ τὴν πάρ' γυναικά τ', ἡ μητρυνά βάζει πάνω στὸ ἀμάξ' τὴν κόρη τς καὶ τὴν προγονή καὶ πᾶνε στὴν πολιτεία ποὺ ἦτανε τὸ βασιλόπουλο. Στὸ δρόμο ἡ προγονή δίψασε καὶ γύρεψε νὰ πιῇ νερό.

—Νὰ βγάλω τὸ μάτι σ' καὶ σὲ δίνω, τὴν εἶπ' ἡ μητρυνά. Τῷβγαλε καὶ τὴν ἔδωσε νερό. Ὁ δρόμος ἦτανε μακρύς, ἡ προγονή ξαναδίψασε καὶ ζητάει νερό, ἡ μητρυνά τήνε λέγ', θὰ σὲ δόσω, μὰ θὰ σὲ βγάλω καὶ τ' ἄλλο μάτι σ'. Ἀφοῦ τῷβγαλε τὴν ἔρριξε καὶ κάτ' ἀπ' τ' ἀμάξ'.

Τὸ βασιλόπουλο ἄκουε συλλογισμένο κ' ἔρριχνε ἄγριες ματιὲς στὴ γυναικά τ' καὶ στὴ πεθερά τ'. Κεῖ ποὺ ἔκλαιγε, λέγ' ἡ κοπέλλα, πέρασ' ἓνας γέρος καὶ τὴ ρώτσε, τ' ἔχεις κοπέλλα μ' καὶ κλαῖς;

—Πῶς νὰ μὴ κλαίγω; καὶ τὸν εἶπε ὅλα τῆς τὰ βάσανα.

—Μὴ κλαῖς, ἔχ' καὶ γιὰ σένα ὁ Θεός, θὰ σὲ πάρω καὶ θὰ σ' ἔχω σὰ κόρη μ'. Τὴ βάσταξε ὁ γέρος ἀπ' τὸ χέρ' καὶ τὴν πῆγε στὴν καλύβα τ', μὲ τὸν καιρὸ ἔεχασε τὶς πίκρες καὶ σὰ γελοῦσε ἔπεφταν τριαντάφυλλα καὶ σὰ λούγουνταν ἡ σκάφ' γέμιζε φλουριά.

Ἡ γυναικα τοῦ βασιλόπουλο ἤθελε τριαντάφυλλα καὶ πουθενὰ δὲ βρίσκουνταν, τῷμαθε ὁ γέρος, μάζεψε τῆς κόρης τ' ποὺ ἔπεφταν σὰ γε-

λοῦσε καὶ πῆγε κατ' ἀπ' τὸ παλάτ' καὶ φώναζε, τριαντάφυλλα, ὥραια καὶ δροσάτα. Κατεβαίνει οἱ δοῦλες ν' ἀγοράσνε, ὁ γέρος λέγ', ἂν τὸν δόσνε ἓνα μάτ', τὰ δίνι. Πᾶνε καὶ τὸ λένε, δίνε τὸ μάτ' καὶ πέρνουνε τὰ τριαντάφυλλα. Ὁλόχαρος ὁ γέρος πάγ' στὴ κοπέλλα τὸ μάτι τς, ἡ χαρὰ τς δὲ λέγεται πού εἶδε, γελοῦσε κ' ἐπεφταν βροχὴ τὰ τριαντάφυλλα. Σὲ λίγες μέρες μάζεψε ὁ γέρος τριαντάφυλλα, πάγ' πάλε ἔξω πὸ τὸ παλάτ' καὶ φωνάζ', πάρτε δροσάτα τριαντάφυλλα. Οἱ δοῦλες κατεβαίνει νὰ τ' ἀγοράσνε, τίς λέγ' τὰ δίνω ἓνα μάτ'. Πᾶνε καὶ τὸ λένε καὶ φέρνουνε καὶ τ' ἄλλο. Βάζ' ἡ κοπέλλα καὶ τ' ἄλλο μάτ', ἀπ' τὴ χαρὰ ἔγινε ὁμορφότερη καὶ ζοῦσε καλὰ μὲ τὸν γέρο καὶ τὸν ἀγαποῦσε σὰ πατέρα.

Τὸ βασιλόπουλο σκώνεται κι' ἀγκαλιάζ' τὴ κοπέλλα καὶ τὴν ἔκαμε γυναῖκά τ', τὸν καλὸ γέρο κράτησε στὸ πολάτ' καὶ τὸν εἶχανε σάν πατέρα καὶ τὴν στρίγκλα τὴν μητριὰ μὲ τὴν κόρη τς ἔδωσε διαταγὴ νὰ τίς δέσνε σὲ δυὸ τρελλὰ ἄλογα καὶ νὰ τίς γυρίσνε σ' ὅλη τὴν πολιτεία.

Μηδὲ γοῦ ἦμνα ἐκεῖ, μηδὲ σὺ νὰ τὸ πιστέψης.

33. Ἡ Πούλια κι' ὁ Αὐγερινός.

Ἡράκλεια.

Μιά φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε δυὸ ἀδελφὰ πολὺ ἀγαπημένα καὶ πολὺ ὁμορφα, τὸ κορίτ' τὸ ἔλεγαν Ποῦλια καὶ τ' ἄνδρ' Αὐγερινό, ἡ μητέ-
ρα τους, τὴν Ποῦλια δὲν τὴν ἀγαποῦσε, γιατί ἦτανε μητριὰ καὶ τὴν καταφρονοῦσε, ἀγαποῦσε τὸν Αὐγερινὸ πού ἦτανε δικό τς παιδί καὶ μιὰ μέ-
ρα τὸν εἶπε, τὸ Σαββάτο θὰ λούσω τὴν Ποῦλια καὶ θὰ τὴ σκοτώσω.

Ὁ Αὐγερινὸς τὸ εἶπε στὴν Ποῦλια πού θὰ τὴ σκότωνε ἡ μητριὰ καὶ τὴν πῆρε κ' ἔφυγαν. Ἔτρεχαν, ἔτρεχε κ' ἡ μητριὰ πὸ πίσω, κουράσθηκ' ἡ μητριὰ καὶ γύρσε, ἐκεῖνα πορπάσαν πολὺ δρόμο καὶ δίψασαν· ἦτανε κεῖ κοντὰ μιὰ λακκούβα κ' εἶχε νερό, ἦταν καὶ μιὰ πατημασιὰ ἀρνιοῦ, ὁ Αὐγερινὸς δίψασε κ' εἶπε στὴν Ποῦλια, διψῶ, θὰ πιῶ νερό, ἡ Ποῦλια δὲν τὸν ἄφινε· μὴ πίνς Αὐγερινό, ἀπ' αὐτὸ τὸ νερὸ καὶ θὰ γίνς ἀρνάκ'. Δὲν τὴν ἄκσε κ' ἔγινε ἀρνάκ' κ' ἔτρεχε πὸ πίσω τς καὶ φώναζε μέε, μέε. Κουράσθηκ' ἡ Ποῦλια, βόηκε ἓνα δέντρο κι' ἀνέβκε ἐπάνω μὲ τὸ ἀρνάκ', κοντὰ στὸ δέντρο ἦτανε ἓνα αὐλάκ', πῆγε τὸ βασιλόπουλο νὰ ποτίσ' τ' ἄλο-
γὸ τ', τ' ἄλογο φοβούντανε καὶ δὲν ἔπινε νερό.

Τὸ βασιλόπουλο τὴν εἶδε καὶ τὴν παρακαλεῖ νὰ κατέβ', τὴν παρακαλεῖ, δὲ κατεβαίνει, τότε πῆγε σὲ μιὰ μάγισσα, κ' ἡ μάγισσα τὸ εἶπε, γοῦ θὰ τὴν κατεβίσω. Πῆρε μιὰ σκάφ' ἀλεύρι, ἓνα κόσκινο κ' ἓνα γουρουνάκ' καὶ πῆγε κατ' ἀπ' τὸ δέντρο πού ἦτανε ἡ Ποῦλια, ἔβαλε τὸ κόσκινο ἀνάποδα, νὰ κοσκινίσ' τ' ἀλεύρ' κ' ἡ Ποῦλια πὸ πάνω φώναζε, μὴ τὸ κόσκινο ἀνάποδα, ἡ μάγισσα ἔλεγε, δὲν ἀκούω, κατέβα κατ', εἶμαι κούφη.

Κατόπ' ἡ Ποῦλια φώναζε, τὸ γουρουνάκ' θὰ σὲ φάγ' τ' ἀλεύρ' σ', ἡ

μάγισσα ὅλο ἔλεγε δὲν ἀκούω, εἶμαι κούφη, ὥς πού κατέβκε ἡ Ποῦλια, ἔτρεξε τὸ βασιλόπουλο καὶ τὴν πῆρε στὴν ἀγκαλιά τ' καὶ τὴν πῆγε στὸ παλάτ' στὴ μητέρα τ' τὴ βασιλίσσα καὶ τὴν ἔκαμε γυναῖκά τ'.

Ὁ Αὐγερινὸς δὲ ξεχώριζε πὸ τὴν Ποῦλια κι' ὅλο φώναζε μέε μέε, ἡ βασιλίσσα ἔλεγε πὺς δὲν τὴν ἄφινε νὰ κοιμηθῇ ὥς πού ἔβαλε τὸ βασιλό-
πουλο καὶ ἔσφαξε τὸ ἀρνάκ' Ὁλὶ ἔφαγαν, μόν' ἡ Ποῦλια δὲν ἔφαγε, μάζεψε ὅλα τὰ κοκκαλάκια τ' μικρὰ καὶ μεγάλα, τᾶβαλε σ' ἓνα σακκουλάκ' καὶ πῆγε καὶ τᾶθαψε στὴν αὐλή. Στὸν τόπο κεῖ φύτρωνε μιὰ πορτοκα-
λιά μ' ὁλόχρυσα πορτοκάλια, πῆγαινε ἡ Ποῦλια κατ' ἀπ' τὴν πορτοκαλιά καὶ τὴ χაῖδευε κι' ὅταν πῆγαινε ἡ βασιλίσσα τὴ χτυποῦσε.

34. Ἡ προγονὴ κ' ἡ κόρη τῆς μητριᾶς.

Καστανιές.

Ἐνα καιρὸ κ' ἓνα ζαμάνι, ἦτανε ἓνας χηριὸς κ' εἶχε ἓνα κορτσάκ' ξαναναπαντρεύθηκε κ' ἡ μητριὰ τ' τὸ τυραννοῦσε, ὅλη μέρα τῷδερε. Ὅσο τὸ καταφρονοῦσε τόσο ὁμορφο γίνονταν, μιὰ μέρα τῷστειλε νὰ τὴν φέρ' ἀθάνατο νερὸ γιὰ νὰ τὸ φάνε οἱ δράκ'.

Στὸ δρόμο πρὶν πῆγαινε βούθηκ' ἓνα γέρο, τὸ λέγ', ὁ γέρος, πού πᾶς
ἐπὶ τὸ κοσκινόν.

—Τί νὰ κάνω παππού, ἡ μητριὰ μ' με δέρνει καὶ μ' ἔστειλε νὰ πᾶ νὰ τὴ φέρω ἀθάνατο νερό.

—Αἰ, κόρη μ', θὰ κάνς δυὸ ὥρες δρόμο, θὰ βρεῖς ἓνα γιασεμί, ὕστε-
ρα μιὰ ἐλιά κ' ὕστερα μιὰ μηλιά, κ' ὕστερα μιὰ βρύσ' χρυσὴ πού τρέχῃ ἀθά-
νατο νερό. Ὅταν γυρίσεις μὲ τ' ἀθάνατο νερὸ θὰ κάνς ὅ,τι σὲ πεῖ τὸ για-
σεμί, θὰ κάνς ὅ,τι σὲ πεῖ ἡ ἐλιά, θὰ κάνς ὅ,τι σὲ πεῖ ἡ μηλιά.

—Εὐχαριστῶ παππού, φίλσε τὸ χέρι τ' καὶ τράβηξε τὸ δρόμο, πῆγε
στὴ χρυσὴ βρύσ' καὶ πῆρε τὸ ἀθάνατο νερό.

Γυρνώντας τὸ εἶπε τὸ γιασεμί, κόρη μ', δὲ με χύνς λίγο νερὸ πού δι-
ψάω; Ἡ κόρη τῷχσε νερό, κ' εἶπε τὸ γιασεμί:

Ὅπως μοσχίζω γοῦ,
νὰ μοσχίξης καὶ σὺ.

—Κόρη μ', λέγ' ἡ ἐλιά, δὲ με ρίχνς λίγο νερὸ πού διψάω;

—Νὰ σὲ ρίξω κ' εἶπε ἡ ἐλιά.

Ὅπως εἶναι ἡ ἐλιά μαύρη,
ἔτσι νὰ εἶναι τὸ μάτι σ' καὶ τὸ φρύδι σ'
κι' ὅσο ὁμορφη εἶσαι, ἄλλο τόσο ὁμορφη νὰ γίνς.

—Κόρη μ', λέγ' ἡ μηλιά, δὲ με ρίχνς λίγο νερὸ πού διψάω;

—Νὰ σὲ ρίξω. Τὴν ἔρριξε καὶ τὴ μηλιά, καὶ τὴν εἶπ' ἡ μηλιά,

*Κόρη μ', πὼς εἶναι τὸ μῆλο μ' κόκκινο,
ἔτσ' νὰ εἶναι τὰ μάγουλά σ' καὶ πιὸ κόκκινα.*

Πῆγε τὸ κορίτσ' στὴν μητριὰ τ' ἀθάνατο νερό. Ἡ μητριὰ εἶχε τὴν ιδέα πὼς δὲν θὰ ματαγύριζε, κι' ὄχι μόνε ἦλθε, μὰ ἦλθε ἐμορφότερο, τὸ μάτι τ' καὶ τὸ φρύδι τ' μαῦρο σὰν ἐλιά, τὰ μάγουλά τ' πιὸ κόκκινα ἀπ' τὸ μῆλο καὶ σκόρπιζε τὴ μοσχιά τοῦ γιασεμοῦ, τώρα τὸ κακομεταχειρίζονταν ἀκόμα πιὸ πολὺ.

Μιὰ μέρα πέρασε ἀπὸ κεῖ τὸ βασιλόπουλο εἶδε τὸ κορίτσ', τὸ ἄρρεσε καὶ τὸ εἶπε, δὲν ἔρχεσαι νὰ σὲ πάγω στὸ παλάτ'; καὶ τὸ πῆρε.

Ἡ μητριὰ ἔστειλε καὶ τὸ δικό τς κορίτσ' νὰ πιά νὰ φέρ' τ' ἀθάνατο νερό, νὰ γίνῃ καὶ κεῖνο ὁμορφο καὶ νὰ μοσχίξ'. Στὸ δρόμο ποὺ πῆγαινε, τὸ βλέπ' ὁ γέρος καὶ τὸ λέγ', ποὺ πᾶς κόρη μ' ;

—Πάγω νὰ πάρω τ' ἀθάνατο νερό.

—Ἀἰ, κόρη μ', λέγ' ὁ γέρος, θ' ἰ κᾶνς δυὸ ὥρες δρόμο καὶ θὰ βρεῖς ἓνα γιασεμί, ὕστερα μιὰ ἐλιά, ὕστερα μιὰ μηλιά κ' ὕστερα μιὰ βρύσ' χρυσή ποὺ τρέχ' ἀθάνατο νερό. Ὅταν γυρίσεις μέ τ' ἀθάνατο νερό θὰ κᾶνς ὅ,τι σὲ πεί τὸ γιασεμί, θὰ κᾶνς ὅ,τι σὲ πεί ἡ ἐλιά, θὰ κᾶνς ὅ,τι σὲ πεί ἡ μηλιά.

—Καλὸ, εἶπε, τὸ κορίτσ' καὶ προχώρησε. Πῆγε στὴ χρυσή τὴ βρύσ' πῆρε τ' ἀθάνατο νερό. Γυρνώντας τὸ εἶπε τὸ γιασεμί, κόρη μ', δὲ μὲ χύνς λίγο νερό ποὺ διψᾷ ;

—Ἀ, λέγ', γιὰ σένα γὼ τὸ κοιβαλάω ; Καὶ κεῖνο τὸ εἶπε,

*Ὅσο ἄσχημη εἶσαι,
ἄλλο τόσο ἄσχημη νὰ γένς.*

—Κόρη μ', λέγ' ἡ ἐλιά, δὲ μὲ ρίχνς λίγο νερό ποὺ διψᾷ ;

—Ἀ, γιὰ σένα γὼ τὸ κουβαλάω ; Καὶ κεῖνι τὴν εἶπε,

*Ὅσο μαύρη εἶναι ἡ ἐλιά,
τόσο μαύρη νὰ γένς*

—Κόρη μ', λέγ' ἡ μηλιά, δὲ μὲ ρίχνς λίγο νερό ποὺ διψᾷ ;

—Ἀ, λέγ', γιὰ σένα γὼ τὸ κουβαλάω ; καὶ κεῖνι τὸ εἶπε,

*Ὅσο πράσινα εἶναι τὰ μῆλα μ',
πιὸ πράσινη νὰ γένς.*

Τὸ κορίτσ' πῆγε στὴ μάννα τ', σὰν τὸ εἶδε πιὸ ἄσχημο ἀφ' ὅ,τι ἦταν, ἔσκασε πὸ τὸ κακὸ τς.

35. Ἡ νεράιδα, τὸ παιδί κι' ὁ Ἑβραῖος.

Φανάρι.

*Κόκκινη κλωστή κλωσμένη, στὴν ἀνέμη ντυλιγμένη
δῶς' της κλωτσο νὰ γυρίσῃ παραμύθι ν' ἀρχηρίσῃ
καὶ τὴν καλὴ μας συντροφιά νὰ τὴν καλησπερίσῃ.*

Μιὰ φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε μιὰ χήρα κ' εἶχε ἓνα παιδί κ' ἤθελε νὰ τὸ βάλλῃ σὲ μιὰ δουλειὰ γιὰ νὰ ζήσνε, ρωτοῦσε ἂν ἔχ' κανεὶς καμιὰ δουλειὰ νὰ τὸ πάρ', βρέθηκε ἓνας Ἑβραῖος κ' εἶπε, γὼ τὸ πέρνω μόν' θὰ τὸ βλέψς μιὰ βολὰ τὸ χρόνο.

—Καλὰ, εἶπ' ἡ χήρα.

Ὁ Ἑβραῖος πῆρε τὸ παιδί καὶ τὸ πῆγε σ' ἓνα καράβ', ὅταν νύχτωσε τὸ εἶπε, θὰ σὲ βάλλω μέσα σ' ἓνα τουλούμ¹⁾ νὰ κοιμηθῇς καὶ γὼ θὰ κοιμηθῶ στὸ ἀμπάρ', ἅμα ξημερώς' θὰ σὲ φωνάξω νὰ σχίσῃς τὸ τουλούμ' νὰ βγῇς ἔξω.

Σὰν ξημέρωσ' ὁ Θεὸς τὴ μέρα φωνάζ' ὁ Ἑβραῖος ἀπ' τὸ ἀμπάρ', σχίς' τὸ τουλούμ' κ' ἔβγα ἔξω. Ἔσχισε τὸ παιδί τὸ τουλούμ' καὶ μόλις βγῇκ' ἔξω τὸ χτυποῦσε ὁ Ἑβραῖος καὶ τὸ παιδί ἔκλαιγε, κεῖ ποὺ ἔκλαιγε τὰ πόδια τοῦ παιδιοῦ σκάλωσαν σ' ἓνα χαλκὰ, τὸν τράβηξε καὶ βγῇκε ἓνα καπάκ' κ' ὁ Ἑβραῖος τὸ εἶπε κατέβη μέσα.

Ἐκεῖ ἦτανε ὅλα περσάκια, ἄσπρα, κόκκινα καὶ πράσινα ποὺ γυάλιζαν σὰν διαμάντια, λέγ' ὁ Ἑβραῖος στὸ παιδί, ρίξε με ἀπ' αὐτὲς τίς πέτρες. Τὸ παιδί τὸν ἔρριξε πολλὰ καὶ τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὸ βγάλῃ, ὁ Ἑβραῖος εἶπε νὰ σὲ κατεβάσω ἡξευρα, νὰ σ' ἀνεβάσω δὲν ξέρω κ' ἔκλεισε τὸ καπάκ'.

Τὸ παιδί ἄνοιξε μιὰ πόρτα κ' εἶδε ὅλο ψωμιά, ἀφοῦ ἔφαγε καὶ χόρτασε πῆγε σ' ἄλλη κάμαρα, κεῖ εἶδε ἓνα γέρο μ' ἄσπρα μαλλιά κι' ἄσπρα μακρὰ γένεια ὡς τὰ γόνата καὶ τὸν εἶπε, —Καλὴ σπέρα πατέρα.

—Ἀν δὲ μ' ἔλεγε πατέρα, θὰ σ' ἔτρωγα, ἔχω πολλὰ χρόνια ν' ἀκούσω νὰ μὲ ποῦνε πατέρα.

Τὸ παιδί διηγήθηκε στὸ γέρο πὼς βρέθηκε κεῖ κάτω, ὁ γέρος τὸ εἶπε νὰ καθῇσ' μαζύ τ' καὶ τὸ ἔντυσε μὲ καλὰ ρούχα.

Τὸ παιδί γύρσε ὅλες τίς κάμαρες, στὴν μιάνα ποὺ ἦτανε κλειδωμένη εἶδε ἀπ' τὴν κλειδαρότρυπα μέσα, ἦλθαν τρία περιστέρια, ἔβγαλαν τὰ φτερά τους σὲ μιὰ χαβούζα κ' ἔγιναν τρεῖς ὁμορφες κοπέλλες, σὰ νεράιδες μὲ ξέπλεχα μαλλιά στίς πλάτες.

Τὸ παιδί γύρψε ἀπὸ τὸν γέρο τὸ κλειδί αὐτῆς τῆς κάμαρας.

—Δὲ στὸ δίνω γιατί αὐτὴ μὲ τύφλωσε.

Ὁ γέρος τὸ κλειδί τὸ εἶχε δεμένο στὰ μαλλιά τ', μιὰ μέρα κεῖ ποὺ κοιμούντανε, τὸ παιδί πῆρε τὸ κλειδί κι' ἄνοιξε τὴν πόρτα κ' εἶδε μέσα

1) Λ. Τ. ἀσκάς.

“Ὅταν ξύπνησ’ ὁ γέρος κατάλαβε πού πῆρε τὸ παιδί τὸ κλειδί κι’ ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ τὸ εἶπε, τὰ περιστέρια εἶναι κόρες μου, ἡ τελευταία πού θὰ ἔλθῃ, ὅταν βγάλῃ τὰ φτερά νὰ τὴν πῆς, ἅμα δὲ μὲ δώσεις τὸ φῶς τοῦ πατέρα σ’, δὲ θὰ σὲ δώσω τὰ φτερά.”

Κρούφτηκε τὸ παιδί μέσα στὸ ντουλάπ’ κι’ ὅταν ἦλθανε τὰ περιστέρια κ’ ἦλθε ἡ σειρά τοῦ τρίτου περιστεριοῦ κ’ ἔβγαλε τὰ φτερά τ’, τὰ πῆρε καὶ τὴν εἶπε, ἂν δὲ δώσεις τὸ φῶς στὸν πατέρα σ’, δὲ θὰ σὲ δώσω.

Ἡ κόρη πῆγε κ’ ἔδωσε τὸ φῶς στὰ μάτια τοῦ πατέρα τς κ’ εἶπ’ ὁ γέρος στὸ παιδί, στή δίνω ἀραβωνιαστική σ’, μόνε φύλαγε καλὰ τὰ φτερά νὰ μὴ σὲ φύγῃ. Τὸ παιδί στεναχωριούντανε, καὶ τὸ ρώτισε ὁ γέρος γιατί στεναχωριέσαι;

—Θέλω νὰ δῶ τὴ μητέρα μ’.

Ὁ γέρος τὸ ἔδωσε ἓνα ἄλογο καὶ δύο καμήλες φλουριά καὶ τὸ κορίτσ’. Σ’ αὐτὸ τὸ μεταξὺ ὁ Ἑβραῖος ἔχτισε σπίτια ἀντίκρου στὴ καλύβα τῆς μητέρας τ’ καὶ λέγ’ τὸ παιδί στὸ κορίτσ’, πῶς νὰ σὲ βάλω μέσα στὴ καλύβα; Τὸ κορίτσ’ βαστοῦσε ἓνα ἄβγδ καὶ μόλις τῶριξε κατὰ γῆς ἡ καλύβα ἔγινε παλάτ’. Ἡ μητέρα φίλσε τὸ παιδί καὶ τὸ κορίτσ’ καὶ ἦτανε ὁλόχαρη.

Ὁ βασιλεὺς τοῦ χωριοῦ ἔκαμε τραπέζ’ καὶ κάλεσε ὅλους, κάθσανε ὅλοι γύρω κι’ ὁ καθένας ἔλεγε τὴν ἱστορία τ’, ἦλθε κ’ ἡ σειρά τοῦ παιδιοῦ κ’ εἶπε τὸ παιδί τί τὸ ἔκαμ’ ὁ Ἑβραῖος. Ἐπειὴ ἦτανε καλὰ ἔτρεμε ἀπ’ τὸ φόβο τ’, ὁ βασιλεὺς τὸν ἔκαμε ἐξορία καὶ τὰ σπίτια τοῦ Ἑβραίου κ’ ὅλο τὸ βιὸ τὰ ἔδωσε στὸ παιδί.

Τὸ παιδί πῆγε γιὰ μιὰ δουλειὰ καὶ τὰ φτερά τὰ ἔδωσε στὴ μητέρα τ’ καὶ τὴν εἶπε, κρύψ’ τα καλὰ, νὰ μὴν τὰ δόσῃς στὸ κορίτσ’ γιατί θὰ τὸ χίσω. Ἐκαναν χορὸ καὶ χόρευ’ κ’ ἡ νεράϊδα δὲ πατοῦσε στὴ γῆς, ὅλος ὁ κόσμος τὴ θάμαξε κ’ εἶπε, ἂν εἶχα τὰ φτερά μ’ θὰ χόρευα καλλίτερα, κλείστε τὰ παράθυρα καὶ δὲ φεύγω.

Μόλις τᾶβαλε ἔκανε κάνα δυὸ γύρους καὶ λέγ’ στὴ μητέρα τοῦ παιδιοῦ, σὰν ἔλθῃ ὁ γιός σου νᾶλθ’ νὰ μὲ βρῇ

Στὰ τράγκουλα

στὰ τρίγκουλα

στὴ διαμαντένια χώρα

κ’ ἔγινε ἄφαντη.

Σὰν ἦλθε τὸ παιδί, τὸ λέγ’ ἡ μητέρα τ’, νὰ πᾶς νὰ βρῇς τὸ κορίτσ’

Στὰ τράγκουλα,

στὰ τρίγκουλα,

στὴ διαμαντένια χώρα.

Ἐφγε τὸ παιδί. Δρόμο πέρνει, δρόμο ἀφίνι, φθάνι σ’ ἓνα μακρινὸ μέρος καὶ ρωτάγ’ ἓναν, πού εἶναι

Τὰ τράγκουλα

τὰ τρίγκουλα

ἡ διαμαντένια χώρα;

—Νὰ πᾶς νὰ ρωτήσῃς τὴ Νοτιά. “Ὅταν ἔφθασε βρέθηκε σὲ μιὰ βρύσ’, μιὰ ἔπερνε νερό, τὴν λέγ’, δόσε με, νὰ πιῶ λίγο νερό.

—Δὲ μπορῶ γιατί ’ναι τῆς κεραῖς μου.

Σὲ λίγο ἦλθε μιὰ ἄλλη νὰ πάρῃ νερό, αὐτὴ τὸ ἔδωσε. Πίνι καὶ ρίχν’ μέσα τὸ δαχτυλίδι τ’.

Τὸ κορίτσ’ μόλις εἶδε τὸ δαχτυλίδ’, τὸ ἔκρυψε νὰ μὴ τὸ δῇ ἡ μητέρα τ’ καὶ τὴ ρωτάει, σὰν ἔλθῃ ὁ ἀντρας μ’ νὰ τὸν δεχτῶ;

—Θὰ τὸν κυνηγήσω, νὰ μὴν ἔλθῃ.

Τότε τὸ κορίτσ’ βάζ’ τὰ φτερά τ’, ἀνεβάζ’ πᾶν’ στὰ φτερά τὸ παιδί καὶ πέταξαν, ἡ μητέρα τ’ ἔγινε σύννεφο καὶ τοὺς κυνηγοῦσε ὥς πού ἔφθασαν στὸ σπιτ’ τῆς μητέρας τ’. Ἐκαμαν χαρὰ σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες, ὁ γέρος τοὺς ἔδωσε πολλὰ φλουριά, ἔδωσαν καὶ μένα: περτώντας ἀπὸ ἓνα ρέμα οἱ βαθρακοὶ φώναζαν βράκ, βράκ καὶ γὼ νόμισα πὼς ἦταν κλέφτες κ’ ἔλεγαν μπράκ, μπράκ, τ’ ἄψα κ’ ἔφχα.

ΑΘΗΝΑΝ
36. 10 Χρυσόμαλλος.

Φανάρι.

Ἐνα καιρὸ κ’ ἓνα ζαμάνι ἦτανε ἓνας βασιλεὺς καὶ στὸ βασίλειό τ’ γίνοντανε πολλὲς κλεψιές: μιὰ βριδεῖα διατάζ’ φῶτα δὲ θ’ ἀνάψνε κ’ ἔβγαλε τὸ στρατὸ νὰ πιάσνε τὸν κλέφτ’ κι’ ἀνθρωποὶ τ’ γύριζαν. Στὴν ἄκρη ἦτανε ἓνα σπιτάκ’ καὶ κάθονταν τρεῖς ἀδελφές κ’ ἔφαινανε, ἀπ’ τὸ παρᾶθυρο ’φικρίστηκαν οἱ ἀνθρωποὶ τοῦ βασιλέ κ’ ἄκσανε πού ἡ μεγάλ’ ἔλεγε, ἐγὼ ἂν ἦμνα τοῦ βασιλέ γυναῖκα θᾶκανα ὅλο τὸ στρατὸ ροῦχα, ἡ ἄλλ’ ἔλεγε, ἐγὼ ἂν ἦμνα τοῦ βασιλέ γυναῖκα θὲ νὰ στρώσω ὅλο τὸ παλάτ’ χαλιὰ, κ’ ἡ μικρότερ’ ἔλεγε καὶ γὼ ἂν ἦμνα τοῦ βασιλέ γυναῖκα θὲ νὰ τὸν κάνω δυὸ χρυσὰ παιδιὰ.

Τὸ πρωτὶ ὁ βασιλεὺς ρωτάει τίς ἀνθρώποι τ’, τ’ εἶδανε, τ’ ἔμαθαν;

Ἀπὸνα σπιτάκ’ ἄκσαμε πόλεγον τρεῖς ἀδελφές. γὼ ἂν ἦμνα γυναῖκα τοῦ βασιλέ, θὲ νὰ κάνω ὅλο τὸ στρατὸ τ’ ροῦχα, ἡ ἄλλ’, γὼ ἂν ἦμνα γυναῖκα τοῦ βασιλέ, θὲ νὰ στρώσω τὸ παλάτ’ ὅλο χαλιὰ κ’ ἡ μικρότερ’, γὼ ἂν ἦμνα τοῦ βασιλέ γυναῖκα, θὲ νὰ τὸν κάνω δυὸ χρυσὰ παιδιὰ.

Ὁ βασιλεὺς προστάξ’ καὶ φέρνε μπρὸς του τὰ κορίτσια, τὰ κρατᾷ στὸ παλάτ’ καὶ κάμνει γυναῖκά τ’ τὴν ὅλο μικρὴ πού θὰ τὸν ἔκαμε τα δυὸ χρυσὰ παιδιὰ.

Ἡρθ’ ὁ καιρὸς νὰ γεννήσῃ ἡ βασίλισσα, οἱ δυὸ ἀδελφές ἀπ’ τὴ ζούλια

τς πλήρωσαν τὴ μαμμή καὶ τὰ δυὸ παιδιά ποὺ γένεσε ἰάβαλε σὲ κασάκ' καὶ τάρριξε στὸ ποτάμ' καὶ στὸ πλάγ' τὴν ἔβαλε δυὸ σκυλάκια.

Ρωτάγει τὴ μαμμή ὁ βασιλέας, τί γένεσε ἡ βασίλισσα κι' αὐτὴ τόνε λέγ' δυὸ σκυλάκια. Ὁ βασιλεὺς ταράχθηκε καὶ διατάξ' τὴ βασίλισσα νὰ τὴν βάλνε μέσα στὸ καλύβ'.

Τὸ κασάκ' μὲ τὰ μωρὰ τὰ βασιλόπουλα, κυλώντας τὸ νερό, τὸ πῆγε σ' ἓνα νερόμυλο. Ὁ μύλωνας βλέπ' τὸ κασάκ' τὸ πέρνει, τὸ ἀνοίγ' καὶ βλέπ' δυὸ μικρά, τὸ ἓνα ἦτανε κορίτσ' καὶ τ' ἄλλο ἀγόρ. Παιδιὰ δὲν εἶχε, τὰ πῆρε καὶ τὰ μεγάλωσε σὰν παιδιά τ', κι' ὅσο μεγάλωναν γίνονταν πὶὸ ἔμορφα. Σὰ μεγάλωσε τ' ἀγόρ' ἔπερνε τὸ τουφέκι τ' καὶ πῆγαινε στὸ κυνήγ' κι' ὁ βασιλεὺς ἔβγαινε στὸ κυνήγ' μὰ μέρα ἀντάμωσε τὸ παλληκάρ' τ' ἀγάψε καὶ κάθε μέρα ἔβγαιναν καὶ κυνηγούσανε μαζί.

Ἄρχισε νὰ μαθαίνεται πῶς ὁ μύλωνας ἔχει δυὸ παιδιά ποὺ ἡ ἔμορφαί τους δὲν εἶχε ταῖρ' στὸν κόσμῳ, τ' ἄκουσε οἱ ἀδελφές τῆς βασίλισσας κι' εἶπανε αὐτὰ εἶναι τὰ χρυσὰ παιδιά τῆς ἀδελφῆς μας, κι' ἤθελαν νὰ τὰ ξεκάμνε. Στέλνε στὸ μύλο μιὰ γρηά καὶ λέγ' στὸ κορίτσ', κόρη μ' τί κάθεσαι ἐδῶ; ποὺ εἶναι ὁ ἀδελφός σου;

—Πάγει στὸ κυνήγ'.

—Ἀμα ἔλθ' νὰ τὸν πῆς νὰ πάγ' καὶ πὲ φέρ' τὸν καθρέφτ' ποὺ φυλάγνε οἱ δράκ' καὶ πὼς ἂν δὲ στὸν φέρ' δὲ θὰ μπορέσω νὰ ζήσω.

Ἐρχεται τὸ βράδ' ὁ ἀδελφός, βλέπ' τὴν ἀδελφή τ' συλλογισμέν', καὶ τὴν ρωτάει, τ' ἔχ' ἀδελφή μ';

—Τί νὰ σὲ πῶ ἀδελφέ μ', θέλω νὰ μὲ φέρ'ς τὸν καθρέφτ' ποὺ φυλάγνε οἱ δράκ' ἂν δὲ μὲ τὸν φέρ'ς δὲ θὰ μπορέσω νὰ ζήσω.

—Κάνε ὑπομονή καὶ θὰ στὸν φέρω.

Σηκώνεται πρωὶ καὶ πῆρε δρόμο, πάγ', πάγ', παγαίνοντας βρίσκει ἓνα γέρο, ὁ γέρος τὸ ρωτάει, ποὺ πᾶς παιδί μ';

—Πάγω νὰ πάρω τὸν καθρέφτ'.

—Ἀ, λέγ', πολὺ δύσκολα θὰ πᾶς ἀπ' αὐτὸ τὸ στρατί, θὰ βρεῖς ἓνα ποτάμ' ποὺ τρέχ' αἷμα, θὰ πεῖς, τί καλὸ ποτάμ' εἶναι αὐτό, θὰ πάρ'ς λί-λο αἷμα νὰ πιῇς καὶ θὰ πεῖς, ποτάμ', κάνε με δρόμο νὰ περάσω καὶ κεῖ-νο θὰ ξεραθεῖ καὶ θὰ περάσεις. Κατόπ' θὰ βρεῖς ἓνα ἀψηλὸ βουνὸ καὶ θὰ πεῖς, τί ὠραῖο βουνὸ εἶναι, κάνε με, δρόμο νὰ περάσω καὶ κεῖνο θ' ἀ-νοίξ' καὶ θὰ περάσεις. Ὑστερα θὰ βρεῖς ἓνα τράγο μ' ἓνα λιοντάρ', στὸ λιοντάρ' μπροστὰ θὰ εἶναι χόρτο καὶ στὸν τράγο μπροστὰ κρέας, θὰ πάρ'ς τὸ κρέας νὰ τὸ δόσης τὸ λιοντάρ', θὰ πάρ'ς τὸ χόρτο νὰ τὸ δόσης τὸν τράγο καὶ θὰ πεῖς, δόστε με δρόμο νὰ περάσω καὶ θὰ παραμερίσνε. Κα-τόπ' θὰ βρεῖς ἓνα παλάτ', κεῖ μέσα κάθονται δράκ', θ' ἀνοίξεις τὴν πόρ-τα, θὰ βάλ'ς πρῶτα τὸ ξερβὶ ποδιάρ' σ' καὶ θὰ δγεις τὴ δράκισσα νὰ κοι-μᾶται, τότε θὰ πᾶς νὰ βυζάξης τὸ δεξί τς τὸ βυζί. Ἀμα τὸ βυζάξεις θὰ

σὲ φιλήσ', φίλα τὴν καὶ σὺ καὶ νὰ τὴ ρωτήσης μὲ τί τρόπο νὰ πάρ'ς τὸν καθρέφτ' καὶ θὰ στὸ πῆ.

Εὐχαρίστησε τὸν γέρο κι' ἔφυγε. Πῆγε, πῆγε, ἦρθε τὸ ποτάμ' ποὺ ἔτρεχε αἷμα, κι' εἶπε, τί καλὸ ποτάμ' εἶνε αὐτό, ἦτις λίγο αἷμα, κι' εἶπε, πο-τάμ', κάνε με δρόμο νὰ περάσω.

Τὸ ποτάμ' ξεράθηκε καὶ πέρασε. Ἦρθε ἓνα ἀψηλὸ βουνὸ κι' εἶπε, τί ὠραῖο βουνό, κάνε με δρόμο νὰ περάσω.

Τὸ βουνὸ ἀνοίξε καὶ πέρασε. Ἦρθε ἓνα λιοντάρ' κι' ἓνα τράγο, μπρο-στὰ στὸ λιοντάρ' ἦτανε χόρτο καὶ στὸν τράγο μπροστὰ κρέας, πῆρε τὸ κρέας τῷβαλε στὸ λιοντάρ' καὶ τὸ χόρτο στὸν τράγο κι' εἶπε, δόστε με δρόμο νὰ περάσω καὶ παραμέρσανε. Πῆγε, πῆγε, ἦρθε τὸ παλάτ' ποὺ κά-θοντανε μέσα οἱ δράκ', ἀνοίξε τὴν πόρτα, ἔβαλε πρῶτα τὸ ξερβὶ τὸ πο-διάρ' τ' κι' εἶδε τὴ δράκισσα ποὺ κοιμούντανε, πέφτ' καὶ βυζάν' τὸ δεξὶ βυζί τῆς δράκισσας κι' αὐτὴ σκώνεται τὸ φιλεῖ, καὶ τὸ παλληκάρ' φιλεῖ κεῖνηνα. Τὸν ρωτάει ποὺ ἦσαν τόσο καιρὸ χρυσό μ' παιδί, καλὸ μ' παι-δί; Τὸ περιποιήθηκε, τῷδωσε κι' ἔφαγε καὶ τὸ βράδυ τῷκρυψε. Σὰ νύχτωσε κι' ἦλθανε τὰ παιδιά τς, οἱ δράκ', τὴ λένε, ἀνθρωπίλας μυρίζ'.

—Μὰ παιδιά μ', εἶναι τὸ παιδί μ', τ' ἀδελφάκι σας, γὼ τὸ βύζαξα.

Ἐφάνηκε τὸ δράκ' καὶ μύθηκε καὶ τὸ πρωὶ λένε, τί θέλ' ὁ ἀδελφός μας κι' ἦλθε.

—Θέλ' τὸν καθρέφτ'.

—Ἀς τὸν δόσουμε εἶπανε οἱ δράκ' καὶ τὸν ἔδωσαν.

Τὸ παλληκάρ' εὐχαρίστησε τὴ δράκισσα καὶ τίς δράκ', τίς ἀποχαιρέτ-σε, πῆρε τὸν καθρέφτ' καὶ πάγ' σιτὴν ἀδελφή τ'.

Οἱ ἀδελφές τῆς μητέρας τ' σὰν τῷμαθαν ταράχθηκαν, στέλνε στὸ μύλο τὴν γρηά, σκώνεται πάλε ἡ γρηά καὶ πάγ' στὸ κορίτσ' καὶ τὸ λέγ', ὁ ἀδελφός σου σ' ἔφερε τὸν καθρέφτ', νὰ τὸν πῆς νὰ σὲ φέρ' καὶ τὸν Χρυ-σόμαλλο.

Ἦλθ' ὁ ἀδελφός τὸ βράδ', βλέπει τὴν ἀδελφή τ' στεναχωρημένη καὶ λέγ', γιατί πάλε ἀδελφή εἶσαι συλλογισμέν';

—Θέλω νὰ μὲ φέρ'ς τὸν Χρυσόμαλλο.

—Νὰ στὸν φέρω.

Τὸ πρωὶ φεύγει καὶ πάγ', πάγ', βρίσκει τὸν ἴδιο γέρο καὶ τὸν λέγ', καλὴ μέρα γέρο.

—Ποῦ πᾶς παιδί μ';

—Πάγω νὰ βρῶ τὸν Χρυσόμαλλο.

—Τί νὰ σὲ πῶ, πολὺ δύσκολο. Θὰ πᾶς ἀπ' αὐτὸ το στρατί, μέρες θὰ πορπατᾶς, ὕστερα θὰ βρεῖς ἓνα παλάτ', ἐκεῖ κάθεται ἓνας δράκος, ἔξω πὸ τὴν πόρτα θὰ βρεῖς ἓνα γέρο νὰ κόβ' ξύλα, θὰ τὸν πεῖς, καλὴ μέρα

παποῦ, δόσε με τὸν μπαλτά σ' νὰ σὲ κόψω τὰ ξύλα. Ἀφοῦ τὰ κόψεις, τὸν ρωτᾷς γὰρ τὸν Χρυσόμαλλο καὶ κεῖνος θὰ σὲ πεῖ.

Τὸ παλληκάρ' ἔκαμε ὅπως τ' ὀρμήνεψε ὁ γέρος. Σὰν ἔφθασε στὸ παλάτι τοῦ δράκου εἶδε τὸν γέρο νὰ κόβ' ξύλα, τὸν εἶπε καλὴ μέρα παποῦ, δόσε με τὸν μπαλτά σ' νὰ σὲ κόψω τὰ ξύλα.

Σὰν τᾶκοψε ρωτάει τὸν γέρο, παποῦ, ποῦ 'ναι ὁ Χρυσόμαλλος, θέλω νὰ τὸν πάρω.

—Κάθσε καὶ θὰ στὸ πῶ. Ὁ δράκος τώρα κοιμᾶται, πᾶνε ἀπάν', ἐκεῖ θὰ βρεῖς τὸν Χρυσόμαλλο νὰ πηγαινοέρχεται, θὰ πᾶς πὸ πίσω τ' νὰ ντυλῆς τὰ μαλλιά τ' στὸ χέρι σ' καὶ κεῖνος θὰ γυρίσ' νὰ σὲ πῇ, τί θέλεις, καὶ σὺ θὰ πεῖς, ἐσένα θέλω καὶ κεῖνος θὰ σὲ 'πλογηθεῖ καὶ γὼ ἐσένα θέλω.

Μπαίνει τὸ παλληκάρ' μέσα στὸ παλάτι ἀνεβαίνει ἀπάν', βλέπ' τὸν δράκο νὰ κοιμᾶται καὶ τὸν Χρυσόμαλλο νὰ πηγαινοέρχεται, πῆγε πὸ πίσω τ', ντύλιξε τὰ μαλλιά τ' στὸ χέρι τ', γύρσε ὁ Χρυσόμαλλος καὶ τὸν εἶπε, τί θέλεις; Τὸ παλληκάρ' εἶπε, ἐσένα θέλω, κι' ὁ Χρυσόμαλλος 'πλογήθηκε, καὶ γὼ ἐσένα θέλω. Πετιέται μὲ μιᾷς στῆ ράχη τοῦ Χρυσόμαλλου καὶ πᾶνε στὸ μύλο.

Σὰ ξύπνησε ὁ δράκος ρωτάει τὸ γέρο, τί ἔγιν' ὁ Χρυσόμαλλος;

—Ἐφυγε.

—Γιατί μὲ τῶκανες;

—Τόσα χρόνια ποὺ δουλεύω καὶ κόβω ξύλα, κανέννας ὡς τὰ τώρα δὲν ἦλθε νὰ μὲ πῇ, δόσε τὸ μπαλτά νὰ σὲ κόψω τὰ ξύλα, κι' αὐτὸ μὲ τᾶκοψε ὅλα. Κεῖνι τὴν ὥρα ὁ δράκος ἔσκασε πὸ τὸ κακό τ'.

Τὸ πρῶι τὸ παλληκάρ' πάγ' στὸ κυνήγι καὶ τὸ λέγ' ὁ Χρυσόμαλλος, ἀφοῦ κυνηγήσεις μὲ τὸν βασιλὲ νὰ τὸν φέρς νὰ τὸν κάνω τραπέζ'.

Πάγει ὁ βασιλὲς στὸ μύλο βλέπ' καὶ τὰ δυὸ τ' ἀδελφία καὶ λέγ' μέσα τ', τέτοια θὰ ἦτανε καὶ τὰ δικὰ μ' τὰ παιδιὰ σὰν μ' ἔκαμνε ἡ γυναῖκά μ' τὰ παιδιὰ ποὺ μ' ἔταξε.

Ἀφοῦ ἔφαγανε τὰ κἄλσε νὰ πᾶνε τὴν ἄλλ' μέρα στὸ παλάτι. Ὅταν ἔφθανεν λέγ' ὁ Χρυσόμαλλος, ὅξω πὸ τὸ παλάτι εἶναι ἕνα καλύβ', κεῖ κάθεται ἡ μάinna σας, νὰ σκύψτε νὰ φιλήστε τὸ χέρι τς κι' ὅταν ὁ βασιλὲς ὁ πατέρας σας πεῖ νὰ ταῖσνε τ' ἀλόγατα, νὰ πῆτε, τὰ δικὰ μας τρῶνε μαργαριτάρια. Θὰ σᾶς πεῖ, πῶς εἶναι δυνατό νὰ τρῶνε μαργαριτάρια τ' ἀλόγατα; καὶ σεῖς νὰ πῆτε, πῶς γίνεται κ' ἡ βασίλισσα νὰ γένννε σκυλάκια;

—Μεῖς εἴμαστε τὰ παιδιὰ σ' νὰ τὸν πῆτε καὶ νὰ φιλήστε τὸ χέρ' τοῦ πατέρα σας τοῦ βασιλέ.

Ὅπως τὰ εἶπε ὁ Χρυσόμαλλος, ἔτσι ἔκαμαν. Ὁ βασιλὲς ὁλόχαρος τ' ἀγκάλιασε, ἔδωσε διαταγὴ τῇ γυναῖκά τ' νὰ τὴν λούσνε, νὰ τὴν φορέσνε τὴν καλλίτερη βασιλικὴ στολή, τὴ ζήτησεσχώρεση γιὰ τὰ καταφρόνια καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

τώρα πιά νὰ τὰ ξεχάσνε καὶ νὰ ζήσνε ἀγαπημένι καὶ νὰ χαίρωνται τὰ βασιλοπούλα.

Μέρες βάσταξαν οἱ γιορτὲς σ' ὅλο τὸ βασίλειο, τὸν μυλωνᾶ τὸν πήρανε στὸ παλάτι καὶ τὶς κακὲς ἀδελφὲς τὶς ἔκαμαν ἐξορία. Ὁ Χρυσόμαλλος ἦτανε ἀχώριστος σύντροφος τοῦ βασιλόπουλου, κ' ἔζησαν ὅλοι καλὰ καὶ μεῖς καλλίτερα.

37. Ἡ βασιλοπούλα καὶ τ' ἄλας.

Ἀμυγδαλιά.

Κόκκινη κλωστή κλωσμένη
στὴν ἀνέμη ντυλιγμένη,
δῶσ' τῆς κλωτσο νὰ γυρίσῃ
παραμύθι ν' ἀρχηρίσῃ
καὶ τὴν καλὴ μας συντροφιά
νὰ τὴν καλησπερίσῃ.

Ἀρχὴ τοῦ παραμυθιοῦ καλὴ σπέρα σας. Μιὰ φορὰ κ' ἕνα καιρὸ ἦτανε ἕνας βασιλεὺς κ' εἶχε τρεῖς θυγατέρες, τὶς φώναζε καὶ τὶς ρώτσε πόσο τὸν ἀγαποῦνε. Ἡ μεγίστη εἶπε τὸν ἀγαπᾷ σὰν τὸ μέλι, ἡ δευτέρη σὰν τὸν ἄνθος, καὶ ἡ τρίτη σὰν τὸ ἄλας.

Ὁ βασιλεὺς θυμώσε μὲ τὴ μικρὴ βασιλοπούλα ποὺ τὸν εἶπε πῶς τὸν ἀγαπᾷ σὰν τὸ ἄλας καὶ θυμωμένος πῶς ἦτανε κατεβαίνει καὶ στέκεται στὴν πόρτα τοῦ παλατιοῦ, βλέπ' ἕνα φτωχὸ νὰ περνᾷ καὶ τόνε λέγ' πῶς θὰ τὸν κάνῃ γαμπρό τ'.

—Βασιλέα μ' πολύχρονη, γὼ φτωχὸς ἄνθρωπος θὰ πάρω γυναῖκα τὴ βασιλοπούλα;

—Ἐτσι θέλω, καὶ τὸν δίνει γυναῖκα τὴν μικρὴ τ' τὴν κόρη τ'.

Ὁ φτωχὸς πέρν' τὴ βασιλοπούλα καὶ τὴν πάγ' στὴ μητέρα τ' καὶ ζούσανε ἀγαπημέν' μὰ πολὺ φτωχικά, μόλις ἔβγαζε τὰ ἐξοδά τ'. Πραγματευτάδες αλούσιοι θὰ πάγαιναν σὲ μακρινὸ ταξιδ' καὶ τὸν ζήτησαν νὰ τὸν πάρνε μαζί, ἀποχαιρέτσε τὴ γυναῖκά τ' καὶ τὴ μητέρα τ' καὶ φεύγει. Στὸ δρόμο ὅπου πάγαιναν ἦτανε ἕνα πηγάδ' καὶ τὸν στέλνουνε νὰ φέρ' νερό, μόλις πῆγε νὰ βγάλῃ νερό, παρουσιάζεται τὸ στοιχειὸ τοῦ πηγαδιοῦ, κι' ὁ φτωχὸς τὸ λέγ', καλὴ μέρα φίλε.

—Γιὰ τὸν καλὸ λόγο ποὺ μ' εἶπες δὲ θὰ σὲ φάγω, ὅπως ἔτρωγα ὅποιον εἶρχονταν νὰ πάρ' νερό, θὰ σὲ δώσω τρία ρόδια, μὴ τὰ κόψεις μπρὸς σ' αὐτοὺς ποὺ πᾶς μαζί.

Ὁ φτωχὸς εὐχαρίστησε τὸ στοιχειὸ, ἔκρυψε τὰ ρόδια μέσα στὸν κόρφο τ' κ' ἔφυγε. Τὸ ἕνα ρόδι τῷ στείλει σπιτί τ' κ' ἡ μητέρα τ' λέγ', νύφ',

δὲ κόφουμε τὸ ρόδ' νὰ δροσιθοῦνε τὰ χεῖλια μας ;

Τὸ κόφτνε καὶ τί νὰ δυοῦνε ; χύθηκαν μπρός τους ὅλο διαμάντια· σάστισαν οἱ καυμένες. Σὲ λίγο καιρὸ ἀφοῦ ἔφυγε ὁ ἄντρας τς γέννα· ἡ βασιλοπούλα ἔνα ἀγόρ', μεγάλωνε καὶ τὸ εἶχανε μιὰ χαρά. Πούλσανε διαμάντια κ' ἔκαμαν ἕνα σπῖτ' σὰν παλάτ', ἔκαμαν καὶ μιὰ βρύσ' νὰ περνοῦνε οἱ διαβάτες νὰ δροσίζονται.

Πέρασαν πολλὰ χρόνια κι' ὁ φτωχὸς γύρσε στὸ χωριό τ', στὸν τόπο ποὺ ἦτανε ἡ καλύβα τ' βλέπ' ἕνα σπῖτ' σὰν παλάτ', ἀπόρσε, εἶδε τὴ γυναῖκά τ' νὰ κάθεται στὸ παράθυρο μ' ἕνα ὁμορφο νιό, ἀγρίεψε μέσα τ' κ' εἶχε σκοπὸ νὰ σκοτώσ' τὴ γυναῖκά τ' καὶ τὸ νιό.

Ἡ γυναῖκά τ' ὁλόχαρη βγαίνει καὶ τὸν καλῶς ὀρίζει, πολὺν καιρὸ ἔκαμες στὴ ξενιτειά, καὶ στὸ νιό λέγ', ἔλα νὰ φιλήσης τοῦ πατέρα σ' τὸ χέρ'.

Τότε κατάλαβε, φίλησε τὴ γυναῖκά τ', φίλησε καὶ τὸ γιό τ' καὶ τὴ ρώτσε πῶς ἔκαμε αὐτὸ τὸ σπῖτ'.

Τὴ φάνηκε παράξενο ποὺ τὴ ρώτσε, τὸν εἶπε πῶς εἶναι πὸ τὰ δικά σ' τὰ διαμάντια ποὺ μᾶς ἔστειλες μέσα στὸ ρόδ'.

Στὸ κόρφο τ' μέσα φύλαγε καὶ τ' ἄλλο ρόδ'. Τὸ βγάξ', τὸ κόβ' καὶ χύνονται μπρός τους διαμάντια ποὺ θάμπωναν τὰ μάτια ποὺ τᾶβλεπαν. Ἐκτισαν ἄλλο καλλίτερο παλάτ' μὲ μεγάλες μαρμαρῶδες, ἔκαμαν πολλὰ λεημοσύνης σὶ φτωχοὶ κ' ἕνα χαλβατζίδικο, ποὺ οἱ φτωχοὶ ἔτρωγε ὅποτε ἤθελαν χωρὶς νὰ δόσ' πεντάρα.

Οἱ λεημοσύνης καὶ τὸ χαλβατζίδικο ἀκούστηκαν πὸ τὸν βασιλέα καὶ λέγ' στὸ βεζύρ' τ', ποιὸς εἶν' αὐτὸς ποὺ κάμνει τόσα καλὰ σὶ φτωχοί, κι' ὅποιος θέλῃ νὰ παγαῖν' νὰ τρώγ' χαλβὰ χωρὶς νὰ πληρώνῃ ; πᾶμε νὰ δυοῦμε.

Ἡ βασιλοπούλα γνῶρσε τὸν πατέρα τς τὸν βασιλέα καὶ λέγ' στὸν ἄντρα τς, ἀπόψε νὰ τοὺς φιλέψουμε. Δίνε διαταγὴ στὸ μάγερα νὰ ἐτοιμάσ' φαγητά, τὰ μισὰ ἀνάλατα καὶ τὰ μισὰ ἀλατισμένα, πρῶτα παρουσιάζνε στὸ τραπέζ' τ' ἀνάλατα οὔτε ὁ βασιλέας τρώγ', οὔτε ὁ βεζύρς. Τὰ σκῶνε καὶ φέρνε ἄλλα ἀλατισμένα, τότε τρῶνε μ' ὄρεξη. Τὸν ρωτοῦνε πῶς βρίσκει τὰ φαγιὰ καὶ λέγ', τὰ πρῶτα ἦτανε ἀνάλατα καὶ δὲ τρώγονταν, φαγὶ χωρὶς ἄλας δὲ γίνεται.

— Ἀ, λέγ' ἡ κόρη τ', καὶ γὼ πατέρα, ὅταν σ' εἶπα πῶς σ' ἀγαπῶ σὰν τὸ ἄλας μ' ἔδιωξες, μὰ ὁ Θεὸς κατὰ τὴ καρδιά μ' μ' ἔδωσε.

Ὁ βασιλέας δικαίωσε τὴ κόρη τ', τὴ φίλεσε καὶ τὴν εἶπε, εἶχες δίκην, τὸ ἄλας εἶναι καλλίτερο πὸ τὸ μέλι καὶ τὴ ζάχαρ κ' ἔζησαν καλὰ καὶ μεῖς καλλίτερα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΜΟΥΛΗ ΣΑΡΑΝΤΗ

ΑΘΗΝΩΝ